

ΜΟΥΣΤΑΦΑ ΑΚΙΝΤΖΙ

Πολύ δύσκολη η συμφωνία για όρους αναφοράς

Όσο κι αν η Ε/Κ πλευρά εξακολουθεί να επιμένει, στην πολιτική ισότητα δεν μπορεί να υπάρξει από μας οπισθοχώρηση, λέει σε συνέντευξή του στην «Κ» ο Τ/κ ηγέτης, εξηγώντας ένα βασικό λόγο που θεωρεί ότι είναι δύσκολη μια συμφωνία επί των όρων αναφοράς. Για το Φ.Α. ισχυρίζεται πως επικράτησαν συμπεριφορές τύπου, «αυτός ο χώρος είναι υπό τη δική μου κυριαρχία και πράττω ό,τι νομίζω», γι' αυτό, δεν θα πρέπει να εκπλησσει κανένα η έναρξη άμεσα γεώτρησης με σκάφη της Τουρκίας. Καταλήγει ωστόσο ότι αν υπάρχει μια ευκαιρία για λύση, είναι καθήκον και ευθύνη του απέναντι στις νέες γενιές να τη χρησιμοποιήσει. **Σελ. 8**

ΕΥΡΩΕΚΛΟΓΕΣ

Ο κεντρώος χώρος μπαίνει σε δοκιμασία

Τρία χρόνια πριν ο ενδιαμέσος χώρος έβγαине σαφώς ενδυναμωμένος από την εκλογική μάχη των βουλευτικών. Σήμερα κόμματα του χώρου δίνουν τη δική τους μάχη για να διατηρηθούν στη ζωή. Το ΔΗΚΟ θέλει να διατηρήσει τον ρυθμιστικό του ρόλο, ο Μαρίνος Σιζόπουλος θέλει να διατηρήσει την έκτη έδρα, καθώς σε αντίθετο σενάριο ξεκινά η αμφισβήτηση. Οικολόγοι και Συμμαχία Πολιτών δίνουν τη δική τους μάχη με ξεχωριστή καμπάνια, ενώ το ΕΛΑΜ φαίνεται να κερδίζει έδαφος. **Σελ. 15**

ΘΡΙΛΕΡ ΣΤΟ ΟΥΕΣΤΙΝΣΤΕΡ

Αναστολή του Brexit σε πολύ θολό τοπίο

Όπως και να εξελιχθούν τα πράγματα, ο πολιτικός χρόνος της Τερέζα Μέι φαίνεται ότι εξαντλείται, ύστερα από τις αλυσιδωτές αποτυχίες της σύντομης πρωθυπουργίας της. Ωστόσο το σχέδιό της για το Brexit έχει ακόμη μία τελευταία ευκαιρία για να επιβιώσει. Ύστερα από την απόφαση της Πέμπτης για αναστολή της εξόδου μέχρι τέλη Ιουνίου, η κυβέρνηση θα φέρει για τρίτη φορά σχέδιο συμφωνίας προς ψήφιση, στις αρχές της εβδομάδας. **Σελ. 16**

ΓΝΩΜΕΣ

- ✓ **ΑΝΔΡΕΑΣ ΠΑΡΑΣΧΟΣ** Σελ. 2
Το ακριβότερο τίμημα
- ✓ **ΜΙΧΑΗΛΗΣ ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΣ** Σελ. 10
Η σύγκρουση συμφερόντων
- ✓ **ΑΛΕΞΗΣ ΠΑΠΑΧΕΛΑΣ** Σελ. 13
Για μια ισχυρή Ευρώπη
- ✓ **ΚΩΣΤΑΣ ΙΩΡΔΑΝΙΔΗΣ** Σελ. 13
Βρετανία και Ευρώπη

Κόψαμε τα δισεκατομμύρια σε κόμματα, κυρίως στο ΑΚΕΛ

Κρατήσαμε στη ζωή τον Συνεργατισμό για να προστατεύσουμε τις καταθέσεις του κόσμου

Το γάντι στην ερευνητική επιτροπή ρίχνει ο υπουργός Οικονομικών Χάρης Γεωργιάδης διερωτούμενος αν επελέγτο το μέλος της Γιώργος Γεωργίου ανθυποψήφιος του Νικόλα Χατζηγιάννη στον Συνεργατισμό, θα ήταν καλύτερα τα πράγματα. Όπως

λέει στην «Κ», η απόφασή του να παραιτηθεί δεν αποτελεί ανάληψη πολιτικής ευθύνης για το πόρισμα, καθώς οι αποφάσεις για τον Συνεργατισμό ήταν, κατά τον ίδιο, «αναγκαίες και επωφελείς». Απαντά για τις επικρίσεις που δέχεται γύρω

από τις επιλογές προσώπων στον Συνεργατισμό και για το αν ακολουθεί την τακτική Χριστόφια στο πόρισμα για το Μαρί. Μιλάει και για τα επόμενα πολιτικά του βήματα, υπογραμμίζοντας πως ο ΔΗΣΥ σίγουρα τον ενδιαφέρει. **Σελ. 4-5**

Η περιβαλλοντική συνείδηση γίνεται viral

Το περασμένο Σαββατοκύριακο, η πρόκληση #trashtag άλλαξε τα δεδομένα των «viral» προκλήσεων, καλώντας τους χρήστες να καθαρίσουν μολυσμένες περιοχές και να δημοσιεύσουν φωτογραφίες αντιπαραθέτοντας το πριν και το μετά. Σε μία μόλις εβδομάδα και δίχως κανένα συντονισμό, η πρόκληση ξεπέρασε κάθε προσδοκία με πάνω από 350.000 χρήστες από κάθε γωνιά του πλανήτη να συμμετέχουν στην καμπάνια. Ίσως όμως το πιο εντυπωσιακό χαρακτηριστικό της καμπάνιας είναι ο αυθορμητισμός που χαρακτήρισε την απότομη εξάπλωσή της στον ιστό του Διαδικτύου, που ενεργοποίησε ανθρώπους από κάθε γωνιά του πλανήτη που έπιασαν «δουλειά» και καθάρισαν παραλίες, ποτάμια, ακόμα και ολόκληρα χωριά. **Σελ. 22**

Μία Κύπρια και δύο Ελληνίδες

Κυβερνούν στην Κορμισμόν

Στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή, αυτή τη στιγμή οι τρεις κυρίες που κατέχουν την υψηλότερη δυνατή διοικητική θέση, αυτή της γενικής διευθύντριας στον τέραστιο αυτό οργανισμό με τους υψηλότερους μισθούς στα ευρωπαϊκά όργανα, αλλά και τη μεγαλύτερη ευθύνη. **Σελ. 19**

Παραμένουν ανοικτά τα εκλογικά σενάρια

Τριπλός στόχος για ευρωεκλογές

Ο πρωθυπουργός της Ελλάδας Αλέξης Τσίπρας καλείται να πάρει πολιτικές αποφάσεις υψηλού ρίσκου. Το αν θα προχωρήσει σε τετραπλές εκλογές ή θα εξαντλήσει την τετραετία είναι ζητήματα που απαιτούν ακριβείς υπολογισμούς και η κάθε απόφαση ενέχει κινδύνους. **Σελ. 19**

Οι ακριβές περιοχές της Λευκωσίας

Γιατί οι τιμές ακινήτων και ενοίκια ακολουθούν ανοδική πορεία

Αλλάζει το προφίλ των ακινήτων στη Λευκωσία, η οποία εξελίσσεται στη δεύτερη πιο ακριβή πόλη μετά τη Λεμεσό. Οι τιμές των ακινήτων και τα ενοίκια παίρνουν την ανιούσα. Παράγοντες που οδηγούν στις αυξήσεις είναι τα εμπορικά και επιχειρηματικά ανοίγματα, η αποπεράτωση της πλατείας Ελευθερίας, η παρουσία φοι-

τητών, η λειτουργία ξενοδοχείων κατηγορίας city και μπουτίκ κ.ά. Έγκωμη και Άγιος Ανδρέας οι ακριβότερες περιοχές της πρωτεύουσας, Παλλουριώτισσα και Καϊμακλί οι φθηνότερες. Οι τιμές μεταξύ διαμερισμάτων, κατοικιών και οικοπέδων μπορεί να διαφέρουν σε μια κλίμακα από 15-50%. **Οικονομική, σελ. 4**

Μακελειό σε απευθείας μετάδοση

Η πολύνεκρη επίθεση Αυστραλού σε τζαμιά στη Νέα Ζηλανδία

Ο 28χρονος Αυστραλός εθνικιστής Μπρέντον Τάραντ δολοφονούσε κόσμο εν ψυχρώ και ταυτόχρονα βιντεοσκοπούσε το μακελειό και το μετέδιδε απευθείας, όσο η απεχθής και βάρβαρη ενέργειά του βρισκόταν σε εξέλιξη. Είχε προγραμματίσει και εκτέλεσε την Παρασκευή επίθεση σε δύο τζαμιά στο Christchurch της Νέας

Ζηλανδίας σκοτώνοντας 50 ανθρώπους και τραυματίζοντας πολλούς άλλους. Για «μία από τις πιο μαύρες μέρες της Νέας Ζηλανδίας» έκανε λόγο η Τζαζίντα Αρντερν, πρωθυπουργός μιας φιλειρηνικής χώρας πέντε εκατομμυρίων στην οποία οι ανθρωποκτονίες είναι σπάνιες και συχνά οι αστυνομικοί δεν οπλοφορούν. **Σελ. 20**

ΚΥΡΙΟ ΑΡΘΡΟ

Θεσμική κρίση

Με βάση το πόρισμα της Ερευνητικής Επιτροπής για την κατάρρευση του Συνεργατισμού κανονικώς εκόντων των πραγμάτων σε ένα σύγχρονο ευρωπαϊκό κράτος με συντεταγμένη δημοκρατία, η κυβέρνηση θα έπρεπε να είχε παραιτηθεί αυθωρεί και παραχρήμα. Όταν ωστόσο ο υπουργός Οικονομικών, στον οποίο το πόρισμα επιρρίπτει το μεγάλο βάρος των ευθυνών, αμφισβητεί δημοσίως την ανεξαρτησία και αμεροληψία της ερευνητικής για λόγους συγκρούσεως συμφερόντος και κατονομάζοντας μέλος της Επιτροπής, τότε εγείρονται πολλά και σοβαρά ζητήματα. Όπως η επιλογή από τον γενικό εισαγγελέα της σύνθεσης της ερευνητικής που αν αληθεύει η μομφή του υπουργού τίθεται υπό αμφισβήτηση και το όλον, που συνιστά συνεπαικόλουθα και θεσμική κρίση. Το σοβαρότερο όμως είναι ότι η δημοκρατία μας κάθε άλλο παρά συντεταγμένη αποδεικνύεται.

Διεθνείς Τραπεζικές Υπηρεσίες Alpha Bank

Νέος κόσμος προοπτικών

Προϊόντα και υπηρεσίες ειδικά σχεδιασμένες για τις ανάγκες των διεθνών πελατών

ALPHA BANK

ΔΙΑΒΑΣΤΕ ΣΗΜΕΡΑ ΣΤΟ ΕΝΘΕΤΟ «ΖΩΗ»

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ

Τα έξυπνα τηλέφωνα επηρεάζουν τους εφήβους

Πόσο έχουν επηρεάσει τα έξυπνα κινητά τους εφήβους; Σε αυτό το ερώτημα προσπαθούν να απαντήσουν δύο ερευνητικά βιβλία, το ένα επιστημονικό και το άλλο δημοσιογραφικό, τα οποία βάζουν στο μικροσκόπιο τη ζωή των εφήβων στις ΗΠΑ. Η ευρεία χρήση προκαλεί κατάθλιψη. **Ζωή, σελ. 1**

ΘΕΑΤΡΟ

Ποιος είναι ο ρώσος συγγραφέας Δανιήλ Χαρμς

Το Κέντρο Παραστατικών Τεχνών ΜΙΤΟΣ συστήνει στο κυπριακό κοινό τον Ρώσο συγγραφέα Δανιήλ Χαρμς με την παράσταση «Συμβάντα». Στην «Κ» μιλάνε τέσσερις από τους συντελεστές, η Έλενα Αγαθοκλέους, ο Δημήτρης Ζαχαρίου, η Λουκία Πιερίδου και η Έλενα Αλεξάνδρου. **Ζωή, σελ. 4**

ΜΟΥΣΕΙΑ

Οδοιπορικό της «Κ» στο Μουσείο Οδοντιατρικής

Η «Κ» φιλοξενείται σε ένα ιδιαίτερο μουσείο, αυτό της Οδοντιατρικής, το οποίο στεγάζεται στο κτίριο της Σχολής Οδοντιατρικής στο Γουδί. Τα εκθέματα του μουσείου αφηγούνται την ιστορία της σχολής αλλά και την εξέλιξη της οδοντιατρικής επιστήμης από την αρχαιότητα μέχρι τις μέρες μας. **Ζωή, σελ. 8**

ZENITH
SWISS WATCH MANUFACTURE SINCE 1865

ZENITH, THE FUTURE OF SWISS WATCHMAKING

DEFY | El Primero 21
1/100th of a second chronograph

Vassos Eliades Accessories Ltd
Nicosia - Limassol, Tel.: 22 897 361

ΠΟΛΙΤΕΙΕΣ ΑΝΘΡΩΠΩΝ

Γράφει ο **ΑΝΔΡΕΑΣ ΠΑΡΑΣΧΟΣ**

Το ακριβότερο τμήμα

Απολογούμαι που γράφω σε πρώτο πρόσωπο αλλά όταν το αυτονόητο φτάνει να περιφρονείται ακόμα και από θεσμούς, τότε θεωρώ ότι μπορώ να υπομνήσω πως έχω επανειλημμένα γράψει ότι τα τρία κακά που δέρνουν αυτό τον δύσμοιρο τόπο είναι η έλλειψη λογοδοσίας, η ατιμωρησία και η ασυδοσία. Όταν αναφέρομαι σε αυτά, φέρνω ως παραδείγματα σύγχρονες τραγωδίες που βίωσε αυτός ο λαός, με τους αυτουργούς να μένουν πάντα ατιμώρητοι, τον ίδιο να υπομένει στωικά και την ιστορία να επαναλαμβάνεται με τμήμα κάθε φορά ακριβότερο της προηγούμενης. Θα αραδιάσω ξανά τα παραδείγματα των ατιμώρητων εγκλημάτων που τα νιώθω σαν τραύματα ενός άνισου πολέμου: το πραξικόπημα, το ΧΑΚ, η «Ήλιος», το Μαρί, το σκάνδαλο της κατάρρευσης της οικονομίας και τώρα ο Συνεργατισμός. Ο Συνεργατισμός που εσχάτως εξέπνευσε, αφήνοντας αναρτημένο, στην πινακίδα της ιστορικής συνείδησης του τόπου, το πιστοποιητικό γεννήσεώς του με ημερομηνία 22 Νοεμβρίου 1909 και καταγωγή το κατεχόμενο Λευκόνοικο. Ένα ιδιότυπο πιστωτικό ίδρυμα που υπήρξε σωσίβιο της αγροτικής Κύπρου στο πρώτο μισό του 20ού αιώνα από τους τοκογλύφους, ενώ στο δεύτερο μισό βοήθησε την τεράστια πλειοψηφία των Κυπρίων να αποκτήσει ιδιόκτητη στέγη. Τώρα δίκην επικηδείου, μια ερευνητική επιτροπή την οποία διόρισε ο γενικός εισαγγελέας, ολοκλήρωσε την έρευνά της και εξέδωσε πόρισμα. Αυτό, όπως και στο παρελθόν άλλα πορίσματα, πυροδότησε εμφύλιο μεταξύ κυβέρνησης και αντιπολίτευσης. Πολύ βολικό για τους αντιπολιτευόμενους καθώς ξεσπασε στην αρετηρία μιας προεκλογικής εκστρατείας που έχει εξαιρετικά μεγάλα σημασία. Διότι η απαξίωση των κομματικών σχηματισμών έχει φτάσει σε υψηλά επίπεδα, η αποχή προβλέπεται ότι θα κάνει νέο ρεκόρ και όλα τα κόμματα θα απολέσουν μεγάλη ποσοστά ψηφοφόρων, πλην του ακροδεξιού ΕΛΑΜ, το οποίο ευνοείται από το τοξικό περιβάλλον, καθώς περιμαζεύει από τα καντάκια της κοινωνικής δυσπραγίας θύματα σκανδάλων και διαπλοκής συμβατικών κομμάτων. Αυτών που χρόνια τώρα λένε τόσα ψέματα στους πολίτες που ξέμειναν πια από οξυγόνο και λέξεις. Αυτών που

έτπ και έτπ διαμοιράζονταν τα συνεργατικά ιμάτια ως εάν να ήταν κληρονομικά. Αυτών που όταν είδαν τη σήψη των θεμελίων του Συνεργατισμού, με «ερή αγανάκτηση» ανέκραξαν ότι «το μακαίρι θα πρέπει φτάσει στο κόκαλο». Αυτών που τώρα αποκαλύπτονται τα ονόματά τους σε λίστες διαγραφέντων δανείων με επταψήφιους αριθμούς. Για εκείνες τις λίστες με τα πολιτικά εκτεθειμένα πρόσωπα, ο πρόεδρος της Δημοκρατίας απαντώντας σε δημοσιογραφικό ερώτημα την Πέμπτη, είπε: «Σαν αποτέλεσμα συμπεριφορών μας, μιλάω γενικότερα, έχουμε μια μειωμένη εμπιστοσύνη από τους πολίτες, και δυστυχώς κάθε μέρα είτε με την αμφισβήτηση θεσμών είτε με τη σύγκρουση θεσμών είτε με ενέργειες ή πράξεις από πλευράς του πολιτικού προσωπικού της χώρας αυτή η δυσπιστία αυξάνεται. Θα πρέπει όλους να μας προβληματίσει και να δούμε πώς αντιμετωπίζονται αυτά τα φαινόμενα που συνεπώς απωθούν τον κόσμο από την ενεργό εμπλοκή, είτε τον απωθούν λόγω περιφρόνησης». Δεν υπάρχει χάρη για την τερατογένεση κ. πρόεδρε. Το ξέρετε καλά σαν πατέρας «άριστων» πολιτικών τεράτων ο ίδιος. Αυτά τα φαινόμενα πρόεδρε, που κατεδαφίζουν Συνεργατισμούς και κατακρημνίζουν κοινωνίες, αντιμετωπίζονται με την αποκατάσταση του κύρους των θεσμών και των πολιτικών σχηματισμών. Είναι μια πολύ δύσκολη και επίπονη διαδικασία, που προσμοιάζει με την απόπειρα αποκατάστασης ενός τεράστιου σκουπιδότοπου με τα χέρια. Χρειάζονται, νέοι, ρωμαλέοι, έντιμοι και οραματιστές άνθρωποι. Να κατεδαφίσουν τα κόμματα και να οικοδομήσουν άλλα ή να ανοίξουν πόρτες και παράθυρα στα υφιστάμενα, να μπει μέσα φρέσκος αέρας να διώξει τη μούχλα και να στρέψουν στη χώρα ένα ποτάμι επιστημονικής γνώσης, ιδεών και οραμάτων για την πατρίδα που θέλουν να φτιάξουν για τα παιδιά τους. Γιατί εμείς σήμερα το ακριβότερο τμήμα που πληρώνουμε δεν είναι τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια μας που θα μας πάνε μέχρι τον τάφο πρόεδρε, αλλά οι τραγικές συμβουλές που αναγκάζομαστε να δίνουμε στα παιδιά μας να μείνουν στο εξωτερικό όπου σπουδάζουν γιατί εδώ δεν έχουν μέλλον...

paraschosa@kathimerini.com.cy

Ο ΦΙΛΙΣΤΩΡ

Επιλογή και επιμέλεια:

ΒΑΣΙΛΗΣ ΜΗΝΑΚΑΚΗΣ, ΜΥΡΤΩ ΚΑΤΣΙΓΕΡΑ

80 χρόνια πριν στην «Κ»

17.III.1939

ΝΕΑ ΟΥΓΤΡΙΚΗ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗ: Ο κόμης Τελέν [φωτ.: καθιστός, με τα γυαλιά] κατώρθωσε τελικώς να σχηματίση κυβέρνησιν [...] Η νέα Κυβέρνησις παρομένει εν τη συνθέσει της ως η παλαιά. [...] Ο κ. Τελένυ εδήλωσεν ότι θα συνεχίση την ιδίαν εξωτερικὴν πολιτικὴν με την προκατόχον κυβέρνησιν και ότι θα διατηρήσῃ εν ισχύι την αντιβεβραϊκὴν νομοθεσίαν και θα εφαρμόσῃ την αγγλικὴν μεταρρυθμίσειν. **ΘΕΜΕΛΙΩΣΗ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΩΝ ΚΤΙΡΙΩΝ:** [...] Το Πανεπιστήμιον [Θεσσαλονίκης] πθάνοντο εαυτὸ στενοχωροῦνμενον ἐφ' ὅσον η' αποδιδομένη βροδύτης εἰς την ἐργαστηριακὴν και εν τοῖς Μουσείοις ἀσκησιν των φοιτητῶν των θετικῶν και ἐφηρμοσμένων επιστημῶν ἐπέβαλε την φοίτησίν των εἰς τους προς τοῦτο διατεθειμένους υπογίους του παλαιού κτιρίου χώρους, οἵτινες ἀπεδείχθησαν και οὔτοι ἀνεπαρκεῖς τόσοσν προς συγχὴν των ασκήσεων δι' ἐξαγωγὴν ὅσον και προς δημιουργίαν γενικῶς της ατμόσφαιρας της τάξεως και ἀνέσεως του χώρου, αἵτινες ἀμφοτέρωι δέον να ἐπιχωροτοῦν εἰς τα πνευματικὰ ἐν γένει ιδρύματα [...] Διὰ τοῦτο το Πανεπιστημιακὸν σύνολον θεωρεῖ την σημερινὴν ἡμέραν ως την πραγματικὴν ἰδρύσιν και θεμελίωσιν του νέου μειζονος Πανεπιστημίου της Θεσσαλονίκης.

Με άριστα το 10

1 Στη σύλληψη. Μουσταφούδι αδερφέ, αν δεν έχετε λίστα με απαγορευμένα βιβλία στα Κατεχόμενα να την κάνετε. Να ξεκινήσετε, μάλιστα, με όλα εκείνα που έχουν γραφτεί για τη λύση του Κυπριακού.

2 Στο DNA. Τόσα περάσαμε με τα μνημόνια, τόσα περάσαμε με τις προσαρμογές, τόσα ξεφορτωθήκαμε από την πλάτη μας και τώρα σαν κλασικοί Έλληνες βρήκαμε και τον Χάρη για να τον εξοστρακίσουμε στον Κιθαιρώνα ως μοναδικό φταίχτη για τη ΣΚΤ. Σιγά, φταίνε οι βουλευτές που καθυστερούσαν τη νομοθεσία για τα ΜΕΔ, φταίνε τα 3 κόμματα που διοικούσαν τα μαγαζιά για 40 χρόνια, φταίει η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα που ήθελε να πουληθεί η ΣΚΤ; Φταίει ο Χάρης ο Χατζηπετρήs.

3 Στον Πεν. Πάντως, η αλήθεια είναι, ονόματα πάνω σε ονόματα (GDPR δεν έχει;) που αποκαλύπτονται για ΠΕΠ μόνο ο Πεν της City αν μας κάνει τη χάρη και κατεβεί να μας βάλει σε σύστημα και τάξη, μπορεί κανείς να βγάλει άκρη. Γιατί και για τη ΣΚΤ, οι πολιτικοί μας παίζανε σύστημα πλημύρα.

4 Στις ατάκες. Πάντα θα μας τρώνε οι γενικότεπες, οι απροσδιοριστίες και οι ατάκες μέσα στο Twitter από εκείνους

Κάτι μαγικό συνέβη στη Λευκωσία την Παρασκευή. Ο Χάρης Γεωργιάδης που βάλλεται αλύπητα από την αντιπολίτευση, η οποία ζητάει την παραίτησή του εδώ και τώρα πέτυχε κάτι εκπληκτικό. Από Ιφιγένεια (εν Λευκωσία) της κυβέρνησης Αναστασιάδη μεταμορφώθηκε διαμιάς σε από μηχανής Θεό. Και έδωσε τη λύση που ο Νίκαρος ζητούσε. Ή τουλάχιστον προσπάθησε... Ανακοίνωσε πως μέχρι το τέλος του έτους θα αποχωρήσει οικειοθελώς από το Υπουργείο Οικονομικών, ύστερα από συνεννόηση με τον Healthy ώστε να υπάρξει ομαλή διαδοχή. Αν και αποσύνδεσε την αποχώρησή του από το πόρισμα της Επιτροπής για την κατάρρευση του Συνεργατισμού, το παγωμένο χαμόγελό του άλλα έδειχνε. Δίνει όμως η αποχώρησή του στο τέλος του έτους λύση ή εξομαλύνει την κατάσταση για την κυβέρνηση και για τον ίδιο; Και το κυριότερο: συνιστά αυτή η διευθέτηση ανάληψη πολιτικής ευθύνης, όπως διατείνεται;

Το ΔΗΚΟ πριν καλά, καλά ο Χάρης ολοκληρώσει την συνέντευξη Τύπου εξέδωσε ανακοίνωση ζητώντας ξανά την παραίτησή του «εδώ και τώρα» για να αποφευχθεί «πολιτική αστάθεια και να πληγεί η αξιοπιστία της χώρας». Ο δε Άντρος Κυπριανού στόλισε με νέα επίθετα τον Healthy, λέγοντάς του ότι έχει απαξιώσει εντελώς τον θεσμό του προέδρου και την κυβέρνηση και έχει πιάσει πάτο... Σε ανάλογο τόνο και όλα τα άλλα κόμματα πλην του ΔΗΣΥ. Όπως μου έλεγε πολιτικός φίλος του Healthy «μόνο κάτι θεαματικό» μπορεί να περιορίσει κάπως τις επιπτώσεις για την κυβέρνηση. Κι αυτό θα μπορούσε να ήταν μια «πολύ καλή ανακοίνωση στην τετραμερή της Ιερουσαλήμ την Τετάρτη με τη συμμετοχή του Πομπέο». Είναι αλήθεια πως η εξωτερική πολιτική είναι το μοναδικό αποκούμπι του Healthy αυτή την περίοδο. Και μόνο η συμμετοχή του Αμερικανού ΥΠΕΞ στην τετραμερή της Ιερουσαλήμ καταγράφεται ως επιτυχία. Τώρα αν είναι επιτυχία της Κύπρου ή του Ισραήλ είναι άλλη ιστορία...

Όπως άλλη ιστορία είναι και η αμφίβολη πολιτική εξαργύρωση της όποιας θετικής ανακοίνωσης στο εσωτερικό... Κάποιες Κασσάνδρες πάντως άρχισαν ήδη να μιλούν για επιδείνωση της ήδη καώδους κατάστασης το καλοκαίρι. Όχι μόνο γιατί στην εξίσωση θα μπει και το Κυπριακό, αλλά και γιατί προβλέπεται ότι θα ενταθεί η κρίση για το ΓεΣΥ. Μία ανάγνωση θέλει να μπαίνει αναγκαστικά όπισθεν και η κυβέρνηση αλλά και τα κόμματα «αφού τα νούμερα δεν βγαίνουν με τίποτα». Οι Κασ-

ΟΜΗΡΟΥ & ΣΕΒΕΡΗ / Γράφει ο ΟΝΑΣΑΓΟΡΑΣ

Η αποχώρηση του Χάρη και η νέα Ιφιγένεια

«Μας επέλεξε για υπουργούς ή για αρχαία τραγωδία;»

σάνδρες επιμένουν πως σε λίγους μήνες πιθανότατα να γίνεται λόγος για μια νέα Ιφιγένεια. Και αυτή ίσως να είναι ο Κωνσταντίνος Ιωάννου...

Από πηγή μου στη Νομική Υπηρεσία ακούω πως έχει οριστεί νέα σύσκεψη εντός της νέας εβδομάδας για να ξεκαθαρίσει το θέμα των ποινικών ή και αστικών αδικημάτων για το Συνεργατισμό. Σύμφωνα με την πηγή μου, τα πράγματα φαίνεται να προχωρούν πολύ πιο γρήγορα απ' ό,τι αναμενόταν και δεν αποκλείεται πολύ σύντομα να ακούσουμε πως θα αρχίσουν ανακρίσεις. Όπως μου είπε: «Η αναφορά του γενικού εισαγγελέα ότι θα εξεταστεί η πιθανότητα διάπραξης ποινικών ή άλλων αδικημάτων, ανεξάρτητα εάν αυτά συνέβαλαν ή όχι στην κατάρρευση του Συνεργατισμού, είχε τη σημασία της»...

Αυτή την εβδομάδα αναμένεται να ενταθούν οι διεργασίες για τον αντικαταστάτη της διοικήτριας Χρυσταλλούς. Ο Healthy, όπως αποκάλυψε η «Κ» φαίνεται να κάνει δεύτερες σκέψεις με την υπόθεση να έχει καθυστερήσει η επικίνδυνα. Η διοικήτρια που θα μας μείνει αλπομόννητη φεύγει οριστικά στις 11 Απριλίου και η ανακοίνωση του αντικαταστάτη της έπρεπε να γίνει τουλάχιστον έναν μήνα πριν, αφού θα χρειαστεί και η έγκρισή του από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα. Υπάρχουν και άλλες τρεις σημαντικές θέσεις που πρέπει να

πληρωθούν στην Κεντρική Τράπεζα και έχει ήδη αρχίσει η μουρμούρα για δυσλειτουργικότητα. Η μουρμούρα προς το παρόν ακούγεται εντός της Κεντρικής. Αν ανοίξουν το στόμα τους και τα κόμματα της αντιπολίτευσης δεν θα πρόκειται για απλή μουρμούρα...

Ιδιαίτερα ευαίσθητος απέναντι στους μαθητές που διαδήλωναν έξω από τη Βουλή την Παρασκευή κατά της κλιματικής αλλαγής. Ένα σύνθημά τους φαίνεται να του προκάλεσε τρικυμία εν κρανίω. Τι έλεγε το σύνθημα; «Συλλούρη η εμπιστοσύνη έγινε κουλούρι!» Όπως ο ίδιος δήλωσε στην Ολομέλεια οι μαθητές τον «έβρισαν». Δεν είπε εάν εννοούσε αυτό το σύνθημα ή άλλο που δεν γράφεται... Ένας από τους παρόντες βουλευτές σχολίασε χαμηλοφώνως πως εάν ο Συλλούρης είχε χιούμορ θα μπορούσε να γύριζε το κλίμα και τις εντυπώσεις. Χωρίς μάλιστα να ταλαιπωρηθεί, απλώς παραγγέλλοντας μερικά κουλούρια με τα οποία θα κερνούσε τους μαθητές...

Κονίζ: Αληθεύει ότι βουλευτές από δύο κόμματα ζήτησαν όπως η ίδια η Βουλή ανακοινώσει τα ονόματα των μελών της που έχουν μη εξυπηρετούμενα δάνεια για να «καθαρίσει το όνομα της Βουλής»; Αληθεύει επίσης πως το αίτημα δεν πρόκειται να ικανοποιηθεί ποτέ, αφού ούτε ο πρόεδρος της Βουλής φαίνεται να το ευνοεί, ούτε καν οι κοιματάρχες των προαναφερομένων βουλευτών;

ΣΤΑΘΕΡΑ ΒΗΜΑΤΑ ΜΠΡΟΣΤΑ / Γράφει Ο ΣΠΟΝΔΟΦΟΡΟΣ

Δώστε σαράβαλα στον λαό, και ΓΕΣΥ για την περίθαλψη από τα καυσασέρια.

που ξεκίνησανε πολιτική καριέρα και το ξέρουν και από εκείνους που δεν ξέρουν πως οι πρώτοι πάνε για πολιτικοί και τους χειροκροτούν. Είμαστε χαμένοι για χαμένοι σας λέω.

5 Στην έδρα. Κρατηθείτε, έρχονται εξελίξεις. Δεν είναι βόας δεν είναι κροταλίας. Την Τρίτη θα μάθουμε τι θα γίνει με την 56η έδρα. Μετά από τόσο καιρό που παίζουμε για το θέμα εκτός έδρας, δικαστικής, γηπεδικής, ό, τι θέλετε, καιρός ήταν.

6 Στο κύρος. Δεν υπάρχει θέμα με το κύρος της δικαιοσύνης ή δεν υπάρχει κύρος στη δικαιοσύνη; Δεν κατάλαβα ποια είναι η ερώτηση και ποιο το θέμα. Έχει κανείς το κινητό του Κύρου του Γρανάζη μπας και ξερει την απάντηση εκείνος;

7 Στο δημογραφικό. Κάτι γίνεται και είναι τόσο πεσμένα τα ποσοστά γεννήσεων. Δεν γεννιάμε σου λέει, δεν πλαγιάζουμε μαζί στο ίδιο κρεβάτι. Λες και αποφάσισαν οι γυναίκες μας πως αρκετούς

Κυπραίους έχουμε και δεν θέλουμε άλλους. Σου λέει ο άλλος αν κάνω παιδί και μου βγει Κουλιάς;

8 Στο ίνστα. Μέσα σε όλα την εβδομάδα που πέρασε κι ενώ η βρετανική βουλή ίδρωνε και ξεϊδρωνε με τις ψηφοφορίες, αποφάσισε η Ελισάβετ να κάνει λογαριασμό στο ίνστα. Άμα πάει σόι το βασίλειο, πώς είναι μην είναι καρναβάλι και το βουλευτήριο; Βέβαια έκανε ίνστα και το Μαρινάκι για το @akel, να μην έκανε η βασιλίσα;

9 Στην οικολογία. Το κόμμα του λαού και την οικολογίας δεν θέλει υψηλούς δασμούς στα ρυπαρόνα σαράβαλα που έρχονται από τη Βρετανία. Θέλει όμως ΓΕΣΥ για να έχουν οι καρκινοπαθείς (από τα καυσασέρια) σωστή περίθαλψη. Κυκλική οικονομία.

10 Ο Αρέστη τα είχε με τον Χάρη για ένα γραφείο και μια σεκρεταρί, ο Γεωργίου τα είχε με τον Χάρη γιατί δεν μπήκε αυτός CEO στην Συνεργατική. Ο ελεγκτής τα έχει με τον Χάρη για τον δρόμο Χρυσοχούς - Πάφου και ο εισαγγελέας επειδή δεν του έκανε αυτονόμηση. Τα είχε με τον Χάρη και ο Φουλής γιατί το σκέφτηκε για την προεδρία τους ΔΗΣΥ, ο οποίος διόρισε και τον Σάκη ελεγκτή, ο οποίος ελεγκτής πήρε εξουσίες Βρετανού διοικητή με την ανοχή του εισαγγελέα. Κύριε υπουργέ ο γιालός δεν είναι στραβός. Απλά το pr σου στραβά αρμενίζει.

Διευθύνων Σύμβουλος: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΛΟΤΤΙΑΝΗΣ • Διευθυντής: ΑΝΔΡΕΑΣ ΠΑΡΑΣΧΟΣ

Αρχισυντάκτης: ΜΙΧΑΛΗΣ ΤΣΙΚΑΛΑΣ • Υπεύθυνος Ατελιέ: ΠΑΝΤΕΛΗΣ ΔΑΜΙΑΝΟΥ

Νίκου Κρανιδιώτη 7Ε, 3ος όροφος, 2411 Έγκωμη, Λευκωσία, Κύπρος
e-mail: info@kathimerini.com.cy Τηλ.: 22472500 Fax: Σύνταξη +357 22472540
Fax: Διαφημιστικό Τμήμα - Μικρές Αγγελίες +357 22472550

ΑΠΑΓΟΡΕΥΕΤΑΙ η αναδημοσίευση, αναπαραγωγή, διασκευή ή απόδοση του περιεχομένου της εφημερίδας με οποιονδήποτε τρόπο, χωρίς προηγούμενη γραπτή άδεια του εκδότη.

Διευθυντής: ΑΛΕΞΗΣ ΠΑΠΑΧΕΛΑΣ • Διεύθυνση συντάξεως: ΚΩΣΤΗΣ ΦΑΦΟΥΤΗΣ - ΝΟΤΗΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Ιδιοκτησία
«Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ
ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΕΚΔΟΣΗ ΚΥΠΡΟΥ ΛΤΔ»

Εκδίδεται σε συνεργασία και μετά από άδεια της εταιρείας
ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ Α.Ε.

TRILOGY

LIMASSOL SEAFRONT

LIVE, WORK & PLAY

A unique sky-rise leisure hub in Cyprus

- Apartments and offices with sea views from every window
 - Property management, security and concierge
 - Retreat, spa, gym and pools in each tower
- Swimming pool, play area, tennis court and gardens
 - Plaza with restaurants, bars and shops

Your story begins here

Call 8000 50 30

TRILOGYLIMASSOL.COM

 Cybarco

Ο ΧΑΡΗΣ ΓΕΩΡΓΙΑΔΗΣ ΣΤΗΝ «Κ»

Κρατήσαμε στη ζωή τον Συνεργατισμό για να προστατεύσουμε τις καταθέσεις του κόσμου

Διασφαλίζεται η ανεξαρτησία-αμεροληψία της ερευνητικής, όταν έχει μέλος της ανθυποψήφιο του Νικόλα Χατζηγιάννη;

Συνέντευξη στη
MARINA ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ

Χωρίς να αφήνει στο απυρόβλητο την Ερευνητική Επιτροπή, την Κεντρική Τράπεζα, κόμματα και συνδικάτα, ο υπουργός Οικονομικών Χάρης Γεωργιάδης αντεπιτίθεται σε όσους θεωρεί ότι από καθέδρας και εκ των υστέρων έρχονται να ασκήσουν κριτική στην πολιτική διαχείρισης του Συνεργατισμού που κατά την εκτίμησή του, επιτεύχθηκαν αναβαθμίσεις της οικονομίας, ισχυροποίηση του τραπεζικού συστήματος, διασφάλιση των καταθέσεων και δημιουργία μιας θετικής προοπτικής. **–Γιατί επιλέγετε να παραιτηθείτε στο τέλος του χρόνου;**

–Επειδή θα έχω ολοκληρώσει μια μακρά θητεία στο Υπουργείο Οικονομικών κατά τη διάρκεια της οποίας θεωρώ πως έχω πετύχει τους βασικούς στόχους που είχα θέσει. Στόχοι οι οποίοι αποτελού-

προς σημείο στα όσα η Επιτροπή μου καταλογίζει. Αυτό που μπορώ να πω είναι πως έχω πράγματι τη βασική ευθύνη για το τι έχει γίνει στην οικονομία μας από το 2013 και μετά. Στην περίπτωση όμως του Συνεργατισμού, τι εννοεί άραγε κάποιος όταν λέει να σωθεί ο Συνεργατισμός; Μήπως εννοεί ότι έπρεπε να διατηρηθεί ως είχε; Κρατικοποιημένος; Μα αυτό δεν ήταν καν η επιδίωξή μας. Με τον ένα ή με τον άλλο τρόπο έπρεπε να υπάρξει η ανάλογη ρύθμιση που να επιτρέπει τη συμμόρφωση με τα ευρωπαϊκά εποπτικά δεδομένα και να διασφαλίζει τους καταθέτες, τις θέσεις εργασίας και την οικονομική σταθερότητα. Προέκυψε στην πορεία το σενάριο του διαχωρισμού του χαρτοφυλακίου στο καλό και το κακό κομμάτι. Η ερευνητική επιτροπή αγνοεί όλα όσα έχουν μεσολαβήσει και τα οποία επιβεβαιώνουν την ορθότητα των κυβερνητικών αποφάσεων. Υπήρξαν αναβαθμίσεις από οίκους αξιολόγησης, έχει ενισχυθεί η αναπτυξιακή προοπτική, χαιρετίστηκαν οι αποφάσεις από ευρωπαϊκούς θεσμούς. Αυτά τα προσπερνά η ερευνητική επιτροπή.

–Μιλήσατε για fake news της ερευνητικής επιτροπής. Θεωρείτε πως υπήρξε πρόθεση από τα μέλη της επιτροπής να μην λάβουν κάποια πράγματα υπόψη τους;

–Έχω παραθέσει τεκμηρίωση, δεδομένα, αριθμούς που επιβεβαιώνουν τη θέση που και ο πρόεδρος έχει εκφράσει, ότι δηλαδή, τα συμπεράσματα της Επιτροπής είναι λανθασμένα. Δεν είναι πρόθεσή μου να αποδώσω σκοπιμότητες. Αλλά, σίγουρα θεωρούμε τα συμπεράσματα της επιτροπής ως λανθασμένα.

–Δίδεται η εντύπωση πως όταν ένα πόρισμα δεν μας βολεύει το απορρίπτουμε. Δεν οδηγεί σε θεσμική εκτροπή κάτι τέτοιο;

–Δηλαδή ισχυρίζεστε ότι δεν μπορεί να υπάρξει διαφορετική άποψη;

–Στην ουσία αμφισβητείτε το πόρισμα.

–Μα δεν είναι δικαστήριο η ερευνητική επιτροπή για να είναι υπεράνω αμφισβήτησης. Κυρίως όταν επέλεξε να λειτουργήσει με τρόπο που βασίζεται σε έντονα υποκειμενικές απόψεις. Για παράδειγμα, η ερευνητική επιτροπή εύχεται την αναβίωση του Συνεργατισμού. Επειδή το λέει η ερευνητική επιτροπή πρέπει και εγώ να εύχομαι την ανασύσταση του Συνεργατισμού; Έχω διαφορετική άποψη. Θεωρώ πως πρέπει να έχουμε τραπεζικά ιδρύματα που να συνάδουν με τα σύγχρονα ευρωπαϊκά δεδομένα και όχι να αναβιώνουμε δομές του περασμένου αιώνα.

«Αν ήταν λάθος η επιλογή του ενός ή του άλλου μέλους του Διοικητικού Συμβουλίου, προφανώς το λάθος είναι συλλογικό. Διευκρινίζω ακόμη, ότι δεν επέλεξα ούτε πρόεδρο ούτε γενικό διευθυντή», τονίζει ο υπουργός Οικονομικών, κληθείς να σχολιάσει αν έκανε λάθος επιλογές προσώπων.

Γιατί ο ίδιος ζητούσε παραίτηση Χριστόφια

–Παραλληλίζουν τη στάση σας στο πόρισμα με αυτήν του Δημήτρη Χριστόφια που αμφισβητούσε το πόρισμα του Πόλυ Πολυβίου. Τότε εσείς, με τη δημοσιοποίηση του πορίσματος, του ζητούσατε να αναλάβει την πολιτική ευθύνη που του αποδιδόταν και να παραιτηθεί. Ποια είναι η διαφορά σε αυτή την περίπτωση;

–Στην περίπτωση του Μαρί χάθηκαν 13 άνθρωποι, ενώ στην περίπτωση του Συνεργατισμού πετύχαμε αναβαθμίσεις της οικονομίας, ισχυροποίηση του τραπεζικού συστήματος, διασφάλιση των καταθέσεων και δημιουργία μιας θετικής προοπτικής.

–Βεβαίως ο πρόεδρος σήμερα αποκαλύπτει πως επρόκειτο για ένα πτώμα από το 2013. Τότε γιατί τον κρατήσατε μέχρι σήμερα;

–Κρατήσαμε στη ζωή τον Συνεργατισμό για να προστατεύσουμε τις καταθέσεις του κόσμου και αν υπάρχει κάτι που μετανιώνω είναι ότι η κυβέρνηση του Νίκου Αναστασιάδη, δεν ανέλαβε ένα-ενάμιση χρόνο νωρίτερα, για να μπορέσουμε μέσα από ανάλογους χειρισμούς να αποτρέψουμε το κούρεμα που θα μπορούσε να τον ενισχύσει του τεράστιο κόστος σε πάρα πολλούς συμπολίτες μας.

–Ελέγχεστε για το ότι επιλέξατε

“

Αν υπάρχει κάτι που λυπάμαι είναι ότι η κυβέρνηση Αναστασιάδη, δεν ανέλαβε ενάμιση χρόνο νωρίτερα για να μπορέσουμε να αποτρέψουμε και το κούρεμα.

πρόσωπα που θεωρήθηκαν βάσει πορίσματος κατώτεροι των περιστάσεων.

–Σε ποιους αναφέρεστε;

–Στον Νικόλα Χατζηγιάννη τον Γιάννο Σταυρινίδη για παράδειγμα.

–Τον κ. Σταυρινίδη τον είχα επιλέξει εγώ για κάποιον ρόλο; Ασχέτως εάν συμφωνώ ή όχι με τη διαπίστωση ότι φάνηκαν κατώτεροι των περιστάσεων, δεν ήταν δικές μου επιλογές.

–Τον Νικόλα Χατζηγιάννη δεν τον επιλέξατε;

–Τον επέλεξα ως μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου, με άλλα οκτώ άτομα, που εξασφάλισαν την έγκριση και τη σύμφωνο γνώμη της Κεντρικής Τράπεζας, αλλά και

της Βουλής. Αν ήταν λάθος η επιλογή του ενός ή του άλλου μέλους του Διοικητικού Συμβουλίου, προφανώς το λάθος είναι συλλογικό. Διευκρινίζω ακόμη, ότι δεν επέλεξα ούτε πρόεδρο ούτε γενικό διευθυντή. Ο υπουργός Οικονομικών δεν έχει αρμοδιότητα να επιλέγει διευθυντές ή υποδιευθυντές ή άλλα ανώτερα στελέχη της διεύθυνσης. Μάλιστα, ο κάθε μάρτυρας που εμφανίστηκε ενώπιον της ερευνητικής επιτροπής ερωτήθηκε με τρόπο επίμονο εάν είχα ποτέ παρέμβει στις εργασίες και στις αρμοδιότητες της τράπεζας, όπως είναι για παράδειγμα οι διαδικασίες διορισμών. Ούτε ένας μάρτυρας δεν βρέθηκε να καταθέσει τέτοιο ισχυρισμό. Αναλαμβάνω το μερίδιο της ευθύνης που μου αναλογεί για την επιλογή προσώπων ως μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου, ευθύνη την οποία επιμερίζεται επίσης η Κεντρική Τράπεζα και η Βουλή. Και τονίζω ότι οι επιδόσεις αυτού του Διοικητικού Συμβουλίου είναι καταγεγραμμένες και δεν υστερούν σε σχέση με τις επιδόσεις διοικήσεων άλλων τραπεζών. Και δεν πρόκειται με κανέναν τρόπο να φορτώσω ευθύνες σε ανθρώπους που προσπάθησαν να βοηθήσουν σε μία δύσκολη κατάσταση.

–Θεωρείτε την εταιρική ευθύνη ανεπαρκή;

–Εκίνησε από το υπό το μνδέν,

δεν υπήρχε καμία δομή και διαδικασία εταιρικής διακυβέρνησης. Τονίζω ότι η εταιρική διακυβέρνηση δεν αφορά πρόσωπα, αλλά δομές και διαδικασίες. Έτσι ορίζεται στη νομοθεσία περί τραπεζών, σε αυτά επικεντρώθηκε η τεχνική βοήθεια που δόθηκε από το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο για τη βελτίωση της εταιρικής διακυβέρνησης στον Συνεργατισμό. Έπρεπε να μετατραπεί σε τράπεζα, έγιναν σημαντικά βήματα, σε βαθμό που επέτρεψαν σήμερα την ομαλή συγκώνευση με την Ελληνική. Κάποιοι, σκόπιμα, συνδέουν τις αναφορές σε εταιρική διακυβέρνηση, που επαναλαμβάνω αφορούν δομές και διαδικασίες, με τις εκ των υστέρων κρίσεις τους για συγκεκριμένα πρόσωπα. Αν είχαν άποψη για πρόσωπα γιατί δεν ενάσκησαν τις εξουσίες τους;

–Σε ποιους αναφέρεστε;

–Στους επόπτες. Η εποπτική αρχή είναι αυτή που έχει την εξουσία να λάβει μέτρα απομάκρυνσης εάν πράγματι είχε αρνητική άποψη για διοικητικό ή διευθυντικό στέλεχος. Έτσι λειτουργούν οι Κεντρικές Τράπεζες. Όμως να πω και κάτι άλλο. Επικεντρώνεται η κριτική στον κ. Χατζηγιάννη και στο ότι δεν κατάφερε να μειώσει τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια. Αν επιλεγότο το μέλος της ερευνητικής επιτροπής ο Γιώργος Γεωργίου θα ήταν καλύτερα τα πράγματα;

Ο Γιώργος Γεωργίου ανθυποψήφιος του Νικόλα Χατζηγιάννη

–Γιατί αναφέρεστε συγκεκριμένα στον Γιώργο Γεωργίου;

–Επειδή ήταν ο ανθυποψήφιος του κ. Χατζηγιάννη για την εν λόγω θέση. Θα έκανε καλύτερη δουλειά σε σχέση με τη μείωση των μη εξυπηρετούμενων δανείων; Στην τράπεζα της οποίας ηγείτο ο κ. Γεωργίου, υπήρξαν μάλιστα καλύτερα αποτελέσματα; Βεβαίως προκύπτει και ένα άλλο ερώτημα. Πώς γίνεται ένας υποψήφιος που δεν επιλέχθηκε για μία θέση, να μετατρέπεται σε μέλος ερευνητικής επιτροπής και κρίνει τους ανθυποψηφίους του και αυτούς που δεν τον επέλεξαν;

–Αμφισβητείτε συνεπώς τις επιλογές του γενικού εισαγγελέα. Αυτό δεν παραπέμπει σε θεσμική κρίση;

–Παραπέμπω σε συγκεκριμένη πρόνοια της νομοθεσίας περί ερευνητικών επιτροπών που τονίζει την ανάγκη μη ύπαρξης σύγκρουσης συμφέροντος και θέτω το εξής απλό ερώτημα: Διασφαλίζεται πράγματι η ανεξαρτησία και η αμεροληψία της επιτροπής όταν μέλος της είναι κάποιος που δύο φορές δεν έχει επιλεγεί για τη θέση του γενικού διευθυντή;

–Υπήρξε σκοπιμότητα αυτή η ξαφνική πίεση για μείωση των μη εξυπηρετούμενων δανείων από 7,5 δισεκατομμύρια σε 6,4;

–Δεν υιοθετώ τέτοιες προσεγγίσεις. Ξέρω από πρώτο χέρι, μέσα από τη συμμετοχή μου στα ευρωπαϊκά θεσμικά όργανα, τι σημαίνει ευρωπαϊκή τραπεζική ένωση. Είναι ένας εξαιρετικά φιλόδοξος στόχος

η δημιουργία της τραπεζικής ένωσης τον οποίο υποστηρίζω ανεπιφύλακτα, αλλά η προσαρμογή στα δεδομένα της ευρωπαϊκής τραπεζικής ένωσης είναι πάρα πολύ δύσκολη και πάρα πολύ απαιτητική. Είναι αυτή την πίεση που δέχθηκε ο Συνεργατισμός, ως ο πιο αδύναμος κρίκος του κυπριακού τραπεζικού συστήματος, με βασικότερο επιβαρυντικό παράγοντα την ποιότητα του χαρτοφυλακίου του, αλλά και το γεγονός ότι, ως κρατικοποιημένος, δεν διέθετε μέτοχο που θα μπορούσε να τον ενισχύσει έστω και με ένα ευρώ. Για την κυβέρνηση η ανάγκη προσαρμογής στα ευρωπαϊκά τραπεζικά δεδομένα ήταν ένας καθοριστικότερος παράγοντας που καθοδήγησε την λήψη αποφάσεων. Για την ερευ-

“

Η αντίληψη ότι έγιναν διαγραφές στα υπόλοιπα συγκεκριμένων δανειοληπτών που αθροίζονται σε 1,1 δισ. δεν ισχύει και δυσκολεύομαι να δώσω απάντηση στο ερώτημα, αν δεν το ήξεραν αυτό τα πρόσωπα της Ερευνητικής.

νητική επιτροπή ήταν ένας παράγοντας που αγνοήθηκε πλήρως. **–Πώς προέκυψαν τα 800 εκατομμύρια και το 1,1 δισ διαγραφές δανείων;**

–Η κάθε τράπεζα υποχρεούται να διατηρεί προβλέψεις σχετικά με τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια. Το 2013 και η Συνεργατική και οι υπόλοιπες τράπεζες ξεκίνησαν από χαμηλά επίπεδα προβλέψεων. Τα 800 εκατομμύρια ήταν απαίτηση για επιπρόσθετες προβλέψεις οι οποίες μεταφράζονται και σε απαίτηση κεφαλαίων της τάξης των 600 περίπου εκατομμυρίων που δεν θα ήταν εφικτό να εξυπηρεθούν για μια τράπεζα με αυτά τα χαρακτηριστικά. Μέσα από τον διαχωρισμό του χαρτοφυλακίου, οι ανάγκες σε καινούργια κεφάλαια

έχουν περιοριστεί στα 150 εκατομμύρια για την ενοποιημένη τράπεζα. Από την άλλη, η αναφορά σε διαγραφές δανείων ύψους 1,1 δισ. αποτελεί μια σημαντική παρανόηση. Επρόκειτο για λογιστικές διαγραφές. Το υπόλοιπο του κάθε επηρεαζόμενου δανειολήπτη παρέμεινε αμετάβλητο. Είναι μια συνηθισμένη τραπεζική πρακτική. Το 1,1 δισ. βρίσκεται εκεί ως πραγματικό δάνειο, με το ίδιο υπόλοιπο. Απλώς μεταφέρθηκε εκτός ισολογισμού. Άρα η αντίληψη ότι έγιναν διαγραφές στα υπόλοιπα συγκεκριμένων δανειοληπτών που αθροίζονται σε 1,1 δισ. δεν ισχύει.

–Αυτό δεν το ήξεραν τα πρόσωπα της ερευνητικής επιτροπής;

–Δυσκολεύομαι να δώσω απάντηση.

Κόψαμε την πρόσβαση σε δισεκατομμύρια κομμάτων-καπετανάτων και κυρίως στο ΑΚΕΛ

Δεν θεωρώ πως η προώθηση των μεταρρυθμίσεων πρέπει να αποτελέσει μέρος του πολιτικού παιχνιδιού

«Κατανού γιατί αντιδρούν (τα κόμματα). Επειδή μέσα από τις αποφάσεις των τελευταίων ετών, έχουμε αποκλείσει τα πολιτικά κόμματα και τοπικά τους καπετανάτα από την πρόσβαση και τη διαχείριση δισεκατομμυρίων», αναφέρει στη συνέντευξή του ο Χάρης Γεωργιάδης. Ξεκαθαρίζει πως τον ενδιαφέρει ο Δημοκρατικός Συναγερμός και πως η παρουσία του στο Υπουργικό κλείνει σε εννέα μήνες. —Δέχεστε πάντως δριμεία επίθεση από όλα τα κόμματα πλην του ΔΗΣΥ...

—Κατανού γιατί αντιδρούν. Επειδή μέσα από τις αποφάσεις των τελευταίων ετών, έχουμε αποκλείσει τα πολιτικά κόμματα και τοπικά τους καπετανάτα από την πρόσβαση και τη διαχείριση δισεκατομμυρίων. Επειδή ακριβώς και κατά τη διάρκεια της περιόδου 2013-2018 ο Συνεργατισμός μετατράπηκε σε τράπεζα χωρίς τις τοπικές επιτροπείες, αλλά με έλεγχο από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα. Έκλεισαν οι προσβάσεις που είχαν και πολιτικά κόμματα και συνδικαλιστές. Η ολοκλήρωση των κινήσεων για τον Συνεργατισμό με την ενσωμάτωσή του σε μία εμπορική τράπεζα κόβει οριστικά τον δρόμο σε κάποιους που είχαν διαχρονικά το χέρι τους στο

Ερχόμενος στο Υπουργείο Οικονομικών το 2013 είχα πλήρη επίγνωση ότι ήταν μία πολύ δύσκολη αποστολή και θεωρώ ότι την έχω εκπληρώσει.

βάζο με το μέλι. Γι' αυτό και αντιδρούσαν σε κάθε προσπάθεια και σε κάθε σενάριο ιδιωτικοποίησης. Συνεπώς κατανού γιατί αντιδρούν. —Σε ποιους αναφέρεστε; Στο ΑΚΕΛ συγκεκριμένα; —Κυρίως στο ΑΚΕΛ. —Ο ΔΗΣΥ δηλαδή ήταν εκτός της διαδικασίας; —Οχι. Ακούσατε τον Αβέρωφ Νεοφύτου να αναλαμβάνει το μερίδιο της ευθύνης και για τη δική μου παράταξη, αλλά μπορεί να πιστωθεί τουλάχιστον πως ο ΔΗΣΥ και η κυβέρνηση του Νίκου Αναστασιάδη ήταν αυτοί που έθεσαν τέρμα σε αυτή την πρακτική.

—Με την ολοκλήρωση του κύκλου σας ενδέχεται να επιστρέψετε στον ΔΗΣΥ; —Δεν αποχώρησα ποτέ από τον ΔΗΣΥ για να επιστρέψω σήμερα. Απλώς υπηρετώ από διαφορετική θέση. Δεν έχω αποφασίσει για τα επόμενά μου βήματα. Θέλω να δώσω στον εαυτό μου μία περίοδο περισυλλογής, κατά την οποία θα αξιολογήσω τα προσωπικά και τα οικογενειακά μου δεδομένα, αλλά και τις πολιτικές μου επιλογές. Αλλά ο Δημοκρατικός Συναγερμός σίγουρα με ενδιαφέρει, είναι η παράταξή μου και αποτελεί μια προοπτική που αξιολογήσω και πιθανώς θα επιζητήσω. —Αποκλείεται η ανάληψη άλλου υπουργείου; —Ναι. Θεωρώ πως πρέπει να ξεκινήσω σιγά-σιγά να κλείνω τον κύκλο μου στο Υπουργικό Συμβούλιο. —Σας «έκαψε» πολιτικά το Υπουργείο Οικονομικών; —Είναι σίγουρα καυτή η καρέκλα του ΥΠΟΙΚ, αλλά αυτό που νιώθω είναι αυτοπεποίθηση και δύναμη που αντλώ από τους συμπολίτες μας. Είναι όμως γεγονός ότι ερχόμενος σε αυτό το υπουργείο το 2013 είχα πλήρη επίγνωση και για τα θέματα που θα έπρεπε να διαχειριστώ και για τον βαθμό δυσκο-

«Η ολοκλήρωση των κινήσεων για τον Συνεργατισμό με την ενσωμάτωσή του σε μία εμπορική τράπεζα κόβει οριστικά τον δρόμο σε κάποιους που είχαν διαχρονικά το χέρι τους στο βάζο με το μέλι. Γι' αυτό και αντιδρούσαν σε κάθε προσπάθεια και σε κάθε σενάριο ιδιωτικοποίησης», λέει ο Χάρης Γεωργιάδης.

λίας. Εάν αυτό που με απασχολούσε ήταν η εικόνα μου, προφανώς και δεν θα αναλάμβανα. Ήταν μία πολύ δύσκολη αποστολή, θεωρώ ότι την έχω εκπληρώσει και θα προσπαθήσω στους επόμενους μήνες να την ολοκληρώσω. Αν αυτό που υπονοείται είναι πως έχω αναλάβει πολιτικό κόστος, αυτό είναι απολύτως αποδεκτό στο πλαίσιο μιας συνειδητής απόφασης που είχα λάβει να ανταποκριθώ στην εντολή του προέδρου. —Είχατε δεχτεί πιέσεις για τον επαναδιορισμό σας. Εκ των υστέρων κρίνεται λανθασμένη απόφαση να αποδεχτείτε τις πιέσεις; —Εκ των υστέρων, θεωρώ πως ορθώς παρέμεινα. Το 2018 θα μπορούσε πράγματι να σηματοδοτήσει την ολοκλήρωση του κύκλου μου. Όμως ορθώς έμεινα, επειδή βοήθησα την κυβέρνηση να διαχειρι-

στεί μία δύσκολη κατάσταση που οδήγησε στη σταθεροποίηση της οικονομίας, στη διασφάλιση της αναπτυξιακής προοπτικής, στις διαδοχικές αναβαθμίσεις της οικονομίας μας. Ήταν μία τελευταία δύσκολη αποστολή που όφειλα να διαχειριστώ. —Σε όλη αυτή τη διαδικασία είχατε την πλήρη στήριξη του ΔΗΣΥ; —Ναι, είμαι απόλυτα ικανοποιημένος από τη στήριξη του ΔΗΣΥ. Επιβεβαιώνει ο ΔΗΣΥ ότι είναι η παράταξη της ευθύνης. Αλλά ικανοποιημένος είμαι και για τη στάση συγκεκριμένων κομμάτων της αντιπολίτευσης, που με την ψήφο τους στη Βουλή μάς επέτρεψαν να ολοκληρώσουμε αυτές τις κινήσεις που έχουν φέρει τα σημερινά θετικά αποτελέσματα. —Η αντιπολίτευση βεβαίως αφήνει να εννοηθεί πως η παραμονή σας

στο Υπ. Οικονομικών θα οδηγήσει ενδεχομένως και στη μη ψήφιση κρίσιμων μεταρρυθμίσεων. —Είμαι απόλυτα εξοικειωμένος με το πολιτικό παιχνίδι, αλλά με κάποια πράγματα θεωρώ πως δεν πρέπει να παίζουμε. Δεν θεωρώ πως η προώθηση των μεταρρυθμίσεων πρέπει να αποτελεί μέρος του πολιτικού παιχνιδιού. Εάν είναι ορθές οι μεταρρυθμιστικές προτάσεις πρέπει να στηρίζονται. Οτιδήποτε διαφορετικό θα ήταν ανεύθυνο και θα αντιμετώπιζε την αποδοκιμασία των συμπολιτών μας. —Σας ενδιαφέρει η προεδρία του ΔΗΣΥ; —Πάλι αρχίσαμε με αυτή την σεναριολογία; Μα μόλις πριν από μερικούς μήνες εκλέξαμε πρόεδρο στον ΔΗΣΥ, συνεπώς η απάντησή μου είναι, προφανώς, αρνητική. ΜΑΡΙΝΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ

ΟΛΟΤΕΛΑ ΝΕΟ COROLLA HYBRID

TOYOTA

ALWAYS A BETTER WAY

Χιλιόμετρα μπροστά.

Το δημοφιλέστερο αυτοκίνητο όλων των εποχών επιστρέφει δριμύτερο!

Φουτουριστική, αεροδυναμική σχεδίαση. Υψηλές επιδόσεις που φθάνουν μέχρι και τους 180 ίππους και κορυφαία εξοικονόμηση καυσίμων με τον νέο υβριδικό κινητήρα Dynamic Force 4ης γενιάς. Ασύγκριτη ασφάλεια, με το προηγμένο σύστημα Toyota Safety Sense, από άλλη εποχή. Κι όσο για την οδήγηση; Φέρνει κάτι από το μέλλον!

ΔΙΚΡΑΝ ΟΥΖΟΥΝΙΑΝ & ΣΙΑ ΛΤΔ
ΛΕΥΚΩΣΙΑ: ΤΗΛ. 22 400000 | ΛΕΜΕΣΟΣ: ΤΗΛ. 25 713000 | ΛΑΡΝΑΚΑ: ΤΗΛ. 24 658645 | ΠΑΦΟΣ: ΤΗΛ. 26 960600 | ΠΑΡΑΛΙΜΝΙ: ΤΗΛ. 23 740200
www.toyota.com.cy | info@toyota-cyprus.com | **ToyotaCyprus**

*Η μηνιαία δόση έχει υπολογιστεί βάσει του σχεδίου Toyota Flex, με προκαταβολή 25% και υπόκειται στην έγκριση της τράπεζας.
**Εξασφαλίζεται μέσω του δωρεάν προγράμματος Hybrid Health Check, μόνο σε εγκεκριμένα συνεργεία Toyota.
Κατανάλωση καυσίμων (συνδ): 3.3 - 3.9λ/100χλμ. Εκπομπή CO₂ (συνδ): 76 - 89 γρ/χλμ.

10 ΧΡΟΝΙΑ
ΕΓΓΥΗΣΗ ΥΒΡΙΔΙΚΗΣ ΜΠΑΤΑΡΙΑΣ**

ΑΠΟ €22,600 ^Η

ΑΠΟ €266*/ΜΗΝΑ **ToyotaFlex**
3 ΧΡΟΝΙΑ ΔΩΡΕΑΝ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ & ΕΠΙΔΙΟΡΘΩΣΗ

Προέκταση των ΗΠΑ η Ανατ. Μεσόγειος

Η επικείμενη τριμερής, οι συζητήσεις του υπ. Ενέργειας Γ. Λακκοτρύπη στις ΗΠΑ και οι εκτιμήσεις για κοιτάσμα-μαμούθ στο Ισραήλ

Του ΜΙΧΑΗΛ ΤΣΙΚΑΛΑ

Η «Ενεργειακή Αναγέννηση» στην Ανατολική Μεσόγειο, όσο μη δόκιμος κι αν ακούγεται σαν τίτλος, εν τούτοις δεν παύει παρά να αποδεικνύει πως η συζήτηση για τα ενεργειακά αποθέματα της περιοχής έχει ξεπεράσει και τα όρια αυτής αλλά και τα σύνορα των εμπλεκόμενων στις εξελίξεις χωρών. Κάτι αντίστοιχο που είχε συμβεί δηλαδή και στην περίοδο του ύστερου Μεσαίωνα στην Ευρώπη με την Αναγέννηση, οπότε συνειρμικά δεν είναι τυχαίο πως αυτός ο τίτλος δόθηκε σε ένα αμιγώς τεχνοκρατικό, ενεργειακό, πάνελ στα πλαίσια του συνεδρίου «CERAWeek 2019», που έλαβε χώρα στο Τέξας των ΗΠΑ και στο οποίο συμμετείχε και ο υπ. Ενέργειας Γιώργος Λακκοτρύπης. Βασική θεματική της συζήτησης ήταν οι αλλαγές που επέρχονται στην Αν. Μεσόγειο σε πολλαπλά επίπεδα (πολιτικά, γεωπολιτικά, ασφάλειας και κοινωνιών) από τα ενεργειακά ευρήματα και τη σύμπραξη πολλών χωρών της περιοχής σε τριμερή και τετραμερή σχήματα.

Με την επικείμενη τριμερή Κύπρου-Ελλάδας-Ισραήλ στις 20 και 21 του μήνα να εδραιώνει μέσω της συμμετοχής και των ΗΠΑ την Αν. Μεσόγειο ως ενεργειακό «hub», η μετάδοση από το ειδησεογραφικό πρακτιρείο Reuters της πληροφορίας πως υπάρχει κοιτάσμα-μαμούθ στο Ισραήλ για το οποίο ενδιαφέρεται η Exxonmobil, ήρθε να ρίξει νερό στο μύλο της συζήτησης για τις ακόμη περισσότερες θετικές προοπτικές που δημιουργούνται.

Ναι και ναι αλλά

Ωστόσο, οι πληροφορίες της «Κ» από αρμόδιες πηγές επιμένουν πως δεν πρέπει να καταγράφεται υπέρ-ενθουσιασμός και πως θα πρέπει να ξεπεράσουμε τους ευσεβείς πό-

Έτσι κι αλλιώς οι όποιες κινήσεις των Αμερικανών στην περιοχή δείχνουν ήδη ότι ήρθαν για να μείνουν.

θους και να παραμείνουν προσηλωμένοι στα δεδομένα. Ποιοι είναι ο ευσεβής πόθος; Να καταστεί πραγματικότητα η σύμπραξη της Exxonmobil με το κράτος του Ισραήλ, που δεν είναι εύκολη υπόθεση λόγω των πολιτικών ισορροπιών της περιοχής. Όπως μεταδόθηκε από το Reuters κλιμάκιο των Αμερικανών επισκέφθηκε το Ισραήλ και συνέλεξε όγκο δεδομένων, γεωλογικών και άλλων, τα οποία δίνουν την εκτίμηση πως πρόκειται για κοιτάσμα της τάξεως των 75 τρις. κ.π. ΦΑ. Αρκεί να αντιληφθεί κανείς πως το αιγυπτιακό «Ζορ» εμπεριέχει ποσότητες της τάξεως των 30 τρις. κ.π. Οι πληροφορίες λένε επίσης πως συζήτησαν το ενδεχόμενο ενδιαφέρον για συμμετοχή της Exxonmobil σε γύρο αδειοδότησης στον οποίο θα προχωρήσει το Ισραήλ, αξιωματούχοι της εταιρείας με τον Υπ. Ενέργειας της χώρας Yuval Steinitz. Πινές ωστόσο με τις οποίες επικοινωνήσε στις ΗΠΑ η «Κ» προκρίνουν πως θα πρέπει άπαντες να επιδείξουν υπομονή και ότι έτσι κι αλλιώς οι όποιες κινήσεις των Αμερικανών στην περιοχή δείχνουν ήδη ότι ήρθαν για να μείνουν.

Η κυπριακή προέκταση

Την εβδομάδα που πέρασε όπως ήδη αναφέρθηκε, ο υπ. Ενέργειας Γιώργος Λακκοτρύπης βρέθηκε στο Τέξας των ΗΠΑ στο πλαίσιο του συνεδρίου «CERAWeek 2019». Εκεί, σύμφωνα με τις πληροφορίες μας, είχε τη δυνατότητα ν' ανα-

Για την Κύπρο είναι υπέρ του δέοντος η σημασία που αποδίδεται στα όσα αναμένεται να λάβουν χώρα την επόμενη εβδομάδα στην τριμερή με την Ελλάδα και το Ισραήλ αλλά και με τη συμμετοχή των ΗΠΑ, η οποία επιβεβαιώθηκε την Παρασκευή το απόγευμα από το State Department.

πτύξει στους συνέδρους τις λεπτομέρειες γύρω από τα πρόσφατα ευρήματα στο στόχο «Γλαύκος», γενικότερα την εικόνα με τα ευρήματα στην ΑΟΖ και τις επόμενες κινήσεις αλλά και το πώς προχωρεί η Κύπρος μέσω διακρατικών στρατηγικών συμφωνιών θέλοντας να επιτύχει το μάξιμουμ μέσα από την εξόρυξη υδρογονανθράκων σε οικονομικό, γεωστρατηγικό και πολιτικό επίπεδο. Τελικός αποδέκτης είναι έτσι κι αλλιώς οι διεθνείς αγορές οπότε και στο παρόν στάδιο εξετάζονται όλες οι επιλογές με ορισμένες δε εξ αυτών να τίθενται σε ισχύ όπως είναι ο EastMed. Κάτι

που ανέλυσε και ο Υπ. Ενέργειας στις ΗΠΑ, δηλαδή το πώς είναι απαραίτητες αυτές οι συνέργειες και πόσο σημαντικό να μετουσιώνονται σε πράξη, όπως έγινε και με το ενεργειακό φόρουμ των «5» (Κύπρου, Ελλάδας, Ισραήλ, Ιορδανίας και εκπροσώπους της Παλαιστινιακής Αρχής αλλά και της Ιταλίας) στο Κάιρο.

Η τριμερής στο Ισραήλ

Για την Κύπρο είναι υπέρ του δέοντος η σημασία που αποδίδεται στα όσα αναμένεται να λάβουν χώρα την επόμενη εβδομάδα στην τριμερή με την Ελλάδα και το Ισ-

ραήλ αλλά και με τη συμμετοχή των ΗΠΑ, η οποία επιβεβαιώθηκε την Παρασκευή το απόγευμα από το State Department. Η παρουσία του Αμερικανού ΥΠΕΞ Μάικ Πομπέο φέρει πολλαπλά γεωστρατηγικά και πολιτικά μηνύματα και έρχεται να ενδυναμώσει το project του EastMed το οποίο πέρασε από πολλά κύματα αμφισβήτησης.

Τα μηνύματα αυτά έχουν αποδέκτη χώρες της περιοχής που δεν επιλέγουν τη συνεργασία αλλά την κορύφωση της έντασης, ενώ χώρες όπως η Κύπρος και οι συμμετέχουσες στα ενεργειακά σχήματα, ευελπιστούν στην ειρήνη και στη συ-

Η ασφάλεια

Η μεγάλη εικόνα των ενεργειακών για την Κύπρο έχει σημασία και ως προς το πλέγμα ασφαλείας που δημιουργείται στην περιοχή. Η παρουσία εταιρειών-κολοσσών της ενέργειας και άρα οι χώρες από τις οποίες προέρχονται, μέσα από συνεργασία σε τριμερές-τετραμερές επίπεδο αποτελούν το πρώτο βήμα ως προς τη σταθερότητα στην περιοχή. Τα επόμενα βήματα αφορούν συνέργειες των εμπλεκόμενων χωρών και στα πεδία της Άμυνας, που για την Κύπρο λόγω γεωγραφικής θέσης αποτελεί προστιθέμενη αξία η οποία κλείνει το κενό προς τις επιχειρησιακές δυνατότητες. Το ζητούμενο, όπως λένε διπλωμάτες, δεν είναι να μπουσ στον καυγά για εμάς οι εταιρείες ή άλλες χώρες αλλά να γίνει κατανοητό πως η παρουσία τους εδώ έχει ισχυρό αποτρεπτικό αντίκτυπο. Αυτό που οι ίδιοι ονομάζουν, ως αφετηρία, διπλωματία των αγωγών.

νεργασία σε μια περιοχή που είναι ούτως ή άλλως ταραχώδης. Σε γενικές γραμμές αυτό ήταν και το μήνυμα της κυπριακής πλευράς στο συνέδριο του Τέξας. Σημειώνεται την ίδια ώρα πως η σημασία που δίνουν οι Αμερικανοί σε αυτό το σχήμα με Ελλάδα και Ισραήλ και στη διευρυνση της διακρατικής συμμαχίας για τη στήριξη του EastMed με τη συμμετοχή της Αιγύπτου ήταν, σύμφωνα με πληροφορίες, μία από τις βασικές επιδιώξεις της άτυπης συνάντησης των υπουργών Ενέργειας των τεσσάρων χωρών στο Χιούστον στα πλαίσια του «CERAWeek 2019».

Βασιλικών διαστάσεων το λιμάνι στο Βασιλικό

Με σύμπραξη ιδιωτικού δημόσιου τομέα, μεγάλο το ενδιαφέρον από εταιρείες υδρογονανθράκων λόγω των ενεργειακών εξελίξεων

Του ΜΙΧΑΗΛ ΤΣΙΚΑΛΑ

Οι εξελίξεις στο ενεργειακό μέτωπο όχι μόνο της Κύπρου αλλά εν γένει της Αν. Μεσογείου, οι οποίες λαμβάνουν πρωτόγνωρες για την περιοχή διαστάσεις με τη δράση βασιικών παικτών παγκοσμίου εμβέλειας, όπως η ExxonMobil, συμπαρασύρει και έργα που αφορούν τον τομέα όπως είναι το λιμάνι του Βασιλικού. Μέσα στην εβδομάδα η υπουργός Μεταφορών Βασιλική Αναστασιάδου ανακοίνωσε ότι το κόστος της δημιουργίας νέου βιομηχανικού λιμανιού στο Βασιλικό θα ανέλθει στα 250 εκατ. ευρώ και ότι το χρονοδιάγραμμα ολοκλήρωσης είναι το 2023.

Το λιμάνι θα είναι μεγαλύτερο από τα αρχικά πλάνα λόγω του μεγάλου ενδιαφέροντος από εταιρείες υδρογονανθράκων.

Πληροφορίες της εφημερίδας τονίζουν πως το ότι τελικά το λιμάνι θα είναι μεγαλύτερο από τα αρχικά πλάνα έχει προέλθει από το μεγάλο ενδιαφέρον που έχουν επιδείξει εταιρείες υδρογονανθράκων. Πέρα από τις νέες λιμενικές υποδομές το γενικό σχέδιο του Βασιλικού περιλαμβάνει:

- **Προβλήματα** και jetty LNG (υγροποιημένο φυσικό αέριο).
- **Ειδική** προβλήτα για το LPG (υγροποιημένο αέριο πετρελαίου).
- **Προβλήματα** ασφάλτου, πιθανόν συνδυασμένη με προβλήτα εισαγωγής LPG στο εξωτερικό μέρος του ανατολικού κυματοθραύστη του λιμένα Βασιλικού.
- **Επέκταση** του jetty της VTTV για παροχή μεγαλύτερης δυνατότητας εισαγωγών πετρελαίου.

- **Σταθμό** συμπίεσης αερίου και αγωγό εξαγωγής αερίου.

Τα έργα περιλαμβάνουν και την περιοχή που αποκτήθηκε τον περασμένο Δεκέμβριο, δυτικά του Ζυγίου, όπου βρίσκονταν εγκατεστημένες οι κεραιές των Άγγλων. Πρόκειται για έξι τεμάχια γης, συνολικού εμβαδού 350.000 τετραγωνικών μέτρων τα οποία θα εκμισθωθούν στην Αρχή Λιμένων Κύπρου για 99 χρόνια.

Η σύμπραξη

Ο υπουργός Οικονομικών με επιστολή του ημερ. 27/7/2018 εισηγήθηκε στην υπουργό Μεταφορών, όπως εξεταστεί η επιλογή της Σύμπραξης Δημόσιου Ιδιωτικού Τομέα, στην οποία, μεταξύ άλλων, θα μπορούσε να προβλεφθεί η ανάθεση του σχεδιασμού των υποδομών και άλλων παρεμφερών υπηρεσιών στον ιδιώτη επενδυτή. Σύμφωνα με τον υπουργό Οικονομικών, σε μια τέτοια περίπτωση, το κράτος θα είχε τη δυνατότητα να αξιολογήσει τον προτεινόμενο σχεδιασμό των υποδομών (και κατά πόσο αυτός ανταποκρίνεται στις επιδιώξεις / στόχους του κράτους) στο πλαίσιο της αξιολόγησης των προσφορών που θα υποβληθούν κατά τον διαγωνισμό που θα διεξαχθεί. Σε αυτόν τον διαγωνισμό θα μπορούσαν ενδεχομένως να συμμετάσχουν και οι διεθνείς εταιρίες που δραστηριοποιούνται στον τομέα των υδρογονανθράκων στην ΑΟΖ της Κύπρου, είτε αυτόνομα είτε με κοινή συμμετοχή μέσω κοινοπραξίας. Στη βάση αυτής της εισήγησης, η υπουργός Μεταφορών άνοιξε κύκλο συναντήσεων τόσο με την Αρχή Λιμένων Κύπρου όσο και με τις διεθνείς εταιρίες που δραστηριοποιούνται στον τομέα υδρογονανθράκων, καθώς και με άλλους εμπλεκόμενους κατόχους, όπως ο Σύνδεσμος Ναυτικών Πρακτόρων, η Τσιμεντοποιία Βασιλικού και με ενδιαφερόμενους υποψήφιους επενδυτές. Ένε-

Στον χάρτη που περιλαμβάνεται στην επικαιροποίηση του Master Plan για το Βασιλικό αποτυπώνονται οι βασικοί άξονες και κατευθύνσεις μετατροπής της περιοχής σε ζώνη βαριάς βιομηχανίας.

κα της αναθεώρησης της οποίας έτυχε το στρατηγικό σχέδιο της επέκτασης του Λιμένα Βασιλικού, η Αρχή προχώρησε στην ακύρωση του διαγωνισμού που είχε ήδη διενεργηθεί.

Γιατί στην Κύπρο

Τα ερωτήματα που ανακύπτουν τόσο ως προς την αύξηση του κόστους όσο και του τελικού μεγέθους που θα έχουν τα έργα στο Βασιλικό, απαντώνται από το ενδιαφέρον που έχουν δείξει εταιρείες οι οποίες δραστηριοποιούνται εν γένει στην ενεργειακή λεκάνη της Αν. Μεσογείου το οποίο αξιολογήθηκε ως καθοριστικό. Σύμφωνα με τις πληροφορίες της «Κ», χωρίς να κατονομάζονται αυτές οι εταιρείες, προκύπτει πως δεν εξαιρείται καμία από τις ήδη

γνωστές, αλλά στην εξίσωση μπαίνει και το γεγονός πως καταλυτικός παράγοντας είναι η γεωγραφική θέση της χώρας και το ότι η Κύπρος αποτελεί κράτος μέλος της Ε.Ε., κάτι που έχει σημασία από πλευράς νομοθεσίας και συνθηκών ασφαλείας ταυτόχρονα. Μπορεί δηλαδή οι ευρωπαϊκές και οι διεθνείς εταιρείες να έχουν συνάψει συμφωνίες εξόρυξης ή και εκμετάλλευσης Φ.Α. με χώρες της Αν. Μεσογείου ωστόσο το γεγονός ότι μόνο η Κύπρος ανήκει στην Ε.Ε. φαίνεται σύμφωνα με πηγές να λειτουργεί θετικά ως προς τις αποφάσεις για τις εγκαταστάσεις που θα πάρουν οι εταιρείες αυτές. Οι ίδιες πληροφορίες τονίζουν πως αξιωματούχοι των εταιρειών ενέργειας έχουν ήδη εκδηλώσει το ενδιαφέρον τους στο Υπ. Μεταφορών.

Δεδομένων των όρων εντολής για το Χωροταξικό Σχέδιο Ανάπτυξης της περιοχής Βασιλικού, η προτεραιότητα διαφαίνεται να είναι πάντως το να εξασφαλιστεί επαρκής χώρος για την πιθανή ανάπτυξη έως και πέντε μονάδων υγροποίησης φυσικού αερίου (LNG trains) με καθεμία να έχει δυναμικότητα 5 εκατομμυρίων τόνων ετησίως (Μτπα).

Σχέδιο Ανάπτυξης

Τα κύρια στοιχεία του Χωροταξικού Σχεδίου είναι ζώνες ειδικά για τα πιο κάτω:

- **Οι εγκαταστάσεις** του σταθμού παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας της ΑΗΚ στο Βασιλικό, της Τσιμεντοποιίας Βασιλικού (VCW), του λιμένα Βασιλικού, της VTTV και της Petrolina θα παραμείνουν ως έχουν.
- **Ζώνη** Υγροποίησης Φ.Α. (ΥΦΑ-LNG) η οποία θα περιλαμβάνει:
 - Φάση 1 LNG - χώρο για μέχρι τρία τρένα LNG (5 Μτπα ανά τρένο), καθώς και αποθήκευση, υπηρεσίες και πρόσβαση –που απαιτούνται κατά την πρώτη φάση.
 - Φάση 2 LNG - χώρο για έως 2 τρένα LNG (5 Μτπα ανά τρένο), καθώς και αποθήκευση και υπηρεσίες.
 - Προβλήτα LNG, σχεδιασμένη για πολλαπλές χρήσεις, όπως εισαγωγή LNG, εξαγωγή LNG και ενδεχομένως εισαγωγής HFO ή εισαγωγή/εξαγωγή πετρελαιοειδών.
 - Ζώνη αποθήκευσης πετρελαιοειδών και βιομηχανιών βασιζόμενων στο φυσικό αέριο, η οποία περιλαμβάνει:
 - Φάση 1 αποθήκευσης πετρελαιοειδών –με δυνατότητα να φιλοξενήσει 4 εκατομμύρια m3 προϊόντων πετρελαίου, συμπεριλαμβανομένων των αποθηκών της VTTV και της Petrolina.
 - Φάση 2 αποθήκευσης πετρελαιοειδών –με δυνατότητα να φιλοξενήσει 3 εκατομμύρια m3 προϊόντων πετρελαίου.

- Αποθήκευση LPG στο βόρειο τμήμα της Ζώνης (σε δεξαμενές υπό πίεση σε ανάχωμα (pressurised mounded storage), με δυνατότητα αποθήκευσης 15.000 m3 (8000 tn). Οι εγκαταστάσεις θα περιλαμβάνουν και δραστηριότητες πλήρωσης φιαλών και φόρτωσης οχημάτων.
- Βιομηχανίες βασιζόμενες στο φυσικό αέριο, π.χ. μεθανόλη και σταθμό συμπίεση φυσικού αερίου.
- **To Master Plan** περιλαμβάνει επίσης πρόνοιες για την εγκατάσταση νέων προβλητών εισαγωγών και εξαγωγών.
- **Ζώνη** Προστασίας πλάτους 500 m περιμετρικά της Ζώνης Υγροποίησης Φυσικού Αερίου (LNG) και 400m περιμετρικά των ζωνών αποθήκευσης πετρελαιοειδών και των βιομηχανιών βασιζόμενων στο Φ.Α.
- **Μελλοντική** περιοχή λατομείων για την Τσιμεντοποιία Βασιλικού –το παλιό λατομείο στο Μαρί στην κορυφή του τριγώνου της γης που απαλλοτριώθηκε για το Ενεργειακό Κέντρο Βασιλικού.
- **Ζώνες** για γραφεία και εργαστήρια ΒΔ του ηλεκτροπαραγωγικού σταθμού του Βασιλικού και στο Βόρειο τμήμα της Ζώνης Απαγόρευσης Ανάπτυξης (Restricted Development Zone).
- **Πρόνοιες** για την ανάπτυξη των απαιτούμενων έργων και υποδομών για την καλή και ομαλή λειτουργία της περιοχής και των εγκαταστάσεων, όπως:
 - Αναβάθμιση του οδικού δικτύου τα περιοχής,
 - Πρόνοιες για τους αγωγούς φυσικού αερίου,
 - Αναβάθμιση του δικτύου τηλεπικοινωνιών,
 - Αναβάθμιση του δικτύου ύδρευσης, αφαλάτωσης, αποχετεύσεων και άρδευσης,
 - Αναβάθμιση του δικτύου μεταφοράς και διανομής ηλεκτρισμού,
 - Υποδομές παραγωγής ενέργειας.

Χτίζουμε την Ευρωπαϊκή Αμυντική Ένωση

Ο γενικός σκοπός είναι μια ασφαλής Ευρώπη τονίζει στην «Κ» η Υπουργός Αμυνας της Γερμανίας, Dr. Ursula von der Leyen

Συνέντευξη στον **ΜΙΧΑΛΗ ΤΣΙΚΑΛΑ**

Για τις εξελίξεις περίξ της δημιουργίας μελλοντικά ενός ευρωπαϊκού στρατού, τον τρόπο και τις εξελίξεις περίξ της Presco αλλά και το ΝΑΤΟ μιλάει στην «Κ» η ΥΠΙΑΜ της Γερμανίας Ursula von der Leyen, η οποία βρέθηκε στην Κύπρο για να συμμετάσχει σε διάσκεψη του ΔΗ-ΣΥ για την ασφάλεια.

—Η Γερμανία και η Γαλλία οδηγούν τις εξελίξεις για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Άμυνας. Η ώθηση για τη δημιουργία του οφείλεται και στην αποχώρηση της Βρετανίας από την Ε.Ε., αλλά και την πίεση που ασκούν οι ΗΠΑ και ποιος είναι ο τελικός σκοπός; Η δημιουργία ενός ευρωπαϊκού στρατού;

—Όλοι οι Ευρωπαίοι ξέρουν πως κανείς από εμάς δεν μπορεί να ανταποκριθεί με τις συσχετιζόμενες προκλήσεις που αφορούν την ασφάλεια ανά την υψηλή μόνη του. Σε αυτό το πνεύμα τα μέλη της Ε.Ε. ξεκίνησαν τη διαδικασία «αναζωογόνησης» της κοινής πολιτικής για την ασφάλεια και την άμυνα —πριν από τη δημοψήφισμα για το Brexit— και τον Δεκέμβριο του 2017 καταφέραμε να δημιουργήσουμε την PESCO, τη μόνιμη διαρθρωμένη συνεργασία στην Άμυνα. Ξεκίνησαν παράλληλα και ενέργειες για τη δημιουργία του Ευρωπαϊκού Ταμείου Άμυνας. Μαζί με τη νέα διαδικασία για την άμυνα (CARD) για εμένα είναι η απαρχή μιας Ευρωπαϊκής Αμυντικής Ένωσης. Σε αυτό το πλαίσιο, ένας ευρωπαϊκός στρατός είναι όραμα που μπορεί να καταστεί πραγματικότητα στις επόμενες γενιές. Αυτό που βλέπουμε σήμερα, και έχουμε ήδη καταφέρει είναι τα πρώτα δομημένα βήματα προς αυτή την

Φέρνοντας στη ζωή την
Ευρωπαϊκή Αμυντική
Ένωση ξεκινήσαμε να
χτίζουμε αυτό που
εγώ αποκαλώ «στράτο
των Ευρωπαίων».

κατεύθυνση. Φέρνοντας στη ζωή την Ευρωπαϊκή Αμυντική Ένωση ξεκινήσαμε να κτιζουμε αυτό που εγώ αποκαλώ «στρατό των Ευρωπαίων». Διατηρούμε τους εθνικούς στρατούς, κάτω από την εξουσία των κυρίαρχων κρατών, αλλά ενδυναμώνομαστε αμοιβαία και συντονιζόμαστε καλύτερα. Ένας στόχος είναι να υπερεκράσουμε τους φραγμούς των στρατιωτικών συστημάτων αναπτύσσοντας κοινές λύσεις. Το Ευρωπαϊκό Ταμείο Άμυνας παρέχει μεγαλύτερο κίνητρο προς αυτή την κατεύθυνση. Ο γενικός σκοπός είναι μια ασφαλής Ευρώπη.

–Υπάρχει μοντέλο συνεργασίας για την αμυντική συνεργασία και τη συνύπαρξη με το ΝΑΤΟ ή είναι νωρίς ακόμη; Οι σκεπτικιστές λένε επί του θέματος ότι η δημιουργία ευρωπαϊκού στρατού με ρόλο τη φύλαξη των ευρωπαϊκών συνόρων θα στρέψει τις ευρωπαϊκές πολιτικές προς πολιτικές υπεράσπισης εδάφους, άρα μακρύτερα από την περιορισμένη τωρινή πολιτική για την κοινή άμυνα και ασφάλεια (CSDP).

–Πρώτα απ’ όλα το NATO είναι ο ακρογωνιαίος λίθος, η βάση για την ελευθερία και την ασφάλεια της Ευρώπης όταν μιλάμε για τη συλλογική άμυνα. Την ίδια ώρα υπάρχουν περιπτώσεις που η Ευρώπη πρέπει να δράσει μόνη της. Για πα-

«Το NATO είναι ο ακρογωνιαίος λίθος, η βάση για την ελευθερία και την ασφάλεια της Ευρώπης, όταν μιλάμε για τη συλλογική άμυνα».

ράδειγμα οι καταστάσεις κρίσεως στη Βόρεια και Δυτική Αφρική. Προς αυτό τον σκοπό χρειάζονται δομές και δυνατότητες ώστε να δράσουμε, όταν το αποφασίσουμε. Αυτός είναι ο ευρωπαϊκός πυλώνας της υπεραστρατηγικής ασφάλειας. Ως αποτέλεσμα, όλες μας οι προσπάθειες να ενδυναλώσουμε τις στρατιωτικές δυνατότητες της Ε.Ε. είναι σχεδιασμένες με τέτοιο τρόπο που να είναι συμπληρωματικές στο ΝΑΤΟ. Οι Ευρωπαίοι που είναι μέλη της Ε.Ε. και του ΝΑΤΟ, όπως η Γερμανία, έχουμε όλοι ένα κοινό πλαίσιο δυνάμεων και αναζητούμε μια win-win κατάσταση για τα δύο ινστιτούτα (Ε.Ε.-ΝΑΤΟ).

—Η Γαλλία επιθυμεί αυτή η δύναμη να είναι εκτός του πλαισίου της Ε.Ε., ώστε να επιτραπεί η συμμετοχή της Βρετανίας μετά την έξοδο της από την Ε.Ε. Η Γερμανία

**επιλέγει να είναι εντός πλαισίου
της Ε.Ε. Ποια είναι η δική σας
άποψη;**

—Ο κοινός μας στόχος είναι μια κοινή ευρωπαϊκή φωνή. Έχουμε ξεκινήσει να χτίζουμε την Ευρωπαϊκή Αμυντική Ένωση. Με την PESCO στον πυρήνα αυτό το πλαίσιο θα οδηγήσει σε εναρμόιση του σχεδιασμού και χρήση ευρωπαϊκών στρατιωτικών δυνατοτήτων. Και η Βρετανία είναι καλοδεχούμενη να συμμετέχει σε συγκεκριμένα project και αποστολές. Έχουμε διανύσει μεγάλη πορεία σε λίγο χρόνο και έχουμε ακόμη μπροστά μας. Η επνομαζόμενη «Ευρωπαϊκή Πρωτοβουλία Επιμέρους» (ενισχυμένος μηχανισμός ευρωπαϊκής συνεργασίας στο πεδίο της άμυνας) ταριάζει καλά με το πλαίσιο της PESCO και το project οικοδόμησης μιας Ευρωπαϊκής Αμυντικής Ένωσης. Δεν αφο-

ρά μια στρατιωτική δύναμη, αλλά είναι μια στρατηγική που θα βοηθήσει να χτιστεί εν γένει μια στρατηγική κουλτούρα και απλώς πρέπει να ενώσουμε τα μέρη, καθώς προχωράμε.

—Η ευρωπαϊκή στρατιωτική συνεργασία οδηγείται από τη συνένωση εθνικών πολιτικών άμυνας και με διάφορους τρόπους. Αντιπροσωπεύει αυτό μια πιθανότητα μεγαλύτερης σύγκλισης ή απόκλισης των εθνικών πολιτικών που μπορεί να καθορίσει τη μελλοντική επιτυχία ή αποτυχία της ευρωπαϊκής αμυντικής συνεργασίας;

–Υπάρχουσες ή αναδυόμενες προκλήσεις όπως τα δίκτυα τρομοκρατίας και οι υβριδικές όπως και οι κυβερνοαπειλές, μας καλούν να σταθούμε ενωμένοι και να βρούμε λύσεις. Ευτυχώς υπάρχει βαθιά συναίνεση ανάμεσα στα κράτη μέλη επί του θέματος. Εξού και σχεδόν όλα τα κράτη μέλη συμμετέχουν στην PESCO από την αρχή. Τώρα εργαζόμαστε πάνω σε πραγματικούς κανόνες ως προς τις τρίτες χώρες ώστε να είμαστε έτοιμοι να αντιμετωπίσουμε ανά περίπτωση συνεργάτες σε συγκεκριμένα project όπως για παράδειγμα η Βρετανία. Μια σταθερή και ασφαλής Ευρώπη απευθύνει κάλεσμα προς τα όλα τα ευρωπαϊκά έθνη για να χτίσουν αυτό το «σπίτι» και καλεί για τη στενότερη δυνατή συνεργασία ανάμεσα στην Ε.Ε. και στο NATO.

—Θα υπάρξουν αλλαγές ως προς τις συνθήκες της Ε.Ε. αναφορικά με την Άμυνα και την Εξωτερική πολιτική;

–Το ευτυχές είναι ότι είχαμε τα εργαλεία στις συνθήκες έτοιμα ήδη από καιρό. Απλώς έπρεπε να τα ενεργοποιήσουμε και να παραγά-

γουμε το επίσημο πλαίσιο. Αυτό είναι που κάναμε ακριβώς, δημιουργώντας την PESCO, μια ιδέα που ήταν βαθιά θαμμένη στη Συνθήκη της Λισαβόνας. Έκτοτε η δυναμική και η ποικιλότητα των όσων έχουν ήδη αναπτυχθεί τον τελευταίο ενάμιση χρόνο είναι απίστευτη και ενθαρρυντική. Τώρα αναπόκειται στα κράτη μέλη μας να συνεχίσουν να συμπληρώνουν αυτό το πλαίσιο για ένα καλύτερο κοινό πλαίσιο ασφαλείας.

—Πώς μπορεί η Ευρώπη να καταστεί καλύτερος πολιτικός παίκτης στην Αν. Μεσόγειο, στη Συρία, τον Λίβανο, τη Μέση Ανατολή και την εκεί διαδικασία για την ειρήνη με σκοπό να αντιμετωπιστεί αποτελεσματικά η προσφυγική κρίση;

—Όλοι ξέρουμε πως στη Συρία υπάρχει μεγάλη ανάγκη για ανθρωπιστική ανακούφιση και βοήθεια. Η χώρα μου, καθώς και άλλες έχουν ήδη συμβάλει προς αυτή την κατεύθυνση. Φυσικά και οι άνθρωποι χρειάζονται περισσότερα, εύχονται για την ανακούφιση κάτι για το οποίο θα απαιτηθούν πολλοί χρηματικοί πόροι. Εδώ πρέπει να είναι ξεκάθαρο ότι εμείς θα επενδύσουμε μόνο στην ανοικοδόμηση της Συρίας αν η πολιτική διαδικασία των Η.Ε. δημιουργήσει εκείνες τις πολιτικές συνθήκες που απαιτούνται για όλους τους Σύριους πρόσφυγες, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που έφυγαν από το καθεστώς Άσαντ, αλλά και εκείνων που απομακρύνθηκαν από τον τρόμο του ΙΚ, ώστε να επιτρέψουν χωρίς φόβο. Αυτές οι συνθήκες δεν έχουν καταστεί ακόμη πραγματικότητα, αλλά θα πρέπει να τύχουν διαρκούς δουλειάς. Σε αυτή τη διαδικασία οι Ευρωπαίοι μπορούν να παίξουν σημαντικό ρόλο.

eif19.eu

Economic Ideas Forum

2010 / 2019

10th Economic Ideas Forum
 19 March 2019
 Hilton Park Nicosia

With the distinguished participation of:

H.E. Nicos Anastasiades,
 President of the Republic of Cyprus

Averof Neofytou,
 President of Democratic Rally,
 Republic of Cyprus

Haris Georgiades,
 Minister of Finance, Republic of Cyprus

Constantinos Petrides,
 Minister of Interior, Republic of Cyprus

Yiorgos Lakkotrypis,
 Minister of Energy, Republic of Cyprus

Natasa Pilides,
 Deputy Minister of Shipping,
 Republic of Cyprus

Ioannis Kasoulides,
 President of the Glafkos Clerides Institute
 and former Minister of Foreign Affairs,
 Republic of Cyprus

Mikuláš Dzurinda,
 former Prime Minister of Slovakia

Lawrence Gonzi,
 former Prime Minister of Malta

H. E. Shmuel Revel,
 Ambassador of State of Israel to Cyprus

Maarten Verwey,
 Director-General and Head of the Structural
 Reform Support Service, European Commission

Michalis Tsikalas,
 Editor in Chief, Kathimerini

BROUGHT TO YOU BY:

Wilfried
Martens Centre
 for European Studies

WITH THE LOCAL SUPPORT OF:

Glafkos **Clerides** Institute

MEDIA PARTNER:

Join us!

Ο ΜΟΥΣΤΑΦΑ ΑΚΙΝΤΖΙ ΣΤΗΝ «Κ»

Πολύ δύσκολη η συμφωνία για όρους αναφοράς

Όσο και αν η ε/κ πλευρά εξακολουθεί να επιμένει στην πολιτική ισότητα δεν μπορεί να υπάρξει οπισθοχώρηση από μας

Συνέντευξη στον **ΝΙΚΟ ΣΤΕΛΓΙΑ**

Η συμφωνία για τους όρους αναφοράς είναι πολύ δύσκολη κατά την εκτίμηση του Μουσταφά Ακιντζι, καθότι θεωρεί ότι η εμμονή του προέδρου Αναστασιάδη κατά της πολιτικής ισότητας, όπως αυτή συμφωνήθηκε μεταξύ Χριστόφια-Ταλάτ και έγινε αποδεκτή και από τον ίδιο τον κ. Αναστασιάδη αρχικά, μειώνει τις πιθανότητες επανέναρξης συνομιλιών. Στη συνέντευξη του στην «Κ» ο Τ/κ ηγέτης είναι επ' αυτού κάθετος λέγοντας ότι, «από τη δική μας σκοπιά, η πολιτική ισότητα δεν είναι θέμα στο οποίο μπορεί να υπάρξει οπισθοχώρηση». Ο κ. Ακιντζι μιλάει ακόμα για το Φ.Α., τις τουρκικές γεωτρήσεις και τα στενά περιθώρια για την επίτευξη λύσης ομοσπονδίας, στην οποία ο ίδιος επιμένει.

—Είναι αντιληπτό πλέον ότι από τη σκοπιά της τουρκοκυπριακής κοινότητας το αδιέξοδο αφορά στο ζήτημα της πολιτικής ισότητας, η οποία προσκρούει στον προβληματισμό της ελληνοκυπριακής πλευράς ότι πρόκειται στην ουσία για βέτο;

—Αυτό που κατανοεί η τ/κ πλευρά υπό τον όρο πολιτική ισότητα δεν διαφέρει από τα όσα αναφέρονται στις παραμέτρους του ΟΗΕ. Ενδιαφέρον είναι το γεγονός ότι μέχρι προσφάτως οι δύο πλευρές είχαν καταλήξει σε συμφωνία σε αυτό το ζήτημα. Όπως θυμάστε, η πολιτική ισότητα, έτσι όπως εξηγείται στις παραμέτρους του ΟΗΕ, παρά το γεγονός ότι δεν προβλέπει την αριθμητική ισότητα δύο πλευρών σε όλα τα ομοσπονδιακά όργανα, προβλέπει την αποτελεσματική συμμετοχή σε όλα τα όργανα και των δύο των πλευρών. Εδώ, σημασία έχει το γεγονός ότι σε κάποια όργανα θα υπάρχει ίσος αριθμός, ενώ σε κάποια άλλα δεν θα ισχύει αυτό. Λόγου χάριν στη Γερουσία, στο Ανώτατο Δικαστήριο, στον Φορέα Ανταγωνισμού, στην Επιτροπή Δημόσιας Διοίκησης, στην επιτροπή που θα παρέχει τις υπηρεσίες, έχει συμφωνηθεί ότι οι δύο πλευρές θα εκπροσωπούνται ισότιμα. Σε αυτά και παρόμοια όργανα δεν υφίσταται πρόβλημα. Ωστόσο, στο Υπουργικό Συμβούλιο έχει συμφωνηθεί λόγου χάριν ότι η εκπροσώπηση θα γίνει με βάση την αναλογία 7 προς 4.

—Σε αυτό το σημείο από τη δική σας σκοπιά σημασία έχει η αποτελεσματική εκπροσώπηση, έτσι δεν είναι;

—Σε συμβούλια που δεν θα υπάρχει ίση εκπροσώπηση, πώς θα εξασφαλιστεί η αποτελεσματική συμμετοχή η οποία είναι παράμετρος του ΟΗΕ; Αποτελεσματική συμμετοχή στις αποφάσεις σημαίνει οι δύο πλευρές να έχουν εκτός από το δικαίωμα να εκφράζουν τη γνώμη τους και δικαίωμα ψήφου. Θα μπορούσε η τ/κ πλευρά να έχει δικαίωμα ψήφου για τις αποφάσεις με δύο τρόπους: Είτε με βέτο, είτε

“

Το θεμέλιο της ομοσπονδιακής αντιληψης είναι η συμμετοχή και η συμφωνία, όπως στην Ε.Ε. Η «Νότια Κύπρος», με πληθυσμό μικρότερο του εκατομμυρίου, έχει τα ίδια δικαιώματα ψήφου με τη Γερμανία στην Ε.Ε.

“

Στο ζήτημα της ασφάλειας και των εγγυήσεων θα μπορούσε να βρεθεί διέξοδος, πράγμα όμως που δεν θα είναι εφικτό με μαξιμαλιστικές προσεγγίσεις του τύπου, «μηδέν στρατός-μηδέν εγγυήσεις».

με βάση τις αποφάσεις της περιόδου Ταλάτ-Χριστόφια, δηλαδή με την εξασφάλιση το λιγότερο μιας θετικής ψήφου και από τις δύο πλευρές. Για την εξωτερική πολιτική, την ασφάλεια και την άμυνα στα οποία ο πρόεδρος και ο αντιπρόεδρος θα αναλάβουν καθήκοντα εκ περιτροπής έχει συμφωνηθεί η κοινή απόφαση, δηλαδή οι αποφάσεις θα λαμβάνονται από κοινού. Η δε μία θετική ψήφος δεν σημαίνει βέτο, αλλά αφορά τη συμμετοχή. Η μία θετική ψήφος είναι το μίνιμουμ και δεν επιτρέπεται κάτι λιγότερο. Σε περίπτωση που αυτό δεν γίνει αποδεκτό, δεν θα μπορούμε να κάνουμε λόγο για αποτελεσματική συμμετοχή της τ/κ πλευράς στις αποφάσεις.

—Ποια είναι η βασική σας ένταση σε αυτό το σημείο;

—Χωρίς την αρχή της αποτελεσματικής συμμετοχής οι αποφάσεις θα λαμβάνονται με την απλή πλειοψηφία της ε/κ πλευράς και αυτό θα σηματοδοτεί ένα ενιαίο κράτος και όχι την ομοσπονδία. Έχω την άποψη ότι η στάση της ε/κ ηγεσίας, η οποία αρχικά αποδέχθηκε την μία θετική ψήφο, την οποία στη συνέχεια απέρριψε, είναι λανθασμένη. Το γεγονός ότι έγινε αποδεκτή η μία θετική ψήφος και επιτεύχθηκε συμφωνία σε αυτό το ζήτημα, ξεκαθαρίστηκε από τον ίδιο τον κ. Αναστασιάδη στην ομιλία του στην αρχή της διάσκεψης

Η μία θετική ψήφος είναι το μίνιμουμ και δεν επιτρέπεται κάτι λιγότερο. Αν αυτό δεν γίνει αποδεκτό, δεν θα μπορούμε να κάνουμε λόγο για αποτελεσματική συμμετοχή της τ/κ πλευράς στις αποφάσεις, σημειώνει ο Μουσταφά Ακιντζι.

στο Κραν Μοντάνα. Κατόπιν η συμφωνία αυτή αποσύρθηκε από την ε/κ πλευρά, γεγονός που σήμερα συνιστά παράγοντα εμποδίου επίτευξης προόδου επί των όρων αναφοράς. Διότι, επαναλαμβάνω η πολιτική ισότητα είναι παράμετρος του ΟΗΕ.

—Ποια είναι η άποψή σας για τον προβληματισμό της ε/κ πλευράς σχετικά με το βέτο;

—Ο φόβος ότι στο πλαίσιο μιας θετικής ψήφου το κράτος που γίνεται δυσλειτουργικό είναι εντελώς αδικαιολόγητος. Σε περίπτωση που οι Τ/κ, οι οποίοι θα εκπροσωπηθούν σε ομόσπονδα συμβούλια με την αναλογία 2-1 έχουν αρνητική στάση στο σύνολό τους σε ένα θέμα, θα πρέπει να μελετηθούν οι αιτίες αυτής της εξέλιξης και αναζητηθεί συμβιβασμός. Ωστόσο, σε περίπτωση που δεν αποδώσετε σημασία σε αυτό το ζήτημα και εξακολουθήσετε να λαμβάνετε αποφάσεις με απλή πλειοψηφία, το κράτος τότε θα καταστεί δυσλειτουργικό. Διότι αυτή η στάση θα αποξενώσει το ένα από τα ιδρυτικά κράτη από το ομόσπονδο κράτος. Θα πρέπει να υπογραμμιστεί και ένα άλλο σημείο. Κατά διαστήματα, ο κ. Αναστασιάδης αναρωτιέται το εξής: «Θα υπερισχύει η άποψη μιας κοινότητας που αριθμητικά είναι μειοψηφία;» Όχι, στις κοινές εξουσίες οι αποφάσεις θα λαμβάνονται συνεταιρικά και θα

αναπτυχθεί η κοουλτούρα του συμβιβασμού. Από την άλλη, σε περίπτωση που σε σημαντικά ζητήματα προκύψει αδιέξοδο θα υπάρχουν μηχανισμοί για να ξεπεραστούν τα εμπόδια. Το θεμέλιο της ομοσπονδιακής αντιληψης είναι η συμμετοχή και η συμφωνία. Όπως ακριβώς συμβαίνει και στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Η «Νότια Κύπρος», με πληθυσμό μικρότερο του εκατομμυρίου, έχει τα ίδια δικαιώματα ψήφου με τη Γερμανία στην Ε.Ε. Δεν πρέπει να αγνοούμε αυτήν την πραγματικότητα.

—Πώς σχολιάζετε τη θέση που διατύπωσε στην Αθήνα ο τέως ΥΠΕΕ Νίκος Κοτζιάς, ότι οι συνομιλίες στο Κυπριακό κατέρρευσαν επειδή η τ/κ πλευρά δεν πραγματοποίησε βήματα στο ζήτημα των εγγυήσεων;

—Στο Κραν Μοντάνα, καθώς σε ένα τραπέζι πέντε πλευρές και η Ε.Ε. ως παρατηρητής συζητούσαν την ασφάλεια και τις εγγυήσεις, σε ένα άλλο τραπέζι οι δύο πλευρές συζητούσαν τα εναπομείναντα θέματα, δηλαδή τη διοίκηση, τον καταμερισμό εξουσίας, το εδαφικό. Θα πρέπει να υπογραμμιστεί η παράλληλη πρόοδος και στα δύο τραπέζια και η κατάληξη σε συμφωνία πακέτο. Πιστεύω ότι εμείς, ως τ/κ πλευρά, ξεκινώντας από το Μον Πελεράν και αναλαμβάνοντας κατά διαστήματα πρωτοβουλίες κάναμε με συνέπεια τα αναγκαία

βήματα σε αυτό το ζήτημα. Στο δε ζήτημα των εγγυήσεων, οι εκπρόσωποι της Τουρκίας, κυρίως στη συνεργασία τους με τον γ.γ. του ΟΗΕ, εξέπεψαν το μήνυμα ότι θα έδειχναν την αναγκαία ευελιξία, παράλληλα με τα βήματα που θα πραγματοποιούσε η ε/κ πλευρά σε ό,τι αφορά τα δικαιώματα των Τ/κ. Θα πρέπει να θυμηθούμε ότι ο πρωθυπουργός της Τουρκίας και ο πρωθυπουργός του Ηνωμένου Βασιλείου ήταν έτοιμοι να μεταβούν στο Κραν Μοντάνα για την τελική φάση. Ωστόσο, λόγω εμποδίων ανεξάρτητων από εμάς δεν έγινε εφικτή η άφιξη του κ. Τσίπρα στη διάσκεψη. Ως εκ τούτου, δεν θα ήταν μια ρεαλιστική προσέγγιση να ισχυριστούμε ότι η διάσκεψη του Κραν Μοντάνα κατέρρευσε εξαιτίας του ζητήματος της ασφάλειας και των εγγυήσεων. Στο ζήτημα της ασφάλειας και των εγγυήσεων η διαιώνιση ή όχι του μεγάλου χάσματος εξαρτάται από τη στάση της ε/κ πλευράς. Εμείς ως τ/κ ηγεσία επιθυμούμε μια δομή στην οποία όλοι θα αισθάνονται ασφάλεια. Γι' αυτό δηλώσαμε ότι η ανάγκη της μιας πλευράς για ασφάλεια δεν πρέπει να δημιουργεί την εντύπωση απειλής για την άλλη. Με την ιδιότητα του πρώτου ατόμου που εξέφρασε αυτή την άποψη τονίζω ότι πιστεύω σε αυτήν την αρχή. Γι' αυτό, θα μπορούσε να βρεθεί διέξοδος πράγμα όμως

που δεν θα είναι εφικτό με μαξιμαλιστικές προσεγγίσεις του τύπου, «μηδέν στρατός – μηδέν εγγυήσεις».

Αργοπορημένα ΜΟΕ

—Τι μηνύματα λάβατε από τον Νίκο Αναστασιάδη, κατά τις τελευταίες επαφές σας;

—Στη συνάντηση της 26ης Φεβρουαρίου συζητήσαμε θέματα επί δύο κεφαλαίων. Γνωρίζετε τις ανακοινώσεις επί των μέτρων οικοδόμησης εμπιστοσύνης (ΜΟΕ). Χωρίς αμφιβολία οι αποφάσεις για τη μόνιμη σύνδεση στο ηλεκτρικό, τη λειτουργία των κινητών και στις δύο πλευρές, την ανταλλαγή πινάκων ε/κ καλλιτεχνών και οπτικοακουστικών αρχείων του ΡΙΚ που αφορούν την περίοδο πριν από το 1963, την εκκαθάριση 9 περιοχών από νάρκες και στις δύο πλευρές, συνιστούν μια θετική εξέλιξη. Αυτή τη στιγμή εμείς ως τ/κ πλευρά εργαζόμαστε για ανάπτυξη και υλοποίηση αυτών των μέτρων. Ελπίζω ότι σε αυτά τα θέματα η ε/κ πλευρά δεν θα οπισθοχωρήσει. Στην πραγματικότητα η συμφωνία στο ηλεκτρικό ρεύμα και στην κινητή τηλεφωνία αφορά το πλαίσιο-συμφωνία που βρίσκεται ήδη στο τραπέζι των συνομιλιών τα τελευταία 3,5 χρόνια. Δυστυχώς, η ε/κ πλευρά δεν συμφώνησε για την υλοποίησή του για αρκετό χρονικό διάστημα. Θα ήθελα να αναφέρω ότι θα με ικανοποιούσε η υλοποίηση των προνοιών της νέας συμφωνίας με βάση τις συγχλίσεις που εξασφαλίσαμε.

—Τι σας ελάνη για την αποκεντρωμένη ομοσπονδία;

—Η αποκεντρωμένη ομοσπονδία ήταν στο δεύτερο μέρος της συνάντησής μας οπότε ακούσαμε τις σκέψεις του κ. Αναστασιάδη σχετικά. Ως γνωστόν, ως τ/κ πλευρά, ποτέ δεν είχαμε αρνητική στάση σε ό,τι αφορά την προοπτική της παράδοσης περισσότερων εξουσιών στα ιδρυτικά κράτη. Η ε/κ πλευρά επιθυμούσε τη συγκέντρωση περισσότερων εξουσιών στην κεντρική εξουσία. Τώρα, εφόσον υπάρχει αλλαγή στάσης σε αυτό το θέμα, είμαστε έτοιμοι να αναθεωρήσουμε την κατάσταση με καλή θέληση. Αυτό το δήλωσα πολλές φορές. Το σημείο κλειδί είναι παράλληλα με τη μελέση του αριθμού τους, ο τρόπος με τον οποίο θα λαμβάνονται οι αποφάσεις σε κεντρικό επίπεδο, στα θέματα που θα παραμείνουν στο κέντρο. Δυστυχώς, η διαφωνία σε αυτό το θέμα συνεχίζει να υφίσταται. Ο κ. Αναστασιάδης έκανε μια γενική παρουσίαση για τις εξουσίες οι οποίες θα παραμείνουν στο κέντρο. Ωστόσο, δεν παρουσίασε ξεχωριστά την καθεμία η οποία θα παραμείνει στα ιδρυτικά κράτη με βάση τη λίστα των ομόσπονδων εξουσιών που προορίζουμε για το κέντρο. Σε περίπτωση που γίνει μια πιο αναλυτική μελέτη για το θέμα, είναι σίγουρο ότι θα θέλουμε να ενμερωθούμε. Θα μπορούσαμε να εστιάσουμε και σε αυτό το ζήτημα.

Το φυσικό αέριο, οι γεωτρήσεις και η ομοσπονδία που «στενεύει»

—Ποια είναι η άποψή σας σχετικά με τις έρευνες για φυσικό αέριο τις οποίες θα ξεκινήσει η τ/κ πλευρά στα ανοιχτά της Κύπρου; Σας προβληματίζουν οι εξελίξεις στο ζήτημα του φυσικού αερίου;

—Ανέκαθεν τόνιζα ότι το ζήτημα του φυσικού αερίου είτε θα μετατραπεί σε πεδίο συνεργασίας των δύο κοινοτήτων της Κύπρου, της Τουρκίας και των χωρών της περιφέρειας είτε θα μετεξελιχθεί σε πεδίο έντασης και σύγκρουσης. Επανειλημμένα επεσήμανα ότι τάσσομαι υπέρ της πρώτης προοπτικής. Σε περίπτωση που υπάρχει όντως αρκετός πλούτος, θα ήταν πιο ορθό να οργανώσουμε την όλη διαδικασία με κοινή λογική από την αρχή, εφόσον έχει γίνει αποδεκτό το γεγονός ότι και οι δύο πλευρές έχουν δικαίωμα σε αυτόν. Δυστυχώς, η ε/κ διοίκηση απέρριψε αυτήν την

“

Επικράτησαν συμπεριφορές τύπου, «αυτός ο χώρος είναι υπό τη δική μου κυριαρχία και πράττω ό,τι νομίζω». Γι' αυτό στο άμεσο μέλλον δεν θα πρέπει να εκπλήσσει κανέναν η έναρξη γεωτρήσεων με τα σκάφη της Τουρκίας.

ιδέα με εμμονή και εξακολουθεί να πραγματοποιεί βήματα προς την αντίθετη κατεύθυνση. Είναι δυνατόν να ακολουθηθούν επικερ-

δεις στρατηγικές με τις οποίες οι Τ/κ και η Τουρκία θα ενταχθούν στην ενεργειακή εξίσωση της Ανατολικής Μεσογείου, η οποία έχει μεγάλες δυνατότητες για συνεργασία. Αυτό υποαγορεύει η λογική.

Σε αυτό το ζήτημα, αντί να συμφωνήσουμε και να συνεργαστούμε, επικράτησαν συμπεριφορές του τύπου «αυτός ο χώρος είναι υπό τη δική μου κυριαρχία και πράττω ό,τι νομίζω». Συμπεριφορές που αναπόφευκτα υποχρέωσαν τους Τ/κ και την Τουρκία να πραγματοποιήσουν παρόμοια βήματα. Γι' αυτόν τον λόγο, στο άμεσο μέλλον, δεν θα πρέπει να εκπλήσσει κανέναν η έναρξη της γεωτρήσης με τα σκάφη της Τουρκίας.

—Τι είδους χρονοδιάγραμμα περιμένει τις συνομιλίες που ενδέχεται να ξεκινήσουν μετά τον Ιούνιο; Θα μπορούσε να προκύψει λύση με βάση ένα στενό χρο-

νοδιάγραμμα, το οποίο να έχει ως τελικό ορόσημο τις «προεδρικές εκλογές» του 2020;

—Δυστυχώς την παρούσα στιγμή δεν είναι γνωστό το αν θα ξεκινήσει ή όχι η διαδικασία των διαπραγματεύσεων. Υπό την υφιστάμενη κατάσταση, δυστυχώς, φαίνεται ότι η εξασφάλιση θετικού αποτελέσματος θα είναι ένα ιδιαίτερα δύσκολο εγχείρημα. Από τη δική μας σκοπιά, η πολιτική ισότητα δεν είναι θέμα στο οποίο μπορεί να υπάρξει οπισθοχώρηση. Και όσο η ε/κ πλευρά εξακολουθεί να επιμένει σε αυτό το ζήτημα, φαίνεται ότι η συμφωνία θα είναι πολύ δύσκολη. Επιπλέον, όπως έχει γραφτεί και στον Τύπο, γίνεται προσπάθεια για να παραφροστέι και να αλλοιωθεί το Πλαίσιο Γκουτιέρρες, της 30ής Ιουνίου 2017. Γίνεται προσπάθεια να εφευρεθεί ένα ανύπαρκτο έγγραφο της 4ης Ιουλίου. Με

“

Στην Κύπρο πρέπει να λάβουμε υπόψη μας όχι τις εκλογές, αλλά τις επόμενες γενιές. Αν υπάρχει μια ευκαιρία για λύση, είναι καθήκον και ευθύνη μου απέναντι στις νέες γενιές να τη χρησιμοποιήσω.

βάση όλα αυτά, φαίνεται ότι είναι πολύ δύσκολη η συμφωνία και για τους όρους αναφοράς. Σε περίπτωση που υπερνικηθούν αυτά τα εμ-

πόδια, θα μπορούσαμε τον Ιούνιο να αναφερθούμε, όπως αναφέρετε και εσείς, σε μια διαδικασία διαπραγμάτευσης που δεν θα έχει ανοιχτό τέλος και θα είναι επικεντρωμένη στο αποτέλεσμα. Κι αυτό διότι στις 31 Μαρτίου στην Τουρκία θα πραγματοποιηθούν οι δημοτικές εκλογές. Ακόμη, στα τέλη του Μαΐου θα πραγματοποιηθούν οι ευρωεκλογές. Υπάρχει το ενδεχόμενο να διεξαχθούν πρόωπες εκλογές στην Ελλάδα. Γι' αυτό τον λόγο, αν εστιάσουμε στη διαδικασία μετά τον Ιούνιο, διαπιστώνουμε ότι όντως υφίσταται ένα στενό χρονοδιάγραμμα. Ωστόσο, εγώ ανέκαθεν υπογράμμιζα το εξής: Στην Κύπρο πρέπει να λάβουμε υπόψη μας όχι τις εκλογές, αλλά τις επόμενες γενιές. Αν υπάρχει μια ευκαιρία για λύση, είναι καθήκον και ευθύνη μου απέναντι στις νέες γενιές να τη χρησιμοποιήσω.

Τι ξέρουν και τι όχι οι πολίτες για το ΓΕΣΥ

Αμφιβολίες και προσδοκίες για το σύστημα, τέλη Μαρτίου το άνοιγμα καταλόγων εγγραφής για τους δικαιούχους

Του **ΝΙΚΟΛΑ ΠΕΤΡΟΥ**

«**Τρέχουν**» τα χρονοδιαγράμματα για την υλοποίηση της μεγαλύτερης μεταρρύθμισης του τομέα της Υγείας. Μετά το άνοιγμα των καταλόγων εγγραφής για τους προσωπικούς και ειδικούς ιατρούς, ήρθε η σειρά των πολιτών εφόσον σύμφωνα με τις πληροφορίες περί τα τέλη Μαρτίου ο Οργανισμός Ασφάλισης Υγείας θα καλέσει τους πολίτες να εγγραφούν στο Γενικό Σύστημα Υγείας και να επιλέξουν τον προσωπικό τους ιατρό ο οποίος θα τους καλο-

Δεν ευνοούν την εγκατάλειψη της ιδιωτικής τους ασφάλειας υγείας οι δικαιούχοι.

Μοχλός πίεση για τους προσωπικούς ιατρούς το άνοιγμα καταλόγων εγγραφής για τους πολίτες.

δηγεί για τις υπηρεσίες υγείας που θα λαμβάνουν στα πλαίσια του ΓεΣΥ. Άλλωστε, το άνοιγμα καταλόγων για τους δικαιούχους μπορεί να θεωρηθεί και ως ένας μοχλός πίεσης για τους προσωπικούς ιατρούς και παιδίατρους που δεν εγγράφησαν μέχρι στιγμής στο Σύστημα, διότι η αμοιβή που θα λαμβάνουν θα είναι ανάλογη με τον αριθμό των πολιτών που θα εγγραφούν σε αυτούς. Σημειώνεται δε,

πως η συμμετοχή των πολιτών στο ΓεΣΥ είναι υποχρεωτική γι' αυτό και ο κάθε δικαιούχος θα μπορεί να λαμβάνει υπηρεσίες φροντίδας υγείας μόνο όταν εγγραφεί στο μπρώο δικαιούχων και στον κατάλογο του προσωπικού του ιατρού.

Τρόποι εγγραφής

Η εγγραφή των πολιτών στο μπρώο Δικαιούχων μπορεί να γίνει με τρεις τρόπους. Με τον πρώτο

τρόπο, ο πολίτης μπορεί να εγγραφεί ο ίδιος αυτοπροσώπως δια μέσου τους ηλεκτρονικού του υπολογιστή.

Μπαίνοντας στην ιστοσελίδα του ΟΑΥ (www.gesy.org.cy), μπορεί να φτιάξει τον δικό του λογαριασμό χρήστη στο «Πύλη Δικαιούχων» και να ακολουθήσει τις διαδικασίες εγγραφής. Στη περίπτωση όμως που κάποιος δεν έχει πρόσβαση σε υπολογιστή ή στο διαδίκτυο, ο

Οργανισμός Ασφάλισης Υγείας παρέχει δύο άλλες επιλογές.

Ο δικαιούχος μπορεί είτε να απευθυνθεί σε τρίτο πρόσωπο που να διατηρεί ενεργό λογαριασμό στην «Πύλη Δικαιούχων» και αυτός να τον βοηθήσει να εγγραφεί στο Σύστημα, είτε να επισκεφθεί τον προσωπικό γιατρό της επιλογής του (εφόσον είναι συμβεβλημένος στο ΓεΣΥ), προκειμένου αυτός να συμπληρώσει το αίτημα εγγραφής

στο μπρώο δικαιούχων εκ μέρους του ασθενή του.

Ποιοι οι δικαιούχοι

Δικαιούχοι είναι όλοι οι πολίτες που διαμένουν νόμιμα στις ελεύθερες περιοχές της Κύπρου και εμπίπτουν σε μια από τις πιο κάτω κατηγορίες:

- Όλοι οι Κύπριοι πολίτες ανεξαρτήτως ηλικίας που διαμένουν στις ελεύθερες περιοχές.

- Πολίτες της Ευρωπαϊκής Ένωσης που έχουν άδεια μόνιμης διαμονής στις ελεγχόμενες από την Κυπριακή Δημοκρατία περιοχές και έχουν δικαίωμα ίσως μεταχείρισης στους κλάδους της κοινωνικής ασφάλισης ή έχουν άδεια μόνιμης διαμονής.

- Τα εξαρτώμενα τέκνα των προαναφερόμενων δικαιούχων.
- Πρόσφυγες και πρόσωπα με καθεστώς συμπληρωματικής προστασίας που έχουν τη συνήθη διαμονή τους στις ελεγχόμενες από την Κ.Δ. περιοχές και είναι αναγνωρισμένοι πρόσφυγες ή πρόσωπα με καθεστώς συμπληρωματικής προστασίας σύμφωνα με τον περί Προσφύγων Νόμο.

Για να εγγραφεί, ωστόσο, ένας δικαιούχος στο ΓεΣΥ θα πρέπει πρωτίστως να είναι καταχωρημένος είτε στο Αρχείο του Τμήματος Πληθυσμού είτε στο Αρχείο του Τμήματος Μετανάστευσης ή/και στο Αρχείο των Υπηρεσιών Κοινωνικών Ασφαλίσεων. Όσον αφορά τους αλλοδαπούς οι οποίοι εργάζονται στην Κύπρο και δεν έχουν ενημερώσει μέχρι στιγμής τις Υπηρεσίες Κοινωνικών Ασφαλίσεων θα πρέπει να μεριμνήσουν ώστε να το πράξουν έγκαιρα.

Στους πολίτες ο λόγος

Η «Κ» ήρθε επαφή με συμπολίτες ζητώντας την άποψη τους για την επερχόμενη εφαρμογή του ΓεΣΥ, το τι γνωρίζουν γι' αυτό, αλλά και για το αν είναι πρόθυμοι να εγκαταλείψουν την ιδιωτική τους ασφάλεια υγείας.

Σταύρος, 21 ετών, φοιτητής

«**Το ΓεΣΥ** είναι μια προσπάθεια που γίνεται από την πολιτεία ο ιδιωτικός τομέας υγείας να συζευχτεί με τον δημόσιο τομέα υγείας», σημειώνει ο Σταύρος και τονίζει πως το ΓεΣΥ έχει ως στόχο όλοι οι πολίτες να έχουν πρόσβαση στην ιατροφαρμακευτική περίθαλψη και ο κάθε πολίτης να έχει δυνατότητα να επιλέγει τον γιατρό που θέλει να το εξετάσει ανεξαρτήτως κοινωνικό - οικονομικής κατάστασης. Κληθείς να σχολιάσει αν πιστεύει πως θα είναι βιώσιμο, ο 21χρονος απαντά πως «πρωτίστως πρέπει να ξεκαθαρίσουν οι γιατροί τις προθέσεις τους και μετά να δούμε αν θα βιώσιμο ή όχι». Τονίζει δε, «πως αν τελικώς επιλυθούν οι διαφωνίες που υπάρχουν με τους γιατρούς, τότε ναι, μπορούμε να πούμε ότι θα έχουμε ένα ΓεΣΥ όπως μας αξίζει. Αν όχι πιθανώς τα πράγματα να χειροτερεύσουν περισσότερο απ' ό τι είναι σήμερα».

Πάνος, 58 ετών, πωλητής

«**Το μόνο** που γνωρίζω είναι ότι είναι μια ασφάλεια υγείας» τονίζει ο κ. Πάνος ενώ κληθείς να σχολιάσει αν θεωρεί πως θα καλυτερέψει η υφιστάμενη κατάσταση με την εφαρμογή του ΓεΣΥ,

απαντά πως «εγώ πιστεύω ότι θα χειροτερεύσουν τα πράγματα και παρά τις όποιες δεσμεύσεις τα πράγματα θα αρχίσουν να περιπλέκονται και πάλι. Ο γιατρός θα βλέπει πρώτα αυτόν που έχει το μέσο». Τονίζει δε, πως σε πρώτη φάση θα κρατήσει την ιδιωτική ασφάλεια υγείας που διατηρεί και αν βεβαιωθεί ότι το ΓεΣΥ θα παρέχει πλήρη ιατροφαρμακευτική κάλυψη πιθανώς σε μεταγενέστερο στάδιο να την αφήσει.

Χριστίνα, 23 ετών, λογοθεραπεύτρια

«**Το Γενικό Σύστημα Υγείας** είναι κάτι το οποίο είναι εφαρμοσμένο σε πολλές χώρες του κόσμου και σύντομα θα εφαρμοστεί και στην Κύπρο». «Αν' ό τι ξέρω, σημειώνει, είναι ένα Σύστημα Υγείας στο οποίο θα μπαίνουν μέσα όσοι γιατροί επιθυμούν και θα αποκόπτεται από τους πολίτες ένα ποσοστό από τον μισθό τους κάθε μήνα, για να μπορούν να επισκέπτονται όποιο γιατρό επιλέξουν». Ερωτηθείσα αν πιστεύει πως θα καλυτερέψει ο τομέας της υγείας στην με την εφαρμογή του ΓεΣΥ, η 23χρονη, απάντησε θετικά ωστόσο πρόσθεσε, «αλλά από την άλλη, έχω μια μικρή αμφιβολία διότι στην Κύπρο έχουμε μια νοοτροπία αλλιώς να παρουσιάζουμε τα πράγματα και αλλιώς να γίνονται». Μάριος, 40 ετών, Δημόσιος Υπάλληλος: «Το μόνο που γνωρίζω επί της ουσίας για το ΓεΣΥ, είναι ότι από την 1η Μαρτίου ξεκίνησαν οι αποκοπές των εισφορών και πως όταν ξεκινήσει να λειτουργεί θα μπορώ να πηγαίνω σε γιατρούς και του

δημόσιου και του ιδιωτικού τομέα». Προσθέτει δε, πως η εφαρμογή του θα είναι κάτι θετικό για τον τόπο αν και εφόσον δουλέψει σωστά, διότι όπως εξηγεί, κάποιος πολίτης θα μπορεί να επισκεπτείται ένα γιατρό απευθείας χωρίς να περιμένει αρκετό διάστημα όπως συμβαίνει τώρα.

Λευτέρης, 28 ετών, κομμωτής

«**Το ΓεΣΥ** είναι ένα εγχείρημα που λαμβάνει χώρα προκειμένου να έχουν όλοι πρόσβαση στην υγεία, ωστόσο δεν γνωρίζω ποιες ακριβώς υπηρεσίες θα παρέχονται σε αυτό». Σημειώνει δε, πως δεν είναι σίγουρος σε ποιο βαθμό θα καλυτερεύουν τα πράγματα με την εφαρμογή

του, αναφέροντας χαρακτηριστικά, πως «αν δεν το δω με τα μάτια μου δεν πιστεύω πως θα λειτουργήσει». Ερωτηθείς αν θα κρατήσει την ιδιωτική ασφάλεια υγείας που διατηρεί, ο 27χρονος αναφέρει πως θα την κρατήσει, εξηγώντας πως «αυτή τη στιγμή δεν είμαι βέβαιος αν είμαι ασφαλισμένος». «Δεν είμαι σίγουρος τι θα γίνει με το ΓεΣΥ και πως θα λειτουργήσει», καταλήγει. Δημήτρης, 30 ετών, Ασφαλιστής: «Αυτό που γνωρίζω για το ΓεΣΥ είναι πως έχουν ήδη ξεκινήσει οι αποκοπές εισφορών και πως για τον πρώτο χρόνο εφαρμογής του δεν θα καλύπτει την ενδονοσοκομειακή περίθαλψη αλλά μόνο την εξωνοσοκομειακή». Προσθέτει δε, πως «είναι εμφανές ότι δεν έχει γίνει σωστή ενημέρω-

ση για το τι είναι το ΓεΣΥ και ποιες υπηρεσίες περιλαμβάνει», εξηγώντας παράλληλα, πως υπάρχουν πράγματα τα οποία μπορεί να μάθει κάποιος αλλά πρέπει να ασχοληθεί εις βάθος. Υπογραμμίζει δε, πως «οι γιατροί με τη στάση τους δείχνουν πως δεν θέλουν αυτό το σύστημα, δίνοντας έτσι μια αρνητική εντύπωση προς τον κόσμο». Ερωτηθείς κατά πόσο πιστεύει πως θα υλοποιηθεί με επιτυχία αυτή η μεταρρύθμιση, ο 30χρονος απαντά: «Έχω την εντύπωση ότι θα έχουμε ένα προβληματικό Σχέδιο Υγείας από τις δομές του, ούτως ώστε ο κόσμος να απδιάσει με την ιδέα της δημόσιας και δωρεάν υγείας και στη συνέχεια όταν καταρρεύσει το ΓεΣΥ να ιδιωτικοποιήσουν τα νοσοκομεία και να δοθεί έμφαση στον ιδιωτικό τομέα ούτως ώστε να εξαναγκάσουν τον κόσμο να στραφεί προς τις ασφαλιστικές εταιρείες».

Μανώλης, 70 ετών, συνταξιούχος

«**Υπάρχουν** δεκαετίες που ακούω για το ΓεΣΥ αλλά δεν κατάφερα μέχρι σήμερα να το προσφέρουν στον κόσμο». Ο κ. Μανώλης, σημειώνει πως «αν τελικώς λειτουργήσει, αυτό θα βοηθήσει όλο τον κόσμο να έχει πρόσβαση στην υγεία και όχι μόνο οι πλούσιοι». Ερωτηθείς αν πιστεύει πως θα είναι καλύτερες οι συνθήκες σε περιβάλλον ΓεΣΥ, ο 70χρονος, απαντά, πως «βεβαίως θα είναι καλύτερες», τονίζοντας ότι «ο κόσμος έχει κουραστεί να ταλαιπωρείται περιμένοντας με τις ώρες στα δημόσια νοσοκομεία να εξυπηρετηθεί».

ΑΡΘΡΟ / Του **ΜΙΧΑΗΛ ΠΑΡΑΣΚΕΥΑ**

Η σύγκρουση συμφερόντων

Η Goldman Sachs Bank κατέχει δεσπόζουσα θέση στον κόσμο, όχι μόνο στο οικονομικό πεδίο, αλλά επειδή λόγω και εκτοπίσματος καθορίζει εξελίξεις τόσο σε πολιτικό όσο και σε κοινωνικό επίπεδο στον πλανήτη. Ο Jose Manuel Barroso ήταν Πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για 10 ολόκληρα χρόνια, από το 2004 μέχρι το 2014.

Ο κύριος Μπαρόζο λοιπόν, 20 μήνες μετά την λήξη της θητείας του, προσλήφθηκε στην πιο ψηλή θέση της ιεραρχίας της Goldman Sachs/παράρτημα Ευρώπης. Η κίνηση αυτή προκάλεσε σεισμό και ταρακούνησε συνθέμελα την ΕΕ και λόγω του σάλου η Επιτροπή αναγκάστηκε να παραπέμψει το θέμα στην Επιτροπή Δεοντολογίας, έστω και αν τυπικά ο Μπαρόζο δεν παραβίασε τον κανονισμό ο οποίος

όριζε ότι αφορά ενέργειες μέχρι 18 μήνες μετά την λήξη της θητείας. Λόγω του Barossogate όπως αποκαλήθηκε το νόμιμο «σκάνδαλο», η ΕΕ άλλαξε τον κώδικα δεοντολογίας τον Φεβράριο του 2018. Μετά από διετή έρευνα η Ευρωπαϊκή Διαμεσολαβητής, Emily O'Reilly, ζήτησε να επανεξεταστεί από την επιτροπή δεοντολογίας της Επιτροπής, η απασχόληση του πρώην προέδρου Jose Manuel Barroso στην Goldman Sachs Bank όσον αφορά τη συμβατότητα της με τις σχετικές υποχρεώσεις της Συνθήκης και δήλωσε τα εξής: «Οι πρώην Επιτροπείς έχουν δικαίωμα στην απασχόληση μετά τη θητεία τους, αλλά ως πρώην δημόσιοι λειτουργοί πρέπει επίσης να διασφαλίσουν ότι οι ενέργειές τους δεν υπονομεύουν την εμπιστοσύνη των πολιτών στην ΕΕ. Η νέα θέση του J.M.Barroso δημι-

ούργησε σοβαρές δημόσιες ανησυχίες».

Στην Κύπρο σε αντίθεση με τα ευρωπαϊκά θέσμια, είχαμε το φαινόμενο, εν ενεργεία Υπουργός Οικονομικών να διαπραγματεύεται για μήνες τους όρους για πρόσληψη ως CEO σε Τράπεζα και να παραιτείται από Υπουργός, ώστε άμεσα να αναλάβει ως υπάλληλος της Τράπεζας, χωρίς να τίθεται καν στην δημόσια σφαίρα αν αυτή αποτελούσε αντιδεοντολογική συμπεριφορά και σύγκρουση συμφερόντων/conflict of interest.

Ο όρος αυτός δεν υπήρχε στην δημόσια σφαίρα μέχρι πρόσφατα, οπότε αν με αφορμή τα όσα έλαβαν χώρα στο χώρο της Δικαιοσύνης και με αφορμή την απόφαση του ΕΑΔΑ κατά της Κύπρου στην υπόθεση Nicholas αλλά και τώρα, με τα ΜΕΔ βουλευτών οι οποίοι λαμ-

βάνουν μέρος στις αποφάσεις για θέματα που ενδεχομένως υπάρχουν συγκρούσεις συμφερόντων, πλέον ακούγεται ως πλημμυρίδα στις δημόσιες τοποθετήσεις όλων. Το πλέον πρόσφατο γεγονός που ενδεχομένως αφορά σε κατάφωρη παραβίαση δεοντολογίας και conflict of interest, αφορά στο γεγονός ότι η εταιρεία Poppy Sarl, θυγατρική της Pimco, είναι πλέον μεγαλύτερος στην Ελληνική Τράπεζα σε ποσοστό 17,30%. Υπενθυμίζω ότι η εταιρεία PIMCO αξιολόγησε τις κεφαλαιακές ανάγκες και τον Συνεργατισμού για την περίοδο 30/6/2012 μέχρι και τις 30/6/2015 οπότε αν κατέληξε στο €1,5 δισ. και ότι είναι βιώσιμος, γεγονός που συμφωνήθηκε με την Τρόικα και εγκρίθηκε από την Γενική Διεύθυνση Ανταγωνισμού της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για ανακεφα-

λαιοποίηση του ΣΠΤ με €1,5 δισ. από το κράτος. Αυτό έγινε μετά από έγκριση του σχεδίου αναδιάρθρωσης που ετοίμασε η ΣΚΤ και την υπογραφή εγγράφου με αναλαμβανόμενες δεσμεύσεις την 31/1/2014. Στην σελίδα 754 του εμπεριστατωμένου και τεκμηριωμένου πορίσματος για τον Συνεργατισμό καταγράφεται ρητά και ξεκάθαρα ότι ενδεχομένως να υπήρχε κακόβουλος σχεδιασμός για την κατάληξη του Συνεργατισμού: «Πρέπει δε εδώ να θυμίσουμε κάτι το οποίο ο Υπουργός Οικονομικών ανέφερε ενώπιον της Ερευνητικής Επιτροπής, ότι η πώληση ήταν ένας πολύ καλός τρόπος αποκρατικοποίησης.

Μήπως αυτό τον ενδιέφερε από την αρχή, παρά τις περί του αντιθέτου επανειλημμένες αρχικά δηλώσεις του ότι ο Συνεργατισμός

έπρεπε να επιστρέψει εκεί όπου ανήκε;» Εύλογα αναρωτιέται πλέον κάποιος αν η Pimco η οποία μπροστά στα μάτια μας καρπώνεται πλουσιοπάροχα τον θάνατο του Συνεργατισμού, ο οποίος ξεπουλήθηκε στην Ελληνική Τράπεζα, ενεργούσε αντικειμενικά και αμερόληπτα ή αν όπως αναφέρεται στο πόρισμα, ενεργούσε με συγκεκριμένο στόχο, τον οποίο βλέπουμε σήμερα. Η απάντηση στο ερώτημα αυτό εναπόκειται πλέον να απαντηθεί από τον γενικό εισαγγελέα Κώστα Κληρίδη, ο οποίος έχει ήδη αποδείξει το ηθικό του εκτόπισμα και βάρος αφού δεν έχει διστάσει να ακουμπήσει πολλές λεγόμενες ιερές αγελάδες του τύπου και να βάλει τον δάκτυλο επί τον τύπο των ήλων.

Ο κ. Μιχ. Παρασκευάς είναι δικηγόρος.

Πόλεμος Χάρη κατά ΑΚΕΛ και όσων έβαζαν το χέρι στο γλυκό

Τα καπετανάτα

Μετά την ανακοίνωση την Παρασκευή του Χάρη ότι θα μείνει στο ΥΠΟΙΚ μέχρι το τέλος του τρέχοντος έτους και μετά θα βάλει πλώρη γι’ αλλού (βλ. Πινδάρου) δεν περιμέναμε ότι θα αμολούσε και μια βόμβα μεγατόνων. Κι όμως το έκανε στη συνέντευξη που έδωσε στη δικιά μας Μαρίνα Οικονομίδου το ίδιο απομεσήμερο. Είπε συγκεκριμένα (βλ. σελ. 5): «Κατανοώ γιατί αντιδρούν και γιατί τα έχουν με μένα. Επειδή μέσα από τις αποφάσεις των τελευταίων ετών, όχι μόνο τώρα αλλά και κατά τη διάρκεια των τελευταίων ετών έχουμε αποκλείσει τα πολιτικά κόμματα και τοπικά τους καπετανάτα από την πρόσβαση και τη διαχείριση δισεκατομμυρίων». Στο ερώτημα δε της συναδέλφου αν αναφέρεται στο ΑΚΕΛ, η απάντηση του Χάρη ήταν, «Κυρίως στο ΑΚΕΛ». Από σήμερα λοιπόν θα πρέπει να αναμένεται ότι οι επικοινωνιακές οδομαχίες θα είναι καθημερινές και αδιάλειπτες. Κι όποιος αντέξει. Προεκλογική γαρ.

• • • •

Ποινικές;

Οι πληροφορίες που μετέφερε στη δημόσια σφαίρα με πρωτοσέλιδο η «Χαραυγή» είναι ότι ο γενικός εισαγγελέας μελετά προσεκτικά το πόρισμα της Ερευνητικής με πρόθεση να κινήσει ποινικές διαδικασίες. Ωστόσο, υπάρχει και ο νόμος για τον Συνεργατισμό που στην πρώτη του παράγραφο μεταξύ άλλων αναφέρει: «Η Κεντρική Τράπεζα, οι αρμόδιες εποπτικές αρχές και οποιοσδήποτε σύμβουλος ή λειτουργός της Κεντρικής Τράπεζας ή σύμβουλος, μέλος επιτροπής ή λειτουργός των αρμοδίων εποπτικών αρχών, σε περίπτωση ένεργης αγωγής, αίτησης ή άλλης νομικής διαδικασίας για διεκδίκηση αποζημιώσεων ή άλλης θεραπείας ή για επιβολή κύρωσης εναντίον του σχετικά με οποιαδήποτε πράξη ή παράλειψή του κατά την άσκηση των αρμοδιοτήτων και ευθυνών της Κεντρικής Τράπεζας ή των αρμοδίων εποπτικών αρχών δύναμει του παρόντος Νόμου ή δύναμει οποιωνδήποτε κανονισμών ή διαταγμάτων που εκδίδονται δύναμει των διατάξεων του παρόντος Νόμου, δεν υπέχει οποιοδήποτε ευθύνη, εκτός αν αποδειχθεί ότι η πράξη ή η παράλειψη δεν έγινε καλή τη πίστει ή είναι αποτέλεσμα σοβαρής αμέλειας». Με αυτό υπόψη ποιος θα πάει σε ποινικές και ποιος θα χρίσει για να δει το τέλος μιας τέτοιας δίκες ύστερα από πέντε με εφτά χρόνια. Άντε γεια...

• • • •

Μπροστά οι νέοι

Μετά το κάζο του Ευθύμιου Δίπλάρου με το ζωντανό πτώμα, τα συναγερμικά στελέχη

Η Ερευνητική Επιτροπή καλείται να απαντήσει στη μομφή Χάρη Γεωργιάδη κατά πόσο διασφαλίζεται η ανεξαρτησία και η αμεροληψία της όταν έχει μέλος της τον κ. Γιώργο Γεωργίου, ο οποίος ήταν ανθυποψήφιος του Νικόλα Χατζηγιάννη για τη θέση στο Συνεργατισμό. Ή μήπως εί- ναι too late; Έ, ένα λάττε καλό!

αποφάσισαν να κλειστούν στα σπίτια τους. Κάπως έτσι βγήκαν νέα, άγνωστα πρόσωπα στο προσκήνιο και στα πάνελ, είτε για να μυρίσει ανανέωση είτε για να αποφύγουν το πολιτικό κόστος τα συναγερμικά στελέχη.

• • • •

Και ο Αβέρωφ

Μπροστά βγήκε βεβαίως και ο πρόεδρος του ΔΗΣΥ, ο οποίος ανέλαβε και την πολιτική ευθύνη, αλλά θυμίστηκε παράλληλα τις αμαρτίες των κομμάτων. Έδωσε και πλήρη στήριξη στον Χάρη, κλείνοντας μία και καλή τα στόματα που έκαναν λόγο για ρήξη μεταξύ των δύο ανδρών. Όπως μαθαίνει πάντως η στήλη ο Πάφιος πρόεδρος ανησυχεί πως το πόρισμα του Συνεργατισμού θα αποτελέσει το Βατερλό και έναν ακόμα λόγο γιατί οι συναγερμικοί θα αρνηθούν να προσέλθουν μαζικά στην κάλπη.

• • • •

Ο ροκ Τρυφωνίδης

Στο εκτελεστικό γραφείο του ΔΗΚΟ συζητήθηκε το πόρισμα για τον Συνεργατισμό, με το σώμα να αποφασίζει ομόφωνα πως ο Χάρης Γεωργιάδης πρέπει να παραιτηθεί. Ο πιο έντονος, όπως ακούγεται, για μετωπική ρή-

ξη με την κυβέρνηση, δεν ήταν άλλος από τον αντιπρόεδρο του κόμματος Αλέκο Τρυφωνίδη. Ο κ. Τρυφωνίδης είναι γνωστό πως από το καλοκαίρι επέμνε σε σκληρό ροκ με την κυβέρνηση.

• • • •

Σιγή ιχθύος

Σε αντίθεση με το ΔΗΚΟ που ζητάει καθημερινά την παραιτήση ή την παύση του Χάρη Γεωργιάδη, στην ΕΔΕΚ έχει πέσει σιγή ιχθύος για το θέμα. Σε τέτοιο σημείο που κάποιοι εκ των υποψηφίων ευρωβουλευτών άρχισαν να δυσφορούν και να διερωτούνται πού το πάει ο Σιζόπουλος. Και τώρα που λέμε για ΕΔΕΚ, αίσθηση προκάλεσε το γεγονός ότι ο βουλευτής της ΕΔΕΚ Κωστής Ευσταθίου συμμετέχει σε εκδήλωση της Συμμαχίας Πολιτών ως ομιλητής για το πόρισμα του Συνεργατισμού. Είναι προπομπός για νέα μεταγραφή ή απλώς συναδελφική αλληλεγγύη;

• • • •

Το δύσκολο άνοιγμα

Πάντως, ο Συνεργατισμός και το πόρισμα υπήρξε η αφορμή ώστε το Πολιτικό Γραφείο του ΑΚΕΛ να αποφασίσει άνοιγμα προς τα άλλα κόμματα και συντονισμό για το εν λόγω

θέμα. Υπήρξαν βεβαίως και στελέχη που δεν είδαν με θετικό μάτι την εν λόγω κίνηση και το φλερτ με το ΔΗΚΟ, όπως ο Γιώργος Λουκαΐδης, ο οποίος τσακώθηκε στο twitter με τον Νικόλα Παπαδόπουλο για τον παραλληλισμό με το πόρισμα στο Μαρί που έκανε ο ΔΗΚΟϊκός πρόεδρος. Δεν παρέλκει να του θυμίσει πως «αν κάποιος αποσιωπούσε την τραπεζική ληστεία μέχρι τον Μάρτιο του 2013 αυτός δεν ήταν άλλος από τον Αβέρωφ Παπαδόπουλο το γένος Ορφανίδη». Διφωνία και διπολισμός στην Εζεκία Παπαϊωάννου ή μας φαίνεται;

• • • •

Τα ρολι του Βότση

Μπορεί το πόρισμα να έφερε τα πάνω κάτω στο πολιτικό σύστημα, αλλά ο πρόεδρος της Επιτροπής Οικονομικών Άγγελος Βότσης φρόντισε να ελαφρύνει το κλίμα μάλιστα σε ρυθμούς σάμπα. Την ώρα που τα κόμματα φώναζαν για ανάληψη πολιτικών ευθυνών για την κατάρρευση του Συνεργατισμού ο Λεμεσιανός βουλευτής ζητούσε από τους διαδικτυακούς του φίλους την άποψή τους για άλλο θέμα. Όχι για το πόρισμα προφανώς, αλλά για το αν στο καρναβάλι του 2020 θα πρέπει να συμμετέχουν μόνο ομάδες ή άρματα που θα έχουν σατυρικό περιεχόμε-

Ο ΗΡΩΣ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

Χάρης Γεωργιάδης

Ο υπουργός Οικονομικών Χάρης Γεωργιάδης, ο οποίος σήκωσε το γάντι που έριξαν όλα τα κόμματα και μπήκε στον προεκλογικό μάλιστα από αριστερά...

νο. Πολιτική με έμφαση στα πραγματικά προβλήματα του πολίτη.

• • • •

Το μνημόσυνο του Σπύρου

Σε δρόμους παράλληλους βαδίζουν εδώ και καιρό Καραγιαννικοί και Νικολαϊκικοί, ωστόσο το μνημόσυνο του Σπύρου Κυπριανού υπήρξε το κοινό τους συναπάντημα, μετά από καιρό. Όπως μαθαίνει η στήλη οι δύο ομάδες συμπεριφέρθηκαν κόσμια. Η μόνη η οποία φαίνεται να τα άκουσε από κάποιους ήταν η Αντιγόνη Παπαδοπούλου, η οποία λέγεται πως άρχισε να μοιράζει κάρτες στον καφέ που ακολούθησε.

• • • •

Στα βήματα Θεοπέμπτου

Προεκλογικά από τα κοινωνικά μέσα διακτύωσης ακολουθεί ο βουλευτής των Οικολόγων Χαράλαμπος Θεοπέμπτου και φιλοδοξεί με αυτό τον τρόπο να λάβει και την έκπη έδρα στην ευρωβουλή. Ο ίδιος προωθεί το κοινοβουλευτικό έργο μέσω αναρτήσεων του και απαντά στις ερωτήσεις πολιτών. Στα κομματικά πηγαδάκια κάποιιοι απορούν και διερωτούνται κατά πόσο κάτι τέτοιο θα του βγει σε καλό. Να τους θυμίσουμε πως με αυτή ακριβώς την τακτική κάταφερε να βγει βουλευτής. Μήπως και άλλοι να αναθεωρήσουν την πολιτική των μνημοσύνων και των γάμων και να ακολουθήσουν τα βήματα του Θεοπέμπτου;

Γράφει **Ο ΙΑΝΟΣ**

Αισθητική Αβραμόπουλου σε εκδοχή Γκρούεφσκι

Του ΣΤΕΦΑΝΟΥ ΚΑΣΙΜΑΤΗ

- ΟΠΟΙΟΝ ΚΑΙ ΝΑ ΚΟΙΤΑΣΩ, ΓΙΑΤΡΕ, ΜΟΥ ΦΑΙΝΕΤΑΙ ΑΚΡΟΔΕΞΙΟΣ.
ΣΤΟΝ ΥΠΝΟ ΜΟΥ... ΣΤΟΝ ΞΥΠΝΙΟ ΜΟΥ... ΠΑΝΤΟΥ ΒΛΕΠΩ ΑΚΡΟΔΕΞΙΟΥΣ.
- ΠΟΣΟ ΚΑΙΡΟ ΕΧΕΤΕ ΧΩΡΙΣΕΙ, «ΤΣΙΠΡΑ»;
- ΣΗΜΕΡΑ ΚΛΕΙΝΟΥΜΕ 61 ΜΕΡΕΣ.
- ΠΟΛΥ ΜΙΚΡΟ ΔΙΑΣΤΗΜΑ.
ΕΙΝΑΙ ΛΟΓΙΚΟ ΝΑ ΣΑΣ ΛΕΙΠΕΙ.

ΣΚΙΤΟΣ ΤΟΥ ΔΗΜΗΤΡΗ ΧΑΝΤΖΟΠΟΥΛΟΥ

Από όλα τα απίθανα της περασμένης εβδομάδας, αδυνατώ ακόμη να ξεπεράσω τη λαμπρή ιδέα της ανταλλαγής του «Δρομέα» με κάποιο Μεγαλέξαντρο από τα Σκόπια. Καλά να σου περάσει η συγκεκριμένη ιδέα απ’ το μυαλό – ακόμη και να σου το διασχίσει, όπως θα έλεγε η χαριτωμένη υπουργός Εργασίας. Κανείς δεν φέρει ευθύνη, έναντι των τρίτων τουλάχιστον, για τις σκέψεις του. Όμως, πώς το ξεστομίζεις και, κυρίως, πώς ξεκινάς να το πραγματοποιήσεις; Για να κάνεις το βήμα από την τρελή σκέψη στην πράξη, πρέπει να είσαι πολύ αφελέης, πολύ καλοπροαίρετος και πολύ προοδευτικός – συνδυασμός άκρως επικίνδυνος.

Ο φωτεινός νους που συνέλαβε την ιδέα της ανταλλαγής προφανώς δεν καταλαβαίνει γρυ από τη σημασία που έχει αποκτήσει όλα αυτά τα χρόνια ο «Δρομέας» του Βαρώτσου για τους κατοίκους της Αθήνας. Γι’ αυτό και τον εξισώνει τόσο εύκολα με οποιοδήποτε κακόγουστο μνημειακό γλυπτό, τεχνοτροπίας φασιστομπαρόκ, της περιόδου Γκρούεφσκι στα Σκόπια.

Καταλαβαίνω το πρόβλημα από την πλευρά των γειτόνων και ειλικρινώς συμπάσχω. Εφόσον, εν πάση περιπτώσει, γύρισαν σελίδα, είναι απαραίτητο για την πρωτεύουσα της Βόρειας Μακεδονίας να απαλλαγεί από μνημεία και γλυπτά που συνιστούν την αισθητική έκφραση ενός εθνικισμού που συμφωνήθηκε να τον αφήσουμε πίσω. Δεν είναι όμως αυτός λόγος για να πρέπει να φορτωθούμε εμείς τα αποτρόπαια γλυπτά τους! Δικό τους είναι το πρόβλημα αυτό και ας το λύσουν μόνοι τους. Σίγουρα

θα υπάρχουν πλούσιοι Αμερικανοί που θα τα ήθελαν και είναι πρόθυμοι να πληρώσουν μια λογική τιμή. Αν όχι Αμερικανοί, οπωσδήποτε θα υπάρχουν Κινέζοι! Εκεί ας ψάξουν, εμείς δεν ενδιαφερόμαστε για σαβούρες.

Επειτα, η ιδέα η ιδέα της ανταλλαγής γλυπτών είναι από τη φύση της πλίθια. Αντιμετωπίζει όλα τα γλυπτά σαν να είναι το ίδιο πράγμα.

Τα στερεί από κάθε καλλιτεχνική αξία, τα στερεί από κάθε νόημα που μπορεί να έχουν ως έργα τέχνης και τα βλέπει σαν οποιοδήποτε άλλο δομικό στοιχείο του δημόσιου χώρου: παγκάκια, βρύσες, τουαλέτες, παρτέρια, γκαζόν κ.λπ. (Υπό το πρίσμα αυτού του προβλήματος, ο σοσιαλιστικός ρεαλισμός ήταν πολύ βολικός: αρκούσε το γλυπτό να δείχνει τη μούρη ενός θυμωμένου Λένιν και ήταν αποδεκτό). Η

ιδέα ότι όλα τα έργα δημόσιας τέχνης είναι το ίδιο, αποτελεί έκφραση του ολοκληρωτισμού –αριστερού ή δεξιού, αδιάφορο.

Λογικό ήταν να φρίξει ο Βαρώτσος όταν του παρουσιάστηκε η λαμπρή ιδέα. Ποιος καλλιτέχνης δεν θα έφριττε στη θέση του; Τι άλλο θα μπορούσε να του προτείνει κάποιος για να του δείξει πόσο πεφρονεί το έργο του και τον ίδιο;

Υποθέτω ότι ο φωτεινός νους που συνέλαβε την ιδέα είχε υπ’ όψιν του μια παλαιότερη συζήτηση σχετικά με την απουσία ενός ανδριάντα του Μεγάλου Αλεξάνδρου στην Αθήνα. Με περισσή προθυμία να ικανοποιήσει τον υποψήφιο νομπελίστα και πάντα με την ίδια απλοϊκότητα, ο φωτεινός νους θα σκέφθηκε, λοιπόν, ότι ένας Μεγαλέξαντρος από τα Σκόπια θα ήταν ό,τι πρέπει για να μαλακώσει κάπως

την οργή όσων διαφωνούν με τη συμφωνία των Πρεσπών. Κα’ αρκας, γιατί να χρειάζεται ένας ανδριάντας του Μεγάλου Αλεξάνδρου στην Αθήνα δεν το καταλαβαίνω. Ειδικά στην Αθήνα δεν τον χρειάζομαστε. Βορείως του Ολύμπου, να στήσουν όσους θέλουν. Προσωπικά, προτιμώ έναν του Δημοσθένη και, επίσης, δεν βλέπω γιατί θα πρέπει να εκλείψουν οι ιστορικές διαφορές που κάνουν τόσο ενδιαφέρουσα τη ζωή.

Η αλήθεια είναι ότι η τελευταία φορά που θυμάμαι να έγινε μια σχετική απόπειρα στην Αθήνα, ήταν επί δημαρχίας Δημητρίου Λουδοβίκου Ραυμόνδου κ.λπ. Αβραμόπουλου του Ειρηνοποιού. Εχοντας μόλις πετύχει την ιστορική συμφωνία Αθηνών - Σπάρτης, με την οποία έληξε και επισήμως ο Πελοποννησιακός Πόλεμος, ο Αβραμόπουλος έστειλε ένα μαρμάρινο βάθρο σε κάποια νησίδα μεταξύ Καλλιρρόης και Συγγρού ανάμεσα σε κάτι παρτέρια, με σκοπό να δεχθεί τον ανδριάντα ενός έφιππου Αλεξάνδρου. Ο ανδριάντας δεν έφθασε ποτέ, το βάθρο έμεινε. Εχω να περάσω πολλά χρόνια από εκεί και δεν ξέρω αν ακόμη υπάρχει. Μακάρι να υπάρχει. Το άδειο βάθρο είναι από μόνο του ένα έργο τέχνης και αξίζει να μείνει ως μνημείο ματαιοδοξίας. Φαντασθείτε, όμως, αν ήταν ποτέ δυνατό να γίνει η ανταλλαγή, ώστε απέναντι από το Χίλτον να είχαμε έναν Μεγαλέξαντρο Σκοπίων. Η αισθητική Αβραμόπουλου θα είχε επιστρέψει στην Αθήνα και μάλιστα σε εκδοχή Γκρούεφσκι.

ΔΙΕΛΚΥΣΤΙΝΔΑ / Της ΜΑΡΙΝΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ

Δώστε στον λαό σανό

«Όποιοι και αν είναι ο πρόεδρος, δεν επιτρέπεται το Προεδρικό να αποτελεί στόχο και να προκαλούνται επεισόδια που παραπέμπουν σε τραυματικές για τον τόπο εποχές που αποτυπώθηκαν στο κατεστραμμένο από την ΕΟΚΑ Β΄ και τη Χούντα Προεδρικό και στην τουρκική εισβολή και κατοχή που ακολούθησαν» έλεγε στο ιστορικό διάγγελμά του μετά το Μαρί ο Δημήτρης Χριστόφιας. Ένα διάγγελμα που αποτέλεσε και το κύκνειο άσμα ενός προέδρου που ξεκίνησε κατά τα άλλα με τις καλύτερες προϋποθέσεις και έκλεισε το πολιτικό του κεφάλαιο μάλλον άδοξα. Όχι μόνο γιατί δεν ζήτησε συγγνώμη στους συγγενείς των θυμάτων ως αναμενόταν, αλλά και για την πονηρή επιλογή της αναφοράς στο πραξικόπημα. Κίνηση που άλλοτε δούλευε, αλλά σε εκείνη τη συγκυρία θεωρήθηκε δούλεμα. Πως στόχο δηλαδή είχε τον αποπροσανατολισμό από την ουσία, παρά την ανάληψη πολιτικών ευθυνών.

Τόση ήταν, λοιπόν, η οργή που προκάλεσε η επικοινωνιακή διαχείριση του Μαρί και η οικονομική κρίση που ακολούθησε, που ο Νίκος Αναστασιάδης από καμένο χαρτί παρουσιάστηκε ξαφνικά ως ο κατάλληλος γνήτης που μπορεί να διαχειριστεί την κρίση που προκάλεσαν οι προηγούμενοι. Κάπως έτσι, όταν τον Μάρτιο του 2013 επέστρεψε από το κρίσιμο Eurogroup των Βρυξελλών με το πιστόλι στον κρόταφο και το κούρεμα καταθέσεων στην τσέπη, η κυπριακή κοινωνία δεν εξαγριώθηκε μαζί του. Μας διαβεβαίωνε άλλωστε πως οι προηγούμενοι έφταιγαν. Αν κρίνουμε άλλωστε από το ότι οι πολίτες κατέκλυζαν τους δρόμους της Λεμεσού για το καρναβάλι και περνούσαν στα ψιλά τους ξέφρενους χορούς των θυγατέρων στον Ρέμο μαζί με τα αστεία του γαμπρού για τις ουρές στις ΑΤΜ, είτε δεν αντιλαμβάνονταν τι θα ακολουθούσε του κουρέματος, είτε απέδιδαν το κακό τους που τους βρήκε στους χειρισμούς των προηγούμενων.

Ένα αφήγημα με το οποίο έβγαλαν επιτυχώς μία ολόκληρη πενταετία. Γιατί κάθε φορά που ο κόσμος δυσφορούσε ή αντιδρούσε σε μέτρα η απάντηση ήταν γνωστή: «Η κυβέρνηση Αναστασιάδη βάζει τάξη στο χάος που παρέλαβε!» Και η αλήθεια είναι πως με αυτό το αφήγημα ο Νίκος Αναστασιάδης κατάφερε να επανεκλεγεί για δεύτερη φορά. Όμως το success story άρχισε να μπαίνει νερά και το παιχνίδι επιρρίψης ευθυνών στους προηγούμενους άρχισε να κουράζει επικίνδυνα. Έτσι λοιπόν, όταν ο Συνεργατισμός για τον οποίο υπόσχονταν πως «δεν θα πωληθεί», πως «κάνει άλματα προόδου» πως «κερδίζει το στοίχημα» εξαγοράστηκε συνοπτικά από την Έλληνική Τράπεζα, έπρεπε να βρεθεί άλλος υπαίτιος.

Τότε θυμήθηκαν το «Άιπος» των εκπαιδευτικών και διέφερε στα ΜΜΕ τα εκατομμύρια που κοστίζουν οι απαλλαγές των εκπαιδευτικών. Την ίδια ώρα δηλαδή που εξαγοραζόταν ο Συνεργατισμός και ο πρόεδρος επέλεγε να διαφημίζει τις εξωτικές διακοπές του στις Σεϋθέλλες, έκριναν πως το μεγάλο πρόβλημα ήταν οι εκπαιδευτικοί που θα προκαλούσαν την υπόλοιπη κοινωνία με τα ωφελήματά τους. Και όταν οι εκπαιδευτικοί κατέβηκαν σύσσωμοι στο Προεδρικό φρόντισαν να αναδιπλωθούν ατάκτως και να αλλάξουν τακτική.

Σήμερα όμως με τη δημοσιοποίηση του πορίσματος ποιον θα φροντίσουμε να καταγγείλουμε; Σήμερα φταίει το διαχρονικό πάρτι των κομμάτων και φυσικά οι προηγούμενοι. «Εάν σου παραδώσουν ένα πτώμα, δίδτι αυτό ήταν ο Συνεργατισμός πριν από το '13, φέρει ευθύνη εκείνος που το ανέλαβε;» διερωτήθηκε ο Νίκος Αναστασιάδης, αμφισβητώντας και το πόρισμα και ανοίγοντας τον κύκλο των επλεκτικών διαρροών μη εξυπηρετούμενων δανείων από πολιτικά εκτεθειμένα πρόσωπα.

Προφανώς και το πάρτι στον Συνεργατισμό ήταν διαχρονικό, προφανώς και το κάθε κόμμα φέρει ευθύνη για το κατάντημά και πρέπει να την αναλάβει. Αυτό δεν απαλλάσσει τις ευθύνες της κυβέρνησης. Ευθύνες που καταγράφονται ξεκάθαρα στο πόρισμα. Και σε αυτό το σημείο θα έπρεπε να μας εξηγήσουν τον δικό τους ρόλο σε όλο αυτό. Γιατί για παράδειγμα «ταΐζαν» ένα πτώμα και μας διαβεβαίωναν για την καλή του κατάσταση. Πρωτίστως όμως πρέπει να αναλάβουν την πολιτική ευθύνη. Γιατί το αφήγημα του Χριστόφια άρχισε να προκαλεί τόσο, που καταδεικνύει πως ο Νίκος Αναστασιάδης ακολουθεί με μαθηματική ακρίβεια την πορεία του προκατόχου του. Και προφανώς δεν θα μας αφορούσε, αν σε αυτή την πορεία δεν συμπαρέσυρε και εμάς μαζί του.

economidoum@kathimerini.com.cy

Έτοιμα τα ρύχνη να σκορπίσουν ρίγη...

ΕΝ ΚΑΜΙΝΩ / Του ΜΙΧΑΗΛ ΤΣΙΚΑΛΑ

Με την Τουρκία στον αυχένα, δεν γίνονται ανώδυνες σκέψεις

Μια σύλληψη για ένα βιβλίο στα Κατεχόμενα δεν είναι απλώς η κορυφή του παγόβουνου στα όσα συμβαίνουν εκεί. «Εκεί». Λες και το εκεί δεν είναι εδώ αλλά είναι κάπου αλλού, πίσω από μια κουρτίνα που μας βολεύει να κρύβει όσα δεν θέλουμε να βλέπουμε. Τέλος πάντων. Το συγκεκριμένο περιστατικό είναι η πραγματική απόδειξη πως η Τουρκία έχει πλήρως το πάνω χέρι. Ότι έχει εισβάλει, χωρίς εισαγωγικά, στα Κατεχόμενα και μετουσιώνει ανθρωπολογικά την κοινωνία, η οποία κοινωνία έχει αλλάξει και υποτάσσεται σε λογικές που καμία σχέση δεν έχουν με τον καιρό που διάγουμε ημερολογιακά.

Πλέον είναι ξεκάθαρο πως το πάνω χέρι το έχουν δυνάμεις, οι οποίες έχουν έναν σκοπό: Την οπισθοχώρηση. Την παγίωση στις θεοκρατικές λογικές μέσα από τα ιεροδιδασκαλεία που «φωτρώνουν» διαρκώς, τα απανωτά τζαμιά που επιβάλλουν κουλτούρα και γένεσθαι, μέσα από τις επιθέσεις σε εφημερίδες και ανθρώπους που προσπαθούν να κρατήσουν ζωντανή την επαφή με την πρόοδο. Είναι ένα θέμα που πρέπει να απασχολεί όλη την Κύπρο και αν μη τι άλλο να μην υποπέσει στην αντίληψη του «καλά να πάθουν», αφού έχουν και θέλουν να έχουν να κάνουν με την Τουρκία. Με εμάς θα έχουν να κάνουν σε περίπτωση λύσης, που το πλάνισιο αυτός δεν θα κάνει αναφορές στο ότι δεν πρέπει να συλλαμβάνονται άνθρωποι για τα βιβλία που διαβάζουν. Αυτή τη «λογική» που φαίνεται ότι εξαπλώνεται διαρκώς στα Κατεχόμενα, θα την αντιμετωπίσουμε και εμείς, αλλά πρωτίστως πρέπει οι ίδιοι οι Τ/κ να επαναπροσδιορίσουν άμεσα το πώς θέλουν να ζήσουν. Ευκόλο ή δύσκολο, είναι περιττό. Όταν έχεις την Τουρκία στον αυχένα σου μην περιμένεις ανώδυνες σκέψεις. Αυτό που πρέπει να γίνει θα έπρεπε ήδη να είχε ξεκινήσει να γίνεται πριν φτάσει η κατάσταση στο συγκεκριμένο περιστατικό. Το θέμα κ. Ακιντζί δεν αντιμετωπίζεται με ευκολία για να σεβασμό στα ανθρώπινα δικαιώματα. Ζητάς από την Τουρκία να επιδείξει σε εσένα έναν τρόπο συμπεριφοράς, μια αντί-

ληψη, την οποία δεν έχει επιδείξει πουθενά (ούτε καν στο εσωτερικό της πόσο μάλλον στην ε/κ πλευρά) για δεκάδες χρόνια.

Είναι τουλάχιστον προκλητικό να εγκαλείτε τους «νομοθέτες» για τις ελευθερίες που με στεναχώρια βλέπετε να περιορίζονται ως και του σημείου να χάνονται στην κοινότητά σας, την ώρα που η Τουρκία δεν παραδέχεται το τι έχει κάνει στην Κύπρο και πως πήγαν περίπατο αυτές οι ελευθερίες. Είναι τουλάχιστον κωμικό την ίδια ώρα και η Ε.Ε. να σφυρίζει αδιάφορα, προσπαθώντας μια με το καρότο και μια το μαστίγιο να δείξει πώς αυτό που θέλει είναι να βρει έναν τρόπο να κρατήσει και εκτός και εντός την Τουρκία. Είναι κωμικό να εγκალείται η χώρα στην Έκθεση του ευρωκοινοβουλίου, ευρωβουλευτές να λένε πως πρόκειται για ενταξιακές-παρωδία, αλλά την ίδια να επιθυμούν την αναβάθμιση της τελωνειακής ένωσης. Περνάτε λάθος μήνυμα μην περνώντας ένα μήνυμα επί της ουσίας. Η αιώνια πολυφωνία της Ε.Ε. που καταλήγει σε θόρυβο. Θα πρέπει όλοι να δούμε πώς μπορούμε επί του εδάφους της Κύπρου να λειτουργήσουμε ως ανάχωμα στον αυταρχικό καλασμό της Τουρκίας. Ο οποίος πέφτει βαρύν στα Κατεχόμενα, μετά από κοντά 45 χρόνια που έπεσε σε όλη την Κύπρο. Εκεί που φτάνουν να συλλαμβάνονται άνθρωποι επειδή έχουν στην κατοχή τους ένα βιβλίο, μόνο τα χειρότερα να περιμένεις και να είσαι σίγουρος κ. Ακιντζί πως έρχονται. Αν αυτό το περιστατικό, αν οι επιθέσεις στις εφημερίδες αν όλα όσα συμβαίνουν δε σε πείθουν, αν κυρία Ευρώπη θέλεις να έχεις το μέγιστο όφελος με το ελάχιστο κόστος από την Τουρκία οπότε περιορίζεσαι σε λόγια όχι σε πράξεις, τότε ετοιμαστείτε άπαντες να λουστούμε στην αποφορά του τουρκικού αυταρχισμού, να κολυμπήσουμε στο ποτάμι του ετισθελισμού με τη φορά που ορίζει ο ποιο ισχυρός και as θέσουμε επί τάπητος μια λύση στο Κυπριακό που θα είναι μοναχά μια διπλωματική επιτυχία και τίποτα άλλο. Αφού μάλλον αυτό θέλουμε όλοι. Ακόμη μία κουρτίνα...

Επειδή ωστόσο κύριε πρόεδρε, όσο κι αν δεν μας φαίνεται, μας έχουν απομεινεί κίτταρα φαϊάς ουσίας, εκείνου που μας προβληματίζει δεν είναι οι προβληματισμοί που μας εισηγιόστε. Εκείνου που μας προβληματίζει είναι γιατί ενώ είχατε ένα «πτώμα» έπρεπε εμείς να το διασώσουμε με 2,5

tsikalasm@kathimerini.com.cy

ΑΚΑΡΙΑΙΑ / Της ΕΛΕΝΗΣ ΞΕΝΟΥ

Το θωρακισμένο πτώμα

Αυτό που πρέπει όλους να μας προβληματίσει, κατά τις νομοθεσίες του προέδρου της Δημοκρατίας, είναι το πώς μένουν οι πολιτικές δυνάμεις μακριά από θέματα οικονομίας. Διότι, όπως μας διαφώτισε ο πρόεδρος (και επειδή εμείς ως αδαείς και ανίδεοι που είμαστε δεν μας πέρασε καν από το μυαλό) το κατάντημα του Συνεργατισμού δεν ήταν παρά η εμπλοκή των πολιτικών δυνάμεων σε κάθε εκλογή τοπικής επιτροπής ΣΠ. Άρα σύμφωνα με τον «σοφό» μας πρόεδρο, εμείς τώρα πρέπει να προβληματιστούμε για κάτι το οποίο ήταν ανέκαθεν η πεμπτουσία αυτού του συστήματος διαπλοκής και για το οποίο άπαντες οι κυβερνήσεις έχουν τη φωλιά τους λερωμένη. Αλλά ο πρόεδρος μας προφανώς θεωρεί πως αυτή τη φοβερή ανακάλυψη (της τακινότητας) πρέπει να μας την σερβίρει

τώρα ως έναν νέο προβληματισμό, ο οποίος κάπου, κάπως, κάποτε θα οδηγήσει αυτό το κράτος στην εξυγίανσή του, αλλά μέχρι τότε θα απαλλάξει βέβαια και τους υπεύθυνους της κατάρρευσης του Συνεργατισμού από τις πολιτικές τους ευθύνες. Και προφανώς δεν προβληματίζει καν τον πρόεδρό μας, το γεγονός πως αυτή η εξόφθαλμη διαπλοκή των πολιτικών δυνάμεων με το τραπεζικό σύστημα, είναι απαράδεκτο να υποβαθμίζεται ακόμα στο επίπεδο του... προβληματισμού (!).

Αφού λοιπόν μας σέρβιρε τη φοβερή του νοουθεσία ο πρόεδρος φρόντισε να μας διευκρινίσει πως το πόρισμα της Επιτροπής έχει σφάλματα (!) και να μας υπενθυμίσει πως ο Συνεργατισμός ήταν ένας «ασθενής διασωληνωμένος με κατεστραμμένα τα ζωτικά του όργανα» όταν τον παρέλαβε. Τόσο απλοϊκά θέλει να έχουμε καταχωρημένο στο φτωχό μας μυαλούδάκι ένα από

τα μεγαλύτερα σκάνδαλα της χώρας, ο «σοφός» μας πρόεδρος. Και τόσο απλοποιημένα επιμένει αυτή η κυβέρνηση να μας παρουσιάζει τα αδιανόητα. Και τόσο δεδομένους μας έχουν οι ασκούντες την πολιτική που θεωρούν ότι αυτά τα αδιανόητα μπορούν να τα λένε τόσο αβίαστα χωρίς να συναισθάνονται, έστω και στο ελάχιστο, πως σε μια κανονική χώρα αυτές οι εκ των υστέρων «νουθεσίες» και «σοφίες» της οκάς, θα ήταν αδιαμφισβήτητα λόγος να πάνε όλοι στα σπίτια τους, προτού διασωληνωθούν ό,τι κρατιέται ακόμα σε μια «υγεία».

Επειδή ωστόσο κύριε πρόεδρε, όσο κι αν δεν μας φαίνεται, μας έχουν απομεινεί κίτταρα φαϊάς ουσίας, εκείνου που μας προβληματίζει δεν είναι οι προβληματισμοί που μας εισηγιόστε. Εκείνου που μας προβληματίζει είναι γιατί ενώ είχατε ένα «πτώμα» έπρεπε εμείς να το διασώσουμε με 2,5

δισ. από τις τσέπες μας; Γιατί αφού επρόκειτο για «πτώμα», ένα μόλις χρόνο πριν μας διαβεβαίωνατε τόσο εσείς όσο και τα λοιπά σαΐνια του Λόφου σας, ότι «έχει επαρκή κεφαλαιουχική ευρωστία (το πτώμα) που υπερβαίνει το 15% και ότι δεν υπάρχει κανένας λόγος ανησυχίας (για το πτώμα), επιμένοντας πως δεν πρέπει να δίνουμε σημασία στις φήμες για κατάρρευσή του (του πτώματος). Αυτό είναι που μας προβληματίζει και όχι οι θεωρίες περί απομάρκωσης των πολιτικών δυνάμεων από τα θέματα της οικονομίας. Διότι τα περί απομάρκωσης έχουμε ακόμα τη διαύγεια να αντιληφθούμε ότι είναι έπεια πτερόνεντα προκειμένου να τη βγάλετε καθαρή όσοι μας διαβεβαίωνατε πως το «πτώμα» είχε ελπίδες διάσωσης. Και γι' αυτή τη διάωση βάζατε το χέρι στη δική μας τσέπη με το θράσος που διαθέτει όποιος θεωρεί πως είναι Θεός και ανασταίνει. Αυτό είναι που

μας προβληματίζει. Η αλαζονεία με την οποία διαχειρίζεστε τη νοσηρότητά μας, όπου ακόμα και μετά το πόρισμα μιας επιτροπής που καταδεικνύει υπευθύνους εσείς ως «πάνσοφος» εντοπίζετε «σφάλματα», αδιαφορώντας επιδεικτικά για τους θεσμούς, τους οποίους με στόμφο μας διαβεβαίωνατε ότι θα προστατεύατε (ανήκουν κι αυτοί προφανώς στην κατηγορία των πτωμάτων διάσωσης). Και ξεχνάτε πως διά μέσου του κυβερνητικού σας εκπροσώπου μας διαβεβαίωνατε ότι η κατάθεση των 2,5 δισ. θωράκιζε τον Συνεργατισμό (που ήταν ήδη πτώμα). Αυτό είναι που μας προβληματίζουν κύριε πρόεδρε. Και γι' αυτά είναι που πρέπει να παραμεινουμε προβληματισμένοι, προκειμένου να διασώσουμε όσα κίτταρα του εγκατάλου μας, έχετε βαλθεί να τα νεκρώσετε.

elenixenou11@gmail.com

ΒΟΛΕΣ / Του ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΚΑΠΑΡΗ

Η δημογραφική απειλή

Άλλοι γέλασαν, άλλοι χλεύασαν, άλλοι χάρηκαν και άλλοι ζήλεψαν, βλέποντας το ρεπορτάζ από το Λονδίνο για την οικογένεια με τα 21 παιδιά, η οποία θέλει να φέρει στον κόσμο και άλλο παιδί. Το πιο συγκλονιστικό όμως, ήταν η εικόνα των γονιών και παιδιών, τα μάτια των οποίων κυριολεκτικά έλαμπαν από χαρά. Χαρά η οποία λείπει, κατά τα κανόνα, από τα πρόσωπα μοναξιασμένων ανθρώπων, μικρών και μεγάλων, οι οποίοι βολεύονται στην καλοπέραση, στα πλούτη και στο ραχατί της ρουτίνας. Φυσικά στη Βρετανία η οικογένεια αυτή απολαμβάνει πολλά ωφελήματα και σίγουρα η οικογένεια αυτή δεν πρόκειται να μείνει στους δρόμους. Όσοι είχαν την τύχη ή την ατυχία να μεταβούν σε αφρικανικές χώρες και να αντικρίσουν ρακένδυτα και πεινασμένα παιδιά, αυτό το οποίο έχουν να λένε, είναι για τα σπινθηροβόλα μάτια των παιδιών, το πλατύ τους χαμόγελο, τους ατέλειωτους χορούς και την ανεξήγητη χαρά την οποία αναδύει το πρόσωπό τους. Ανάλογες και οι περιγραφές αστυνομικών, γιατρών, νοσοκόμων και άλλων εθελοντών, οι οποίοι παραλαμβάνουν παράτυπους μετανάστες, όπως λέγονται, οι οποίοι φθάνουν απελπισμένοι στο νησί.

Στην Κύπρο οι ταγοί μας, συχνά πυκνά, αναλώνονται στα καταθλιπτικά στατιστικά νούμερα, για το δημογραφικό πρόβλημα και τον κίνδυνο να μείνει το νησί μας χωρίς κύπριους πολίτες, αφού οι γεννήσεις είναι λιγότερες από τους θανάτους. Πολύ ορθά γίνονται εξαγγελίες για μέτρα στήριξης των παιδιών και των οικογενειών, επιχειρήματα τα οποία ωστόσο δεν φαίνονται ικανά να πείσουν ένα νέο ζευγάρι, το οποίο ζει μεταξύ ανεργίας και μισθών φτώχειας, ότι μπορεί να γεννήσει πολλά παιδιά. Η λύση στο δημογραφικό πρόβλημα δεν βρίσκεται μόνο στην αύξηση των επιδομάτων και αυτό καταδείχθηκε σε πολλές ευρωπαϊκές και όχι μόνο χώρες, εδώ και δεκαετίες. Πιο χαρακτηριστικό παράδειγμα οι Εβραίοι, οι οποίοι παραδοσιακά στις χώρες στις οποίες διαβιούσαν γεννούσαν 8 και 10 παιδιά, ενώ όταν μετοίκησαν στο πλούσιο Ισραήλ, περιορίσαν τις γεννήσεις σε ένα με δύο παιδιά. Εξαιρέση οι φανατικοί Εβραίοι, οι οποίοι ουσιαστικά πληρώνονται από το κράτος για να γεννούν παιδιά. Στη Γερμανία εδώ και δεκαετίες θεμελιώνουν την ανάπτυξή τους, στους μετανάστες, ενώ οι Αμερικανοί κυνηγούν πρώτα τα «δυνατά μυαλά» όλης της υψηλίου και ακολούθως τους φθηνούς εργάτες.

Η Κύπρος για να σωθεί από τη δημογραφική απειλή θα πρέπει σίγουρα να αλλάξει μυαλά, να αποδεχτεί και να ενσωματώσει τους μετανάστες οι οποίοι φθάνουν στο νησί. Οι ξένοι γιατροί, οι ξένοι μάστορες, οι ξένοι καλλιτέχνες, οι ξένοι εργάτες, δεν πρέπει να θεωρούνται απειλή για τους κύπριους. Πρέπει να αντιμετωπιστούν ως συνεργάτες και όχι ως εκθροί οι οποίοι θα τους «φάνε» τις δουλειές τους. Δυστυχώς αυτή η νοοτροπία ισχύει εδώ και χρόνια και ίσως αυτή ήταν και η κύρια αιτία για το χάλι μας. Να τεθούν κριτήρια, να τεθούν προδιαγραφές για τα προσόντα, να τεθούν έλεγχοι για τη δουλειά, τα οποία να είναι κοινά για όλους, ξένους και ντόπιους. Καλό είναι οι δισεκατομμυριούχοι Ρώσοι, αλλά χρειάζονται και οι νέοι άνθρωποι με όρεξη και κέφι για δουλειά. Καλή ήταν η παρεξηγημένη πρόταση του πάλι ποτέ ισχυρού Σωκράτη Χάσικου, να αποδεχθούμε Χριστιανούς από τη Συρία. Άριστο είναι και η πρόταση να εντάσσονται όλοι οι μετανάστες σε σχολεία, για να μάθουν ελληνικά και να ενταχθούν στις δομές της κοινωνίας. Και το πιο απλό θα «ανακαταθούν τα αίματα» και να απαλλαγούμε από πολλές εκφυλιστικές και άλλες σπάνιες ασθένειες, οποίες είναι αποτέλεσμα αμαρτιών του παρελθόντος.

kapispan@yahoo.gr

Για μια ισχυρή Ευρώπη

Του **ΑΛΕΞΗ ΠΑΠΑΧΕΛΑ**

Γίνεται συχνά συζήτηση τελευταία για το πώς η Ευρώπη πρέπει, επιτέλους, να ξυπνήσει και να αποκτήσει τη δική της πραγματική ισχύ, αυτό που οι Αγγλοσάξονες αποκαλούν hard power. Η αλήθεια είναι ότι, αν η Ευρώπη δεν... ξυπνήσει από τον Τραμπ, μάλλον δεν θα ξυπνήσει ποτέ.

Κάπου εδώ όμως αρχίζουν τα ερωτήματα. Ισχυρή Ευρώπη στην άμυνα, στην εξωτερική πολιτική

Η απτή και ρητή διασφάλιση των εξωτερικών μας συνόρων από την Ε.Ε. είναι ένας εθνικός στόχος, που μπορεί να επιτευχθεί με συστηματική προεργασία και συναίνεση.

και στον τομέα των πληροφοριών δεν μπορεί να υπάρξει χωρίς το Βερολίνο σε κεντρικό ρόλο. Αυτή είναι η πραγματικότητα, αρέσει ή όχι. Η Μεγάλη Βρετανία, που έχει σημαντικές ικανότητες σε αυτούς τους τομείς, περνάει μια παρατεταμένη και βαθιά κρίση, που της στερεί τη δυνατότητα να διαδραματίσει κάποιο ρόλο. Η Γαλλία το θέλει, αλλά κι εκείνη –παρά τις φιλόδοξες διακηρύξεις Μακρόν– έχει σοβαρά εσωτερικά ζητήματα και ανοικτά μέτωπα.

Θέλει όμως η υπόλοιπη Ευρώπη τη Γερμανία σε έναν νέο, ηγεμονικό ρόλο πέρα από αυτόν που ήδη διαδραματίζει στα οικονομικά θέματα; Και επίσης, θέλει η ίδια η Γερμανία να τον αναλάβει; Οι Γερμανοί είναι εξαιρετικά διστακτικοί στην ανάληψη πρωτοβουλιών που θα τους εμπλέξουν σε μια πιο ενεργό εξωτερική πολιτική

και στην επέκταση των στρατιωτικών τους δυνατοτήτων. Από τη μία, είναι οι ενοχές και η αυτοσυγκράτηση που επιβάλλει σε ένα κομμάτι του πολιτικού κόσμου και της κοινωνίας η Ιστορία. Και από την άλλη, μια συντηρητική απέχθεια σε οτιδήποτε διαταράσσει το γερμανικό στάτους κβο ή την ανάλωση γερμανικών κονδυλίων για λογαριασμό άλλων. Η γερμανική ελίτ, με πρώτη τη Μέρκελ, αντιλαμβάνεται το κενό που προκαλεί η πολιτική Τραμπ και προσπαθεί διστακτικά να χαράξει μια νέα στρατηγική. Ηδη, άλλωστε, βρίσκονται σε εξέλιξη σοβαρές διαφωνίες με την Ουάσινγκτον, που αφορούν τις σχέσεις του Βερολίνου με τη Μόσχα, τον αγωγό North Stream, τις κυρώσεις εναντίον του Ιράν και τη χρήση κινεζικών υποδομών στις τηλεπικοινωνίες.

Η Αθήνα παρακολουθεί τις εξελίξεις, γνωρίζοντας πως το γεωπολιτικό παιχνίδι είναι πολύ μεγάλος κλίμακας. Την αφορά άμεσα, όμως δεν μπορεί να κάνει πολλά για να το επηρεάσει.

Ενα σημείο, πάντως, έχει ενδιαφέρον. Γερμανοί αξιωματούχοι επιμένουν, και έχουν δίκιο, πως η Ε.Ε. δεν θα γίνει σοβαρός παγκόσμιος παίκτης ενόσω ισχύει ο κανόνας της ομοφωνίας σε θέματα εξωτερικής πολιτικής και ασφάλειας. Θα απαιτηθεί η καθιέρωση ενισχυμένων πλειοψηφίας ώστε οι αποφάσεις να λαμβάνονται γρήγορα και εύκολα. Η Ελλάδα παραδοσιακά είναι αντίθετη σε αυτή την αλλαγή, διότι θα χάσει όποιον μοχλό πίεσης διαθέτει έναντι της Τουρκίας και άλλων γειτόνων της. Θα μπορούσε, όμως, να διεκδικήσει σαν ανταλλάγμα μια σαφή, απτή και ρητή διασφάλιση των εξωτερικών της συνόρων από την Ε.Ε. Αυτός είναι ένας εθνικός στόχος, που κάποια στιγμή μπορεί να επιτευχθεί με συστηματική προεργασία και συναίνεση.

Το άρθρο ήταν «θαμμένο» σε εσωτερική σελίδα των New York Times το θέμα, όμως, ήταν συναρπαστικό, σαν το σενάριο κατασκοπικού θρίλερ. «Τον Οκτώβριο του 2017, ομάδα κομάντο της αστυνομίας εισέβαλε στο σπίτι του Τζάιμσον Λοπ στη Β. Καρολίνα. Κάποιος – δεν είναι γνωστό ποιος– είχε ειδοποιήσει ψευδώς την αστυνομία ότι ένοπλος είχε σκοτώσει άτομο μέσα στο σπίτι και κρατούσε όμηρο. Όταν η αστυνομία έφυγε, ο κ. Λοπ δέχθηκε τηλεφώνημα με την απειλή ότι εάν δεν πλήρωνε μεγάλο ποσό σε Bitcoin θα ακολουθούσαν κι άλλα προβλήματα».

Εως εδώ η ιστορία συνιστά αστυνομικής φύσεως πρόβλημα για τον κ. Λοπ. Η απόφασή του κ. Λοπ, όμως, να ξεφύγει από τους εκβιαστές –να εξαφανίσει τα φυσικά και ηλεκτρονικά του ίκνη– είναι υπόθεση που αφορά όλους μας. Για να κατανοήσουμε τον βαθμό στο οποίο έχουμε πιστεί όλοι σε έναν παγκόσμιο ιστό όπου η κάθε μας κίνηση καταγράφεται, εύαλτοι σε όποιον θελήσει να εκμεταλλευθεί την αδυναμία μας.

Ζωή σαν κατασκοπικό θρίλερ

Του **ΝΙΚΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΑΡΑ**

Εδώ και καιρό καταλάβαμε ότι όταν μια υπηρεσία μάς παρέχεται δωρεάν, τότε το προϊόν είμαστε εμείς. Είδαμε πώς οι γίγαντες της τεχνολογίας αντλούν την παντοδυναμία τους από το γεγονός ότι παρέχουν υπηρεσίες που είναι απαραίτητες για δισεκατομμύρια ανθρώπων. Αυτό που τώρα συνειδητοποιούμε είναι ο βαθμός της εισβολής στα προσωπικά μας δεδομένα και πόσο εκτεθειμένοι είμαστε. Κάμερες και οχήματα που κυκλοφορούν στους δρόμους φωτογραφίζουν τους περαστικούς, οι κατασκευαστές εφαρμογών μοιράζονται τα προσωπικά στοιχεία μας με μεγάλες εταιρείες, εταιρείες παρακολουθούν τις κινήσεις μας και μοιράζονται τα δεδομένα μεταξύ τους, «έξυπνες» συσκευές μας παρακολουθούν μέσα στα σπίτια μας, εταιρείες αναλύσεως DNA μοιράζονται τα στοιχεία μας με φαρμακευτικές εταιρείες, και πάει λέγοντας. Στις ΗΠΑ, το 64% των εργαζομένων σε δημοσκόπηση της Pew, δήλωσε ότι είχε υποστεί παραβίαση προσωπικών δεδομένων. Στην Ευρώπη τα πράγματα είναι ίσως καλύτερα, λόγω της εφαρμογής του Γενικού Κανονισμού Προ-

στασίας Προσωπικών Δεδομένων (GDPR) όμως, όλοι γνωρίζουμε πόσο γρήγορα συναινούμε σε ό,τι μας ζητεί μία εταιρεία ή ένας ιστότοπος προκειμένου να έχουμε πρόσβαση στις υπηρεσίες τους. Συναινούμε συνεχώς στην παγίδευσή μας.

Τι γίνεται εάν προσπαθήσουμε να ξεφύγουμε από τον ιστό, να εξαφανιστούμε από τις τράπεζες δεδομένων, χωρίς, όμως, να αποσυρθούμε σε καλύβα στο βουνό; Η περίπτωση του κ. Λοπ, ο οποίος εργάζεται σε εταιρεία Bitcoin, είναι διαφωτιστική. Το εγχείρημά του αποτελείται από 15 βήματα και στοίχισε περίπου 30.000 δολάρια και, όπως φαίνεται, πολλή σκέψη. Συνοπτικά, ο κ. Λοπ: Ίδρυσε εταιρεία περιορισμένης ευθύνης (ΕΠΕ) σε μία από τις τρεις πολιτείες των ΗΠΑ που δεν απαιτούν να φαίνεται το όνομα του ιδιοκτήτη άνοιξε νέους τραπεζικούς λογαριασμούς και έβγαλε πιστωτική κάρτα στο όνομα της ΕΠΕ, ενώ συχνά χρησιμοποιεί προπληρωμένες κάρτες που δεν καταγράφουν το δικό του όνομα ή της ΕΠΕ χρησιμοποιεί ρευστό απέκτησε νέο αριθμό τηλεφώνου στο όνομα της ΕΠΕ και χρησιμοποιεί υπηρε-

σία που παρέχει προσωρινούς αριθμούς απενεργοποίησε όλες τις υπηρεσίες GPS στο τηλέφωνο, χρησιμοποιώντας χωριστή συσκευή GPS όταν τη χρειάζεται αγοράσε νέο σπίτι με επιταγή στο όνομα της ΕΠΕ, χωρίς στεγαστικό δάνειο μετέτρεψε το router του σπιτιού σε VPN, ώστε οι κινήσεις του στο Διαδίκτυο να φαίνονται ότι έρχονται από διαφορετικές διευθύνσεις αγόρασε αυτοκίνητο στο όνομα της ΕΠΕ καθώς και δεύτερο σπίτι, το φθηνότερο που βρήκε, τη διέυθυνση του οποίου δήλωσε στην άδεια κυκλοφορίας απέκτησε γραμματοκιβώτιο σε εταιρεία μεταφορών κοντά στο σπίτι του φοράει γυαλιά ηλίου και καπέλο ενώ έκοψε το μούσι του για να μην τον αναγνωρίζουν κάμερες παρακολούθησης συνομιλεί με πελάτες μέσω βιντεοκλήσεων κρυπτογραφεί τα στοιχεία που είναι καταγεγραμμένα στις ατομικές συσκευές του προσέλαβε ιδιωτικό ντετέκτιβ για να βρει όποιες αδυναμίες στο σχέδιό του.

Λίγοι διαθέτουμε την ευκαιρία να «εξαφανιστούμε». Μας απομένει να αποδεχτούμε ότι οι εφιάλτες του χθες είναι η ζωή μας σήμερα.

ΣΚΙΤΣΟ ΤΟΥ ΗΑΛΑ ΜΑΜΦΗ. makingsketches@me.com

ΕΠΙΦΥΛΛΙΔΑ / Του **ΧΡΗΣΤΟΥ ΓΙΑΝΝΑΡΑ**

Γιατί επιρρεπείς στον διχασμό

Είμαστε οι Έλληνες, περισσότερο από άλλους λαούς, επιρρεπείς σε διχασμούς, φατριασμούς, παθιασμένες αντιπαχίες;

Η απώλεια της κοινωνικής συνοχής και ο εμπαθής αλληλοσπαργμός είναι συνάρτηση της ιδιοσυγκρασίας ή της κατά κεφαλήν καλλιέργειας ενός λαού; Είναι αποτέλεσμα μάλλον οικονομικών συγκυριών ή κυρίως του αμοραλισμού της ηγεσίας του; Θα μπορούσαν να θεωρηθούν οι εμφύλιοι διχασμοί απροκαθόριστες εκρήξεις κάποιου είδους συλλογικής παράνοιας, ή καταπιεσμένων παρορμήσεων και πεισματικής εμμονής σε ναρκισσιστικές επενδύσεις μεγαλοϊδεατισμού;

Τα ερωτήματα είναι απλώς ενδεικτικά της δυσκολίας να εντοπίσουμε ένα μόνο συντελεστή ή παράγοντα ως αιτία των δραματικών στην ελληνική Ιστορία διχασμών. Τουλάκιστον των πρόσφατων, που συνοδεύουν την επαναστατική εθνεγερσία του 1821 και το κρατικό της αποκύημα στους δύο τελευταίους αιώνες. Ωστόσο, παρά την εμφανή πολλότητα των αιτιών και αφορμών των διχαστικών διενέξεων, θα μου επιτραπεί να θεωρώ ερμηνευτικά κρίσιμο και μεθοδολογικά γόνιμο έναν κυρίως παράγοντα και συντελεστή: Τη διαφορά ανάμεσα στους μακροχρόνιους πολιτικούς εθισμούς των Ελλήνων και στο πολιτικό μοντέλο του έθνους-κράτους που η Νεωτερικότητα μας επέβαλε σαν μοναδική επιλογή.

Φάνηκε να μην υπάρχουν περιθώρια άλλης επιλογής. Το όραμα

κάποιων Φαναριωτών να «αλωθεί ένδοθεν» η Οθωμανική Αυτοκρατορία από το συγκριτικά υπέρτερα σε καλλιέργεια (συνά και σε πλούτο) ελληνικό στοιχείο, ήταν μάλλον ουτοπικό. Το ίδιο και η «Μεγάλη Ιδέα»: να αξιοποιήσει το νεόφυτο ελλαδικό κρατίδιο την κατάφωρη παρακμή των Οθωμανών, για να επανακτήσει βαθμιαία την πανάρχαια ελληνική γη της Μικρασίας, του Πόντου, των στενών του Βοσπόρου –τον άξονα των οραμάτων της Ρωμιουσίνης: την «Πόλη και την Αγία-Σοφία».

Για έναν περίπου αιώνα, ως τη μικρασιατική καταστροφή, η αυτονόητη κοσμοπολιτικά συνειδηση δεν άφηνε περιθώρια για το ερώτημα: Ο κοσμοπολιτισμός είναι οπωσδήποτε συνάρτηση της αυτοκρατορίας;

Το εδαφικά ελάχιστο κρατίδιο θα ήταν αδύνατο να διαχειριστεί την ελληνικότητα ως πρόταση πολιτισμού με πανανθρώπινη εμβέλεια; Η ελληνικότητα του νεωτερικού έθνους-κράτους θα εξελισσόταν νομοτελειακά σε επαρχιωτικό εθνικισμό βαλκανικής μιζέριας; Ενα τέτοιο διαυγή προβληματισμό τον απέκλεισε και η παιδαριώδης επιστοσύνη των Ελλήνων στον φιλελληνισμό των Ευρωπαίων. Υστερα από ταπεινωτική υποδούλωση, όχι πάντοτε και δέκα, αλλά τετρακοσίων ετών στον τουρκικό πρωτογονισμό, η μετα-μεσαιωνική Ευρώπη των ιδεών του «Διαφωτισμού» και της εκθαμβωτικής οικονομικής ανάπτυξης, φάνταζε στα μάτια των ραγιδών σαν αναμφοιβήτητα μοναδική οδός συλλογικής ευτυχίας.

Η ομοφωνία για τον εκσυγχρονισμό, επομένως για την πρόσληψη της ευρωπαϊκής νεωτερικότητας, θα έλεγα ότι ήταν δεδομένη. Από τη λοιπόν προέκυψαν οι διχασμοί; Τολμώ να ισχυριστώ ότι απάντηση στο ερώτημα δίνει η μελέτη της διαφοράς που υπήρξε στον εξευρωπαϊσμό των εκτός του ελλαδικού κρατίδιου Ελλήνων (των κοινοτήτων της διασποράς) και στον εξευρωπαϊσμό των εντός: των κρατικών και κοινωνικών δομών στην απελεύθερη Ελλάδα.

Στην πρώτη περίπτωση (π.χ. του Αιγυπτιώτη Ελληνισμού, των αστικών κέντρων της Μικρασίας, του Πόντου, των παραδουνάβιων ηγεμονιών, της Τεργέτσης, της Βιέννης, της Λειψίας κ.ο.α.) οι δομές και οι θεσμοί οργάνωσης του βίου ήταν αυθεντικά της Δύσης, οι Έλληνες εντάσσονταν αυτονόητα, δίχως άλλη επιλογή. Ενώ, παράλληλα, ελεύθερη επιλογή τους και απόφαση ήταν να διασώζουν ενεργά την ελληνική τους ταυτότητα. Στο δεύτερο ελλαδικό κρατίδιο οι δομές και οι θεσμοί κοινωνικών και κρατικών λειτουργιών δεν ήταν ούτε αυθεντικά και αυτονόητα δυτικοί, ούτε καρπός μελετημένων προσαρμογής του προβλήματος στις ιδιαιτερότητες του ελληνικού χαρακτήρα (της μακραιώνης εμπειρίας και εθισμών των Ελλήνων). Ο ελλαδικός Ελληνισμός υποτάχθηκε στο δυτικό μοντέλο κράτους και κοινωνίας που του επέβαλαν στατικά οι Βαυαροί ή αντέγραψε αυτό το μοντέλο με τη συνειδηση του μειονεκτικού που μιμείται, δεν

αφομοιώνει, ιθηνκίζει, δεν προσλαμβάνει δημιουργικά το πρόσκλημμα.

Ολοι οι σπαρακτικοί της ελληνικής κοινωνίας διχασμοί μοιάζουν να είναι αποτέλεσμα αυτής της σχιζοειδίας: Της αδυναμίας μας των Ελλήνων να εκσυγχρονίσουμε την πολιτισμική, χαρακτηριστική μας ιδιαιτερότητα, να τη μεταφράσουμε σε πρόταση επίκαιρη με πανανθρώπινη εμβέλεια. Ακροβατούμε ανάμεσα σε έναν δυτικής κοπής εθνικισμό, βασισμένον κυρίως σε ψυχολογικές ανάγκες, ανάλογες της ποδοσφαιρολαγνείας. Και σε μια φιλοδυτική λιγούρα, μικρονοϊκής ξιπασίας και εξευτελιστικής αρνησιπατρίας.

Για τους τρεις, τους πιο ακριβοπληρωμένους διχασμούς του Νέου Ελληνισμού, θα είχα να προτείνω τρία «εξοτραβωτικά», κατά την κρίση μου, βιβλία:

Για τον διχασμό που συνοδεύει καταγωγικά την επαναστατική εθνεγερσία και το κρατικό της αποκύημα προτείνω, το εκπληκτικό μελέτημα της Έλλης Σκοπετέα, Το «πρότυπο βασίλειο» και η Μεγάλη Ιδέα.

Για τον πιο μακάβριο σε συνέπειες διχασμό Βενιζελικών-Κωνσταντινικών, το βιβλίο: Η ιστορία του εθνικού διχασμού κατά την αερογραφία του Ελευθερίου Βενιζέλου και του Ιωάννου Μεταξά, Θεο/νίκη, Εκδόσεις Κυρομάνος.

Για τον ψευδώνυμο λεγόμενο «εμφύλιο» (1946-1949) το μελέτημα του Νίκου Μαραντζίδη, Δημοκρατικός στρατός Ελλάδας, Εκδόσεις Αλεξάνδρεια.

Βρετανία και Ευρώπη

Του **ΚΩΣΤΑ ΙΩΡΔΑΝΙΔΗ**

Πάγιος στόχος της εξωτερικής πολιτικής του Ηνωμένου Βασιλείου στα χρόνια της αυτοκρατορικής ακμής, αλλά και αργότερα, ήταν να αποκλείσει την ανάδειξη μιας κυρίαρχου δυνάμεως στην ευρωπαϊκή ήπειρο. Η στήριξη της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας έναντι των επεκτατικών επιβουλών της τωρινικής Ρωσίας προς τον Νότο είχε προηγηθεί.

Τον δέκατο ένατο αιώνα, η Βρετανία διαδραμάτισε τον καθοριστικότερο ρόλο στη συντριβή του Ναπολέοντα Βοναπάρτη και στην αποκατάσταση της παλαιάς τάξεως πραγμάτων στην Ευρώπη, έως ότου αυτή αντιμετωπίσει, το 1848, νέα πρόκληση που όμως προερχόταν από αίτια εσωτερικά.

Ηγετικός υπήρξε αδιαμφισβήτητο ο ρόλος του Ηνωμένου Βασιλείου στον αγώνα εναντίον της Γερμανού αυτοκράτορα Γουλιέλμου, κατά τον Μεγάλο Πόλεμο. Και λίγα χρόνια αργότερα ηγήθηκε της μάχης κατά του Τρίτου Ράικ και του Αδόλφου Χίτλερ. Η ελευθέρω Ευρώπη θα έπρεπε να οφείλει ευγνώμοσύνη στο Ηνωμένο Βασίλειο, όμως η μνήμη είναι βραχεία.

Επήλθε σταδιακά εξάντληση αλλά όχι κάμψη του ηθικού. Η αυτοκρατορία διελύθη. Η διαχείριση της τύχης του κόσμου και της Ευρώπης πέρασε στις ΗΠΑ και στην ΕΣΣΔ, και τότε ετέθη σε εφαρμογή η βάση για το λεγόμενο «ευρωπαϊκό εγχείρημα». Η Βρετανία εξαρχής δεν ήταν ευπρόσδεκτη και ο πλέον κραυγαλέος εκφραστής αυτής της τάσεως υπήρξε ο πρόεδρος της Γαλλίας Σαρλ ντε Γκωλ. Η χώρα που έσωσε κατ' επανάληψιν την ευρωπαϊκή ήπειρο από την επιβολή απολυταρχικών καθεστώτων δεν ήταν ευπρόσδεκτη στο νέο σύστημα που οικοδομείτο.

Το κόμμα με την ισχυρότερη ιστορική μνήμη και ταυτοχρόνως με τη μεγαλύτερα πρόσδεση στις παραδόσεις της Βρετανίας είχε αρχίσει να διχάζεται και ακολουθούσε ό,τι εν τέλει σήμερα διαδραματίζεται. Με την κατάρρευση των κομμουνιστικών καθεστώτων, για την οποία η Βρετανία είχε με πείσμα και διαχρονικώς αγωνισθεί μετά τον πόλεμο, δίχως διακυμάνσεις, ανέκυψε το θέμα της ενοποίησης των δύο Γερμανιών. Η Μάργκαρετ Θάτσερ είχε σοβαρότατες επιφυλάξεις για τις αποσταθεροποιητικές συνέπειες που θα είχε η δημιουργία νέου γερμανικού όγκου στο κέντρο της Ευρώπης, όπως είχε συμβεί δύο φορές στη διάρκεια του 20ού αι. Αλλά δεν είχε την ισχύ να επιβάλει τις απόψεις της.

Πέραν τούτου, δύο πρόεδροι των ΗΠΑ, ο Μπιλ Κλίντον και ο Μπαράκ Ομπάμα, συνέπλευσαν αμυντικότητα με το Βερολίνο για τη διόγκωση γερμανικής παρουσίας στην Ε.Ε., στο πλαίσιο της παγκοσμιοποίησης. Εως ότου φυσικά ανεδείχθη ο Ντόναλντ Τραμπ, ο οποίος αποφάσισε να περιορίσει στο αρμόζον μέγεθος τη Γερμανία και την Ε.Ε.

Σήμερα η Βρετανία διέρχεται τη φάση της μεγαλύτερης δοκιμασίας από το τέλος του τελευταίου Πολέμου. Επιχειρούν κάποιοι αφελείς του ευρωπαϊκού συστήματος και προδικάζουν τα δεινά μιας εξόδου –της μιας ή της άλλης μορφής– του Ηνωμένου Βασιλείου από την Ένωση.

Αλλά ακόμη και εάν η Βρετανία αποχωρήσει άναρχα ή ταπεινωτικά, τίποτε δεν θα είναι οριστικό. Μάχες κάνει το Ηνωμένο Βασίλειο, αλλά όχι τελικώς τον πόλεμο. Πνύμα μαχητικό και πείσμα χαρακτηρισμών του έθνους των «εσπεμμένων ψώνων». Θα αντεπεξέλθουν μιας δοκιμασίας, που αλίμονο εάν επιρόκειτο να αντιμετωπίσει οποιαδήποτε άλλη χώρα της Ευρώπης.

Όρια αντοχής ή όρια ανοχής;

Της ΚΟΡΑΛΙΑΣ ΤΙΜΟΘΕΟΥ

Ένας γέρος Ινδός κάθεται στο χωριό του, στα βάρη της Ινδίας, στον ίσκιο ενός δέντρου και διαλογίζεται. Είναι πασίγνωστος για τη σοφία, την πραότητα και τη γαλήνη του. Ένας νεαρός τον προσεγγίζει με σκοπό να τον προκαλέσει. Ο γέροντας καλημερίζει τον άγνωστο νέο χαμογελαστός. Ο νεαρός περνά αμέσως στην επίθεση: «Γέρο, είσαι μια απάτη. Τιποτα δεν ξέρεις και όλα αυτά που συμβουλευείς τον κόσμο είναι σα-χλαμάρες». Ο γέρος ατάραχος και χαμογελαστός. Ο νεαρός συνεχίζει: «Γέρο, ακούς; Είσαι ένας ξοφλημένος. Ένας απατεώνας. Ένας τιποτένιος». Ο γέρος χαμογελαστός. Ο νεαρός μανιασμένος: «Καλά, κουφός είσαι; Σου λέω είσαι ένας ψεύτης, ένας άχρηστος κι εσύ χαμογελάς;» «Σε ακούω γιε μου με μεγάλη προσοχή. Να σε ρωτάω όμως κάτι; Αν εσύ μου προσφέρεις ένα δώρο, αλλά εγώ δεν το πάρω, τότε ποιος έχει το δώρο;» «Εγώ», απαντά απορημένος ο νέος. «Τότε λοιπόν εάν εσύ μου προσφέρεις μια προσβολή κι εγώ αρνηθώ να τη δεχτώ, ποιος νομίζεις ότι την έχει;»

Αποτελεί καθημερινή επιλογή μας το τι θα αποφασίσουμε να κρατήσουμε από τα όσα συμβαίνουν γύρω μας. Πάντα θα υπάρχουν άνθρωποι που θα προσπαθήσουν να προσβάλουν, να πληγώσουν και να απογοητεύσουν. Αθελά τους ή πθελημένα. «Είναι πιο εύκολο να φορέσεις παντόφλες παρά να στρώσεις με χαλιά όλο τον κόσμο» (Ινδικό γνωμικό). Όντας νέοι, όλοι λίγο-πολύ σκεφτήκαμε ότι θα μπορούσαμε να αλλάξουμε τον κόσμο. Δεν λέω ότι δεν μπορούμε. Ωστόσο, δεν είναι τόσο εύκολο γιατί η ελεύθερη βούληση του καθενός επιβάλλει να είμαστε διακριτικοί στο εάν, στο πόσο και προς τα πού έχουμε την άδεια να κάνουμε αλλαγές. Μέχρι τότε, εν πάση περιπτώσει, είναι ευκολότερο και αποτελεσματικότερο να φορέσουμε παντόφλες και μ’ αυτές να πορευτούμε, προσαρμόζοντας τον εαυτό μας στις περιστάσεις και υιοθετώντας από το περιβάλλον μας όσα είναι για μας ωφέλιμα, απορρίπτοντας τα επιβλαβή.

Προσαρμογή δεν σημαίνει κατ’ ανάγκη παθητική αποδοχή όλων γίνονται γύρω μας και ταύτιση με όλα. Σημαίνει να μπορούμε να συμβιώσουμε με τους γύρω μας διατηρώντας ταυτόχρονα τον χαρακτήρα μας. Προσαρμογή σημαίνει να συνυπάρξουμε αρμονικά, τιμώντας τις διαφορές που κάνουν τον καθένα μας μοναδικό. Οι παντόφλες κρατούν τα πόδια μας καθαρά και τα βήματά μας ανάλαφρα. Βαδίζουμε με ευθύτητα και τιμότητα, αλλά παράλληλα δεν τσαλαπατάμε τους

γύρω μας. Τους αφήνουμε χώρο να αναπνεύσουν και χρόνο να ηρεμήσουν, να είναι ο εαυτός τους. Το πόσο μας επηρεάζουν τα μικρά, τα καθημερινά, είναι θέμα επιλογής. Είτε τα αναμασούμε και τα αφήνουμε να κάνουν κουμάντο είτε τα συζητούμε και τα επιλύουμε, είτε αποφασίζουμε να τους προσδώσουμε χαμηλή βαρύτητα και τα βάζουμε στην άκρη. Σύνηθες παράδειγμα, τα «όρια» του νοικοκυριού. Σε κάποιες περιπτώσεις, σχέσεις που ξεκίνησαν υπέροχες καταντούν καταπιεστικές και εκνευριστικές: «Πάλι εγώ πλένω τα πιάτα!», «Δεν αντέχω άλλο αυτή την ακαταστασία!», «Γιατί δεν μπορεί επιτέλους κανένας να στρώσει ένα κρεβάτι εδώ μέσα;»

Μία από τις ατελείωτες διαμάχες της συμβίωσης είναι ο καταμερισμός εργασίας στο νοικοκυριό. Αν έστω ένας πιστεύει ότι ο καταμερισμός είναι άδικος τότε συσσωρεύει δυσάρεσκεια, η οποία μεγαλώνει με τα χρόνια. Σπάνια ο καταμερισμός είναι το πρόβλημα. Πολλές φορές «αναλαμβάνουμε» αυθόρμητα, αλλά άτυπα, κάποιους ρόλους, οι οποίοι διαχρονικά παγιώνονται. Ο λόγος που συμβαίνει αυτό δεν είναι επειδή ο/η σύντροφος ή τα παιδιά μας βαριούνται ή δεν θέλουν να αναλάβουν κάτι. Είναι γιατί τις περισσότερες φορές κάποιος μέσα στο σπίτι έχει χαμηλότερα όρια ανοχής σε κάποια θέματα. Γιατί λοιπόν βρίσκω τον εαυτό μου κάθε βράδυ στον νεροχύτη της κουζίνας να πλένω σκεύη; Γιατί το όριο ανοχής μου στην ακατάστατη κουζίνα είναι πολύ χαμηλότερο από οποιουδήποτε άλλου μέσα στο σπίτι. Αυτό σημαίνει ότι ενοχλούμαι ευκολότερα και σε μεγαλύτερο βαθμό από την ακαταστασία, οπότε αισθάνομαι την ανάγκη να τακτοποιήσω. Αντίθετα οι υπόλοιποι δεν ενοχλούνται τόσο, δεν προσέχουν το «πρόβλημα» αμέσως, οπότε δεν αναλαμβάνουν δράση με την ίδια ταχύτητα.

Το πρώτο βήμα για την αντιμετώπιση του προβλήματος είναι η κατανόηση της κινητήριας δύναμης πίσω από αυτό. Αντιλαμβάνομαι πλέον ότι ο λόγος που τακτοποιώ είναι προσωπική μου ανάγκη και όχι υποχρέωση. Σχετίζεται με τα δικά μου όρια ανοχής και όχι με την αμέλεια κάποιου άλλου, οπότε είναι επιλογή.

Τελικά όλα εξαρτώνται από την αντίληψή μας, τη βαρύτητα που επιλέγουμε να τους προσδώσουμε και τη διάθεσή μας: είτε εριστική είτε φιλική και συναινετική. Ας θυμόμαστε επίσης ότι συχνά η στάση των άλλων απέναντί μας είναι αντικατοπτρισμός της δικής μας συμπεριφοράς.

Ξεκίνησε η συγκομιδή ρυζιού στη Μιανμάρ.

Ανατροπές στον χώρο των ΜΜΕ...

Του ΛΑΡΚΟΥ ΛΑΡΚΟΥ

Ολοένα και περισσότερες χώρες έχουν την τάση να επιβάλλουν έλεγχο στον χώρο της είδησης. Ολοένα και περισσότερες κυβερνήσεις καθιστούν προβληματική την ανάπτυξη στον κρίσιμο τομέα της πληροφορίας. Στις ΗΠΑ είναι πολύ γνωστές οι πυκνές επιθέσεις Τραμπ κατά ΜΜΕ, ειδικότερα κατά του CNN. Στον χώρο της Ε.Ε. τα κράτη με αυτού του είδους τις συμπεριφορές είναι γνωστά –Πολωνία, Ουγγαρία, Ρουμανία. Προβληματική εξελίσσεται η κατάσταση στη Σερβία, συγκεντρωτική παραμένει η κατάσταση στην Τουρκία, ενώ καθεστώτα με παράδοση στον απολυταρχισμό είναι γνωστά –Ρωσία, Λευκορωσία.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έλαβε μέτρα κατά της πολωνικής κυβέρνησης, καθώς η κυβέρνηση της Βαρσοβίας έχει επιβάλει κομματικό έλεγχο παντού. Σχηματικά, και με κυριακούς όρους για να την καλύτερη κατανόηση του θέματος, σημαίνει την υπαγωγή των πολωνικών ΡΙΚ και ΚΥΠΕ στο ΓΤΠ με επικεφαλής έμπιστο του Πολωνού πρωθυπουργού! Στην περίπτωση της Ουγγαρίας το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο αποφάσισε την ενεργοποίηση του άρθρου 7 της Συνθήκης της Ε.Ε. για ενδεχόμενες παραβιάσεις θεμελιωδών ιδρυτικών αξιών της Ένωσης, ενώ διαδλω- τές στη Βουδαπέστη διεκδικούν καλύτερη ποιότητα ενημέρωσης. Στο Βουκουρέστι αυξάνονται οι πιέσεις στο Agerpres να «ακολου-

θει» τις κυβερνητικές υποδείξεις. Στη Σερβία η προεδρία Βούτσιτς έθεσε το δίλημμα στο Τανγιούγκ «ή στον απόλυτο έλεγχό μου, ή τέλος στη λειτουργία του». Παρά την πρόοδο που είχε σημειώσει σε σχέση με την προσπάθειά του για οικονομική βιωσιμότητα, (σχεδόν 40% των εσόδων του από την ανοικτή αγορά) το Τανγιούγκ οδηγήθηκε στην εξόντωση. Στο Ισραήλ μία από τις τρεις κατηγορίες για διαφθορά (με τη βούλα του γενικού εισαγγελέα της χώρας) κατά του Β. Νετανιάχου αφορούν διευθυντήρια προς επιχειρηματία με αντάλλαγμα ευνοϊκή μεταχείριση της κυβέρνησής του από μέσο ενημέρωσης που διαθέτει.

Τι σημαίνει αυτό; Πρώτο, επιτροπή ορισμένων χωρών στην πολιτική του συγκεντρωτισμού, καθώς εκλεγμένες κυβερνήσεις διακατέχονται από τον φόβο της δημοσιογραφικής κριτικής. Δεύτερο, επιβάλλεται μονοδιάστατη πληροφόρηση, συνεπώς σημειώνεται μείωση της δυνατότητας του πολίτη να έχει πλουραλιστική ενημέρωση, να ακούει διαφορετικά πράγματα. Τρίτο, συνολικά αυτό οδηγεί στην ενδυνάμωση μιας αυταρχικής πρακτικής, άρα σε σοβαρά ελλείμματα στον χώρο της πολυφωνικής έκφρασης και αυτό ευθώς επηρεάζει την αρχή της διακρισίας των εξουσιών, καθώς η πρώτη επιβάλλει έλεγχο στην τέταρτη.

Η Κύπρος χρειάζεται περισσό- τερη διαφάνεια στον τομέα που συνδέεται με την ιδιοκτησία των

μέσων, καθώς και την επιβολή οροφής με σαφείς περιορισμούς στη δυνατότητα κάποιου πολίτη της νήσου να αγοράζει μετοχές σε νήσιονα του ενός μέσα. Είναι απολύτως αναγκαίο οι κανόνες να περιφρουρούν την αυτοτέλεια κάθε μέσου και οι αλλαγές στο μετοχικό κεφάλαιο να ανακοινώνον- ται στο πλαίσιο της πολιτικής για τη διαφάνεια στον χώρο των κυριακών ΜΜΕ. Η αδιαφάνεια και η δυνατότητα απόκτησης εικονι- κών μετοχών δεν βοηθάει στη δημιουργία μιας πιο αξιόπιστης δρα- στηριότητας στον χώρο αυτό. Η κατάσταση γίνεται ακόμα πιο πολύπλοκη, καθώς η «αυτολογοκρι- σία» στην παραγωγή των ειδήσεων έχει ακόμα απήχηση –ειδήσεις με βάση το τι αρέσει ή τι δεν αρέσει, στην εκάστοτε πολιτική εξουσία και προσαρμογή της έντασης ή της έκτασής τους, αναλόγως.

Η οικονομική κρίση, οι μετα- ναστευτικές ροές και η τρομοκρα- τία συνιστούν τρεις κύριους λόγους που οδήγησαν ορισμένες κοινωνίες στην αλλαγή συμπεριφοράς και την πολιτική εξουσία με στροφή στην εσωστρέφεια και τον συγκεντρωτισμό. Σε κάθε περίπτωση δεν πρέπει να ξεχνάμε τη φύση της «Τέταρτης Εξουσίας» και μά- λιστα σε μια εποχή που συγκατοι- κεί με τα Νέα Μέσα και τον κα- ταιγισμό από εξελίξεις στον δια- δικτυακό κόσμο. Οι δημοσιογρα- φικές ενώσεις, τοπικές ή διεθνείς, κόμματα με προοδευτικό προσα- νατολισμό, γενικότερα δυνάμεις

στον χώρο του Τύπου που αντι- λαμβάνονται πώς εξελίσσεται το παιχνίδι, οφείλουν να μιλήσουν ανοικτά και να διεκδικήσουν τα αυτονόητα. Το κράτος δικαιού, η διακριση των εξουσιών και η αυ- τοτέλεια των Μέσων, που έχουν θεωρηθεί ως ιστορικές κατακτή- σεις της ευρωπαϊκής πολιτικής παράδοσης, σε περασμένες δε- καετίες, αμφισβητούνται ευθέως από απίθανους πολιτικούς τύπου Όρμπαν, ενώ αυξάνεται η πίεση στα Μέσα για να προβάλλουν τις «αρεστές» στην πολιτική εξουσία ειδήσεις και να αποκλείουν ή να περιορίζουν τις «δύσκολες».

Γι’ αυτό ο δημοσιογράφος Α. Χριστοδουλίδης υπενθυμίζει τα πιο σημαντικά: «Ο δημοσιογραφι- κός λόγος είναι λόγος δημοσίου εν- διαφέροντος, γιατί παίζει σημαντικό ρόλο στην καθημερινή ενημέρωση των πολιτών, βοηθά στην ικανο- ποιητική εξάσκηση των δικαιωμά- των και των δημοκρατικών τους υποχρεώσεων. Είναι λόγος συναι- νετικός και διαμεσολαβητικός, ένας δίαυλος επικοινωνίας. Τα ΜΜΕ έχουν τον ρόλο του «θυροφύλακα» της ενημέρωσης. Όσο ο δημοσιο- γραφικός λόγος εκφράζεται από αξιόπιστα ΜΜΕ, από ανεξάρτητους και ικανούς δημοσιογράφους με αρχές και γνώσεις, εκφραστές του συμφέροντος των απλών πολιτών, τόσο η αξία του αναγνωρίζεται και ο κοινωνικοπολιτικός ρόλος του γίνεται καταλυτικός».

www.larkoslarkou.org.cy

Για αναβίωση της Εκκλησίας του Δήμου

Του ΓΙΑΝΝΑΚΗ Α. ΟΜΗΡΟΥ

- Στην παιδεία και τον πολιτισμό,
- Στη νέα γενιά και τον αθλητισμό.

Οι στόχοι αυτοί προϋποθέτουν μια ριζική διαφορετική αντίληψη για την Τοπική Αυτοδιοίκηση. Οι σύγχρονοι θεσμοί Αυτοδιοίκησης πρέπει να κατέχουν σημαντική θέ- ση, γενικά αποδεκτή, στο ενιαίο πολιτικό και διοικητικό σύστημα της χώρας.

Η διοικητική αυτοτέλεια μακριά από ανταρχικές επεμβάσεις της κεν- τρικής διοίκησης, η αποφασιστική αποκέντρωση εξουσιών και η οικο- νομική αυτοδυναμία αποτελούν τους βασικούς πυλώνες μετεξέλιξης των αρχών Τοπικής Αυτοδιοίκησης, σε πραγματικά αυτοδύναμα όργανα και όχι σε διεκπεραιωτές και εντο- λοδόχους μιας άλλης εξουσίας.

Θα πρέπει να ανατραπεί επιτέ- λους η λογική που θέλει την Τοπική Αυτοδιοίκηση εξαρτημένη οικονο- μικά από το κράτος και με αρμο-διότητα τη διαχείριση δευτερευόν- των ζητημάτων. Από την άλλη πλευ-ρά, η Αυτοδιοίκηση οφείλει να αν- ταποκριθεί με συνέπεια και αποτε- λεσματικότητα στις συγκεκριμένες ευθύνες της έναντι των πολιτών. Η συμμετοχή της Κύπρου στην Ευ- ρωπαϊκή Ένωση καθιστά ακόμη

πιο επιτακτική την ανάγκη για το- λμηρές μεταρρυθμίσεις στην Τοπική Αυτοδιοίκηση. Η μετατροπή της Τοπικής Αυτοδιοίκησης σε όργανο λαϊκής κυριαρχίας, βάθρο δημοκρα- τίας με αποφασιστική αποδυνάμωση του κεντρικού κράτους, είναι η με- γάλη επιταγή της νέας εποχής.

Μέσα στο πλαίσιο μιας συνολικής μεταρρυθμίσης που θα εκσυγχρο- νίζει την κοινωνία μας και τους πο- λιτειακούς της θεσμούς, πρώτος στόχος θα πρέπει να είναι η δυ- νατότητα συμμετοχής των πολιτών στις κρίσιμες αποφάσεις σε κεντρικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο.

Η αναβίωση κατά κάποιο τρόπο της Εκκλησίας του Δήμου και η αυ-θεντική δημοκρατική συμμετοχή των πολιτών προϋποθέτουν απα-ραίτητα στη νέα εποχή την ολό- πλευρη ενίσχυση των θεσμών Το- πικής Αυτοδιοίκησης και τη δρα- στική αποδυνάμωση κάθε είδους συγκεντρωτικών εξουσιών. Πρέπει λοιπόν να επιδιώξουμε για το σήμε-ρα και το αύριο κοινωνίες ενεργών πο- λιτών που θα αυτοδιαχειρίζονται τις υποθέσεις τους με γνώμονα το κοινό καλό, το κοινό συμφέρον, στη βάση του δημοκρατικού διαλόγου, της ανάπτυξης πρωτοβουλιών και

τακερματισμό, εισάγοντας και στοι- χεία διαφορετικά, ώστε η Τοπική Αυτοδιοίκηση, μονίμως να έχει ανάγ- κη την ποδηγέτηση του κράτους, λόγω των συγκρούσεων που με βε- βαιότητα θα υπάρχουν».

Ωστόσο, πέραν της αριθμητικής μείωσης των Δήμων, υπήρξαν μει- ζονος σημασίας ζητήματα, που θα πρέπει να αναδειχθούν και να ρυθ- μιστούν προκειμένου οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης να κατα- στούν σύγχρονοι και αποτελεσμα- τικοί. Για να καταστεί ο χώρος της Τοπικής Αυτοδιοίκησης ένα προ- νομιακό πεδίο διαλόγου, πολιτικών πρωτοβουλιών και δράσεων. Για να είναι η φωνή των πολιτών. Ένα ζωντανό και δημιουργικό κύτταρο συμμετοχής, πρωτοβουλιών και δράσεων των τοπικών κοινωνιών. Κέντρο παροχής φιλικών και υψηλού επιπέδου υπηρεσιών προς τον πολίτη.

Η Τοπική Αυτοδιοίκηση μπορεί και πρέπει να ανταποκριθεί, με τον δικό της αυτοτελή και σημαντικό ρόλο στις μεγάλες σύγχρονες προ- κλήσεις που αφορούν:

- Στο περιβάλλον και στην ποιότητα ζωής,
- Στην κοινωνική πολιτική,

Εδώ και μια δεκαετία, διεξάγον- ται ατέλειωτες συζητήσεις για τη διαβόητη μεταρρύθμι- ση στον χώρο της Τοπικής Αυτο- διοίκησης. Μια εξουσία που απο- τελεί ένα από τα θεμέλια και τα βά- θρα της Δημοκρατίας. Παρά το γε- γονός ότι στις προτάσεις για νο- μοθετικές αλλαγές υπάρχουν και μεταρρυθμίσεις που κινούνται προς θετικές και εκσυγχρονιστικές αλ- λαγές, εν τούτοις ο δημόσιος διά- λογος παραμένει προσκολλημένος σε μια και μόνο προτεινόμενη αλ- λαγή. Τη μείωση του αριθμού των Δήμων, στη λογική περιστολής των λειτουργικών δαπανών.

Την επικέντρωση του δημόσιου διαλόγου στο θέμα του αριθμού των Δήμων, προάγει δυστυχώς ο ίδιος ο πρόεδρος της Δημοκρατίας. Το έπραξε σε πρόσφατη ομιλία του στα εγκαίνια του Δημοτικού Μεγάρου Λευκωσίας.

Ορθά ο πρώην δήμαρχος Στρο- βόλου Σάββας Ηλιοφώτος αναφέρει σε άρθρο του που δημοσιεύθηκε στον ημερήσιο τύπο: «Με το νομο- σχέδιο που κατέθεσε το Υπουργείο Εσωτερικών, απλώς εισηγείται να φύγουμε από τον πολυκερματισμό των Δήμων και να πάμε στον κα-

Ο κ. Γιαννάκης Α. Ομήρου είναι τέως πρό-εδρος της Βουλής των Αντιπροσώπων.

Μεταξύ φθοράς και αφθαρσίας το Κέντρο

Ο ενδιαμέσος χώρος οδηγείται στις εκλογές με σοβαρό το διακύβευμα για την επόμενη μέρα - Ανυσιχίες για άνοδο του ΕΛΑΜ

Της **ΜΑΡΙΝΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ**

Όταν τον Μάιο του 2016 το ΑΚΕΛ καταποντιζόταν, ο ΔΗΖΥ έκανε ποσοστά και τα κόμματα του ενδιάμεσου κύρου έμπαιναν θριαμβευτικά στο Κοινοβούλιο, πολλοί ήταν εκείνοι που άρχισαν να πιστεύουν πως το διπολό Δεξιάς-Αριστεράς φθίνει και είναι καιρός για τη δημιουργία ενός τρίτου πόλου. Ένας τρίτος «αντισυστημικός» δρόμος που θα μπορούσε να οδηγήσει στην εξουσία νέους σχηματισμούς και νέα πρόσωπα χωρίς τα δεκανίκια των δύο μεγάλων κομμάτων. Σε αυτό ακριβώς το πλαίσιο κάποιοι είδαν με συμπάθεια, ακόμα και την είσοδο του ΕΛΑΜ στη Βουλή, αλλά κυρίως τη δυναμική παρουσία νέων κομμάτων εντός του κύρου που θα συνεργάζονταν στις επικείμενες εκλογές. Χρειάστηκε να περάσει η πρώτη Κυριακή των προεδρικών εκλογών για να διαπιστώσουν πως μέσα σε δύο χρόνια τα ποσοστά τους εξαφανίστηκαν και πως η πολιτική τους επιβίωση παίζεται κορώνα γράμματα. Αυτό βεβαίως δεν ίσχυε για το ΕΛΑΜ, το οποίο με την παρουσία του στις προεδρικές φάνηκε να ενισχύεται επικίνδυνα. Τόσο, που κομματικές δημοσκοπήσεις το δείχνουν σήμερα να λαμβάνει ακόμη και διψήφιο ποσοστό στις ευρωεκλογές. Το πώς θα εξελιχθούν τα πράγματα είναι γρίφος για όλους επί του παρόντος, το σίγουρο είναι πως τα κόμματα του κύρου παίζουν το τελευταίο τους χαρτί στις ευρωεκλογές, που θα καταδείξουν αν θα κλείσουν ή αν θα πάρουν ανάσα ζωής για την επόμενη εκλογική μάχη.

ΔΗΚΟ και ρυθμιστής

Για τον Νικόλα Παπαδόπουλο η μάχη των ευρωεκλογών αποτελεί

Στόχος του ΔΗΚΟ είναι να διατηρήσει τον ρυθμιστικό του ρόλο, αλιεύοντας ψήφους από τα μικρότερα κόμματα και κόβοντας τις εκροές προς τη ΔΗΠΑ.

το μεγάλο στοίχημα και για το κόμμα του, αλλά και για τη δική του πολιτική πορεία. Θα καταδείξει αφενός αν μπορεί να διατηρήσει τον ρυθμιστικό ρόλο του κόμματος στη Βουλή και αφετέρου αν μπορεί να διεκδικήσει με αξιώσεις είτε την προεδρία της Βουλής είτε τον προεδρικό θώκο για την επόμενη πενταετία. Στόχος του είναι να περάσει το μήνυμα πως η Δημοκρατική Παράταξη δεν έχει πληθεί το κόμμα, αλλά και ότι το ΔΗΚΟ ενισχύεται, αλιεύοντας ψηφοφόρους των μικρότερων κομμάτων του χώρου.

Γιατί Μουσιούττα

Στα κομματικά πηγαδάκια συζητείται πως το ΔΗΚΟ είναι το κόμμα που κατάφερε να συγκεντρώσει υποψηφιότητες από όλους τους γεωγραφικούς χώρους, πετυχαίνοντας το κύριο διακύβευμα των ευρωεκλογών που είναι το οργανωτικό κομμάτι. Το ζήτημα, ωστόσο, που τίθεται από πολλούς είναι πως πρόκειται για ένα σκληρό ψηφοδέλτιο που αφήνει ανακλονοίπο το εκείνο το ακροατήριο του ΔΗΚΟ που επιδιώκει το μετριοπαθές θέσεις στο Κυπριακό. Πρόσωπα β, δηλαδή, με θέσεις και ρητορική σχεδόν ίδια με αυτή της νεγσίας.

Το μόνο πρόσωπο που φέρεται να διαφοροποιείται από αυτή τη

Ο Μαρίνος Σιζόπουλος παίζει στις ευρωεκλογές το τελευταίο του χαρτί για την επιβίωσή του στην προεδρία της ΕΔΕΚ.

γραμμή είναι ο βουλευτής του κόμματος Μαρίνος Μουσιούττας, ο οποίος αποτελεί και τον εκλεκτό της ηγεσίας για την έδρα στην Ευρωβουλή. Αυτή η κίνηση δεν είναι διόλου τυχαία. Όπως ανέφερε από το φθινόπωρο η «Κ», ο κ. Μουσιούττας ήταν προσωπική εισήγηση του Νικόλα Παπαδόπουλου για το ψηφοδέλτιο, ενώ πολλά είναι τα στελέχη που δουλεύουν παρασκηνιακά για την υποψηφιότητά του. Στο ενδεχόμενο εκλογής του άλλωστε, τον διαδέχεται στη Βουλή ο αντιπρόεδρος του ΔΗΚΟ Αλέκος Τρυφωνίδης, ενώ διευκολύνει και την υποψηφιότητα Χρύση Παντελίδου για το 2021. Καθόλου τυχαίο άλλωστε πως στην προεκλογική

του συνάντησιν στην Έγκωμη προ-
ημερών, παρευρέθησαν οι Αλέκος
Τρυφωνίδης, Χρῦσος Παντελίδης
και Αναστασία Παπαδοπούλου.
Μήνυμα πως ο κομματικός μηχαν-
ισμός, αλλά και ο περίγυρος της
ηγείας, προωθεί μία τέτοια υπο-
ψηφιότητα.

Για την υποψηφιότητα βεβαίαι
τον κ. Μουσιούττα δεν εργάζεται
μόνο ο κομματικός μηχανισμός,
αλλά και πρόσωπα που ενδεχομέ-
ως να έβλεπαν θετικά το Δημο-
κρατικό Παράταξη, τόσο λόγω του
κ. Τρυφανίδη, ο οποίος θεωρείται
πρόσωπο που προσελκύει την εσω-
κομματική αντιπολίτευση, όσο και
λόγω της στενής σχέσης που έχει
ο κ. Μουσιούττας με τον Χρίστο

συγχώνευση

Η κίνηση συμπεριληψής της Ελένης Θεοχάρους ως πρόσωπο και όχι ως κίνηση συνεργασίας ΔΗΚΟ-Αλληλεγγύη έχει το δικό της ενδιαφέρον. Ο Νικόλας Παπαδόπουλος προφανώς και θέλει να περάσει το μήνυμα πως το ΔΗΚΟ βρίσκεται ένα βήμα πριν από τη συγχώνευση με την Αλληλεγγύη. Υπενθυμίζεται άλλωστε πως βάσει δημοσκοπήσεων η Αλληλεγγύη αντιμετωπίζει θέματα επιβίωσης, έστω και αν η κα Θεοχάρους διαφεύδει ένα σενάριο διάλυσης του κόμματος δεν αποκλείεται η συμπεριληψή της στο ψηφοδέλτιο να αποτελέσει μία ομαλή μετάβαση της Αλληλεγγύης στο ΔΗΚΟ στο μέλλον. Υπενθυμίζεται πως κάτι τέτοιο είχε επιχειρήσει και ο ΔΗΣΥ το 2014, με την υποψηφιότητα του Δημήτρη Συλλούρη, δίδοντας την εντύπωση πως το ΕΥΡΩΚΟ βρίσκεται ένα βήμα πριν από την αφομοίωσή του από τον ΔΗΣΥ.

Φλουρέντζο (στενό συνεργάτη του Μάριου Καρογγιάν και πρώην στέλεχος της Δημοκρατικής Παράταξης). Κάτι τέτοιο θεωρείται πως θα μειώσει τις εκροές προς τη νεοϋσταθείσα Δημοκρατική Παράταξη και παράλληλα θα κλείσει την εσωκομματική πληγή που προκλήθηκε κατά το εκλογικό συνέδριο με τον Μάρινο Μουσιούττα και τον Νικόλα Παπαδόπουλο. Η πρόωπη του Μουσιούττα από την ηγεσία, βεβαίως, δεν φαίνεται να περνά απαρατήρητη από το περιβάλλον του νυν ευρωβουλευτή Μάρινο Μαυρίδη, και μένει να δούμε αν ο τελευταίος θα μιλήσει ανοικτά περί εννοικήσης, μεταχείρισης άλλου υποψηφίου, όπως έγινε και το 2014, όταν η Αν-

τιγόνη Παπαδοπούλου κατάγγελλε την ηγεσία για προώθηση του Μάριου Μαυρίδη.

Η ενδυνάμωση ΔΗΠΑ

Το σίγουρο είναι πάντως πως στο ΔΗΚΟ θέλουν να κλείσουν μια και καλή το κεφάλαιο της Δημοκρατικής Παράταξης και αυτό αποτελεί το κύριο στοιχείο στις επικείμενες εκλογές. Αν και κομματικοί κύκλοι εκτιμούν πως η ύπαρξη της Δημοκρατικής Παράταξης θα πλήξει κυρίως τον ΔΗΣΥ, ένα καλό αποτέλεσμα του Μάριου Καραγιάν ανυσχέι την ΔΗΚΟϊκή ηγεσία για διαρροές ψηφοφόρων από το ΔΗΚΟ στο μέλλον. Η οργανωτική ικανότητα του Μάριου Καραγιάν φάνηκε άλλωστε στις προεδρικές εκλογές και ίσως να εκπλήξει για ακόμη μία φορά το κόμμα του Κέντρου. Όπως αναφέρεται άλλωστε σε προεκλογικές συγκεντρώσεις, στόχος είναι η είσοδος στο Εθνικό Συμβούλιο.

Κάτι τέτοιο φαίνεται να ευνοεί άλλωστε και ο πρόεδρος της Δημοκρατίας. Η εισόδός του στο Εθνικό Συμβούλιο και στη συνέχεια στη Βουλή θεωρείται πως θα ευνοήσει την κυβερνηση. Ενδεικτικό, πως για την οργάνωσή του στο παρασκήνιο εργάζονται πρόσωπα που βρίσκονται στην κυβέρνηση, όπως ο υφυπουργός παρά το Πρόεδρο Βασίλης Πάλμας, ο επίτροπος Ανθρωπιστικών Θεμάτων Φώτης Φωτόπουλος και ο πρόεδρος στην Ελλάδα Κυριάκος Κενεβέζος. Ένα σενάριο ισχυροποίησης της ΔΗΠΑ θα προκαλέσει αναμφίβολα πονοκέφαλο στο ΑΝΚΟ και δεν αποκλείεται να οδηγήσει σε νέες αποχωρήσεις, ακόμα και εξωμνηστικών του κόμματος που δίστασαν να αποχωρήσουν νωρίτερα από το κόμμα.

Σιζόπουλος στο εσωκομματικό edwlio

Όσο και αν στο ΔΗΚΟ το στοίχημα είναι αν θα διατηρήσει ή όχι τον ρυθμιστικό του ρόλο, στα υπόλοιπα κόμματα τίθεται ένα μεγαλύτερο ζήτημα, αυτό της επιβίωσης. Ο Μαρίνος Σιζόπουλος αποφάσισε ότι θα πορευθεί μόνος στις επικείμενες εκλογές, παρά τις αρχικές συζητήσεις με τα υπόλοιπα κόμματα, ανεβάζοντας αρκετά τον πήχη και τη δυσκολία για το κόμμα του. Κομματικοί κύκλοι θεωρούν πως το κόμμα μπορεί να διατηρήσει την έδρα του με το ψηφοδέλτιο. Πέραν του ερείσματος που έχει ήδη ο ευρωβουλευτής του κόμματος Δημήτρης Παπαδάκης, η υποψηφιότητα του Ηλία Μυριάνθους θεωρείται πως θα συσπειρώσει το κόμμα σε μία δυνατή για την ΕΔΕΚ επαρχία, αυτή της Πάφου. Ο κ. Σιζόπουλος έχει στείλει και το μήνυμα της ανανέωσης με τις συμμετοχές του Χρίστου Ιακώβου και της δημοσιογράφου Νατάσας Ιωάννου, αλλά και με τη μεταγραφή της Θέας Νικολάου από την Αλληλεγγύη. Υπάρχουν βεβαίως και εκείνοι που βλέπουν με ανησυχία τη μοναχική πορεία της ΕΔΕΚ. Ήδη στο κόμμα των Σοσιαλιστών φαίνεται να επικρατεί έντονη δυσφορία από στελέχη, προεξάρχοντος του Δημήτρη Παπαδάκη, ο οποίος το τελευταίο διάστημα έχει διαφοροποιήσει τη θέση του από αυτήν του προέδρου της ΕΔΕΚ και έχει αφήσει αιχμές περί αρχηγικοποιήσεων του κόμματος, αλλά και συνταύτισης θέσεων με το ΕΛΑΜ, όπως για παράδειγμα στην περίπτωση των οδοφραγμάτων. Στην ΕΔΕΚ θεωρείται δεδομένο πως στο ενδεχόμενο απώλειας της έδρας, ο κ. Παπαδάκης θα αμφισβητήσει τον Μαρίνο Σιζόπουλο και θα απαιτήσει εκλογικό συνέδριο. Αυτό βεβαίως θα εξαρτηθεί και από το ποσοστό που θα λάβει ο νυν ευρωβουλευτής.

Λύση ανάγκης

Πέραν όμως της ΕΔΕΚ, δύσκολα κρίνονται τα πράγματα και για τη συνεργασία Συμμαχίας Πολιτών και Οικολόγων. Η συνεργασία Συμμαχίας Πολιτών και Οικολόγων εκλήφθηκε από κάποιους ως η απαρχή συγχώνευσης των δύο κομμάτων στο μέλλον, με δεδομένες

Ο Γιώργος Αιλλήκας και ο Γιώργος Περδίκης φαίνεται να ακολουθούν ξεχωριστή προεκλογική εκστρατεία.

και τις δυσκολίες που αντιμετωπίζει η Συμμαχία Πολιτών. Υπάρχουν βεβαίως και οι πολιτικοί κύκλοι που χαρακτηρίζουν τη συνεργασία των δύο ως λύση ανάγκης, μετά και την απόρριψη που δέχτηκαν την υστέρη από τον Σενέρ Λεβέντ.

Επί του παρόντος αποφεύγονται οι κοινές συναντήσεις και προεκλογικές εκδηλώσεις, με τον καθένα να ακολουθεί ξεχωριστή προεκλογική εκστρατεία. Φάνηκε άλλωστε και από τον καβγά των προηγούμενων ημερών μεταξύ Λιλλήκα-Νικόλα-Σιζόπουλου, κατά την οποία ο Γιώργος Περδικάς απέφυγε να πάρει πλευρά και θέση. Όπως αναφέρουν κομματικοί κύκλοι, η Συμμαχία πολιτών αναμένεται να δουλέψει πιο οργανωτικά, οργώνοντας την Κύπρο, ενώ οι Οικολόγοι θα δώσουν έμφαση στο οικολογικό τους έργο. Ενδεικτικό είναι άλλωστε πως το κόμμα θα μεταβεί στην Ελλάδα για δενδροφυτεύσεις τις επόμενες μέρες, ενώ όπως λέγεται, ο κύριος υποψήφιος τους, ο Χάρλαμπος Θεοπέμπτου, επιδιώκει να επικεντρώσει την προεκλογική του καμπάνια στα κοινωνικά μέσα δικτύωσης και σε εκδηλώσεις παρά στις παραδοσιακές συγκεντρώσεις. Για τη Συμμαχία Πολιτών ένα καλό αποτέλεσμα θα δώσει ανάσα ζωής σε μία περίοδο που το κόμμα και ο ίδιος ο Γιώργος Λιλλήκας πέζονται. Στο Κίνημα Οικολόγων υποστηρίζουν πως η συνεργασία των δύο μπορεί να οδηγήσει στην κατάληψη της έκτης έδρας και δη στην εκλογή του κ. Θεοπέμπτου, ανοίγει σίγουρα τον δρόμο τις ανα-

νέωσης, στο Κίνημα των Πρασίνων
με την αναπληρώτρια πρόεδρο
Έφη Ξάνθου, να λαμβάνει τη θέση
του στη Βουλή.

Το ΕΛΑΜ στο παιχνίδι

Με την Ακροδεξιά πανγκοσμίου να ενισχύεται, τα βλεμματικά στρέψονται στο πώς θα κινηθεί το ΕΛΑΜ και αν θα επιβεβαιωθούν οι δημοσκοπήσεις που δείχνουν το κόμμα να κλείδώνει εισιτήριο για τις Βρυξέλλες. Σε αυτό το πλαίσιο δεν είναι καθόλου τυχαία η επίθεση που δέχεται από τα υπόλοιπα κόμματα του χώρου. Επίθεση που αποφεύχθηκε μέχρι και το αποτέλεσμα των δημοσκοπήσεων εκλογών. Ήδη η ΕΛΕΚ ενισχύει την αντιφαστιστική ρητορική της, κάτι που φαίνεται να συσπειρώνει τους Σοσιαλιστές λόγω και της ιστορίας του κόμματός. Στο ίδιο πλαίσιο κινείται και η Αλληλεγγύη διά της ΕΛΕνς Θεοδώρας, επιχειρώντας να κλείσει μια και καλή τα στόματα που θέλουν το Κίνημα να έχει παρόμοια ρητορική με το ΕΛΑΜ. Το ζήτημα βεβαίως σύμφωνα με δημοσκοπήσεις είναι πως η κύρια πηγή εισόδου προς το ΕΛΑΜ, φαίνεται να προέρχεται από τον ΔΗΣΥ. Καθόλου τυχαία και η πρόσφατη επίθεση που δέχτηκε το ΕΛΑΜ από τον πρόεδρο του ΔΗΣΥ Αρέφωφ Νεοφύτου. Το πόσο μπορεί να πείσει το «πατριωτικό ακροατήριο» του ΔΗΣΥ δεδομένων και της αποκαλύψης ότι ηγετικά στελέχη και υποψήφιοι του κόμματος για τις ευρωεκλογές δεν παρουσιάστηκαν στον στρατό είναι βεβαίως ένα ζήτημα ανοικτό.

TELIA & PAVLA INFO

ΗΜΕΡΑ ΓΝΩΡΙΜΙΑΣ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ

Τετάρτη, 20/3
Κεντρικό Κτήριο
Πανεπιστημίου Λευκωσίας
18:30 – 20:30

#91

QS World University Rankings: EECA 2019 | Top Universities
Περιφέρεια Αναδυόμενης Ευρώπης και Κεντρικής Ασίας (EECA)

Ενημερώσου για όλα όσα μπορούν να διαμορφώσουν το μέλλον σου. Μάθε τι πραγματικά σημαίνει "THINK BIG".

- 100+ συμβατικά και εξ αποστάσεως προγράμματα σπουδών που ανταποκρίνονται στις σημερινές απαιτήσεις
- 8 διανέμισιμα μεταπτυχιακά σε συνεργασία με άλλα κορυφαία πανεπιστήμια
- 25 ερευνητικά κέντρα
- 5 QS Stars στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση

- No 1 στον κόσμο στην εκπαίδευση για Blockchain
- Ιατρική Σχολή σε συνεργασία με το St George's, University of London
- Αξέχαστη φοιτητική εμπειρία στην πιο δυναμικά αναπτυσσόμενη πανεπιστημιούπολη
- Υπερσύγχρονες φοιτητικές εστίες, ίσως οι καλύτερες στην Ευρώπη

Μάθε επίσης ποιο επάγγελμα ταιριάζει στην προσωπικότητά σου, κάνοντας δωρεάν το «Άριστον» τεστ επαγγελματικού προσανατολισμού που σου δίνει απαντήσεις με βάση προηγμένους κανόνες, αλγόριθμους και μαθηματικά μοντέλα.

THINK BIG.

Τμήμα Εισδοχής Φοιτητών

Λεωφ. Μακεδονίτισσας 46, CY-2412, T.B. 24005, CY-1700, Λευκωσία
Τηλ.: +357 22841528, E-mail: admissions@unic.ac.cy

unic.ac.cy

UNIVERSITY of
NICOSIA

Ημέρες δόξας του Ιονέσκο στο ανάκτορο Ουεστμίνστερ

Αναστολή του Brexit σε θολό τοπίο

Τον **ΠΕΤΡΟΥ ΠΑΠΑΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ**

Στη χώρα που γέννησε τον κοινοβουλευτισμό, το να χάνει πρωθυπουργός κρίσιμη ψηφοφορία στη Βουλή των Κοινοτήτων συνιστούσε σπάνιο φαινόμενο. Η Τερέζα Μέι κατάφερε να μετατρέψει την εξαίρεση σε κανόνα: μέχρι τώρα έχει χάσει 19 ψηφοφορίες μείζονος σημασίας για το μέλλον της χώρας της. Παρ' όλα αυτά, εξακολουθεί να διατηρεί το πρωθυπουργικό αξίωμα, κάτι που ενδεχομένως να της έχει ήδη χάρισει μία θέση στο βιβλίο των ρεκόρ Γκίνες. Πρόκειται για ένα από τα πολλά παράδοξα που βιώνει η Βρετανία, καθώς η περιπέτεια του Brexit εξελίσσεται σε θέατρο του παραλόγου.

Οι μεταφορές περί χάους και Τιτανικού ακούγονται σαν κοινοτοπίες μπροστά στα όσα διαδραματίστηκαν την εβδομάδα που πέρασε στο Ουεστμίνστερ. Την Τρίτη, η πρωθυπουργός έκανε μια δεύτερη προσπάθεια να περάσει από τη Βουλή το σχέδιό της για το Brexit, που πήρε το πράσινο φως από τις Βρυξέλλες, αλλά καταψηφίστηκε πανηγυρικά από τους Βρετανούς βουλευτές τον Ιανουάριο. Το μόνο που κατάφερε ήταν να μειώσει τη συντριπτική διαφορά των 230 ψήφων σε 149. Μια δεύτερη ταπεινωση μέσα σε δύο μήνες, λίγες μόλις ημέρες πριν από την 29η Μαρτίου, ημερομηνία εξόδου της χώρας από την Ε.Ε. σύμφωνα με ψηφισμένο νόμο. Η κορύφωση του δράματος ήρθε την επομένη. Η κυβέρνηση έφερε για ψήφιση πρόταση για τον αποκλεισμό του άτακτου Brexit χωρίς συμφωνία με τις Βρυξέλλες, ώστε να δοθεί λίγος ακόμη χρόνος για συμβιβασμό της τελευταίας στιγμής, χωρίς ωστόσο να αποκλείει την άτακτη έξοδο σε επόμενο χρόνο. Καθώς η Μέι δέχεται σφοδρές πιέσεις από τις δύο

ακραίες πτέρυγες των Συντηρητικών – τους θιασώτες του σκληρού Brexit, που συσπειρώνονται στην ομάδα ERG, και τους οπαδούς της παραμονής στην Ε.Ε. που ελπίζουν σε ένα δεύτερο δημοψήφισμα – άφησε τους βουλευτές της να ψηφίσουν κατά συνέλιση.

Το αποτέλεσμα ήταν να εγκριθεί, με οριακή διαφορά τεσσάρων ψήφων, τροπολογία βουλευτών που απέκλειε σε οποιαδήποτε στιγμή και υπό οποιεσδήποτε συνθήκες το ενδεχόμενο της άτακτης εξόδου. Νιώθοντας να χάνει τον έλεγχο των εξελίξεων, η Μέι προσπάθησε να επιβάλει κοιμματική πειθαρχία στους βουλευτές της, καλώντας τους να καταψηφίσουν το τροποποιημένο σχέδιο απόφασης στην τελική ψηφοφορία. Η σπασμωδική αντίδραση έγινε μπουμερανγκ. Η Μέι έχασε τη μάχη με διαφορά όχι τεσσάρων, αλλά 43 ψήφων. Πέντε κορυφαίοι υπουργοί αρνήθηκαν να πειθαρχήσουν. Προηγουμένως, ο υπουργός Οικονομικών Φίλιπ Χάμοντ είχε αυτονομηθεί για πρώτη φορά από την πρωθυπουργό, τείνοντας χείρα συνεργασίας προς τον ηγέτη των Εργατικών Τζέρεμι Κόρμπιν για μια συναινετική λύση. Το σενάριο για ένα πιο μαλακό Brexit, με παραμονή της Βρετανίας τουλάχιστον στην τελωνειακή ένωση (όπως προτείνει ο Κόρμπιν), αν όχι και στην ενιαία αγορά, είχε τεθεί στην ημερήσια διάταξη. Εν ολίγοις, η Μέι εμφανιζόταν πλέον ως πρωθυπουργός περιορισμένης ευθύνης, χωρίς πραγματική εξουσία.

Το ραντεβού με Γιούνκερ

Και όμως, η εβδομάδα είχε ξεκινήσει κάπως καλύτερα γι' αυτήν. Υστερα από ένα Σαββατοκύριακο εντατικών διαπραγματεύσεων του υπουργού Brexit Στίβεν Μπάρκλεϊ και του γενικού εισαγγελέα Τζέφρι

Υστερα από την απόφαση που έλαβε το Κοινοβούλιο την Πέμπτη για αναστολή της εξόδου μέχρι τα τέλη Ιουνίου, η κυβέρνηση της Τερέζα Μέι θα φέρει για τρίτη φορά σχέδιο συμφωνίας προς ψήφιση, στις αρχές της εβδομάδας.

Αποδυναμωμένη από τις πολλαπλές ήττες, η Τερέζα Μέι ελπίζει ακόμη να νεκραναστήσει το σχέδιό της σε μια τρίτη ψηφοφορία.

Κοζ στις Βρυξέλλες, η Τερέζα Μέι πέταξε το βράδυ της Δευτέρας στο Στρασβούργο για ένα σημαντικό ραντεβού με τον πρόεδρο της Κομισιόν Ζαν Κλοντ Γιούνκερ. Καρπός της συνάντησης ήταν η παροχή, από την πλευρά της Ε.Ε., κάποιων «νομικών εγγυήσεων», οι οποίες, αν και δεν άλλαξαν ούτε κατά ένα γιώτα το υπάρχον σχέδιο συμφωνίας, επιχειρούσαν να διασκεδάσουν τις ανησυχίες για το ενδεχόμενο να εγκλωβιστεί επ' άπειρον η Βρετανία στην τελωνειακή ένωση μέσω του περίφημου μηχανισμού ασφαλείας για το ιρλανδικό σύνορο. Με αυτή τη μικρή παραχώρηση των Βρυξελλών, η Μέι ήλπιζε ότι θα καταφέρει το εκ πρώτης όψης ακατόρθωτο: να μεταστρέψει τους 75 σκληρούς του ERG και τους 10 βουλευτές του βορειοϊρλανδικού κόμματος DUP, από το οποίο εξαρτάται η επιβίωση της κυβέρνησής της. Παραδόξως, το επόμενο πρωί ήταν ο Τζέφρι Κοξ εκείνος που έριξε τη χαριστική βολή στο σχέδιο της Μέι. Στην πολυαναμενόμενη γνωμάτευσή του προς τους βουλευτές, ο γενικός εισαγγελέας τό-

νισε ότι η όποια απόφαση πρέπει να ληφθεί όχι με νομικά, αλλά με πολιτικά κριτήρια. Ωστόσο, έσπυσε να αραδιάσει μια σειρά νομικά επιχειρήματα για να αποφανθεί ότι η φρενήρης διαπραγματευτική δραστηριότητά του αποκόμισε μια τρύπα στο νερό, καθώς ο κίνδυνος μακρόχρονου εγκλωβισμού της Βρετανίας στην τελωνειακή ένωση παραμένει. Χωρίς ένα φύλλο συκής από τον γενικό εισαγγελέα, όσοι εκ των σκληροπυρηνικών πιέζονταν να αλλάξουν στάση δυσκολεύονταν πολύ να το αποτολμήσουν. Θα ήταν άδικο, πάντως, να ενοχοποιηθεί η νομική στενοκεφαλιά ενός γενικού εισαγγελέα για τον πολιτικό κυκεώνα. Την ευθύνη για το σημερινό αδιέξοδο μοιράζεται το σύνολο των βρετανικών ελίτ. Πρώτα απ' όλα, το Συντηρητικό Κόμμα, που επέλεξε την Τερέζα Μέι, μια χαμηλών τόνων οπαδό της παραμονής, να διαχειριστεί την έξοδο από την Ε.Ε. Μέλος των Τόρις από τα εφηβικά χρόνια της, η Τερέζα Μέι δεν θα ήθελε για τίποτα στον κόσμο να επιτρέψει μια ιστορική διάσπαση του κόμματος λόγω των διαφωνιών για το Brexit όσο αυτή είναι αρχηγός.

Ατολμη διαχείριση

Αποτέλεσμα ήταν μια άνευρη διαχείριση, γεμάτη παλινωδίες και ατολμία, που κατέληξε όχι να συμφιλιώσει, αλλά να ερεθίσει και τις δύο πτέρυγες. Για κακή της τύχη, η Μέι γνώρισε την πιο φονική αντιπολίτευση όχι από τους Εργατι-

κούς, αλλά από το ίδιο της το κόμμα. Όταν μιλούσε, σχεδόν ψιθυριστά από την εξάντληση, στη Βουλή των Κοινοτήτων, η Τερέζα Μέι είχε τα νώτα της εκτεθειμένα σε βουλευτές των Τόρις σαν τον ηγέτη του ERG Τζέικομπ Ρις Μογκ, ο οποίος, πάντα με πένθιμο ύφος, εξαπέλυε δηλητηριώδη βέλη εναντίον της πρωθυπουργού, εγκalώντας τη για προδοσία του Brexit. Είναι εντυπωσιακό για ένα λαό που ψημίζεται για το ψυχραίο, ρεαλιστικό του πνεύμα, να βλέπει τις τύχες του να εξαρτώνται από πολιτικούς που διαπνέονται από φαντασιώσεις αυτοκρατορικού μεγαλείου και ιδεοληψίες ρομαντικού εθνικισμού, που καταδίκασαν άλλες μεγάλες χώρες της ηπειρωτικής Ευρώπης. Εξίσου ιδεοληπτική, όμως, υπήρξε η στάση του πιο φιλοευρωπαϊκού τμήματος των βρετανικών ελίτ και των συμμάχων τους στις Βρυξέλλες. Η εκστρατεία τρόμου για τον οικονομικό πυρηνικό χειμώνα που θα προκαλούσε το Brexit δεν μπορούσε παρά να ερεθίσει πατριωτικά αισθήματα. Αλλωστε, η βρετανική οικονομία έχει ισχυρότερη ανάπτυξη από τη γερμανική, η ανεργία βρίσκεται στο ναδίρ και η χώρα κατατάσσεται στην τέταρτη θέση στον Παγκόσμιο Δείκτη Καινοτομίας, μπροστά από τις ΗΠΑ και τη Γερμανία. Επιπλέον, η ακύρωση του δημοψηφίσματος θα προκαλούσε κρίση αξιοπιστίας των πολιτών στο δημοκρατικό σύστημα και απαξίωση μιας «μετανοημένης» Βρετανίας στον διεθνή στίβο.

Παρασκήνιο

Οπως και να εξελιχθούν τα πράγματα, ο πολιτικός χρόνος της Τερέζα Μέι φαίνεται ότι εξαντλείται, ύστερα από τις αλυσιδωτές αποτυχίες της σύντομης πρωθυπουργίας της. Ωστόσο το σχέδιό της για το Brexit έχει ακόμη μία τελευταία ευκαιρία για να επιβιώσει. Υστερα από την απόφαση που έλαβε το Κοινοβούλιο την Πέμπτη για αναστολή της εξόδου μέχρι τα τέλη Ιουνίου, η κυβέρνηση θα φέρει για τρίτη φορά σχέδιο συμφωνίας προς ψήφιση, στις αρχές της εβδομάδας. Η ελπίδα της Μέι είναι ότι οι σκληροπυρηνικοί των Τόρις θα έρθουν στα συγκαλά τους και θα ψηφίσουν το σχέδιό της ως το λιγότερο κακό, καθώς τα ρεαλιστικά ενδεχόμενα μακρόχρονης αναστολής του Brexit, συμμετοχής της Βρετανίας στις ευρωεκλογές του Μαΐου και, τελικά, δεύτερου δημοψηφίσματος απειλούν να ακυρώσουν την ιστορική ευκαιρία της εξόδου από την Ε.Ε. Ήδη από την Τετάρτη το βράδυ, όπως έγραψαν οι Times, οργαίζον στο παρασκήνιο επαφές της κυβέρνησης με την ομάδα του ERG και το DUP της Βόρειας Ιρλανδίας για μια συμβιβαστική συμφωνία, η οποία θα μπορούσε να εξασφαλίσει κοινοβουλευτική πλειοψηφία. Στις διαβουλεύσεις συμμετέχουν ο υπουργός Brexit Στίβεν Μπάρκλεϊ και ο γενικός εισαγγελέας Τζέφρι Κοξ, ο οποίος πιέζεται να εγκатаλείψει τη νομική ακαμψία του και να διευκολύνει τη μετατόπιση των σκληροπυρηνικών. Παράλληλα, η κυβέρνηση ελπίζει ότι το σχέδιό της θα υπερψηφιστεί από ορισμένους βουλευτές των Εργατικών, οι οποίοι εκλέγονται από φτωχές περιφέρειες, που τάχθηκαν υπέρ του Brexit στο δημοψήφισμα του 2016. Προς διεκδύλωση των πιθανών «ανταρτών», η κυβέρνηση έδωσε τις τελευταίες ημέρες εγγυήσεις για τον σεβασμό των εργατικών δικαιωμάτων στη μετά Brexit εποχή και νομοθέτησε μέτρα για την οικονομική ενίσχυση προβληματικών περιοχών, ιδίως στη βόρεια Αγγλία.

Ανοιχτά τα σενάρια για τους Κύπριους φοιτητές ενόψει Brexit

Τον **ΝΙΚΟΛΑ ΠΕΤΡΟΥ**

Ενόψει των ραγδαίων εξελίξεων που λαμβάνουν χώρα κατά τις τελευταίες ημέρες σε σχέση με την πιθανή έξοδο του Ηνωμένου Βασιλείου από την Ευρωπαϊκή Ένωση, τα σενάρια και οι ανησυχίες που καταγράφονται για το πλαίσιο φοίτησης των Κύπριων φοιτητών στα βρετανικά πανεπιστήμια δίνουν και παίρνουν. Το όλο ζήτημα απασχόλησε κατά το τελευταίο διάστημα την Επιτροπή Παιδείας, η οποία προώθησε τροποποίηση νόμου υπό τη μορφή κατεπείγοντος στην Ολομέλεια της Βουλής προκειμένου να κατοχυρωθούν οι συμφωνίες (franchise) που διατηρούν οι ιδιωτικές σχολές της Κύπρου με τα εκπαιδευτικά ιδρύματα του Ηνωμένου Βασιλείου. Συνοπτικά, η εν λόγω τροποποίηση νόμου ψηφίστηκε ομόφωνα από τη Βουλή την περασμένη Παρασκευή και στη συνέχεια αναμένεται να πάρει την τελική έγκριση στην επόμενη συνεδρίαση του Υπουργικού Συμβουλίου προκειμένου να κατοχυρωθούν αυτές οι συμφωνίες και οι φοιτητές που σπουδάζουν στα προγράμματα αυτά να διασφαλιστούν. Επιπρόσθετα, τα μέλη της Επιτροπής Παιδείας συζήτησαν για τις ανησυχίες που προκύπτουν όσον αφορά το μέλλον των Κύπριων φοιτητών που επιλέγουν να σπουδάζουν στα Πανεπιστήμια του Ηνωμένου Βασιλείου αφού τίποτα επί της ουσίας δεν είναι διασφαλισμένο για εκείνους που θα αρχίσουν τις σπουδές τους τον Σεπτέμβριο του 2020. Συγ-

Διασφαλίζονται οι συνεργασίες ιδιωτικών σχολών – βρετανικών ιδρυμάτων, στον αέρα τα διδάκτρα.

κεκριμένα, οι δύο κύριες ανησυχίες που υπάρχουν τώρα αφορούν από τη μία κατά πόσο οι Ευρωπαίοι φοιτητές στη μετά Brexit εποχή θα δουν τα διδάκτρα να αυξάνονται και από την άλλη αν θα διακοπουν τα φοιτητικά δάνεια που έπαιρναν από τη βρετανική κυβέρνηση μέχρι σήμερα. Υπενθυμίζεται, πως παρό το γεγονός ότι όλα τα ενδεχόμενα είναι ανοικτά, το βρετανικό Υπουργείο Παιδείας διαβεβαίωσε πως οι υφιστάμενοι φοιτητές, όπως και αυτοί που θα ενταχθούν στα βρετανικά πανεπιστήμια τον Σεπτέμβριο του 2019, είναι διασφαλισμένοι μέχρι το τέλος των σπουδών τους και δεν θα έρθουν αντιμέτωποι με καμία αλλαγή.

Σενάρια για διδάκτρα

Όσο αφορά γενικά το τι μέλλει γενέσθαι, η «Κ» συνομίλησε με τον εκπρόσωπο των βρετανικών πανεπιστημίων, Χρυσάνθο Σαββίδη, ο οποίος μας μεταφέρει το κλίμα και όπως ο ίδιος αναφέρει, για πρώτη φορά στα χρονικά το Brexit έχει ενώσει τα βρετανικά πανεπιστήμια με αποτέλεσμα να καταστεί σαφές προς την κυβέρνηση τους ότι σε περίπτωση άτακτης εξόδου αυτό θα σημαίνει και παράπλευρη καταστροφή της οικονομίας και κατ'

«Τα βρετανικά πανεπιστήμια θα κάνουν το παν έτσι ώστε το Η.Β. να συνεχίσει να αποτελεί ελκυστικό προορισμό, γιατί το κομμάτι της εκπαίδευσης θεωρείται βαριά βιομηχανία», αναφέρει στην «Κ», ο Χρυσάνθος Σαββίδης.

επέκταση των πανεπιστημίων. Προσθέτει δε, πως τα πανεπιστήμια θεωρούν πως δεν θα βρεθεί βρετανική κυβέρνηση, η οποία θα προχωρήσει σε αύξηση διδάκτρων. Ο κ. Σαββίδης, μεταξύ άλλων, αποκαλύπτει και τα τρία σενάρια, τα οποία εξετάζουν τα βρετανικά πα-

νεπιστήμια εφόσον η βρετανική κυβέρνηση προχωρήσει σε ένα άτακτο Brexit.

- Το πρώτο θέλει τα διδάκτρα για τους φοιτητές που προέρχονται από κράτος μέλος της Ε.Ε. να παραμείνουν ως έχουν.

- Το δεύτερο εξετάζει ακόμα και

το ενδεχόμενο μείωσης τους ύψους των διδάκτρων προκειμένου τα πανεπιστήμια του Ηνωμένου Βασιλείου να παραμείνουν ελκυστικός προορισμός φοίτησης.

- Τέλος το τρίτο σενάριο που διακινείται αφορά το να γίνει ένας συνδυασμός χαμηλών διδάκτρων με υποτροφίες βάσει της επίδοσης του κάθε φοιτητή. Δηλαδή, αν κάποιος φοιτητής διατηρήσει υψηλές βαθμολογίες μέχρι να πάρει απολυτήριο τότε να του δίνεται ένα συμβολικό ποσό κάθε χρόνο διαβίου. Ο κ. Σαββίδης, σε αυτό το σημείο εξηγεί πως ήδη το Λέστερ έχει αποφασίσει πως όσοι φοιτητές έχουν απολυτήριο με βαθμό πάνω από 19 θα παίρνουν χίλιες λίρες μετρητά τον χρόνο.

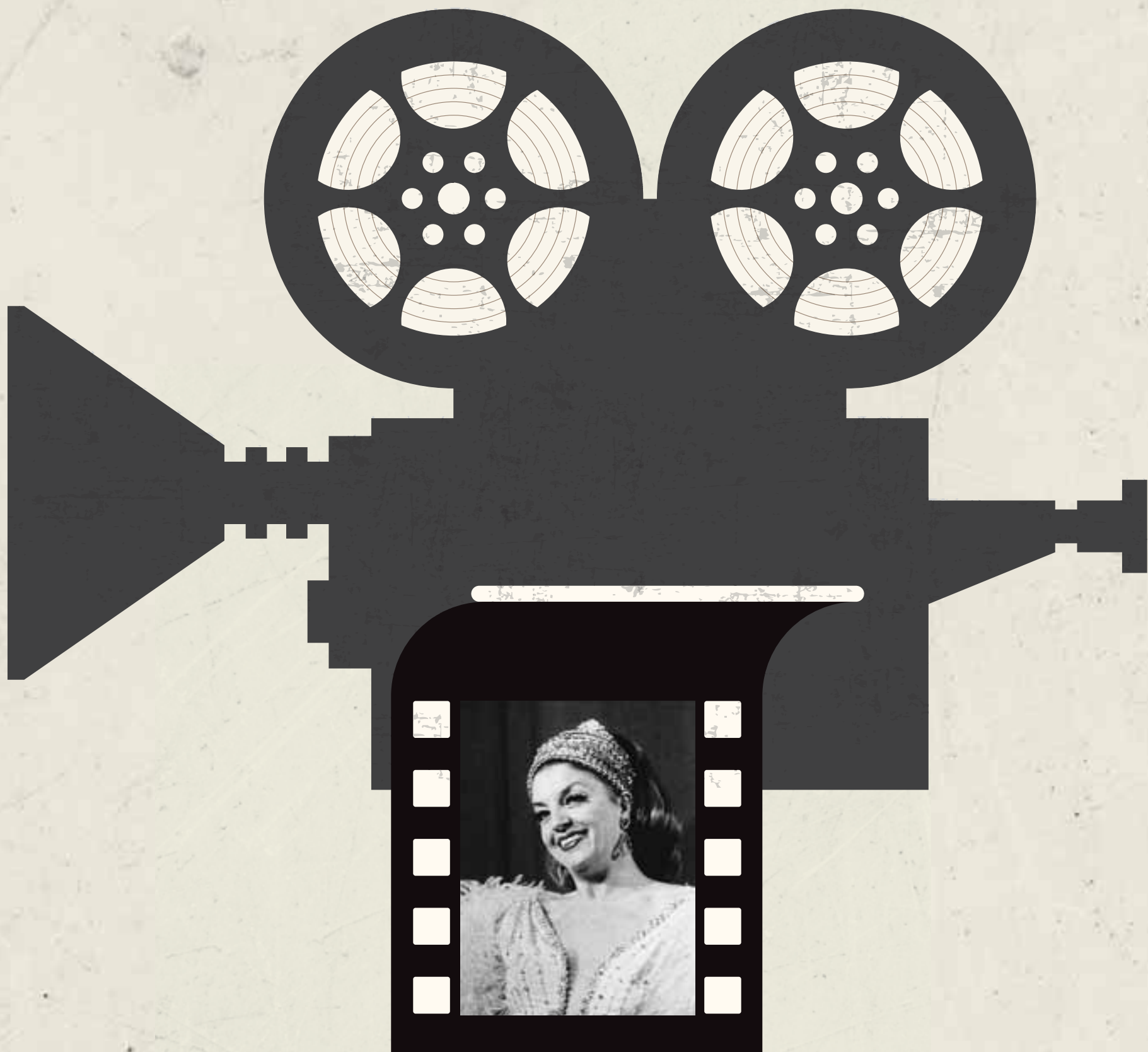
Κριτήρια εισδοχής και δάνειο

Όσον αφορά τα κριτήρια εισδοχής, ο κ. Σαββίδης, τονίζει ότι δεν αναμένεται να αλλάξουν, ενώ προσθέτει πως είτε γίνει Brexit με συμφωνία είτε όχι τα βρετανικά πανεπιστήμια αποφάσισαν πως δεν πρόκειται ναβάλουν περιορισμό στον αριθμό των ευρωπαίων φοιτητών οπότε και όσοι τηρούν τα κριτήρια εισδοχής θα μπορούν να εισαχθούν στο Πανεπιστήμιο. «Επιπρόσθετα τα βρετανικά πανεπιστήμια ζήτησαν την περασμένη Πέμπτη από την κυβέρνηση να διατηρηθεί το δάνειο σπουδών που δίνεται στους Ευρωπαίους φοιτητές έστω και αν βρεθούν εκτός ευρωπαϊκής κοινότητας, διότι δεν θέλουν να χάσουν σε καμία περίπτωση τα οφέλη που έχουν από την ευρω-

παϊκή αγορά», τονίζει. Είναι δεδομένο έτσι κατά την άποψή του ότι τα βρετανικά πανεπιστήμια θα κάνουν το παν έτσι ώστε να συνεχίσουν να αποτελούν ελκυστικό, εκπαιδευτικό προορισμό, εφόσον θεωρείται και ως βαριά βιομηχανία. Από εκεί και πέρα το τι τελικά θα ισχύσει θα διαφανεί τον ερχόμενο Απρίλιο, για τους Ευρωπαίους φοιτητές μετά το 2020.

Παρά τις προφορικές διαβεβαιώσεις που φέρεται να υπάρχουν από τα βρετανικά πανεπιστήμια, ότι το πλαίσιο των σπουδών δεν αναμένεται να αλλάξει, η Παγκύπρια Ομοσπονδία Φοιτητικών Ενώσεων εκφράζει τις ανησυχίες της πως σε περίπτωση ενός άτακτου Brexit οι μελλοντικοί φοιτητές θα καταβάλλουν υψηλότερα διδάκτρα. Σε δηλώσεις του στην «Κ», ο γενικός γραμματέας της ΠΟΦΕΝ, Χαράλαμπος Πανταζής αναφέρει πως υπάρχουν ανησυχίες ως προς το πλαίσιο φοίτησης των μελλοντικών φοιτητών, δεδομένου ότι η κυβέρνηση μέχρι στιγμής δεν έχει τοποθετηθεί καθόλου επί του θέματος. Σημειώνει δε, πως είχαν κάνει προτάσεις για μια συνάντηση με τον υπουργό Παιδείας ρωτώντας το αν γνωρίζει κάτι περισσότερο επί του θέματος, ωστόσο δεν έλαβαν κάποια περαιτέρω πληροφόρηση από τον κ. Χαμηλοσούρη. «Το θέμα που μας απασχολεί σε περίπτωση που γίνει πράξη η αποχώρηση του Ην. Βασιλείου από την Ευρωπαϊκή Ένωση, είναι πως θα αντιμετωπίζονται οι ευρωπαίοι φοιτητές μετά το Brexit», καταλήγει.

Φώτα, Κάμερα, Πάμε!

Μεγάλοι Έλληνες Ηθοποιοί

Η Καθημερινή μάς ταξιδεύει στη χρυσή εποχή του ελληνικού κινηματογράφου, μέσα από τις βιογραφίες μεγάλων Ελλήνων ηθοποιών.

Ο **δέκατος τέταρτος** τόμος είναι αφιερωμένος στην **Άννα Καλουτά**, την ηθοποιό που θα μπορούσαμε να χαρακτηρίσουμε «Κυρία Επιθεώρηση».

Μια γυναίκα που φέρει επάξια τον τίτλο της τελευταίας σπουδαίας πρωταγωνίστριας του μουσικού θεάτρου. Γεννήθηκε με το ιδιαίτερο χάρισμα της επικοινωνίας με το μεγάλο κοινό. Ένα κοινό που ήξερε τον τρόπο να το μαγεύει, να το γοητεύει, να το συναρπάζει. Κι εκείνο την ανέβασε στα πιο ψηλά σκαλοπάτια της ιεραρχίας του θεάτρου. Ευέλικτη, σαν χαρισματικός ταχυδακτυλουργός, κινήθηκε με άνεση σε όλα τα είδη του: επιθεώρηση, οπερέτα, μιούζικαλ, πρόζα. Γι' αυτό και θα μπορούσε να χαρακτηριστεί «προδρομική» μορφή του ελληνικού θεάτρου.

Την Κυριακή 24 Μαρτίου μαζί με την Καθημερινή
μη χάσετε τον 14ο τόμο!

Οι δηλώσεις του κ. Τσίπρα ότι οι κάλπες θα στηθούν το Οκτώβριο έχουν στόχο να καθυψάσουν την Κοινοβουλευτική Ομάδα του ΣΥΡΙΖΑ.

Προετοιμασία Μαξίμου και για τετραπλές εκλογές

Ο κ. Τσίπρας μιλάει για κάλπες τον Οκτώβριο, αλλά εξετάζει όλα τα σενάρια

Τον **Κ. Π. ΠΑΠΑΔΙΟΧΟΥ**

Μια απόφαση υψηλού ρίσκου και από τις πλέον κρίσιμες της τετραετούς θητείας του καλείται να λάβει το αμέσως επόμενο διάστημα ο πρωθυπουργός Αλ. Τσίπρας: Εάν θα προχωρήσει σε τετραπλές εκλογές τον Μάιο, ή εάν, όπως δημόσια διακηρύσσει εσχάτως, θα εξαντλήσει την τετραετία, με τις εθνικές εκλογές να διεξάγονται τον Οκτώβριο.

Το τελευταίο διάστημα, πέραν του πρωθυπουργού Αλ. Τσίπρα, και τα κορυφαία στελέχη, ακόμη και όσα έχουν αμφιβολίες για την ορθότητα της επιλογής, μεταδίδουν πως η απόφαση για τον Οκτώβριο έχει «κλειδωθεί». Ο προσανατολισμός στην εξάντληση της τετραετίας εδράζεται σε μία «ανάγνωση» του αποτελέσματος των ευρωεκλογών που θα δίνει στον ΣΥΡΙΖΑ ελπίδες για τη μεγάλη ανατροπή στις εθνικές εκλογές που θα ακολουθήσουν. Όπως λέγεται, ο τριπλός στόχος του Μεγάρου Μαξίμου στις ευρωεκλογές θα είναι: Πρώτον, η διαφορά μεταξύ Ν.Δ. και ΣΥΡΙΖΑ να είναι μικρότερη των πέντε ποσοστιαίων μονάδων. Δεύτερον, το ποσοστό της Ν.Δ. να κινηθεί κάτω από το ψυχολογικό φράγμα του 30%, ώστε η προοπτική της αυτοδυναμίας να εμφανίζεται απομακρυσμένη για τον κ. Κυριάκο Μητσοτάκη. Τρίτον, να αποκτήσει «υπόσταση» κάποιο κόμμα στα δεξιά της Ν.Δ., όπου ήδη η Ελληνική Λύση του κ. Κίπρ. Βελόπουλου εμφανίζεται να προσεγγίζει το 3%.

Σύμφωνα με κυβερνητικά στελέχη εάν οι τρεις αυτές προϋποθέσεις εκπληρωθούν, ο κ. Τσίπρας θα έχει υπερβεί τον σκόπελο των

ευρωεκλογών και θα μπορεί έστω από μειονεκτική θέση να επιχειρήσει μια τελική αντιπίθεση ενόψει των εθνικών εκλογών. Εξάλλου, προστίθεται, η προκήρυξη εθνικών εκλογών τον Μάιο, θα συνιστά επί της ουσίας παράδοση εξουσίας, καθώς ουδείς εκτιμά ότι στο δίημνο

Ο τριπλός στόχος του Μεγάρου Μαξίμου για τις ευρωεκλογές και οι φόβοι του πρωθυπουργού για τις επιπτώσεις που θα έχει η μη επίτευξή του.

που μεσολαβεί ο ΣΥΡΙΖΑ είναι σε θέση να ανατρέψει το διήγηφο δημοσκοπικό προβάδισμα της Ν.Δ. Στον αντίποδα, πάντως, θα πρέπει να επισημανθεί πως οι ανωτέρω παραδοχές ενέχουν για τον πρωθυπουργό και πολλούς άλλους κινδύνους. Στις ευρωεκλογές λόγω της χαλαρότητας της ψήφου, οι δυσαρεστημένοι ψηφοφόροι του ΣΥΡΙΖΑ είναι πολύ πιο εύκολο να κινηθούν προς μικρότερα κόμματα, απ' ό,τι σε μια αναμέτρηση εθνικών εκλογών, με ισχυρά διλημματικό χαρακτήρα. Ετσι, τα ποσοστά του κυβερνώντος κόμματος υπάρχει ο κίνδυνος να υποχωρήσουν σημαντικά και η διαφορά από τη Ν.Δ., που καταγράφει ισχυρότατη συσπείρωση, να εκτοξευθεί. Επίσης, η ευρωκάληπη μπορεί να προσδώσει νέα δυναμική στο ΚΙΝΑΛ, που δοκιμάστηκε τους τελευταίους μήνες. Τέλος, εάν οι ευρωε-

κλογές και οι εθνικές εκλογές δεν διεξαχθούν ταυτόχρονα, μπορεί οντότητα να αποκτήσει όχι μόνον ένα κόμμα στα δεξιά της Ν.Δ., αλλά και κάποιο από όσα κινούνται αριστερά του ΣΥΡΙΖΑ, όπως για παράδειγμα το σχήμα υπό τον κ. Γ. Βαρουφάκη, που προτίθεται στην Πλεύση Ελευθερίας της κ. Ζωής Κωνσταντοπούλου και στη ΛΑΕ του κ. Π. Λαφαζιάνη. Σε ένα τέτοιο σκηνικό ορισμένοι εκτιμούν ότι το κυβερνών κόμμα θα απειληθεί με κατάρρευση στην αναμέτρηση του Οκτωβρίου και θα απολέσει ένα βασικό «εκτενμένο» του κ. Τσίπρα, να αποτελέσει τον έτερο κυρίαρχο πυλώνα του νέου δικομματισμού.

Το σενάριο του Ιουνίου

Θα πρέπει να επισημανθεί πως τα ενδεχόμενα τόσο της μικρής όσο και της μεγάλης διαφοράς στην ευρωκάληπη του Μαΐου έχουν πυροδοτήσει σενάρια σύμφωνα με τα οποία οι εθνικές εκλογές μπορεί τελικά να μη διεξαχθούν τον Οκτώβριο, αλλά τον... Ιούνιο. Σύμφωνα με τα συγκεκριμένα σενάρια, εάν η ψαλίδα μεταξύ Ν.Δ. και ΣΥΡΙΖΑ είναι μικρή, ο κ. Τσίπρας θα επιχειρήσει να αξιοποιήσει τη δυναμική που θα έχει αναπτύξει επισπεύδοντας την εκλογική αναμέτρηση. Επίσης, εάν είναι μεγάλη, θα αποπειραθεί «διαχείριση ζημιών» και δεν θα περιμένει τον Οκτώβριο, που συνεπίζεται και μεγαλύτερη έκθεση στον παράγοντα ενός τυχαίου γεγονότος με αρνητικές επιπτώσεις για την κυβέρνηση.

Πάντως, παρά τη ρητορική του κ. Τσίπρα και τα επιχειρήματα περί εξάντλησης της τετραετίας, οι κινήσεις του Μεγάρου Μαξίμου «φω-

τογραφίζουν» την ταυτόχρονη διεξαγωγή εθνικών εκλογών και ευρωεκλογών τον Μάιο. Σύμφωνα με πληροφορίες, η κυβέρνηση θα ακολουθήσει σκληρή γραμμή στον νέο γύρο διαβουλεύσεων με τους θεσμούς για το ζήτημα της πρώτης κατοικίας και δεν θα δεχθεί ρυθμίσεις για τα επιχειρηματικά δάνεια που εμπεριέχουν πολιτικό κόστος, ενώ θα προωθήσει και τη ρύθμιση για τις 120 δόσεις. Επίσης, μέχρι τη Πάσχα θα προωθηθούν μία σειρά από νομοσχέδια που απευθύνονται σε διαφορετικά εκλογικά ακροατήρια. Συγκεκριμένα, τον δρόμο προς τη Βουλή θα πάρουν το νομοσχέδιο για τις αλλαγές στον τρόπο εισαγωγής στα ΑΕΙ, εκείνο για το προσωπικό των Ενόπλων Δυνάμεων, αλλά και ο νέος Ποινικός Κώδικας, αμφιλεγόμενες διατάξεις του οποίου μονοπώλησαν, σχεδόν, την περασμένη εβδομάδα την επικαιρότητα.

Επίσης, κατά πολλούς, προεκλογικό άρωμα είχε η επιλογή του πρωθυπουργού να κινηθεί «θεσμικά» και να υπερψηφίσει το άρθρο 32 του Συντάγματος, παρότι ανοίγει τον δρόμο στη Ν.Δ. για να εκλέξει Πρόεδρο της Δημοκρατίας ακόμη και με 151 ψήφους. Θα πρέπει να επισημανθεί, δε, ότι παρότι η Πειραιώς δεν έχει ανοίξει τα χαρτιά της, προσανατολισμός του κ. Μητσοτάκη είναι να ολοκληρώσει τη συνταγματική αναθεώρηση που δρομολογήθηκε και όχι να εκκινήσει νέα. Μάλιστα, η συγκεκριμένη επιλογή δεν σχετίζεται με την ανάδειξη Προέδρου, καθώς είναι προφανές ότι ο κ. Τσίπρας δεν θα επιχειρήσει να προκαλέσει νέες εκλογές σε λιγότερο από έναν χρόνο από τώρα.

Το δύσκολο παζλ της επόμενης μέρας στην Κ.Ο. του ΣΥΡΙΖΑ

Τον **ΣΤΑΥΡΟΥ Γ. ΠΑΠΑΝΤΩΝΙΟΥ**

Ποια είναι η ισχυρή επιθυμία ενός βουλευτή; Να είναι ξανά στην επόμενη Βουλή. Με δεδομένο αυτόν τον απαράβατο κανόνα, που αφορά οριζόντιως όλα τα κόμματα, εξηγείται σε μεγάλο βαθμό η «νευρική κατάσταση» που υπάρχει το τελευταίο διάστημα στο εσωτερικό του κυβερνώντος κόμματος, καθώς στην περίπτωση που –και βάσει δημοσκοπήσεων αυτό θεωρείται πολύ πιθανό– ο ΣΥΡΙΖΑ είναι δεύτερο κόμμα, από τους νυν βουλευτές δεν θα είναι στην επόμενη Βουλή σχεδόν οι μισοί.

Με βάση τον εκλογικό νόμο, το μεγαλύτερο πρόβλημα θα το έχουν οι βουλευτές που εκλέγονται στις τετραεδρικές, καθώς από αυτούς τους νομούς προκύπτει ένα μεγάλο κομμάτι του μόνου των 50 εδρών της δεύτερης κατανομής. Από την τελευταία Βουλή προέκυψε μια «υπερκεπροσώπηση» του ΣΥΡΙΖΑ στις δέκα συνολικά τετραεδρικές, καθώς με εξαίρεση την Πέλλα που έχει εκλέξει δύο βουλευτές –και από έναν η Ν.Δ. και έναν η Χρυσή Αυγή–, σε όλες τις άλλες ο ΣΥΡΙΖΑ έχει εκλέξει τρεις από τους τέσσερις βουλευτές, ενώ στα Χανιά ο αριθμός ανεβαίνει στο απόλυτο, καθώς και οι τέσσερις βουλευτές είναι «ροζ», μεταξύ των οποίων οι κ. Σταθάκης και Παλάκης. Με τον ΣΥΡΙΖΑ δεύτερο κόμμα, θα εκλεγεί ένας βουλευτής, εξ ου και τα σενάρια μετακόμισης του κ. Παλάκη. Ακόμα μεγαλύτερο είναι το πρόβλημα σε συγκεκριμένους τετραεδρικούς νομούς της Β. Ελλάδας. Στην «επικίνδυνη ζώνη» ανήκουν οι νομοί Πιερίας, Ημαθίας –όπου εσχάτως έχει προστεθεί και ο κ. Τόλκας– Πέλλας, Καβάλας και Έβρου, στους οποίους εάν ο ΣΥΡΙΖΑ δεν ξεπεράσει το εκλογικό μέτρο του 25%, ένα ποσοστό αρκετά φιλόδοξο λόγω της φθοράς των Πρεσπών, τότε δεν θα εκλέξει κανέναν βουλευτή.

Μεγάλο «αγκάθι» είναι και οι εξαεδρικές Α΄ Πειραιά και Ευβοίας, αλλά και τα πενταεδρικά Ιωάννινα, όπου σήμερα ο ΣΥΡΙΖΑ έχει από τέσσερις βουλευτές και θα «πέσει» στον έναν. Πιο αναλυτικά, στην Α΄ Πειραιά εκλέγονται οι κ. Δρίτσας και Δουζίνας, με έναν από τους δύο να μένει εκτός, ενώ στην Εύβοια, ο υπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης Βαγγέλης Αποστόλου δεν θα έχει να αντιμετώπισει μόνο τους άλλους τρεις ενεργειακή βουλευτές, αλλά και τον δήμαρχο Σκύρου, Μίλτο Χατζηγιαννάκη, ο οποίος σύμφωνα με πληροφορίες θα διεκδικήσει τη βουλευτική έδρα, έχοντας το αβαντάζ πως ανήκει στη νέα γενιά που βρίσκεται κοντά στο πρωθυπουργικό περιβάλλον. Στη Β΄ Πειραιά, όπου ο ΣΥΡΙΖΑ έχει σήμερα τρεις βουλευτές, συναντούμε τον κ. Βίτσα και την κ. Κασσιμάτη. Στη «μάχη» προτέθηκε ο κ. Μεγαλοικονόμου από την Ένωση Κεντρώων, κάτι που ερμηνεύει και την ένταση στην τελευταία Κ.Ο., ενώ στην ίδια περιφέρεια φημολογείται πως θα προστεθεί και ο κ. Θανάσης

Παπαχριστόπουλος (πρώην ΑΝΕΛ). Από τους εσωτερικούς διαγκωνισμούς δεν ξεφεύγει η Αιτωλοακαρνανία. Εκεί, ο ΣΥΡΙΖΑ δεν αποκλείεται να εκλέξει και πάλι δύο βουλευτές. Το γεγονός ωστόσο ότι ο κ. Κουρουμπλής μετακομίζει στο ευρωψηφοδέλτιο δεν μειώνει τις εντάσεις. Η κριτική που έκανε ο υποψήφιος ευρωβουλευτής στον κ. Μωραΐτη, λίγο μετά την «άφιξη» του στον ΣΥΡΙΖΑ, δείχνει πως δεν είδε με θετικό μάτι τη μεταπήδησή του στον νομό του, έχοντας επιλέξει άλλον για «διάδοχο» του.

Στην Α΄ Αθηνών

Ενα από τα πιο δύσκολα παζλ είναι στην Α΄ Αθήνας, όπου σήμερα εκλέγονται τέσσερις βουλευτές και πιθανόν να γίνουν τρεις. Οι ενεργειακή ωστόσο είναι «βαριά ονόματα» –οι κ. Φλαμπουράρης, Φίλης, Βερναρδάκης, αλλά και Βούτσος– που σημαίνει πως ο κ. Τσίπρας πρέπει να βρει για κάποιους «άλλη στέγη», πιθανόν στο Επικρατείας, στο οποίο έχουν κλείσει ο κ. Σκουρλέτης και ίσως ο κ. Τζανακόπουλος. Ο ανταγωνισμός πάντως αυξάνεται με την πιθανότητα κάθοδο στην Α΄ Αθηνών

Αγωνία και έντονη νευρική κατάσταση των νυν βουλευτών, καθώς η κοινοβουλευτική δύναμη του κόμματος θα μειωθεί στο μισό σε περίπτωση εκλογικής ήττας.

της εκπροσώπου του ΣΥΡΙΖΑ Ράνιας Σβίγκου, ενώ αν οι βουλευτικές γίνουν τελικά το φθινόπωρο, δεν αποκλείεται να προστεθεί και ο Νάσος Ηλιόπουλος, αν δεν έχει καταφέρει να εκλεγεί δήμαρχος. Στο Ηράκλειο ο κ. Μιχελογιαννίδης έχει πλέον τη μετεγγραφή του κ. Δανέλλη, ο οποίος πάντως οδεύει προς Ευρωβουλή. Από την εξίσωση δεν απουσιάζει η Β΄ Αθηνών, οι ισορροπίες ωστόσο είναι άγνωστες λόγω της κατάτησης. Τέλος, στην Α΄ Θεσσαλονίκης οι έδρες θα πρέπει να μοιραστούν μεταξύ των έξι ενεργειακή βουλευτών –μεταξύ των οποίων ο κ. Παρασκευόπουλος, ο κ. Αμανατίδης και ο κ. Κουράκης– και πιθανότατα της κ. Ερως Αχτιστόγλου, η οποία αναμένεται να ενισχύσει το ψηφοδέλτιο. Η παραπάνω μάχη «πολιτικής επιβίωσης», που λαμβάνει χώρα και σε άλλους νομούς, θα ισχύσει μόνο στην περίπτωση που ο ΣΥΡΙΖΑ είναι –όπως δείχνουν τα γκάλοπ– δεύτερο κόμμα. Εξ ου και, λένε έμπειροι παρατηρητές, πως η τελευταία ομιλία του κ. Τσίπρα στην Κ.Ο. είχε αυστηρά εσωκομματικό χαρακτήρα.

Η σφοδρή επίθεση στις εταιρείες δημοσκοπήσεων και η αναφορά του πως οι εκλογές θα γίνουν το φθινόπωρο είχαν στόχο να καθυψάσουν τους βουλευτές και να «σβήσει» τις «εστίες φωτιάς» μεταξύ τους.

ΑΝΑΛΥΣΗ

Ο χρόνος των εκλογών και το στοίχημα της οικονομίας

Τον **ΜΠΑΜΠΗ ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ**

Όπως και να κάνουν την αριθμητική, ο λογαριασμός δεν βγαίνει. Κάντε το μόνοι σας, χωρίς δημοσκόπους. Χωρίς τις αστειές «μυστικές μετρήσεις» που ανακάλυψε με τη φαντασία του ο κ. Βερναρδάκης και κουστοδία υπουργών που θυμήθηκαν το σύνθημα «κερδώς, σύντροφοι». Υποτινούντες γελοιότητες της μικροπολιτικής, που δεν απηχούν σε καμία πραγματικότητα: πόσο μάλλον σε αυτήν που έχουν να αντιμετωπίσουν οι άνθρωποι αυτής της χώρας. Εχουμε και λέμε. Πόσα θα πάρουν τα δύο πρώτα κόμματα; 60% με 70%; Κρατήστε το. Πόσα τα τρία μεσαία κόμματα; 18%-24%; Το προσθέτετε στο προηγούμενο; 78% με 94%. Πόσοι θα περάσουν το μέτρο; Κανένας, αν οι πέντε πιάσουν τα μεγαλύτερα ποσοστά τους (δύσκολο αλλά όχι

Στην Κουμουνδούρου πιστεύουν ότι η «χαλαρή ψήφος» για την Ευρώπη θα συσκοτίσει την εικόνα της δύναμης των κομμάτων.

απίθανο). Το ποσοστό όσων δεν θα περάσουν στη Βουλή θα είναι 6% και με 10%. Αν όμως περάσουν το μέτρο δύο σχηματισμοί, ένας νέος υπερδεξιός κι ένας παλαιός υπεραριστερός ή, τέλος, αν μπει και η Ένωση Κεντρώων και μείνει έξω ένα άθροισμα μέχρι 9%, τότε θα εκπροσωπηθούν οκτώ κόμματα. Σε αυτή την τελευταία και μόνον σε αυτή την περίπτωση, η Νέα Δημοκρατία διακυβεύει την απόλυτη

πλειοψηφία. Ο κ. Τσίπρας θα ήταν ευτυχής αν του καθόταν αυτό το σενάριο. Στην Κουμουνδούρου ζουν για να δουν αυτό το όνειρο στις 26 Μαΐου. Πιστεύουν ότι η «χαλαρή ψήφος» για την Ευρώπη θα συσκοτίσει την εικόνα της δύναμης των κομμάτων. Είναι αλήθεια ότι ο κόσμος φαίνεται ωραιότερος όταν τα βλέπεις όπως σε βολεύουν.

Ανεξαρτήτως της πολύ μικρής αλφθοφάνειας των σεναρίων με τα οποία περνούν την ώρα τους οι κυβερνητικοί, είναι καλό να έχουμε κατά νου την καταστροφή επί της οποίας εμφανίζονται ευχαριστημένοι αν τους «καθίσει». Πράγματι, αν το εκλογικό σώμα δείξει τον Μάιο ότι είναι αναποφάσιστο ή ότι δεν έχει κατανοήσει την κρισιμότητα των αμέσως επόμενων ετών, όλα, τα λίγα δηλαδή που κινούνται, θα σταματήσουν και η οικονομία θα

πάρει για τα καλά τα κάτω της, θα γιγαντωθεί η καθυστέρηση των φόρων, περισσότερα δάνεια θα βαρέσουν «καμπάνα», λιγότεροι άνεργοι θα βρίσκουν δουλειά, περισσότεροι εργαζόμενοι θα κατακυληθούν σε καθεστώς ασταθούς απασχόλησης.

Ευτυχώς, στη Νέα Υόρκη, ο Κυριάκος Μητσοτάκης άκουσε ενθαρρυντικά λόγια. «Κερδίστε εσείς τις εκλογές, κάντε από τον πρώτο κιόλας μήνα όσα σχεδιάζετε στη φορολογία, ξεκινήστε τις ιδιωτικοποιήσεις, δώστε ένα σταθερό πλαίσιο σε όσους θέλουν να φέρουν πίσω τα χρήματά τους, βρείτε ένα modus vivendi με τους Ευρωπαίους πιστωτές σας κι εμείς θα σας στηρίξουμε», ήταν ο κοινός τόπος όλων όσοι μίλησαν μαζί του. Είναι αλήθεια ότι ο κ. Μητσοτάκης είναι φτιαγμένος για να πείθει ανθρώπους που θέλουν να νιώσουν σι-

γουριά πριν επιχειρήσουν μεγάλες επενδύσεις. Ενας εξ αυτών, στην κεφαλή ενός από τα πλέον ισχυρά και νεωτεριστικά αμοιβαία κεφάλαια, που αναγνωρίζεται από τη λатρεία του για την ελληνική μυθολογία, δεν άφησε περιθώρια αμφιβολίας. Γνωρίζουμε πως επί δεκαετία έχετε ταλαιπωρηθεί και ότι υπάρχουν ευκαιρίες, γι' αυτό προετοιμαζόμαστε να μπορούμε δυνατά στην Ελλάδα, υπό μια τριπλή προϋπόθεση. Πρώτη: θα έχετε με σαφήνεια κερδίσει τον πολιτικό χρόνο που χρειάζεται η χώρα σας για να ανασάνει. Δεύτερη: θα κατανοήσουν οι ευρωσυνεταίροι σας ότι χρειάζεστε δημοσιονομικό περιθώριο και θα δώσουν σε εσάς το υπόλοιπο κομμάτι της λύσης για το χρέος, που δεν το έδωσαν στον κ. Τσίπρα. Τρίτη: θα διευκολύνετε την εθνική επιχειρηματικότητα,

θα καταργήσετε τα capital controls, θα κάνετε ό,τι απαιτείται για να πάρετε τη βαθμολογία επενδυτικής ασφάλειας (investment grade) σε δώδεκα μήνες, αντί των 18 μηνών που με κατάρσταση Τσίπρα θεωρείται ως το πλέον αισιόδοξο σενάριο. Ο πρόεδρος της Ν.Δ. προσέφερε χωρίς δισταγμό την προσωπική διαβεβαίωσή του, λέγοντας ότι θα τεθεί επικεφαλής της αναγέννησης. Εξάλλου, η οικονομία είναι το μεγαλύτερο στοίχημα της πρώτων μηνών της νέας διακυβέρνησης.

Αν ο πρωθυπουργός αγαπά ακόμη την πατρίδα που τον μεγάλωσε, δεν θα περιμένει το φθινόπωρο και θα δώσει χρόνο στον διάδοχό του να επιτύχει. Το ίδιο ισχύει, άλλωστε, για τον ίδιο, εφόσον πιστεύει ότι έχει πιθανότητες να κερδίσει την επανεκλογή του. Ας μην ξεχνούμε ότι η Ιστορία караδοκει!

Οι Ελληνίδες που διευθύνουν την Κομισιόν

Μιλούν για τις θυσίες που έκαναν στον δρόμο προς τη διοικητική κορυφή

Της αντισπικτρίδας μας στις ΒΡΥΞΕΛ-ΛΕΣ **ΕΛΕΝΗΣ ΒΑΡΒΙΤΣΙΩΤΗ**

Κάθε χρόνο όταν πλησιάζει η Ημέρα της Γυναίκας δημοσιεύονται στατιστικά στοιχεία για το πόσες γυναίκες εργάζονται, πόσες βρίσκονται σε θέσεις ευθύνης, πόσο μεγάλη εξακολουθεί να είναι η μισθολογική διαφορά ανάμεσα στα δύο φύλα, και κάθε χρόνο το συμπίερασμα παραμένει το ίδιο: υπάρχει πρόοδος αλλά το χάσμα στον επαγγελματικό τομέα μεταξύ ανδρών και γυναικών παραμένει μεγάλο.

Παρόλο που έχουν προβάδισμα στην εκπαίδευση, με το 45% των γυναικών το 2018 να έχει σπουδάσει έναντι του 35% των ανδρών, εξακολουθούν να υπάρχουν 11% λιγότερες γυναίκες εργαζόμενες σε σχέση με τους άνδρες στην Ε.Ε. Το χάσμα αυτό είναι ακόμα μεγαλύτερο στην Ελλάδα, όπου το ποσοστό φτάνει στο 20%. Όσον

αφορά τους μισθούς, τα πράγματα δεν είναι πολύ καλύτερα, καθώς η μισθολογική διαφορά μεταξύ ανδρών και γυναικών παραμένει 16,2% στην Ε.Ε.

Στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ωστόσο, αυτή τη στιγμή υπάρχουν δύο Ελληνίδες και μία Κύπρια που κατέχουν την υψηλότερη δυνατή διοικητική θέση, αυτή της γενικής διευθύντριας, αλλά κανένας άνδρας. Είναι στην κορυφή της διοικητικής πυραμίδας στον τεράστιο αυτό οργανισμό με τους υψηλότερους μισθούς στα ευρωπαϊκά όργανα αλλά και τη μεγαλύτερη ευθύνη καθώς διευθύνουν υπηρεσίες χιλιάδων ατόμων αλλά και μεγάλους προϋπολογισμούς. Το κοινό στοιχείο που τόνισαν και οι τρεις στην «Κ» είναι οι εξής: οι θυσίες που κλήθηκαν να κάνουν στην προσωπική τους ζωή, που ίσως οι αντίστοιχοι άνδρες στις ίδιες θέσεις να μη χρειάστηκαν καν να σκεφθούν.

Ειρήνη Σούκα

«Φεμινισμός σημαίνει επαγγελματική ισότητα»

Είναι από τις πρώτες Ελληνίδες που προσλήφθηκαν στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή στις αρχές της δεκαετίας του 1980, μόλις η χώρα είχε γίνει μέλος της Ε.Ε. Απόφοιτος της Νομικής Σχολής Αθηνών και με σπουδές στην εγκληματολογία στο Cambridge, η Ειρήνη Σούκα ελάμβανε το πτυχίο της στο Διεθνές Δίκαιο στις Βρυξέλλες και όνειρό της ήταν να επιστρέψει στην Ελλάδα για να γίνει δικαστής. Όμως, τότε όλοι της οι φίλοι άρχισαν να δίνουν εξετάσεις για μία θέση στην Επιτροπή. Έκανε το ίδιο και πέρασε. «Ερωτεύθηκα την εργασία μου πολύ γρήγορα» λέει, καθώς βρέθηκε σε ένα περιβάλλον στο οποίο υπήρχαν πολλές ευκαιρίες αλλά και η δυνατότητα να ασχοληθείς με μία σειρά από διαφορετικά θέματα. «Βρέθηκα σε ένα περιβάλλον multi culti» την εποχή που ήταν σαφώς πολύ σπάνιο να δουλεύεις με ανθρώπους από τόσες διαφορετικές χώρες της Ευρώπης.

Ξεκίνησε στη μεταφραστική υπηρεσία της Επιτροπής, πέρασε στη Γενική Διεύθυνση Ανταγωνι-

σμού, για να καταλήξει στη Διεύθυνση Προσωπικού και Διοίκησης, δηλαδή το human resources τμήμα της Επιτροπής. «Ήταν λίγο ο «φτωχός συγγενής» τότε αυτή η Διεύθυνση, γιατί όλοι ήθελαν να χαράξουν πολιτικές, ενώ εγώ είπα ότι θέλω να αλλάξω το σύστημα από μέσα». Τη ρωτάμε αν ένιωθε όταν ξεκίνησε ότι οι άνδρες συνάδελφοί της είχαν περισσότερες ευκαιρίες. «Τη δεκαετία του '80 έβλεπες εντονότερα τη διάκριση υπέρ άλλων ιθαγενειών και όχι τόσο διακρίσεις που είχαν σχέση με το φύλο», μας λέει.

Το 2009 διορίζεται γενική διευθύντρια στη Διεύθυνση Προσωπικού και γίνεται η πρώτη γυναίκα που αναλαμβάνει αυτό το πόστο. Η ίδια πλέον έχοντας φτάσει στο ανώτατο κλιμάκιο της

Επιτροπής διευθύνει πάνω από 1.200 άτομα, ενώ ως επικεφαλής του human resources της Κομισιόν είναι υπεύθυνη για τα περίπου 35.000 άτομα που εργάζονται στον δαιδαλώδη οργανισμό.

Καλείται να δώσει λύσεις από το τι θα περιλαμβάνουν οι διαγωνισμοί προσλήψεων, πόσοι θα προσληφθούν, ποιοι θα πάρουν προαγωγή μέχρι τα προσωπικά προβλήματα των εργαζομένων στην Επιτροπή. Στο τρομοκρατικό χτύπημα των Βρυξελλών το 2016 όπου η μία επίθεση έγινε δίπλα στο Berlaymont, η κ. Σούκα ήταν μέσα στο crisis room με τον επικεφαλής ασφαλείας της Επιτροπής να αποφασίζει πώς θα εκκενωθούν τα κτίρια.

Οικογένεια ή καριέρα;

Η ίδια επέλεξε να μην κάνει παιδιά παρά την κοινωνική πίεση που ένιωθε για πολλά χρόνια, η οποία την προβλημάτιζε και την ενοχλούσε. Εκείνη την εποχή οι φίλες και συνάδελφοί της κλήθηκαν να κάνουν μία επιλογή ανάμεσα στην οικογένεια ή στην καριέρα τους. Πολλές ξεκίνησαν την επαγγελματική τους σταδιοδρομία όταν είχαν μεγαλώσει τα παιδιά τους. «Ερχόταν τότε η καριέρα λίγο πιο αργά», λέει. Σήμερα είναι πολύ πιο εύκολο για γυναίκες με οικογένεια να πετύχουν στη δουλειά τους, καθώς υπάρχουν πιο πολλές υπηρεσίες για τη διευκόλυνσή τους αλλά και την αλλαγή αντιλήψεων και στερεοτύπων. «Στην Κομισιόν υπάρχει τεράστια αλλαγή στην αντιμετώπιση των γυναικών. Αν σε κάποια συνέντευξη ερωτηθεί μία γυναίκα πόσα παιδιά έχει και αν θέλει να κάνει και άλλα, αυτό θα θεωρηθεί παρενόχληση» αναφέρει και προσθέτει ότι αυτές οι πρακτικές έχουν εξαλειφθεί εδώ και 15 χρόνια.

Πολλές φορές η ίδια αναρωτιέται πώς μπορεί μία γυναίκα να είναι μαζί μπρέρα, σύζυγος, επαγγελματίας, φίλη, κόρη. Μία... σουπεργούμαν. «Δεν μπορεί να κάνει τα πάντα», μας λέει. Αυτό που έχει σημασία είναι μία γυναίκα να αποφασίσει «πού βάζει τον πήχυ στο πόσο καλά θέλει να κάνει τα πράγματα», προσθέτει. Για την ίδια φεμινισμός είναι «ισότητα στο κοινωνικό, επαγγελματικό και οικογενειακό περιβάλλον».

Αριστερά, η γενική διευθύντρια Μεταναστευτικής Πολιτικής και Εσωτερικών Υποθέσεων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής Βιβή Μίχου, πάνω η γενική διευθύντρια Προσωπικού Ειρήνη Σούκα και κάτω, η γενική διευθύντρια Εκπαίδευσης, Νεολαίας, Αθλητισμού και Πολιτισμού, Θέμις Χριστοφίδου.

Βιβή Μίχου

«Η διαφορετικότητα, προσόν των γυναικών»

Η πρώτη γυναίκα στη θέση της γενικής διευθύντριας Μεταναστευτικής Πολιτικής και Εσωτερικών Υποθέσεων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής είναι η Ελληνίδα Βιβή Μίχου. Ο άνθρωπος «κλειδί» για την αντιμετώπιση της μεταναστευτικής κρίσης, είναι από το 2018 η βασική συντονίστρια ανάμεσα στην Επιτροπή και στα κράτη-μέλη που δέχονται κύματα μεταναστών στο έδαφός τους. Ο πρόεδρος της Επιτροπής Ζαν-Κλοντ Γιούνκερ της εμπιστεύθηκε τη δύσκολη αυτή θέση στη συγκεκριμένη χρονική συγκυρία όταν η Ε.Ε. έπρεπε να διαχειριστεί το μεγαλύτερο κύμα μεταναστών που έχει δεχθεί από τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο, καθώς είχε συνεργαστεί μαζί της στο παρελθόν.

Γεννημένη στους Μολάους της Λακωνίας, από μικρή είχε όνειρο για μία δουλειά εκτός Ελλάδος που θα της έδινε τη δυνατότητα

Θέμις Χριστοφίδου

«Η καριέρα είναι δρόμος στρωμένος με ενοχές»

Είναι η πρώτη Κύπρια που κατέκτησε την υψηλότερη διοικητική θέση της Επιτροπής, τον Μάρτιο του 2018, όταν έγινε γενική διευθύντρια στη Διεύθυνση Εκπαίδευσης, Νεολαίας, Αθλητισμού και Πολιτισμού. Η Θέμις Χριστοφίδου, μεγαλωμένη στο Βαρώσι στην κατεχόμενη Αμμόκωστο, παιδί εκτοπισμένης οικογένειας, «με όσα συνεπάγεται αυτό» είναι σήμερα «η κυρία Erasmus», υπεύθυνη μεταξύ άλλων για το πρόγραμμα που δίνει τη δυνατότητα σε Ευρωπαίους φοιτητές να σπουδάσουν για μερικούς μήνες σε άλλο πανεπιστήμιο της Ευρώπης.

Μετά τις σπουδές της στη σχολή Πολιτικών Μηχανικών στο Πολυτεχνείο, η κ. Χριστοφίδου έψαχνε για δουλειά στην Ελλάδα και η συνήθης ερώτηση που της έκαναν ήταν αν είναι παντρεμένη και αν ο μελλοντικός της αρραβωνιαστικός θα την άφηνε να εργαστεί σε εργοτάξιο. Τη δεκαετία του '90 στις Βρυξέλλες, θυμάται όταν εμφανιζόταν για συνέντευξη να της λένε συνήθως με απογοήτευση: «Είστε γυναίκα; Είδαμε το πτυχίο μηχανικού και περιμέναμε άνδρα».

Ξεκίνησε την καριέρα της στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή το 2001 και από το 2010 υπηρετεί στις υψηλό-

«Χρειάζεται επιμονή και στόχευση για να πετύχεις, καθώς τίποτα δεν γίνεται χωρίς θυσίες».

να προσφέρει. Αυτό άρχισε να γίνεται το 1992 όταν προσλήφθηκε στη διεύθυνση Εσωτερικής Αγοράς της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και μετακόμισε στις Βρυξέλλες. Όμως, η πραγματοποίηση του ονείρου της δεν ήρθε χωρίς δυσκολίες, καθώς η κ. Μίχου έπρεπε να αντεπεξέλθει στις δυσκολίες που προκύπτουν σε μία νέα χώρα έχοντας δύο παιδιά μαζί της, αφού ο σύζυγός της για τα πρώτα χρόνια παρέμεινε στην Αθήνα.

«Ποτέ δεν σκέφτηκα να παραμείνω σε μία δουλειά μόνο και μόνο γιατί θα είχα περισσότερο χρόνο για

την οικογένειά μου», λέει και εξηγεί ότι πάντα προσαθούσε να διεκδικεί ολόενα και περισσότερα αλλά και να ανταποκρίνεται στην οικογενειακή της ζωή, κάτι που γινόταν βέβαια με προσωπικό κόστος. «Δεν είχα χρόνο να δω φίλους ή να κάνω άλλα πράγματα για μένα. Είχα βάλει τις προσωπικές μου ανάγκες σε δεύτερο επίπεδο», λέει και περιγράφει ότι από την Παρασκευή το απόγευμα μέχρι τη Δευτέρα το πρωί ήταν «καθολικά δοσμένη» στα παιδιά της, καθώς μέσα στην εβδομάδα είχε εξαντλητικά ωράρια. «Χρειάζεται επιμονή και στόχευση για να πετύχεις, καθώς τίποτα δεν γίνεται χωρίς θυσίες» λέει και ελπίζει ότι αυτό το έμαθαν και τα παιδιά της από πρώτο χέρι.

Η ίδια δίνει μεγάλη σημασία στη στήριξη που έλαβε από την οικογένειά της και ιδιαίτερα από τον σύζυγό της ο οποίος συναινεσε στο όνειρό της να μετακομίσει η ίδια

στις Βρυξέλλες με τα δύο τους παιδιά, ενώ στη συνέχεια συζητούσε μαζί του όλες τις επιλογές της πολύ προσεκτικά. Σήμερα υπάρχουν καταλλήλότερες υποδομές απ' ό,τι υπήρχαν στο παρελθόν για να βοηθήσουν μία γυναίκα να ανταποκριθεί στους πολλαπλούς ρόλους που έχει, αναφέρει, σημειώνοντας ότι η γυναίκα «πρέπει να χρησιμοποιεί στον μέγιστο βαθμό τη διαφορετικότητα της» και να μη μιμείται έναν άνδρα.

Φεμινισμός για την ίδια είναι «η ισότητα των ευκαιριών σε όλους τους τομείς της ζωής και ταυτόχρονα διατήρηση των στοιχείων που χαρακτηρίζει κάθε φύλο». Παρά τα επιτεύγματα που έχουν γίνει, η κ. Μίχου τονίζει ότι ακόμα υπάρχει βία εναντίον των γυναικών, πολιτική υποεκπροσώπηση, στερεότυπα. «Δεν μπορεί να υπάρξει δημοκρατική κοινωνία χωρίς ισότητα», καταλήγει.

στρωμένος με ενοχές», λέει η κ. Χριστοφίδου με τον πολύ ευθύ τρόπο που συννηθίζει να εκφράζεται. «Για όλες τις σχολικές εκδηλώσεις που δεν πρόλαβες, για όλα τα κέικ γενεθλίων που δεν έφτιαχες με τα κεράκια σου, για όλα τα Σαββατοκύριακα που είχες δουλειά και δεν μπορούσες να οργανώσεις εκδρομές», λέει η ίδια και τονίζει ότι όλες οι επιλογές στη ζωή έχουν ένα κόστος και κάθε επαγγελματική αλλαγή, «περιέχει διλήμματα, ρίσκο αλλά και πολλές θυσίες». Νιώθει τυχερή όμως που σε στιγμές σημαντικών αποφάσεων η οικογένειά της ήταν έτοιμη να τη στηρίξει.

«Χρειάζονται αλλαγές»

Η Ευρώπη συγκαταλέγεται στα μέρη του κόσμου που προσφέρουν στις γυναίκες τον μεγαλύτερο βαθμό ασφάλειας και ισότητας παγκοσμίως αναγνωρίζει, αλλά ακόμα «χρειάζονται βαθιές κοινωνικές αλλαγές κόντρα σε στερεότυπα και απαρχαιωμένες τακτικές». Τονίζει ότι ένα βήμα προς τη σωστή κατεύθυνση είναι η πρόσφατη Ευρωπαϊκή Οδηγία που ενισχύει την ισορροπία μεταξύ επαγγελματικών και ιδιωτικών ζωής για τους γονείς καθώς προβλέπονται μεγαλύτερες και καλύτερες γονικές άδειες, άδεια

πατρότητας καθώς και το δικαίωμα να ζητεί κάποιος ευέλικτες ρυθμίσεις εργασίας.

Εχοντας ασχοληθεί με την ανθρωπιστική βοήθεια για τέσσερα χρόνια και γνωρίζοντας εις βάθος την κατάσταση σε χώρες του Τρίτου Κόσμου όπου γυναίκες παλεύουν ακόμα για βασικές ελευθερίες, οι σκέψεις της πάνε σε αυτά τα μέρη. «Για εμάς οι βασικές ελευθερίες μπορεί να θεωρούνται δεδομένες ή αυτονόητες, αλλά δυστυχώς δεν είναι παντού στον κόσμο. Ούτε η ελευθερία σκέψης και έκφρασης, ούτε η ασφάλεια και η σωματική ακεραιότητα, ούτε το δικαίωμα στην Παιδεία».

Για την ίδια φεμινισμός είναι «ίσα δικαιώματα και ίσες ευκαιρίες», μας λέει. «Ανδρες και γυναίκες είμαστε διαφορετικοί. Ισότητα δεν είναι να γίνουμε ίδιοι. Ισότητα είναι οι διαφορές μας να μην γίνονται αιτία υποτίμησης». Η συμβουλή της σε μία νέα γυναίκα που ξεκινάει την επαγγελματική της σταδιοδρομία: «Μην αναρωτιέσαι “μπορώ να τα καταφέρω;”. Ναι, μπορείς! Συνέχισε να προσπαθείς ακόμα και εκεί όπου η ευκαιρία είναι δυσδιάκριτη. Οι φόβοί σου να γίνουν κινητήρια δύναμη και όχι εμπόδιο».

Λευκός τρόμος στην πιο ασφαλή χώρα του κόσμου

Ακροδεξιός 28χρονος σκόρπισε τον θάνατο σε δύο τζαμιά στη Νέα Ζηλανδία

Μια θετική αύρα περιέβαλλε από παλιά τη μακρινή Νέα Ζηλανδία στη συνείδηση του ελληνισμού. Θυμάμαι τους παππούδες από τη μαρτυρική Κάντανο να ξεχωρίζουν τους Νεοζηλανδούς –ευρωπαϊκής καταγωγής, αλλά και αυτόχθονες Μαορί– για την αξιέπραστη παλικαριά τους στη Μάχη της Κρήτης. Έλληνες μετανάστες στην Αυστραλία που είχαν επισκεφθεί τα δύο μεγάλα νησιά του νότιου Ειρηνικού είχαν να το λένε για την ευγένεια και την ανθρωπιά των κατοίκων τους. Για πολλούς, η Νέα Ζηλανδία ήταν και είναι η πιο ασφαλής χώρα του κόσμου, με το βίαιο έγκλημα εξαιρετικά σπάνιο και την αστυνομία κατά κανόνα άοπλη. Μια χώρα-χωνευτήρι πολιτισμών, με πάνω από 200 εθνότητες και 160 γλώσσες, κατεχοκήν κοσμική, με τον μισό πληθυσμό περίπου να μην ακολουθεί καμία θρησκεία.

Σε αυτή την όαση της ανεκτικότητας εισέβαλε το μεσημέρι της Παρασκευής ο «πόλεμος των πολιτισμών», ή μάλλον των φανατισμών, που μαίνεται εδώ και χρόνια στο βόρειο ημισφαίριο. Σε μια συμβολική σύμπωση(ς), η Λευκή τρομοκρατία χτύπησε δύο μουσουλμανικά τζαμιά στην

ΕΡΩ/ MARTIN HUMER

Πάναρλοι αστυνομικοί απομακρύνουν πολίτη από το σημείο της τραγωδίας. Ο δράστης, Μπρέντον Τάραντ, φορτωμένος με τρία τουφέκια, σκότωσε εν ψυχρώ δεκάδες μουσουλμάνους την ώρα που προσεύχονταν.

Υπόλογα τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης

Οι τρομοκρατικές επιθέσεις, που άφησαν πίσω τους τουλάχιστον 49 νεκρούς και πάνω από 20 τραυματίες, επανέφεραν στο προσκήνιο την ανάγκη δημοκρατικού ελέγχου στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης. Ιστοσελίδες από τις πιο σκοτεινές γωνιές του Διαδικτύου, που προβάλλουν μηνύματα φυλετικού μίσους, τροφοδότησαν με υλικό τον Μπρέντον Τάραντ για να γράψει το μανιφέστο του και να συνοδέψει με μουσική το ανατριχιαστικό του βίντεο. Λογαριασμοί στο Twitter απεικονίζουν ήδη από την Τετάρτη τα όπλα του δράστη, παραθέτοντας στοιχεία για την υπογεννητικότητα της Λευκής φυλής και άρθρα ακροδεξιών εξτρεμιστών. Εφοδιασμένοι με βιντεοκάμερα, ο δράστης πρόβαλλε επί είκοσι λεπτά τη διαδρομή του προς το τζαμί και την αποτρόπαιη πράξη του μέσω Facebook. Ο Βρετανός υπουργός Εσωτερικών Σατζίντ Τζαβίντ κάλεσε το Facebook, το Twitter και το YouTube «να κάνουν περισσότερα για να σταματήσουν την προώθηση του βίαιου εξτρεισμού» από τις πλατφόρμες τους. «Να αναλάβετε τον έλεγχο. Ως εδώ», κατέληξε.

που φρόντισε να αναρτήσει στο Διαδίκτυο, προβλέπει ότι θα μείνει στη φυλακή για την πράξη του επί 27 χρόνια και στη συνέχεια θα τιμνωθεί με το βραβείο Νομπέλ Ειρήνης, σε μια ιεροσύλη αναλογία με τον Νέλσον Μαντέλα.

Ολα δείχνουν πως ο Τάραντ επηρεάστηκε έντονα από το προηγούμενο παράδειγμα ενός άλλου ακροδεξιού τρομοκράτη, του Νορβηγού Αντερς Μπρέιβικ, ο οποίος προκάλεσε το διπλό μακελειό στο κέντρο του Οσλο και σε κατασκήνωση της νεολαίας του Εργατικού Κόμματος, τον Ιούλιο του 2011, αφήνοντας πίσω του 77 νεκρούς, κυρίως νέα παιδιά. Μπορεί οι 74 σελίδες του Τάραντ να ωχριούν μπροστά στις 1.500 του Μπρέιβικ, αλλά οι κεντρικές ιδέες είναι ίδιες: Η Δύση παρακμάζει λόγω της «εισβολής των βαρβάρων», ο Λευκός άνθρωπος απειλείται από τους μετανάστες και τους μουσουλμάνους, οι κυβερνήσεις προδίδουν τις πατρίδες και οι πατριώτες πρέπει να πάρουν τα

όπλα για να σταματήσουν τη «γενοκτονία». Ο ίδιος ο Τάραντ ισχυρίζεται ότι είχε «σύνημιση συνομιλία» και ότι «έλαβε την ευλογία» από τον φυλακισμένο Μπρέιβικ, έναν από τους δύο ανθρώπους των οποίων πλέκει το εγκώμιο. Ο δεύτερος είναι ο Αμερικανός πρόεδρος Ντόναλντ Τραμπ, τον οποίο επαίνει ως «σύμβολο ανανέωσης της λευκής ταυτότητας και του κοινού σκοπού».

Κάποια περίεργη εμμονή φαίνεται να στοιχειώνει το μυαλό του Τάραντ γύρω από τη Γαλλία.

Οι «θεωρίες»

Ο τίτλος του μανιφέστου του, «Η Μεγάλη Αντικατάσταση», παραπέμπει σε θεωρίες συνωμοσίας που προέρχονται από τη γαλλική Ακροδεξιά (Ρενό Καμί κ.ά.). Σύμφωνα με αυτές τις «θεωρίες», βρίσκεται σε εξέλιξη μια υπόγεια επιχείρηση αντικατάστασης των ευρωπαϊκών πληθυσμών από μουσουλμάνους μετανάστες που πολλαπλασιάζονται σαν τα

κουνέλια. Η κεντρική φωτογραφία που διακοσμεί το μανιφέστο είναι από το μακελειό που προκάλεσε στη Νίκαια, τον Ιούλιο του 2016, τρομοκράτης που είχε ορκιστεί αφοσίωση στο Ισλαμικό Κράτος. Ο ίδιος ο Τάραντ εξηγεί ότι ριζοσπαστικοποιήθηκε ύστερα από την απογοήτευση που ένιωσε το 2017, όταν η Μαρίν Λεπέν έχασε τις προεδρικές εκλογές απέναντι στον Εμανουέλ Μακρόν.

Το γελοίο στοιχείο σε αυτή την τραγική ιστορία είναι ότι οι μουσουλμάνοι αποτελούν μία από τις μικρότερες κοινότητες της Νέας Ζηλανδίας, καθώς περιορίζονται στο 1% του πληθυσμού. Οι συνειρμοί είναι αυτονόητοι: Αν σε αυτή τη μακρινή από τα ηφαίστεια της Μέσης Ανατολής χώρα εκδηλώνεται μια τόσο αποτρόπαιη τρομοκρατική επίθεση, τι πρέπει να περιμένει κανείς από τη φασίζουσα Ακροδεξιά στην Ευρώπη, ιδιαίτερα στα κράτη με τους μεγάλους μουσουλμανικούς και μεταναστευτικούς πληθυσμούς; Βραχυπρόθεσμα, ο άμεσος κίνδυνος που καλούνται να αντιμετωπίσουν οι ευρωπαϊκές κυβερνήσεις είναι επιθέσεις τύπου copy-paste από επιδοξους μιμητές του Αυστραλού δολοφόνου – από εδώ και οι αποφάσεις της κυβέρνησης Μακρόν, όπως και του δημάρχου του Λονδίνου Σαντίκ Χαν για έκτακτα μέτρα ασφαλείας, ιδίως στα τζαμιά και στις συνοικίες με ισχυρό μουσουλμανικό στοιχείο. Μεσοπρόθεσμα, οι προκλήσεις είναι πολύ σοβαρότερες, σε μίαν εποχή κατά την οποία οι άνεμοι του ακροδεξιού εθνικισμού και της ξеноφοβίας πνέουν ισχυροί στην Ευρώπη.

π.τ.π.

Ατλαντική Συμμαχία, κρίσιμα ερωτήματα για το μέλλον της

Αδιέξοδη η παρούσα μορφή του NATO

Του BARRY R. POSEN
THE NEW YORK TIMES

Ο πρόεδρος Τραμπ έχει πολλές κακές ιδέες, αλλά η αναθεώρηση του ρόλου της Αμερικής στο NATO δεν είναι μία από αυτές. Η Ατλαντική Συμμαχία δημιουργήθηκε για να εμποδίσει τη σοβιετική κυριαρχία στην Ευρώπη σε μια στιγμή όπου οι ισχυρότερες ευρωπαϊκές δυνάμεις –Γερμανία, Βρετανία, Γαλλία, Ιταλία– ήταν ευάλωτες λόγω των καταστροφών του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου. Επιπλέον, έγινε το όχημα για την αποκατάσταση των χωρών του (πρώην) άξονα υπό την κηδεμονία των νικητών.

Η κατάρρευση της Σοβιετικής Ενωσης εξάλειψε τα τελευταία υπολείμματα μιας μείζονος απειλής ασφαλείας για το NATO, που δικαιολογούσε την αμερικανική στρατιωτική παρουσία στην Ευρώπη. Η προσάρτηση της Κριμαίας και οι μηχανορραφίες στην ανατολική Ουκρανία δεν ενίσχυσαν τις δυνατότητες της Ρωσίας να απειλήσει το NATO. Αντίθετα, την καθήλωσαν στην απομόνωση και στις κυρώσεις. Η όλη περιπέτεια αποδυνάμωσε τη ρωσική ισχύ.

Ωστόσο, αντί να επανεκτιμησει τον ρόλο του, το NATO βάλθηκε να επεκταθεί προς Ανατολάς. Αυτό υποχρεώνει τις ΗΠΑ να υπερασπίζονται όλα τα νέα μέλη της Συμμαχίας από συμβατικές και πυρηνικές απειλές – ένα σημαντικό φορτίο, δεδομένου ότι αυτές οι χώρες δεν προσφέρουν τίποτα στην αμερικανική εθνική ασφάλεια, ενώ βρίσκονται δίπλα στη Ρωσία.

Μετεξέλιξη

Επιπλέον, από οργανισμός που είχε ως μοναδικό στόχο την αντιμετώπιση μιας μείζονος απειλής, το NATO μετεξελίχθηκε σε ένα επεκτατικό σχέδιο για τη μεταμόρφωση ολόκληρης της Δυτικής Ευρασίας σε μια ασφαλή, δημοκρατική και φιλελεύθερη περιοχή.

Οι πόλεμοι του NATO σε Βοσνία, Κόσοβο και Λιβύη στηρίχθηκαν στην αμερικανική στρατιωτική ισχύ, αλλά σε καμία περίπτωση δεν δημιούργησαν λειτουργικές, φιλελεύθερες δημοκρατίες. Σε τουλάχιστον τρία από τα νέα μέ-

λη της Συμμαχίας –Ουγγαρία, Πολωνία, Βουλγαρία– η δημοκρατία υποχωρεί.

Βέβαιοι για τη δέσμευση των ΗΠΑ γύρω από την ασφάλειά τους, οι πλούσιοι, Ευρωπαίοι σύμμαχοι κρατούν σε χαμηλά επίπεδα τις αμυντικές τους δαπάνες. Η Γερμανία αφιερώνει στις ένοπλες δυνάμεις μόνο το 1,25% του ΑΕΠ, με συνέπεια τη γρήγορη διάβρωση της αμυντικής της ικανότητας. Είναι ζήτημα αν το μισό του στρατιωτικού δυναμικού της είναι ετοιμοπόλεμο.

Ενώ οι πολιτικοί και αναλυτές από τις δύο πλευρές του Ατλαντικού μιλούν ακατάπαυστα για τη

Οι ευρωπαϊκές πολιτικές ελίτ συμπεριφέρονται ως αν να μην έχουν εξωτερικές απειλές, βέβαιες ότι οι ΗΠΑ θα τις καλύψουν.

ρωσική στρατιωτική απειλή, οι κυβερνήσεις και οι ένοπλες δυνάμεις των ευρωπαϊκών κρατών συνεχίζουν την πορεία τους σαν να μην έχει αλλάξει τίποτα. Οι ευρωπαϊκές πολιτικές ελίτ συμπεριφέρονται ως αν να μην έχουν να αντιμετωπίσουν εξωτερικές απειλές, βέβαιες ότι οι Ηνωμένες Πολιτείες θα καλύψουν τα δικά τους κενά. Η θεμελιώδης αποστολή που δικαιολογούσε τη δημιουργία του NATO εκπληρώθηκε και αντικαταστάθηκε στην πορεία από μία σειρά άτυχων περιπετειών. Οι Ηνωμένες Πολιτείες έχουν επείγοντα προβλήματα να αντιμετωπίσουν στο ίδιο το έδαφός τους, ενδεχομένως και στην Ασία.

Ο πρόεδρος Τραμπ δεν διαθέτει στρατηγική που θα έπειθε τους Ευρωπαίους να αναλάβουν πλήρως τις ευθύνες για το μέλλον τους. Το αμερικανικό κατεστημένο στο πεδίο της εξωτερικής πολιτικής θα ήταν καλύτερα να αφιερώνει χρόνο για να επεξεργαστεί αυτή την αναγκαία στρατηγική, παρά για να υπερασπίζεται το αντιπαραγωγικό στάτους κβο στις διατλαντικές σχέσεις.

Στρατιωτικοί μπροστά από τα γραφεία του NATO στις Βρυξέλλες.

Απειλές Βόρειας Κορέας για επιστροφή στις δοκιμές πυραύλων

Δύο εβδομάδες μετά την άγονη κατάληξη της συνόδου κορυφής Ντόναλντ Τραμπ - Κιμ Γιονγκ Ουν στο Ανόι, η προοπτική ολοσχερούς κατάρρευσης των διαπραγματεύσεων και επιστροφής στη σκληρή αντιπαράθεση επανέρχεται στην ημερήσια διάταξη.

Με δηλώσεις της σε ξένους δημοσιογράφους στην Πιονγιάνγκ, η αναπληρώτρια υπουργός Εξωτερικών της Βόρειας Κορέας, Τσόε Σον Χούι, υποστήριξε ότι οι ΗΠΑ «κλώτσησαν μια χρυσή ευκαιρία» στο Ανόι και απείλησε ότι η χώρα της ενδέχεται να επιστρέψει στο βαλλιστικό και πυρηνικό της πρόγραμμα.

«Δεν έχουμε καμία διάθεση να υποκύψουμε στις απαιτήσεις των ΗΠΑ, ούτε είμαστε πρόθυμοι να εμπλακούμε σε διαπραγματεύσεις αυτού του είδους», δήλωσε η Τσόε. Σύμφωνα με την αξιωματούχο, υπεύθυνη για την κατάρρευση των συνομιλιών στο Ανόι ήταν ο Αμερικανός υπουργός Εξωτερικών Μάικ Πομπέο, τον οποίο παρομοίασε με «γκάνγκστερ», και ο σύμβουλος Εθνικής Ασφαλείας του Λευκού Οίκου, Τζον Μπόλτον. Πάντως, η Τσόε φρόντισε να εξαιρέσει τον πρόεδρο Τραμπ, σημειώνοντας ότι η προσωπική του σχέση με τον Κιμ «εξακολουθεί να είναι

καλή και η μεταξύ τους χημεία είναι κατά μυστήριο τρόπο καταπληκτική» – δήλωση που αφήνει ανοικτό ένα παράθυρο επανάλληψης των διαπραγματεύσεων. Η Βόρεια Κορέα είχε προειδοποιήσει από την επομένη του ναυαγίου στο Σέντ Ντιπάρτμεντ πρόσθεσε ότι ο Κιμ είχε δεσμευθεί για μορατόριουμ πυρηνικών και βαλλιστικών δοκιμών και ότι οι ΗΠΑ επιθυμούν την συνέχιση των συνομιλιών για την αποπυρηνικοποίηση της κορεατικής χερσονήσου. Από την πλευρά του, ο Μπόλτον αρκέστηκε να χαρακτηρίσει τις δηλώσεις Τσόε για το Ανόι «μη ακριβείς».

Την ανησυχία της για τις εξελίξεις εξέφρασε η Νότια Κορέα, η κυβέρνηση της οποίας έχει επενδύσει μεγάλο πολιτικό κεφάλαιο στην προοπτική εξομάλυνσης των σχέσεων Ουάσινγκτον - Πιονγιάνγκ και ομαλοποίησης της κατάστασης στη χερσόνησο. Σε ανακοίνωση της προεδρίας, τονίζεται ότι οι δηλώσεις Τσόε δεν πρέπει να αποθαρρύνουν όσους επιθυμούν την εξομάλυνση και επιβεβαιώνεται η θέση της Σεούλ για επανέναρξη των διαπραγματεύσεων. Νορίτερ, η εκπρόσωπος Τύπου του νοτιοκορεατικού υπουργείου Ενοποίησης είχε γνωστοποιήσει ότι μεταίωθη-

σε προγραμματισμένη συνάντηση εκπροσώπων των δύο κορεατικών κρατών στη μεθοριακή ζώνη, καθώς η Βόρεια Κορέα ανακοίνωσε ότι δεν θα στείλει αντιπροσωπεία, χωρίς να εξηγήσει τους λόγους της απόφασής της.

Στο Πεκίνο, ο πρωθυπουργός Λι Κετσιάν κάλεσε τη Βόρεια Κορέα και τις Ηνωμένες Πολιτείες να επιδείξουν υπομονή και να επιστρέψουν στον διάλογο για την αποπυρηνικοποίηση. Ανάλογη ήταν η στάση της Μόσχας, σύμφωνα με τη χθεσινή τοποθέτηση της εκπροσώπου του υπουργείου Εξωτερικών, Μαρία Ζαχάροβα.

Αυτοματοποίηση, η σκοτεινή πλευρά

Η τάση για αεροσκάφη που δεν χρειάζονται έμπειρους κυβερνήτες και για οχήματα που κινούνται μόνα τους, και οι τραγωδίες

Της **ΕΥΡΥΔΙΚΗΣ ΜΠΕΡΣΗ**

Ενα αυτοματοποιημένο σύστημα δυσλειτουργεί, οδηγώντας ένα αεροσκάφος να επιταχύνει έξω από κάθε λογική, το ανεβάζει και το κατεβάζει εκατοντάδες μέτρα, ο έμπειρος πιλότος ζητάει έντρομος άδεια αναγκαστικής προσγείωσης και δύο λεπτά αργότερα φθάνει το τέλος. Η συντριβή της πτήσης 302 των Αιθιοπικών Αερογραμμών την περασμένη Κυριακή, έξι λεπτά μετά την απογείωση από την Αντίς Αμπέμπα, βύθισε 157 οικογένειες στο πένθος και τάραξε συθέμελα την αεροπορική βιομηχανία.

Σε διάστημα τριών ημερών, η σειρά 737 Max της Boeing μετατράπηκε από χρυσότοκος όρνιθα του αμερικανικού κολοσσού σε τοξικό προϊόν, με τις πτήσεις των ολοκαίνουργιων αεροσκαφών να ακυρώνονται σε όλο τον κόσμο και τις παραγγελίες χιλιάδων νέων Max 8 και Max 9 να «παγώνουν». Αρχικά, η Boeing επεχείρησε να μετριάσει τη ζημιά υπερασπιζόμενη το αεροσκάφος, αλλά τα δορυφορικά δεδομένα που κατέγραψαν τρελή πτήση, αντίστοιχη με αυτή που είχε ακολουθήσει το μοιραίο 737 Max 8 της Lion Air στην Ινδονησία τον Οκτώβριο, δεν άφησαν πολλά περιθώρια. Ενώ μία προς μία οι ρυθμιστικές αρχές όλου του πλανήτη καθήλωναν τα αεροσκάφη στο έδαφος, ο στρουθοκαμηλισμός της αμερικανικής ρυθμιστικής αρχής FAA, που συνέχιζε επί τρεις ημέρες να επιτρέπει τις πτήσεις, γέννησε ερωτήματα για την επιρροή που ενδεχομένως ασκεί στην FAA η εταιρεία.

Η δύσκολη καθήλωση

Δεν πρόκειται, όμως, απλώς για μια ιστορία αιχμαλωσίας ακόμη μιας ρυθμιστικής αρχής από τους κολοσσούς τους οποίους καλείται να τιθασεύσει. Η απόφαση να καθλωθούν τα υπερσύγχρονα αεροσκάφη αποδείχθηκε ιδιαίτερος δύσκολη γιατί πλησίασε απειλητικά τον πυρήνα της ευρέως αποδεκτής παραδοχής, σύμφωνα με την οποία η αυτοματοποίηση είναι μια ευεργετική, γραμμική διαδικασία που δεν διακόπτεται, ένα ποτάμι που δεν γυρίζει πίσω. Η συνειδητοποίηση ότι τα αυτόματα συστήματα ίσως και να μην είναι πάντα καλά, ότι ενίοτε ο ρόλος τους μπορεί να αποβεί μοιραίος και πρέπει

—έστω και προσωρινά— να εγκαταλειφθούν, απαιτεί ένα νοπτικό άλμα που πολλοί δυσκολεύτηκαν να αποτολμήσουν.

Είναι πολύ νωρίς για τεκμηριωμένα συμπεράσματα σχετικά με τα αίτια της συντριβής —η εξέταση του μαύρου κουτιού θα απαιτήσει μήνες— αλλά κάποια δεδομένα είναι ήδη γνωστά. Το μοντέλο 737 της Boeing πετάει με ασφάλεια εδώ και δεκαετίες, ενώ το μέγεθος των κινήσεων των περιορίζεται από τις βασικές αρχές της αεροναυπηγικής. Ο εξοπλισμός του με μεγαλύτερους κινήτριες, στα μοντέλα Max, διαφημίστηκε ως ένα επίτευγμα που θα επέτρεπε στο κλασικό αεροσκάφος να εξυπηρετεί μακρινότερους προορισμούς με μικρότερη κατανάλωση καυσίμων. Όμως τα αεροσκάφη του

Σε διάστημα τριών ημερών, η σειρά 737 Max της Boeing μετατράπηκε από χρυσότοκος όρνιθα του αμερικανικού κολοσσού σε τοξικό προϊόν

νέου μοντέλου, που ξεκίνησαν να πραγματοποιούν για πρώτη φορά εμπορικές πτήσεις το 2017, μπορούν να πάρουν, υπό ορισμένες συνθήκες, απότομη κλίση προς τα πίσω, σηκώνοντας τη μύτη προς τα πάνω. Οι μηχανικοί της Boeing προσπάθησαν να αντισταθμίσουν τον κίνδυνο αυτόν εξοπλίζοντας τα αεροσκάφη με το αυτοματοποιημένο σύστημα MCAS, το οποίο όμως θεωρείται ο κυριότερος ύποπτος για την πρόκληση των διδυμων αεροπορικών καταστροφών.

Πολλά θα γραφτούν για τις ευθύνες της εταιρείας, με αφετηρία το γεγονός ότι γνώριζε τα προβλήματα και ότι διαπραγματευόταν επί μήνες με την FAA για το πώς θα γίνει η απαραίτητη αναβάθμιση στο λογισμικό των αεροσκαφών. Είναι βέβαιο ότι θα υπάρξουν ομαδικές αγωγές για αποζημιώσεις και ότι οι αεροπορικές εταιρείες που βασίστηκαν σε αυτούς τους τύπους αεροσκαφούς θα ζητήσουν από την Boeing να καλύψει τα διαφυγόντα κέρδη τους. Αν οι υποψίες

Ανδρες των Αρχών της Αιθιοπίας στα συντρίμια του μοιραίου Boeing που, λίγο μετά την απογείωσή του, κατέπεσε, οδηγώντας στον θάνατο 157 ανθρώπους.

για τα αίτια των δυστυχημάτων επιβεβαιωθούν, θα φανεί η άλλη, η ζημιόγνος όψη της αυτοματοποίησης, που θα κλονίσει ακόμη μία παραδοχή, σύμφωνα με την οποία τα αυτόματα συστήματα είναι επικερδή για όσες εταιρείες τα εγκαθιστούν επειδή εξοικονομούν μισθούς. Σε κάθε περίπτωση, είναι σαφές ότι η κινήτριος δύναμη πίσω από την κούρσα αυ-

τοματοποίησης δεν είναι πάντα η βελτίωση των παρεχόμενων υπηρεσιών. Ο πιλότος της American Airlines και εκπρόσωπος του σωμάτιου κυβερνητών αεροσκαφών, Ντένις Τέιτσερ, υποστήριξε στους «Τάιμς Της Νέας Υόρκης» ότι η Boeing και η Airbus πλατάρουν τα σύγχρονα αεροσκάφη στις αεροπορικές εταιρείες με ένα κλείσιμο του ματιού που υπονο-

εί ότι μπορούν να προσλάβουν κυβερνήτες και συγκυβερνήτες με λιγότερα προσόντα και άρα μικρότερους μισθούς. Ο συγκυβερνήτης της μοιραίας πτήσης των Αιθιοπικών Αερογραμμών είχε μόλις 200 ώρες πτήσης, το ένα έκτο από αυτό που συνιστάται για πτήσεις της πολιτικής αεροπορίας. Στις δε πτήσεις αεροσκαφών που μεταφέρουν εμπορεύματα,

στόχος είναι να καταργηθεί τελείως η θέση του συγκυβερνήτη, ως πρώτο βήμα για να επεκταθεί η «εξοικονόμηση» αυτή και στα αεροσκάφη της πολιτικής αεροπορίας. Σε πρόσφατη συνέντευξή του, ο κυβερνήτης που πριν από λίγα χρόνια κατόρθωσε να προσυδατώσει αεροσκάφος στον ποταμό Χάντσον της Νέας Υόρκης, σώζοντας 155 ζωές, γνωστός με το καϊθευτικό προσωνύμιο Σάλι, έκρουσε τον κώδωνα του κινδύνου για τις συνέπειες των αυτοματοποιημένων συστημάτων στην ετοιμότητα των πιλότων.

Υπάρχουν αυτοματισμοί που σώζουν ζωές, όπως γνωρίζουν οι οδηγοί αυτοκινήτων που διαθέτουν σύγχρονα συστήματα πέδησης, αλλά και αυτοματισμοί που προωθούνται με βασικό γνώμονα το κέρδος όσων ελέγχουν τις τε-

Στις πτήσεις αεροσκαφών που μεταφέρουν εμπορεύματα, στόχος είναι να καταργηθεί τελείως η θέση του συγκυβερνήτη.

χνολογίες αυτές. Τρανταχτό παράδειγμα, οι λιγνιτώδεις επενδύσεις στον τομέα της αυτόνομης οδήγησης οχημάτων, οι οποίες υλοποιούνται χωρίς να έχει υπάρξει η παραμικρή συζήτηση γύρω από το πόσο σημαντικός, τελικά, είναι ο στόχος αυτός σε σχέση με άλλους και γύρω από το αν, ενδεχομένως, οι επενδύσεις θα μπορούσαν να κατευθυνθούν σε τεχνολογίες αιχμής με μεγαλύτερη κοινωνική χρησιμότητα. Αυτά, φυσικά, είναι φιλά γράμματα για γίγαντες όπως η Uber και η Lyft, οι οποίοι προσβλέπουν σε μια εποχή κατά την οποία θα ελέγχουν παγκόσμιους στόλους εκατομμυρίων ταξί χωρίς οδηγούς. Δοκιμάζουν, δε, τα συστήματα αυτά όχι σε κάποιο κλειστό πάρκο αλλά στους δρόμους, με πειραματόζωα ανυποψίαστους πεζούς. Ο θάνατος 49χρονος γυναίκας που παρυσυρθηκε από ένα τέτοιο αυτοκίνητο της Uber πέτυσε στην Αριζόνα ήταν άλλο ένα καμπανάκι που υπενθύμιζε την ανάγκη να διευρυνθεί η σχετική συζήτηση, βγαίνοντας από τον αυτόματο πιλότο.

Διαδίκτυο, το όραμα που δημιούργησε πολλούς εφιάλτες

Τριάντα χρόνια από την εφεύρεσή του

Αυστηρές προειδοποιήσεις, αντί επαίνων, απηύθυνε αυτή την εβδομάδα ο εφευρέτης του Ιντερνέτ, Τιμ Μπέρνερς-Λι, με αφορμή την 30ή επέτειο της πρότασής του για δημιουργία συστήματος διαχείρισης πληροφοριών, που έδωσε το έναυσμα για τη γέννηση των διαδικτυακών υπηρεσιών. Στην επιστολή του, όμως, ο σερ Τιμ εκφράζει τη λύπη του, καθώς το Ιντερνέτ δεν έγινε ο μορφωτικός παράδεισος ισότιπας των οποίων είχε οραματιστεί.

Η νέα τεχνολογία είχε δημιουργήσει υπέρμετρες προσδοκίες, που παρότι διαψεύστηκαν, δεν την κάνουν λιγότερο επαναστατική και ικανή να συγκριθεί με την εφεύρεση της τυπογραφίας από τους Κινέζους και τον Γουτεμβέργιο.

Οι τρεις παράγοντες

Την κακοδιαμονία που πλύττει σήμερα το Διαδίκτυο αποδίδει ο εφευρέτης του σε τρεις κατηγορίες παραγόντων: πρώτον, τις κακόβουλες ενέργειες, όπως τις κυβερνοεπιθέσεις με δράστες κρατικές υπηρεσίες, την εγκληματική συμπεριφορά και τον διαδικτυακό

εκφοβισμό, δεύτερον, την επιβολή κερδοσκοπικών προτύπων, που ανταμείβουν την «επισκεψιμότητα» σελίδων και την άμεση μετάδοση της παραπληροφόρησης και τρίτον, σε ακούσιες αρνητικές επιπτώσεις καλοπροαίρετων σχεδίων, όπως ο οργίλος τόνος της λεκτικής αντιπαράθεσης και η χαμηλή ποιότητα της διαδικτυακής συζήτησης. Ο σερ Τιμ υπογραμμίζει βέβαια και τις μυριάδες θετικές επιπτώσεις του δημιουργήματός του, αφού σαν κάθε πατέρας αντιμετωπίζει με αγάπη τα καμώματα του άτακτου παιδιού του, όπως γράφει η Νατάσα Λόμας στην ιστοσελίδα TechCrunch. Ο Λι εκθειάζει έτσι τα προτερήματά του Ιντερνέτ, υπενθυμίζοντας ότι έχει καταστεί «πλατεία χωριού, βιβλιοθήκη, ιατρείο, κατάσταση, σχολείο, εργαστήριο ντιζάν, γραφείο, κινηματογραφική αίθουσα, τράπεζα και τόσα άλλα». Την ίδια ώρα, επιμένει να μας αποκαλύπτει τη διττή φύση της ηλεκτρονικής αυτής χίμαιρας, που έχει αποδειχθεί ικανή να αλλοιώνει τις αγορές, να ευνοεί την παρβασία των ανθρώπωνν δικαιο-

Τον σχεδιασμό εναλλακτικής «αρχιτεκτονικής δεδομένων», που θα επιτρέψει σε κάθε χρήστη να γίνει κυρίαρχος των προσωπικών του ψηφιακών δεδομένων προτείνει ο δημιουργός του Ιντερνέτ Τιμ Μπέρνερς-Λι.

Εχει καταστεί «πλατεία χωριού, βιβλιοθήκη, ιατρείο» αλλά και τόπος εγκλήματος και ελέγχου προσωπικών δεδομένων από εταιρείες.

μάτων, να απειλεί τη δημοκρατία, το απόρρητο της ιδιωτικής ζωής, την πολιτισμική ποικιλία και την ασφάλεια, να υποσκάπτει την επισημονική αλήθεια, ακόμη και να ενισχύει τις ανισότητες.

Οι περισσότερες κυβερνήσεις συνεχίζουν να μη συνειδητοποιούν τη δυναμική της ψηφιακής

εποχής, παραμένοντας ανίκανες να εκπονήσουν αποτελεσματική νομοθεσία, δίκαιη φορολογία και προστασία της ιδιωτικής ζωής. Εξίσου κοντόφθαλμες αποδείχθηκαν και οι μεγάλες εταιρείες υψηλής τεχνολογίας για τις δεινές κοινωνικές επιπτώσεις των υπηρεσιών τους, καθώς η συνεχιζόμενη κερδοφορία τους εξαρτάται από τη μυωπία αυτή. Για την ώρα, ο κατακερματισμός, ή αλλιώς η «βαλκανοποίηση» του Διαδικτύου, όπως εύστοχα την ονομάζει ο Τζον Θόρνχιλ των Financial Times, σημαίνει ότι τα δεδομένα των χρηστών βρίσκονται διασκορπισμένα σε πολλούς «περίκελους κήπους», ιδιοκτησίας των μεγάλων εταιρειών τεχνολογίας. Αυτό δεν διακινδυνεύει μόνο την

προστασία της ιδιωτικής μας ζωής, αλλά εμποδίζει και την ιδανική χρήση και ροή του αχανούς όγκου υπαρχόντων δεδομένων. «Δεν μας αφήνει να κάνουμε καταπληκτικά, δημιουργικά πράγματα, τα οποία θα ήταν εφικτά εάν είχαμε πρόσβαση στα δεδομένα αυτά και είχαμε τη δυνατότητα να τα αξιοποιήσουμε», γράφει ο Τιμ Μπέρνερς-Λι.

Ο δημιουργός του Ιντερνέτ διατηρεί ωστόσο την αισιοδοξία του και προτείνει τον σχεδιασμό εναλλακτικής «αρχιτεκτονικής δεδομένων», που θα τροποποιήσει ριζικά τη λειτουργία της ψηφιακής οικονομίας, επιτρέποντας σε κάθε χρήστη να γίνει κυρίαρχος των προσωπικών του ψηφιακών δεδομένων.

REUTERS

Τα μοντέλα

«Θρυμματισμένο δίκτυο»

αποκαλούν το Διαδίκτυο οι πανεπιστημιακοί Ουέντι Χολ και Κίρον Οχάρα του Πανεπιστημίου του Σαουθάμπτον στη Βρετανία, γράφοντας ότι τέσσερα αντικρουόμενα πρότυπα κυριαρχούν πλέον στο Ιντερνέτ: το αρχικό φιλελεύθερο, ανεκτικό μοντέλο, το εμπορικό μοντέλο που κυριαρχείται από τις μεγάλες εταιρείες υψηλής τεχνολογίας, το ευρωπαϊκό μοντέλο που χαρακτηρίζεται από την κρατική ρύθμιση του μέσου και το αυταρχικό ψηφιακό μοντέλο, που επινοήθηκε από την Κίνα. Τα περίπου 3 δισεκατομμύρια άνθρωποι, που δεν έχουν ακόμη πρόσβαση στο Διαδίκτυο σε απομακρυσμένες και δυσπρόσιτες περιοχές της Ασίας και της Αφρικής, θα «συνδεθούν» σε κάποια εκδοχή του αυταρχικού ψηφιακού μοντέλου, σύμφωνα με άρθρο των Financial Times. Το δυσώγων αυτό μέλλον, όμως, δεν είναι προδιαγεγραμμένο. Το σχέδιο Solid, που σχεδιάστηκε στο MIT με τη συμμετοχή του σερ Τιμ Μπέρνερς-Λι φιλοδοξεί να προσφέρει στους χρήστες του Ιντερνέτ τον απόλυτο έλεγχο των ψηφιακών τους δεδομένων, τα οποία θα αποθηκεύονται σε προσωπικές «αποθήκες ηλεκτρονικών δεδομένων» (Pods).

Η περιβαλλοντική συνείδηση γίνεται viral

Διαδικτυακή «πρόκληση» ωθεί τους χρήστες των social media να καθαρίσουν τοποθεσίες από σκουπίδια και πλαστικά

Του **ΝΙΚΟΥ ΕΥΣΤΑΘΙΟΥ**

Από τα υφάσματα των επίπλων μέχρι τις σακούλες των σούπερ μάρκετ και από κομμάτια των μοντέρνων οχημάτων μέχρι τα παιδικά παιχνίδια, το πλαστικό στις διάφορες μορφές του έχει διεισδύσει στη ζωή μας σε τέτοιο βαθμό που θεωρείται αναπόφευκτο κομμάτι του σύγχρονου ανθρώπινου πολιτισμού. Ωστόσο, έπειτα από δεκαετίες ανεξέλεγκτης χρήσης οι καταστροφικές του συνέπειες στο περιβάλλον έχουν αρχίσει να είναι ορατές. Σήμερα, πάνω από 150 εκατομμύρια τόνοι πλαστικού επιπλέουν στους ωκεανούς του πλανήτη και σύμφωνα με έρευνα του Παγκόσμιου Οικονομικού Φό-

Σε μία μόλις εβδομάδα και δίχως κανένα συντονισμό, η ανταπόκριση ξεπέρασε κάθε προσδοκία, καθώς 350.000 χρήστες παγκοσμίως συμμετείχαν στην καμπάνια.

ρουμι ο αριθμός αυτός κινδυνεύει να τριπλασιαστεί μέχρι το 2025. Η μόλυνση έχει λάβει τεράστιες διαστάσεις ώστε, πριν από μερικούς μήνες, το Ευρωκοινοβούλιο αποφάσισε να κρούσει τον κώδωνα του κινδύνου και να εγκρίνει με συντριπτική πλειοψηφία την κατάργηση πλαστικών αντικειμένων μιας χρήσης, όπως τα καλαμάκια και τα μαχαιροπίρουνα. Άλλωστε, η πιο ανησυχητική στατιστική των ερευνητών αφορά τη ματαιότητα της ρύπανσης: το 40% του πλαστικού που μολύνει τις θάλασσές μας προέρχεται από συσκευασίες και προϊόντα που χρησιμοποιήθηκαν μονάχα μία φορά προτού απορριφθούν.

Ανθρωποι από κάθε γωνιά του πλανήτη έπιασαν «δουλειά» και καθάρισαν παραλίες, ποτάμια, ακόμα και ολόκληρα χωριά.

Παρότι οι καταστροφικές συνέπειες της ρύπανσης του πλαστικού είναι ακόμη αναστρέψιμες, για να συμβεί αυτό απαιτείται όχι μόνο η άμεση δράση των κυβερνήσεων και των κατασκευαστών, αλλά και των ιδίων των καταναλωτών. Οι καμπάνιες που στοχεύουν στην καλλιέργεια περιβαλλοντικής συνείδησης είναι, επομένως, πιο σημαντικές από ποτέ άλλοτε. Ευτυχώς, χάρη στη δημιουργικότητά τους και στα σύγχρονα εργαλεία στα οποία βασίζονται, οι περιβαλλοντικές καμπάνιες του σήμερα ξεπερνούν την αδράνεια και καταφέρνουν να αγγίξουν με έξυπνους τρόπους τον σύγχρονο καταναλωτή.

Τρανό παράδειγμα: η παγκόσμια πρόκληση #trashtag, η οποία μέσα σε λίγα 24ωρα άγγιξε εκατοντάδες χιλιάδες χρήστες των μέσων κοινωνικής δικτύωσης, εμπνέοντάς τους να σπεύσουν σε τοποθεσίες που είναι καλυμμένες με σκουπίδια και πλαστικά απορρίμματα και να τις καθαρίσουν. Η καμπάνια του #trashtag ακολούθησε τη λογική της φρενιτίδας των προϋπαρχόντων προκλήσεων που έχουν εμφανιστεί τα τελευταία χρόνια στα social media, και καλούν τους κυρίως νεαρούς χρήστες να συμμετάσχουν σε κάποιο είδους δύσκολη δοκιμασία και να αναρτήσουν στιγμιότυπα στα προφίλ τους. Στο παρελθόν, το

περιεχόμενο των προκλήσεων ήταν αρκετά επιφανειακό – οι έφηβοι καλούνταν να καταπούν μια κουτάλι κανέλα, ή να αδειάσουν στο κεφάλι τους έναν κουβά με παγωμένο νερό, προπαντός για διασκέδαση και ενίοτε σε συνδυασμό με κάποιο ενημερωτικό ή ακτιβιστικό σκοπό. Το περασμένο Σάββατοκύριακο, η πρόκληση #trashtag άλλαξε τα δεδομένα των «viral» προκλήσεων, καλώντας τους χρήστες να καθαρίσουν μολυσμένες περιοχές και να δημοσιεύσουν φωτογραφίες αντιπαραθέτοντας το πριν και το μετά.

Σε μία μόλις εβδομάδα και δίχως κανένα συντονισμό, η πρόκληση ξεπέρασε κάθε προσδοκία με πάνω

από 350.000 χρήστες από κάθε γωνιά του πλανήτη να συμμετέχουν στην καμπάνια. Στο εντυπωσιακό κολάζ φωτογραφιών των χρηστών που συμμετείχαν, συναντά κανείς ένα συγκινητικό βαθμό ευαισθησίας: μία ομάδα Αμερικανών που μάζεψε όλα τα καπάκια μπουκαλιών και τα καλαμάκια που κάλυπταν μια αμμόμηδη παραλία της Καλιφόρνιας, μια άλλη από την Ινδία που μάζεψε πάνω από 200 σακούλες που βρέθηκαν σε ποτάμι της επαρχίας τους, μέχρι και ένα ολόκληρο χωριό από το Μεξικό που συγκεντρωσε συνολικά 30 κάδους με απορρίμματα.

Ισως όμως το πιο εντυπωσιακό χαρακτηριστικό της καμπάνιας είναι

ο αυθορμητισμός που χαρακτήρισε την απότομη εξαπλώσή της στον ιστό του Διαδικτύου. Στην πραγματικότητα, η ιδέα του #trashtag ξεκίνησε το 2015 από την εταιρεία ρούχων UCO, ωστόσο τότε δεν είχε καταφέρει να ξεπεράσει τις μερικές δεκάδες χρηστών του Διαδικτύου. Εντελώς τυχαία, πριν από μία εβδομάδα ένας απλός χρήστης του Facebook από την Αριζόνα ονόματι Μπίαρρον Ρομάν βρήκε την ξεχασμένη καμπάνια και αποφάσισε να την αναδημοσιεύσει δίχως μεγάλη φιλοδοξία. Προς έκπληξη του, όταν ξύπνησε το επόμενο πρωί, συνειδητοποίησε πως η δημοσίευσή του είχε ήδη αγγίξει 100.000 προφίλ στην πλατφόρμα κοινωνικής δι-

Η ιδέα ξεκίνησε το 2015, χωρίς μεγάλη απήχηση – Πριν από μία εβδομάδα ένας χρήστης του Facebook από την Αριζόνα αποφάσισε να την αναδημοσιεύσει.

κτύωσης. «Μέσα σε λίγες ώρες είχα λάβει εκατοντάδες μηνύματα με φωτογραφίες από καθαρισμούς», ανέφερε έκπληκτος στους δημοσιογράφους.

Σαφώς, ο δρόμος για την εξάλειψη του πλαστικού από τους ωκεανούς εξακολουθεί να είναι γεμάτος δυσκολίες – μια διαδικτυακή καμπάνια δεν είναι αρκετή για να καθαρίσει 150 εκατομμύρια τόνους ρύπων. Ωστόσο, το γεγονός πως δίχως καμία οργάνωση ή υποστήριξη, ένα ισχυρό περιβαλλοντικό μήνυμα εξαπλώθηκε σε όλο τον κόσμο, δεν μπορεί παρά να μας γεμίσει ελπίδα πως οι εποχές αλλάζουν και οι συνειδήσεις εξελίσσονται.

Τις σακούλες συνέλεξε ο καλλιτέχνης Σο Σιμπούγια από τους δρόμους της Ν. Υόρκης, τα τελευταία επτά χρόνια.

Ηχηρή έκκληση μέσω της τέχνης

Για τον Νεοϋορκέζο καλλιτέχνη Σο Σιμπούγια, τα μονότονα, εφήμερα πράγματα που περνούν από τη ζωή μας, κρύβουν μια απάνια ομορφιά. «Οι πλαστικές σακούλες εφάπτονται με τη ζωή μας για ένα πολύ σύντομο χρονικό διάστημα, αλλά η σκληρή πραγματικότητα είναι πως οι σακούλες που επιπλέουν στους ωκεανούς του κόσμου πιθανότατα θα ξεπεράσουν σε μακροβιότητα τη σύντομη ανθρώπινη ζωή μας», αναφέρει ο εκκεντρικός καλλιτέχνης. Σε μία προσπάθειά του να συμβιβαστεί με την εφήμερη ομορφιά των αντικειμένων μιας χρήσης και του καταστροφικού αντικτύπου που προκαλούν στο περιβάλλον, ο Σιμπούγια δημοσίευσε χθες το νέο του βιβλίο «Πλαστικό χαρτί» (Plastic Paper). Πρόκειται για έναν τόμο 144 σελίδων γεμάτο φωτογραφίες που απεικονίζουν την πολυμορφία των σχεδίων που εκτυπώνονται στις πλαστικές σακούλες μιας χρήσης. Κάθε μία από αυτές τις συνέλεξε με ευλάβεια ο καλλιτέχνης από τους δρόμους του Μεγάλου Μήλου, τα τελευταία επτά χρόνια.

«Δεν είναι μυστικό πως οι πλα-

Ενας ιδιαίτερος τόμος με φωτογραφίες όπου πρωταγωνιστούν... πλαστικές σακούλες – Όλα τα έσοδα θα πάνε σε οργανισμό για το περιβάλλον.

στικές σακούλες μιας χρήσης πνίγουν τις πόλεις και τον πλανήτη μας», αναφέρει ο Σιμπούγια, ο οποίος θα δωρίσει όλα τα έσοδα από την πώληση του συλλεκτικού βιβλίου στον οργανισμό Parley, που εργάζεται για να αντιστρέψει τη ζημιά που έχει γίνει στο οικοσύστημα από τα επιβλαβή πλαστικά. «Ωστόσο, ήθελα να τιμήσω την ομορφιά αυτών των αντικειμένων που περνούν από τη ζωή μας για ένα τόσο σύντομο χρονικό διάστημα», προσθέτει. Στόχος της συλλογής του, άλλωστε, είναι μια ηχηρή έκκληση στους αστούς του κόσμου για να δώσουν μεγαλύτερη προσοχή στα αντικείμενα που χρησιμοποιούν καθημερινά έτσι ώστε να τα επαναχρησιμο-

ποιούν τακτικά. Το πολύχρωμο βιβλίο, το οποίο περιέχει δημιουργικές φωτογραφίες από δεκάδες κορυφαίους φωτογράφους όπως ο Κολ Κένεντι και η Άννα Ρόμπερτς, κυκλοφόρησε χθες σε συλλεκτική έκδοση στο πλαίσιο ειδικής εκδήλωσης στο Γουέστ Βίλατζ της Νέας Υόρκης και εξαντλήθηκε σε μόλις μερικές ώρες.

Μαζί με το πρωτότυπο βιβλίο πωλήθηκαν επίσης και μία σειρά από φανελάκια και μπλουζάκια κατασκευασμένα από ίνες φυκιών, μια συνεργασία ομάδας καλλιτεχνών της Νέας Υόρκης με την εταιρεία ρούχων Pangaia. «Είμαι σίγουρος πως η αντίδραση των πιο κυνικών κριτικών θα είναι να κοροϊφθούν το βιβλίο μου – άλλωστε πώς είναι δυνατόν μια πλαστική σακούλα να θεωρείται τέχνη;» αναφέρει ο διακεκριμένος Νεοϋορκέζος φωτογράφος, προτού προσθέσει: «Το παράδοξο είναι πως η πραγματική τέχνη κρύβεται στα πιο μικρά πράγματα, στις πιο ασημαντες καθημερινές μας συνήθειες και στις τεράστιες επιπτώσεις που μπορούν να επιφέρουν στον πλανήτη που μας φιλοξενεί».

Θαλάσσια σκουπίδια βρίσκουν νέα χρήση, μέσω ενός πρωτότυπου διαγωνισμού για σχεδιαστές από 18 έως 35 ετών.

Δίχτυα-φαντάσματα ως πρώτη ύλη

Τα εγκαταλελειμμένα δίχτυα των ψαράδων που βρίσκονται διάσπαρτα στις θάλασσες του κόσμου θεωρούνται από τα πιο θανατηφόρα απορρίμματα και αποτελούν εξαιρετικά σημαντική περιβαλλοντική απειλή παγκοσμίως. Ταυτόχρονα, ωστόσο, συνιστούν και πρώτη ύλη που, χάρη στη χρήση των νέων τεχνολογιών και του έξυπνου σχεδιασμού, μπορεί να αξιοποιηθεί για ιδιαίτερα ευφάνταστα πρότζεκτ. Αυτή ακριβώς είναι η φιλοσοφία του καινοτόμου προγράμματος έρευνας και σχεδιασμού «Second Nature», μιας πολυδιάστατης συνεργασίας του Ιδρύματος Αικατερίνης Λασκαρίδη με το αρχιτεκτονικό γραφείο New Raw, που σκοπό έχει τη μελέτη και την ευαισθητοποίηση σχετικά με τη θαλάσσια ρύπανση από τα πλαστικά. Στην καρδιά του προγράμματος βρίσκονται τα λεγόμενα δίχτυα-φαντάσματα, ένα ιδιαίτερα συχνό φαινόμενο στις ελληνικές θάλασσες με αμέτρητους κινδύνους για τη θαλάσσια πανίδα, αλλά ταυτόχρονα και δεκάδες ευκαιρίες για την αξιοποίησή τους σε σύγχρονα σχέδια και προγράμματα γαλάζιας και κυκλικής οικονομίας.

Αξιοποίησή τους σε σύγχρονα σχέδια, στο πλαίσιο καινοτόμου προγράμματος του Ιδρύματος Αικατερίνης Λασκαρίδη.

Στο πλαίσιο του καινοτόμου προγράμματος, το ίδρυμα έχει οργανώσει σειρά από δρώμενα, όπως ένα βραβευμένο ντοκιμαντέρ μικρού μήκους της υποψήφιας για Όσκαρ κινηματογραφίστριας Δάφνης Ματζιάρακη, ένα συμπόσιο με κορυφαίους Ευρωπαίους επιστήμονες και ειδικούς σε θέματα περιβάλλοντος, καθώς και διάφορα εκπαιδευτικά προγράμματα για μαθητές και επισκέπτες του ιδρύματος σχετικά με το πρόβλημα της ρύπανσης των θαλασσών από τα δίχτυα-φαντάσματα και τα πλαστικά απορρίμματα. Ωστόσο, ίσως το πιο ενδιαφέρον κομμάτι της πρωτοβουλίας είναι ο διαγωνισμός βιομηχανικού σχεδιασμού «Second Nature», ο οποίος καλεί ταλαντούχους νέους Έλληνες

σχεδιαστές από 18 μέχρι 35 ετών να δημιουργήσουν και να παρουσιάσουν ένα πρωτότυπο προϊόν φτιαγμένο από πλαστικά απορρίμματα ή ανακυκλώσιμα υλικά. Στη συνέχεια, οι σχεδιαστές που διακρίνονται λαμβάνουν καθοδήγηση και συμβουλές για τη μετατροπή των περιβαλλοντολογικών σχεδίων τους σε ανεπιτυγμένες επιχειρήσεις με συνέιδηση.

Πριν από μερικούς μήνες, έληξε η πρώτη φάση του διαγωνισμού, με τα δέκα πιο ξεχωριστά σχέδια να προχωρούν στην επόμενη φάση και να διαγωνίζονται για τρία χρηματικά έπαθλα ύψους 2.500 ευρώ. Παρότι ο διαγωνισμός βρίσκεται ακόμη σε εξέλιξη, μια ματιά στους συμμετέχοντες αρκεί για να εξοπλιστεί κανείς με ελπίδα για την εξέλιξη των ωκεανών. Ανάμεσά τους βρίσκονται ένα φίλτρο θαλάσσιων μηχανών που διαχωρίζει τα μικροπλαστικά κατά τη λειτουργία της μηχανής, σηματοδότες φτιαγμένες εξ ολοκλήρου από πλαστικά απορρίμματα, αλλά και παιχνίδια φτιαγμένα από ανακυκλωμένο πλαστικό με στόχο την ευαισθητοποίηση των παιδιών.

Αντάρτικο από τρεις πρώην στην Τουρκία

Αμπντούλάχ Γκιουλ, Αχμέτ Νταβούτογλου και Αλί Μπαμπατζάν ετοιμάζουν νέο πολιτικό σχηματισμό μετά τις δημοτικές εκλογές

Του ΝΙΚΟΥ ΣΤΕΛΓΙΑ

Μια ιστοσελίδα, που φέρει την ονομασία «ένα νέο κόμμα», προκάλεσε μέσα σε λίγα εικοσ τετράωρα αναστάτωση στο τουρκικό πολιτικό προσκήνιο. Το κύμα αντιδράσεων έφτασε σε τέτοιο σημείο που οι ιδιοκτήτες της υποχρεώθηκαν να αναστείλουν προσωρινά την λειτουργία της, κάνοντας αναφορά στις πιέσεις που δέχθηκαν από διάφορες πλευρές.

Η σελίδα «ένα νέο κόμμα» ήρθε στο προσκήνιο της τουρκικής επικαιρότητας σε μια στιγμή, κατά την οποία στους πολιτικούς κύκλους της Άγκυρας συζητείται το ενδεχόμενο διάσπασης του κυβερνώντος Κόμματος Δικαιοσύνης και Ανάπτυξης (ΑΚΡ) και η δημιουργία ενός νέου κεντρώου πολιτικού φορέα, αμέσως μετά τις δημοτικές εκλογές της 31ης Μαρτίου.

Οι φήμες έχουν αναστατώσει το τουρκικό Προεδρικό, ενώ ο Ερντογάν προειδοποιεί δημοσίως πρώην συνοδοιπόρους του οι οποίοι ετοιμάζονται να χωρίσουν τους δρόμους τους με το Κόμμα Δικαιοσύνης και Ανάπτυξης (ΑΚΡ). Κάνει λόγο για «προδοτική» ενέργεια και απειλεί ότι το τμήμα θα είναι μεγάλο.

Ο πικραμένος Γκιουλ

Ποιοι βρίσκονται πίσω από το νέο πολιτικό εγχείρημα που δεν αποκλείεται να αλλάξει τις πολιτικές ισορροπίες στο τουρκικό πολιτικό προσκήνιο; Ποιοι πολιτικοί πρωταγωνιστές οραματίζονται την ανάδυση ενός νέου δεξιού φορέα; Σύμφωνα με πληροφορίες από την τουρκική πρωτεύουσα, πρωταγωνιστικό ρόλο διαδραματίζουν προσωπικότητες που ίδρυσαν το ΑΚΡ

και την προηγούμενη δεκαετία βρέθηκαν σε πόστα-κλειδιά της τουρκικής κυβέρνησης.

Οι πληροφορίες θέλουν τον Αμπντούλάχ Γκιουλ, τον τώως Πρόεδρο της Τουρκίας, να κινεί τα νήματα στο παρασκήνιο και να προετοιμάζεται για την δυναμική επιστροφή του στο πολιτικό προσκήνιο. Σε στενή συνεργασία με πρώην ηγετικά στελέχη του ΑΚΡ και άλλων κεντρώων κομμάτων, ο κ. Γκιουλ οραματίζεται την δημιουργία ενός νέου φιλελεύθερου συνασπισμού που θα είναι σε θέση να δώσει τέλος μέσα σε σύντομο χρονικό διάστημα στην τροχιά αυταρχισμού της Τουρκίας.

Μέχρι στιγμής ο κ. Γκιουλ και οι συνεργάτες του δεν επιβεβαιώνουν την δημιουργία του νέου φορέα. Το επίτελείο του κ. Γκιουλ τηρεί σιγήν ιχθύος, ρίχνοντας το βάρος του κυρίως στις παρασκηνιακές ζυμώσεις στον χώρο της κεντροδεξιάς.

Η σιωπή του κ. Γκιουλ οφείλεται κυρίως στα όσα διαδραματίστηκαν το προηγούμενο διάστημα. Την περίοδο των προεδρικών εκλογών, ο Επιτελάρχης της Τουρκίας κατέβηκε με στρατιωτικό ελικόπτερο στην αυλή της κατοικίας του κ. Γκιουλ, στην Κωνσταντινούπολη, και σε αυστηρό τόνο τον κάλεσε να αποσύρει την υποψηφιότητά του, κάτι που τελικά πέτυχε.

Αντεπίθεση Νταβούτογλου

Σύμφωνα με πληροφορίες που δεν έχουν ωστόσο επιβεβαιωθεί, εκτός από τον κ. Γκιουλ, περνά στην αντεπίθεση και ο πρώην Πρωθυπουργός της Τουρκίας, Αχμέτ Νταβούτογλου. Στην πραγματικότητα η νέα πολιτική πρωτοβουλία του κ. Νταβούτογλου ξεκίνησε ξε-

Ο Ερντογάν προειδοποιεί δημοσίως τους πρώην συνοδοιπόρους του. Κάνει λόγο για «προδοτική» ενέργεια και απειλεί ότι το τμήμα θα είναι μεγάλο.

χωριστά από αυτήν του κ. Γκιουλ. Ωστόσο, όλα δείχνουν ότι οι δρόμοι των δυο πολιτικών συναντήθηκαν εκ νέου, με τα δύο ξεχωριστά επίτελεια να βολιδοσκοπούν την δημιουργία ενός κοινού πολιτικού φορέα.

Ο κ. Νταβούτογλου απομακρύνθηκε από το αξίωμα του Πρωθυπουργού, λίγο πριν από το αποτυχημένο πραξικόπημα, με προσωπική παρέμβαση του Ερντογάν. Σύμφωνα με συνεργάτες του κ. Νταβούτογλου, ο ίδιος δεν ξεπέρασε ποτέ αυτό το τραύμα και δεν κρύβει τον προβληματισμό του για την τροπή των εξελίξεων στο πολιτικό προσκήνιο της Τουρκίας.

Όπως ο κ. Γκιουλ, έτσι και ο κ. Νταβούτογλου οραματίζεται την εξομάλυνση των σχέσεων της Τουρκίας με τους συμμάχους της, κυρίως με τις μεγάλες δυνάμεις της Δύσης και τις ΗΠΑ. Οι δυο άνδρες τάσσονται, επίσης, υπέρ της ομαλοποίησης των σχέσεων του τουρκι-

κού κράτους με τους γείτονές της και τους Κούρδους της Μεσοποταμίας. Για το εσωτερικό της χώρας επιθυμούν να θέσουν τέρμα στην αυταρχική διακυβέρνηση του Προέδρου Ερντογάν.

Ο φιλόδοξος Μπαμπατζάν

Στο νέο εγχείρημα ξεχωρίζουν και άλλες σημαντικές προσωπικότητες της τουρκικής Δεξιάς. Ο πρώην Υπουργός Οικονομίας και Υπουργός Εξωτερικών της Τουρκίας, Αλί Μπαμπατζάν, είναι από αυτούς που δεν κρύβουν τις φιλοδοξίες τους για την ηγεσία της τουρκικής κεντροδεξιάς.

Τις φιλοδοξίες τους για τη νέα περίοδο της πολιτικής σκηνής της Τουρκίας, δεν κρύβουν και άλλα πρώην υψηλόβαθμα στελέχη του ΑΚΡ. Τη νέα προσπάθεια υποστηρίζουν και πρώην στελέχη κεντροδεξιών κομμάτων, πολιτικές προσωπικότητες που εισήλθαν στην

πολιτική μέσα από τις δομές του Κόμματος Μπέρας Πατρίδας και του Κόμματος Ορθού Δρόμου.

Τούρκοι αναλυτές εκτιμούν ότι η προσπάθεια για την δημιουργία του νέου φορέα θα αναπτύξει νέα δυναμική μετά τις δημοτικές εκλογές. Σε περίπτωση που το ΑΚΡ δεχθεί ισχυρά πλήγματα σε αυτές τις εκλογές, το νέο κίνημα θα έχει την δυνατότητα να ξεκινήσει την πορεία του με περίπου 50 βουλευτές από το ΑΚΡ και το Ρεπουμπλικανικό Λαϊκό Κόμμα, που θα αποχωρήσουν από τα κόμματα τους και θα ενταχθούν στο νέο σχήμα.

Δύσκολο εγχείρημα

Θα μπορούσε το νέο κεντρώο κίνημα να σημειώσει επιτυχία και να αναπτύξει σημαντική δυναμική μέχρι τις προεδρικές και βουλευτικές εκλογές του 2023; Θα μπορούσαν οι κ.κ. Γκιουλ, Νταβούτογλου και Μπαμπατζάν και άλλα πρώην ηγετικά στελέχη της τουρ-

κικής Δεξιάς να θέσουν τέρμα στην αυταρχική πορεία του κ. Ερντογάν;

Εκ πρώτης όψεως, η απάντηση του παραπάνω ερωτήματος είναι θετικού περιεχομένου. Στον κεντρώο χώρο υπάρχει ένα κενό. Το ΑΚΡ του κ. Ερντογάν έχει «μετακομίσει» στον χώρο της εθνικιστικής και συντηρητικής Δεξιάς. Η αξιωματική αντιπολίτευση δεν είναι σε θέση να καλύψει το κενό που αφήνει πίσω του το ΑΚΡ στον κεντρώο χώρο από πολλές απόψεις.

Στο οικονομικό πεδίο οι εξελίξεις δεν είναι ενθαρρυντικές για την Τουρκία. Το ίδιο ισχύει και για την τουρκική διπλωματία. Υπό αυτές τις συνθήκες, ένας νέος πολιτικός φορέας, με ισχυρές προσωπικότητες και φιλελεύθερο προφίλ θα μπορούσε να αλλάξει τα πολιτικά δεδομένα.

Ωστόσο, το νόμισμα έχει και μια άλλη όψη. Από την περίοδο του πρόσφατου δημοψηφίσματος, η Τουρκία έχει αλλάξει πολιτεύμα, πολιτική τροχιά και κατευθύνσεις στο διπλωματικό πεδίο. Στο εσωτερικό της παρουσιάζει αυταρχικά αντανάκλαστικά και στο εξωτερικό δεν εμπνέει εμπιστοσύνη στους συμμάχους και γείτονές της. Το νέο πολιτεύμα της Τουρκίας δεν αφήνει πολλά περιθώρια για ελεύθερη πολιτική δράση της αντιπολίτευσης. Ο ίδιος ο Πρόεδρος της χώρας φτάνει στο σημείο να απειλήσει με τον κίνδυνο της φυλάκισης αρχηγούς της αντιπολίτευσης που διαφωνούν με την γραμμή του. Υπό αυτές τις συνθήκες, το σίγουρο είναι ότι, αν και εφόσον δρομολογηθεί η δημιουργία του νέου κεντρώου πολιτικού φορέα, θα βρεθεί αντιμέτωπος με αντιδημοκρατικές μεθοδεύσεις, οι οποίες ενδέχεται να επισκιάσουν τους στόχους του.

ΠΡΩΤΗ ΠΙΑΣΑ

ΣΠΟΡ FM 95.0

Η ΜΑΧΗ ΤΩΝ ΤΙΤΑΝΩΝ: ΠΟΛΙΤΙΚΗ Ή ΑΘΛΗΤΙΚΑ;
ΔΕΥΤΕΡΑ-ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 7:00 - 10:00

ΜΙΧΑΛΗΣ ΤΣΙΚΑΛΑΣ

ΓΙΩΡΓΟΣ ΛΟΓΙΔΗΣ

GET IT ON Google play

Download on the App Store

LISTEN LIVE 24sports.com.cy

Τα μεγάλα ρεκόρ και οι τίτλοι του Κριστιάνο Ρονάλντο

Ο 34χρονος star, με τα κατορθώματά του, έχει σημαδέψει για πάντα το παγκόσμιο ποδόσφαιρο

Του **ΓΙΩΡΓΟΥ ΠΑΤΤΙΚΗ**

Ο Κριστιάνο Ρονάλντο είχε στις 5 Φεβρουαρίου τα γενέθλιά του, «έκλεισε» τα 34 χρόνια, αλλά εξακολουθεί με τους άθλους του να αποδεικνύει ότι αποτελεί «φαινόμενο» για το ποδόσφαιρο.

Τα επιτεύγματά του είναι εκπληκτικά. Οι φανατικοί θαυμαστές του σε όλη τη γη είναι αμέτρητοι αλλά έχει και ορκισμένους εχθρούς που λατρεύουν να τον μισούν. Ελάχιστοι όμως αμφισβητούν πλέον την αξία του, το ταλέντο του και την εργατικότητα του, την αφοσίωσή του στον στόχο του να είναι ο κορυφαίος στο πιο δημοφιλές άθλημα στον κόσμο. Έχτισε με «ποταμούς» ιδρώτα (και πολλά δάκρυα), έναν ωραίο «μύθο» και φροντίζει να τον συντηρεί και να τον εμπλουτίζει.

Είχε πάρα πολύ δύσκολα παιδικά χρόνια, αλλά κατάφερε να ανελιχθεί, έχοντας να υπερβεί μεγάλα εμπόδια, να ξεπεράσει τεράστιες δυσκολίες, δίχως να αφήσει τις «πληγές» που του

Ο Ρονάλντο έχει κατακτήσει τίτλο όπου κι αν έχει πάει, με όποια ομάδα κι αν έχει παίξει, σε όποιο πρωτάθλημα κι αν έχει αγωνιστεί.

δημιουργήθηκαν, να τον επηρεάσουν αρνητικά, αλλά να αποτελέσουν «εφόδια» για την εκπληκτική πορεία του προς την κορυφή.

Έχει πάρει σχεδόν τα πάντα από τίτλους, έχει διακρίσεις σε ατομικό επίπεδο, είναι ο πλουσιότερος ποδοσφαιριστής στον κόσμο και αποτελεί ένα brand name που πουλάει όσο κανένα άλλο. Δεν ξεχωρίζει για τον καλό του χαρακτήρα, είναι ο «τύπος» με το αλαζονικό βλέμμα, που ιντριγκάρει και προκαλεί συζητήσεις επί συζητήσεων σε κάθε γωνιά του πλανήτη, αλλά ο «CR7» έχει γράψει ιστορία ως ο καλύτερος Πορτογάλος ποδοσφαιριστής της ιστορίας (ξεπέρασε Εουσέμιο και Φίγκο)! Το παλικάράκι από τη Μαδέιρα έγινε «θρύλος» που κατάφερε να κατακτήσει τον κόσμο όλο.

Ο Κριστιάνο Ρονάλντο έχει και στη φετινή σεζόν με τη Γιουβέντους φοβερές επιδόσεις, καθώς σε 36 αγώνες με τους «μπανκονέρι» σε όλες τις διοργανώσεις έχει πετύχει 23 γκολ και έχει δώσει 11 ασίστ.

Έχει πάθει... υπερκούωση!

Από τη Σπόρτινγκ Λισαβόνας στη Μάντσεστερ Γιουνάιτεντ και από εκεί στη Ρεάλ Μαδρίτης και από το περασμένο καλοκαίρι στη Γιουβέντους, ο Πορτογάλος σούπερ star δεν είχε ποτέ πρόβλημα να πει «ναι» σε νέες προκλήσεις.

ΠΑΡΑΣΚΗΝΙΑ

ΚΟΑ και απαντήσεις

Αναπόφευκτα, λόγω της φύσεως του θέματος Ουζόχο, ο ΚΟΑ είχε βρεθεί στο επίκεντρο. Σωστά ο Οργανισμός δεν θέλησε να... ρίξει λάδι στη φωτιά, απαντώντας και στην ουσία μπαίνοντας σε αντιπαράθεση εκείνες τις μέρες. Σωστά, επίσης, δεσμεύθηκε να απαντήσει και να ξεκαθαρίσει το σκηνικό, σε σχέση με τις δικές του ενέργειες. Ωστόσο, σχεδόν έναν μήνα μετά την ολοκλήρωση της υπόθεσης, δεν το έχει ακόμη πράξει, έχοντας προγραμμάτισει και ακυρώσει, προ λίγων ημερών, μια συνέντευξη Τύπου για το θέμα αυτό και όχι μόνο.

* * * * *

Ομόνοια και Μακάρειο

Βρε, πώς αλλάζουν οι καιροί. Όταν πρώτη η ποδοσφαιρική εταιρία του ΑΠΟΕΛ, προ τριετίας περίπου, ενδιαφέρθηκε για τη διαχείριση του Μακάρειου σταδίου, στην Ομόνοια είχαν προκύψει αντιδράσεις. «Η ΟΜΟΝΟΙΑ υπενθυμίζει ότι ο χώρος αποτελεί δημόσια περιουσία, η οποία φιλοξενεί ιστορικούς συλλόγους, διαφορετικά αθλήματα, τμήματα και σχολές του κυπριακού μαζικού αθλητισμού. Ως τέτοια πρέπει

ΤΑ 22 ΠΙΟ ΣΗΜΑΝΤΙΚΑ ΡΕΚΟΡ

- ➊ Τα περισσότερα γκολ σε ευρωπαϊκές διοργανώσεις: **127**
- ➋ Τα περισσότερα γκολ στο Τσάμπιονς Λιγκ: **125**
- ➌ Τα περισσότερα γκολ σε μια σεζόν στο Τσάμπιονς Λιγκ: **17** (2013-14)
- ➍ Περισσότερες νίκες σε τελικούς Τσάμπιονς Λιγκ: **5**
- ➎ Ο μοναδικός ποδοσφαιριστής που έχει σκοράρει σε **3** τελικούς Τσάμπιονς Λιγκ
- ➏ Ο μοναδικός ποδοσφαιριστής που έχει σκοράρει και στα **6** ματς των ομίλων του Τσάμπιονς Λιγκ

- ➐ Ο μοναδικός ποδοσφαιριστής που έχει σκοράρει σε **11** σερί ματς στο Τσάμπιονς Λιγκ
- ➑ Ο μοναδικός ποδοσφαιριστής που έχει σκοράρει **10** γκολ κόντρα σε μια ομάδα στο Τσάμπιονς Λιγκ (Γιουβέντους)
- ➒ Τα περισσότερα γκολ στην ιστορία της Ρεάλ Μαδρίτης: **450**
- ➓ Τα περισσότερα βραβεία ως Καλύτερος Ποδοσφαιριστής της UEFA: **4**
- ➔ Περισσότερες Χρυσές Μπάλες: **5** (όσες και ο Λιονέλ Μέσι)
- ➕ Περισσότερα βραβεία FIFA best player: **5** (όσα και ο Λιονέλ Μέσι)
- ➖ Περισσότερες συμμετοχές στην καλύτερη ομάδα της χρονιάς στην UEFA από το κοινό: **13**

ΜΕ ΤΗΝ ΕΘΝΙΚΗ

- ➐ Περισσότερες συμμετοχές σε EURO: **21**
- ➑ Περισσότερες συμμετοχές σε EURO και Παγκόσμια: **38** (μαζί με τον Μπάστιαν Σβάινστάιγκερ)
- ➒ Περισσότερα γκολ σε EURO: **9** (όσα και ο Μισέλ Πλατινί)
- ➓ Περισσότερα EURO στα οποία σκόραρε: **4**
- ➔ Ο μοναδικός ποδοσφαιριστής που έχει σημειώσει **3** γκολ σε διαφορετικά EURO (2012, 2016)
- ➕ Τα περισσότερα γκολ σε EURO (μαζί με τα προκριματικά): **29**
- ➖ Τα περισσότερα γκολ σε προκριματικά EURO και Παγκοσμίου Κυπέλλου: **50**
- ➗ Περισσότερες συμμετοχές με Εθνική Πορτογαλίας: **154**
- ➘ Περισσότερα διεθνή γκολ για Ευρωπαίο ποδοσφαιριστή: **85**

ΟΙ ΤΙΤΛΟΙ

Σπόρτινγκ Λισαβόνας

1 Σούπερ Καπ Πορτογαλίας (2002)

Μάντσεστερ Γιουνάιτεντ

3 Πρέμιερ Λιγκ (2007, 2008, 2009)
1 Κύπελλο Αγγλίας (2004)
2 Λιγκ Καπ (2006, 2009)
2 Κομιούντι Σιλντ (2007, 2008)
1 Τσάμπιονς Λιγκ (2008)
1 Παγκόσμιο Κύπελλο Συλλόγων (2008)

Ρεάλ Μαδρίτης

2 Πριμέρα Ντιβιζιόν (2012, 2017)
2 Κύπελλα Ισπανίας (2011, 2014)
2 Σούπερ Καπ Ισπανίας (2012, 2017)
4 Τσάμπιονς Λιγκ (2014, 2016, 2017, 2018)
3 Ευρωπαϊκά Σούπερ Καπ (2014, 2016, 2017)
3 Παγκόσμια Συλλόγων (2014, 2015, 2017)

Γιουβέντους

1 Σούπερ Καπ Ιταλίας (2019)

Εθνική Πορτογαλίας

1 Ευρωπαϊκό (2016)

Ο Ρονάλντο ήταν αυτός που «σφράγισε» με δικό του γκολ την αναμέτρηση των «μπανκονέρι» με τη Μίλαν, στα μέσα Ιανουαρίου, και τους χάρισε το ιταλικό Σούπερ Καπ.

Είναι ο πρώτος τίτλος της Γιουβέντους για το 2019 και, φυσικά, ο πρώτος δικός του με τη φανέλα της «Μεγάλης Κυρίας». Βέβαια, ο ιταλικός σύλλογος έδωσε τα 100 εκατομμύρια ευρώ το περασμένο καλοκαίρι στη Ρεάλ με κύριο στόχο ο Κριστιάνο να τη βοηθήσει να κατακτήσει το Τσάμπιονς Λιγκ. Με

το χατ τρικ και τη σπουδαία εμφάνισή του στον επαναληπτικό με την Αθλέτικο Μαδρίτης, απέδειξε σε όλους ότι παραμένει «σταθερή αξία».

Είναι προφανές, εξάλλου, ότι και ο ίδιος ο Πορτογάλος θέλει σαν τρελός να οδηγήσει τη Γιουβέντους στην κατάκτηση του τίτλου της κορυφαίας ευρωπαϊκής διασυλλογικής διοργάνωσης με απώτερο στόχο να φτάσει και ο ίδιος στην έκπη «Χρυσή Μπάλα» της σπουδαίας καριέρας του.

Ο Ρονάλντο έχει κατακτήσει τίτλο

όπου κι αν έχει πάει, με όποια ομάδα κι αν έχει παίξει, σε όποιο πρωτάθλημα κι αν έχει αγωνιστεί. Ο πρώτος του τίτλος με τη Γιουβέντους (Σούπερ Καπ Ιταλίας), είναι ο 29ος συνολικά στην καριέρα του σε συλλογικό, αλλά και εθνικό επίπεδο, διότι μην ξεχνάμε ότι το 2016 κατέκτησε το EURO με την Πορτογαλία στα γήπεδα της Γαλλίας.

Έχει σπκώσει το Τσάμπιονς Λιγκ πέντε φορές, τέσσερις με τη «Βασιλισσα» και μία με τους «κόκκινους διαβόλους».

τον δρόμο. Αν όμως δεν τον βρει; Ο Σοφοκλέους ξέρει, ίσως και ο Κερκέζ.

* * * * *

Λέτε να υπάρξει ανατροπή;

Σημαντική κρίνεται η συνάντηση που ανάμεσα στην ηγεσία του ΚΟΑ και τον υπουργό Δικαιοσύνης Ιωνά Νικολάου για την κάρτα φιλάθλου. Φέτος είναι δύσκολο να αλλάξει σιδηόποτε, αλλά ας κάνουμε λίγο υπομονή γιατί στην Κύπρο δεν είναι η πρώτη φορά που βιώσαμε ανατροπές. Αν είναι πάντως να γίνει κάτι, θα αφορά τη μεταφορά του μπτρώου φιλάθλων στα σωματεία. Προς το παρόν, η πλήρης κατάργηση είναι κάτι που στον ΔΗΣΥ δεν έχουν διάθεση να συζητήσουν.

* * * * *

Ντρογκμπά παρόντος

Την Τρίτη στις 11 το πρωί στο κοινοτικό στάδιο Πύλας, έχει προγραμματιστεί φιλικός αγώνας μεταξύ της Νέας Σαλαμίνας και της τουρκικοκυπριακής MTG FC. Ο αγώνας τελεί υπό την αιγίδα του Διεθνούς Οργανισμού Peace and Sport. Παρών στην εκδήλωση θα είναι ο Ντινιέ Ντρογκμπά, ο οποίος είναι αντιπρόεδρος του οργανισμού. Ο Ντρογκμπά μάλιστα θα κάνει προθέρμανση με τους ποδοσφαιριστές των δύο ομάδων.

* * * * *

Πίεση στον Σοφοκλέους

Έντονες πιέσεις δέχθηκε ο Σοφοκλέους την προηγούμενη εβδομάδα προκειμένου να δείξει την πόρτα εξόδου στον Κερκέζ. Ο πρόεδρος αντέκρουσε την πίεση, διατηρώντας την εμπιστοσύνη προς το πρόσωπο του προπονητή. Μάλιστα, οι δύο άντρες είχαν πολύωρη συζήτηση για το πώς η ομάδα θα βρει

ΑΠΟΨΕΙΣ

Η «κριτική» της Δευτέρας

Του **ΧΡΙΣΤΟΥ ΖΑΒΟΥ**

Τα γράψαμε δεκάδες φορές. Μπ σου πω, μόλις την προηγούμενη εβδομάδα «ξοδέψαμε» τον χώρο μας στην εφημερίδα, σχολιάζοντας την αρρωστημένη νοοτροπία ή κουλτούρα που διαθέτουμε ως οπαδοί ως προς το πώς αντιλαμβανόμαστε επιτυχημένο ή αποτυχημένο έναν προπονητή. Λίγο-πολύ καταλήξαμε ότι η πιο τιμητική θέση στο άθλημα, στην

Κύπρο θεωρείται ξεσκονόπανο στα χέρια εργαζόμενου σε τμήμα καθαριότητας.

Τούτη ακριβώς η προσέγγιση δεν πολύ διαφέρει και στο πώς αντιλαμβανόμαστε γενικότερα την πορεία μιας ομάδας ή ενός ποδοσφαιριστή ατομικά. Ακόμη και της προσφοράς μιας διοίκησης, ενός προέδρου, ενός παράγοντα. Όλοι, μα όλοι αξιολογούνται ανάλογα με το τι συμβαίνει το Σάββατοκύριακο. Εάν το αποτέλεσμα είναι θετικό, τότε η «θεοποίηση», οι κολακείες και τα κομπλιμέντα γεμίζουν το μυαλό του καθενός από τη Δευτέρα και έπειτα. Εάν το αποτέλεσμα του αγώνα είναι αρνητικό, τότε η εκμηδένιση, οι προσβολές και η απαξίωση κυριαρχούν στην κουβέντα της Δευτέρας.

Με αυτή ακριβώς η νοοτροπία παρατηρείται εύκολα η «σχιζοφρενική» συμπεριφορά που χαρακτηρίζει κάποιους, ίσως τους περισσότερους, ως προς τις απόψεις που διαθέτουν και εκφράζουν. Τη μία εβδομάδα είναι σούπερ ευχαριστημένοι, αισιόδοξοι... το επόμενο επιταμμερο είναι πεσιμιστές, μηδενιστές.

Με αυτά και με αυτά, με όλες δηλαδή τις υπερβολές και τις ακραίες θέσεις, δεν μπορεί κανείς να αντιληφθεί την πραγματικότητα νηφάλια. Δεν υπάρχουν κριτήρια, δεν αναλύονται δεδομένα και δεν υφίσταται η σωστή αξιολόγηση.

Και όταν όλα αυτά, συντείνουν στο να μην υπάρχει εξέλιξη. Να μην υφίσταται το ιδεατό. Αυτό δηλαδή που θα έπρεπε να αποτελούσε παράδειγμα προς μίμηση. Ο μεγάλος και σοφός προπονητής, ο παίκτης σύμβολο, οι νεαροί που έχουν το μέλλον μπροστά τους, ο εμβληματικός πρόεδρος, η επιτυχημένη διοίκηση και πάει λέγοντας.

Δεν διατηρείται τίποτα. Αφού τα πάντα αξιολογούνται από το αποτέλεσμα και όχι από τη συνολική δουλειά που γίνεται. Εάν για παράδειγμα η Μπαρτσελόνα δεν ήταν στη Δυτική Μεσόγειο αλλά στην Ανατολική δεν θα μπορούσε ποτέ να αγγίξει το μεγαλείο της ως κλαμπ, αφού κάποιιο θα διέκοπταν την εξέλιξη, λόγω ενός αποτελέσματος ή κάποιων κακών εμφανίσεων. Κυρίως τη Δευτέρα. Εάν δε, θα υπάρχε ποτέ κάτι αντίστοιχο της όποιας Μπαρτσελόνα στο νησί μας, ούτε τη Δευτέρα παρούσα.

Οι χαμένοι του τηλεοπτικού παιχνιδιού

Του **ΓΙΩΡΓΟΥ ΛΟΓΙΑΔΗ**

Τεράστιο το ενδιαφέρον της υπόθεσης, η οποία εξελίσσεται τις τελευταίες μέρες, σε σχέση με την τηλεοπτική στήλη της Ομόνοιας και το ενδεχόμενο διακοπής της συνεργασίας της με την Primetel. Τεράστιο το ενδιαφέρον και με προεκτάσεις, οι οποίες δεν περιορίζονται μόνο στους δύο αυτούς... παίκτες του τηλεοπτικού παιχνιδιού.

Προεκτάσεις, οι οποίες αγγίζουν το τρίτο μέρος, μια άλλη τηλεοπτική πλατφόρμα, η οποία φυσιολογικά θα επωφεληθεί από το ενδεχόμενο διακοπής της συνεργασίας αυτής, προεκτάσεις που επηρεάζουν και όλες τις υπόλοιπες υφιστάμενες συμφωνίες τηλεοπτικών δικαιωμάτων, γιατί αναπόφευκτα, η όποια κατάληξη, είτε θα ανοίξει είτε θα κλείσει δρόμους για παρόμοιες κινήσεις στο μέλλον, από άλλες ομάδες, θα ανοίξει ή θα κόψει την όρεξη σε τηλεοπτικές πλατφόρμες, σε σχέση με την ασφάλεια που παρέχει ένα συμβόλαιο, με τις απαραίτητες υπογραφές, σφραγίδες και προκαταβολή...

Υπάρχει βέβαια ένα ακόμη μέρος του όλου τηλεοπτικού σκηνικού, ένας ακόμη... παίκτης. Ο φιλάθλος – τηλεθεατής και στην προκειμένη περίπτωση συνδρομητής. Σημαντικός ο ρόλος του, αφού στην ουσία σε αυτόν και τη μηνιαία συνδρομή του στοχεύουν οι τηλεοπτικές πλατφόρμες. Από την όποια κατάληξη του θέματος και της σχέσης Ομόνοια – Primetel, θα προκύψουν νικητές και χαμένοι, για να έχουμε, ωστόσο, ξεκαθάρα εικόνα θα πρέπει να περιμένουμε. Και αν θα πάμε σε μια δικαστική διαμάχη, ίσως πάρει καιρό να μετρηθούν κέρδη και ζημιές, να αναδειχθούν νικητές και ηττημένοι. Το μόνο σίγουρο και πολύ πριν από την όποια τελική κατάληξη, είναι πως χαμένους της όλης υπόθεση είναι ο κόσμος, ο φιλάθλος – τηλεθεατής. Χαμένος ήταν δηλ από καιρό, από τη στιγμή που σε μια χώρα με πληθυσμό κάτω του εκατομμυρίου και με ένα πρωτάθλημα επιπέδου μικρομεσαίας (ποδοσφαιρικής) χώρας, το τηλεοπτικό προϊόν διανέμεται σε δύο και από του χρόνου σε τρεις συνδρομητικές πλατφόρμες!

Τώρα γιατί χώρες με τεράστιο ποδοσφαιρικό εκτόπισμα, όπως η Αγγλία, η Ισπανία, η Γερμανία, η Γαλλία και η Ιταλία, προσφέρουν μεν το προϊόν τους με συνδρομή, με κεντρική, ωστόσο, διαχείριση και σε μια μόνο συνδρομητική πλατφόρμα και εμείς στην Κύπρο δεν μπορούμε να λειτουργήσουμε με αυτό τον τρόπο είναι άξιο απορίας. Ίσως γιατί το brand name των κυπριακών ομάδων είναι σε τέτοιο βαθμό και εκτόπισμα, που από μόνη της μια πλατφόρμα δεν μπορεί να το... αντέξει. Λέμε τώρα...

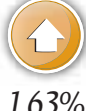
Μεταβολές εβδομάδας

Χ.Α.Κ.
2,6%

Χ.Α.
3,67%

Dow Jones

1,63%

Nasdaq

3,92%

Nikkei

2,02%

Dax

0,60%

FTSE 100

0,39%

SHELL
Επεκτείνεται
και στην
παραγωγή
ηλεκτρικής
ενέργειας
Σελ. 11

Πετρέλαιο

4,71%

€/ \$

0,74%

ΔΙΑΒΑΣΤΕ

ΕΛΛΑΔΑ

Μετοχές και ομόλογα θα δίνουν «χρυσή βίζα»

Η επένδυση σε ελληνικά ομόλογα, μετοχές και αμοιβαία κεφάλαια θα εξασφαλίζει στο εξής άδεια παραμονής σε πολίτες τρίτων χωρών, καθώς στο πολυνομοσχέδιο του Υπ. Οικονομίας προβλέπεται η διεύρυνση των εργαλείων που μπορούν να χρησιμοποιηθούν στο πρόγραμμα «χρυσή βίζα». **Σελ. 7**

ΕΠΕΝΔΥΤΕΣ ΑΚΙΝΗΤΩΝ

Στρέφονται σε κτίρια υψηλών προδιαγραφών

Αναπτύξεις εξ ολοκλήρου νέων κτιρίων, αλλά και ανακατασκευές υφιστάμενων θα βρεθούν στο επίκεντρο των δραστηριοτήτων εταιρειών επενδύσεων σε ακίνητη περιουσία, καθώς οι διοικήσεις αναζητούν αποδοτικότερους τρόπους για να εμπλουτίσουν το χαρτοφυλάκιο των ακινήτων τους. **Σελ. 12**

Απόδοση δεκαετών ομολόγων

	Απόδοση	Εβδομαδιαία αλλαγή
Κύπρος	1,72%	-0,13%
Γερμανία	0,08%	0,02%
Γαλλία	0,46%	0,04%
Ιταλία	2,49%	0,02%
Ισπανία	1,18%	0,14%
Ιρλανδία	0,67%	0,00%
Ελλάδα	3,80%	0,03%
Ην. Βασίλειο	1,22%	0,05%

Βαθμολογία από οίκους αξιολόγησης

Οίκος Αξιολόγησης	Μακρο- πρόθεσμο Χρέος	Βραχυ- πρόθεσμο Χρέος
DBRS	BBB (low)	R-2 (middle)
Fitch	BBB-	F3
Moody's	Ba2	NP
S&P	BBB-	A-3

Ακριβό μου ακίνητο, υψηλό μου ενοίκιο

Γιατί οι τιμές ακολουθούν ανοδική πορεία στη Λευκωσία – Ποιες περιοχές επηρεάζονται περισσότερο

Νέα δεδομένα στην αγορά ακινήτων δημιουργούνται στη Λευκωσία, με τα εμπορικά και επιχειρηματικά ανοίγματα, την αποπεράτωση της πλατείας Ελευθερίας, την παρούσα φοιτητών, τη λειτουργία ξενοδοχείων κατηγορίας

city και μπουτίκ, την άφιξη ξένων επενδυτών και τη γενιά των millennials. Οι παράμετροι αυτοί οδηγούν σε αύξηση των τιμών των ακινήτων, αλλά και των ενοικίων. Ωστόσο, οι τιμές δεν είναι οι ίδιες σε όλες τις περιοχές. Έγκωμν και

Άγιος Ανδρέας οι ακριβότερες περιοχές της πρωτεύουσας, Παλαιοιωάννησσαν και Καϊμακλί οι φθηνότερες. Οι τιμές μεταξύ διαμερισμάτων, κατοικιών και οικοπέδων μπορεί να διαφέρουν σε μια κλίμακα από 15-50%. Οι ενοικια-

στικές αξίες των ακινήτων στη δυτική Λευκωσία έχουν αυξηθεί περίξ των δύο ιδιωτικών πανεπιστημίων Ευρωπαϊκού και Λευκωσίας, λόγω της μεγάλης συγκέντρωσης φοιτητών. Υπολογίζεται ότι συνολικά στην περιοχή της

Έγκωμν υπάρχουν χίλιες φοιτητικές κλίνες. Ωστόσο παρά την αύξηση των κλινών η προσφορά δεν ικανοποιεί πλήρως την ζήτηση, και αυτό έχει ως αποτέλεσμα την διατήρηση, των τιμών των ενοικίων σε ψηλά επίπεδα. **Σελ. 4**

Ερευνα για συμφωνίες Facebook με εταιρείες τεχνολογίας

Οι αρμόδιες εισαγγελικές αρχές των Ηνωμένων Πολιτειών διενεργούν ποινική προκαταρκτική έρευνα για να διαλευκάνουν τι συμβαίνει με επίμαχες συμφωνίες που συνήψε η εταιρεία Facebook με πάμπολλες ισχυρές εταιρείες υψηλής τεχνολογίας (περισσότερες από 150) ώστε να τους κοινοποιήσει σωρεία δεδομένων εκατομμυρίων χρηστών του ομώνυμου κοινωνικού δικτύου της. Οι εισαγγελείς έδωσαν εντολή να τους παραχωρηθούν τα αρχεία τουλάχιστον δύο κορυφαίων κατασκευαστριών κινητών τηλεφώνων και άλλων ψηφιακών συσκευών. **Σελ. 9**

ΑΠΟΨΗ / Του ΠΑΜΠΟΥ ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ

Η σημερινή οικονομία αδικεί όσο ποτέ τους νέους

Η κυπριακή οικονομία έχει επανακτίσει στο σύνολό της την παραγωγή που απώλεσε ως απότοκο της μεγάλης χρηματοοικονομικής κρίσης. Το αρνητικό είναι ότι το δημόσιο χρέος έχει ανέβει σε μεγάλο ύψος, όμως το ΑΕΠ βρίσκεται πιο πάνω από τα επίπεδα πριν από την κρίση και η ανεργία μειώνεται σταθερά.

Υπάρχει όμως μια μεγάλη κατηγορία πολιτών που βρίσκονται σε χειρότερη θέση από ό,τι πριν από την κρίση. Πρόκειται για τους νέους ανθρώπους, οι οποίοι αδικούνται όσο ποτέ από τα δεδομένα της σημερινής οικονομικής κατάστασης.

Η ανεργία στους νέους είναι διπλάσια από ό,τι στον υπόλοιπο

πληθυσμό, παρά το γεγονός ότι οι νέοι της Κύπρου έχουν υψηλά ακαδημαϊκά προσόντα, όντας – οι περισσότεροι – απόφοιτοι τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Ακόμα και όταν βρίσκουν δουλειά, οι αρχικοί μισθοί εξακολουθούν να είναι χαμηλοί σε τόσο μεγάλο βαθμό που δεν μπορούν να υποστηρίξουν μια αξιοπρεπή διαβίωση.

Ο δημόσιος τομέας παραδοσιακά υπήρξε ένας καλός εργοδότης για νέους ανθρώπους στην Κύπρο. Ίσως κάποιος να έλεγε υπερβολικά καλός εργοδότης. Σήμερα ο δημόσιος τομέας έχει περιορίσει τις προσλήψεις νέων υπαλλήλων. Ακόμα όμως και αυτοί που εισέρχονται στον δημόσιο

τομέα δεν έχουν τα ωφελήματα που είχαν και έχουν οι παλαιότεροι. Η μεγάλη διαφορά έγκειται κυρίως στο πολύ γενναιόδωρο συνταξιοδοτικό σύστημα με το εφάπαξ και τη σύνταξη στα 60% περίπου του μισθού, ωφελήματα που καταργήθηκαν για τους νεοεισερχόμενους.

Οι νέοι υπήρξαν τα μεγάλα θύματα της κρίσης, καθώς η ανεργία ανάμεσά τους εκτινάχθηκε στο 50%, όταν οι επιχειρήσεις προσπάθησαν να αντιμετωπίσουν την πτώση στη ζήτηση με περιορισμό στο μισθολόγιο. Η ανεργία επέφερε μείωση στους μισθούς, αλλά και εξασθένιση των συντεχνιών που διαπραγματεύονται εκ μέρους των εργαζομένων. Ακό-

μα και σήμερα, μετά τη μείωση της ανεργίας, πολλοί νέοι εργάζονται με συνθήκες προσωρινής ή μερικής απασχόλησης.

Τι θα μπορούσε να γίνει για να περιοριστεί αυτή η άδικη κατάσταση για τους νέους; Το πρώτο είναι να αποφύγουμε εσφαλμένες ερμηνείες ότι οι σημερινοί νέοι είναι απρόθυμοι να δουλέψουν και καλομαθημένοι. Η πλειοψηφία των νέων προέρχεται από οικογένειες που δύσκολα τα βγάζουν πέρα. Ασφαλώς και θέλουν να δουλέψουν και να προχωρήσουν με τη ζωή τους. Η Κύπρος σήμερα δεν τους δίνει πολλές ευκαιρίες γι' αυτό πολλοί από αυτούς επιλέγουν να εργάζονται στο εξωτερικό. Έτσι όμως χάνει η οικο-

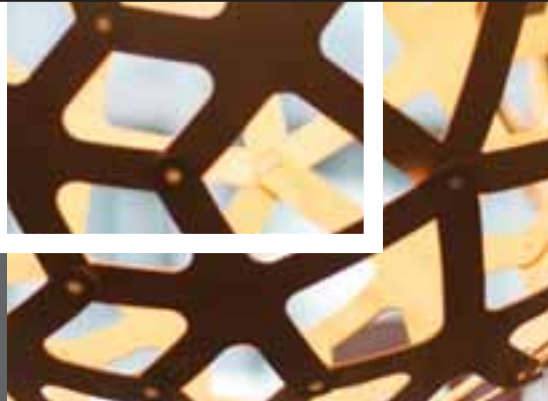
νομία μας ικανούς και εκπαιδευμένους ανθρώπους.

Είναι επίσης σημαντικό το θέμα της οικονομικής θέσης των νέων να μπει ψηλά στις προτεραιότητες της οικονομικής πολιτικής. Η οικονομία από μόνη της δεν πρόκειται να διορθώσει αυτή τη δυσμενή κατάσταση. Αντίθετα, η τάση –όχι μόνο στην Κύπρο– είναι να επιδεινώνεται αυτή η διαφορά. Αυτό που πρακτικά πρέπει να γίνεται είναι περισσότερες διευκολύνσεις για τους νέους στην έναρξη της επαγγελματικής τους ζωής, αλλά και προσπάθεια να υπάρξουν επενδύσεις, ντόπιες και ξένες, που θα δημιουργήσουν νέες, καλές θέσεις εργασίας.

22η Παγκόσμια Έρευνα για τους CEOs

Τα αποτελέσματα της έρευνας για την Κύπρο είναι διαθέσιμα στην ιστοσελίδα:
www.pwc.com.cy/ceosurvey

ΑΠΟΨΗ Του JASON LANGE*

Ο περίπλοκος λόγος προκαλεί σύγχυση

Μετά τη χρηματοπιστωτική κρίση του 2008, οι επίσημες ανακοινώσεις της Ομοσπονδιακής Τράπεζας των ΗΠΑ (Fed) έγιναν τόσο δυσανάγνωστες, που χρειαζόταν κανείς τουλάχιστον τετραετείς σπουδές για να τις κατανοήσει. Αυτό φαίνεται να αλλάζει σιγά σιγά, σύμφωνα με ανάλυση του Reuters. Από τον Φεβρουάριο του 2018, όταν ο Τζερόμ Πάουελ ανέλαβε τα νήια της Fed, οι επίσημες ανακοινώσεις που εκδίδονται μετά τις τακτικές συνεδριάσεις του διοικητικού συμβουλίου έχουν γίνει λιγότερο περίπλοκες. Συν τοις άλλοις, τα σχόλια του κεντρικού τραπεζίτη των ΗΠΑ στις συνεντεύξεις Τύπου είναι πιο απλά και άρα προσβάσιμα στον μέσο ακροατή. Αφενός, η αλλαγή αυτή είναι μέρος της προ-

Οι έμπειροι αναγνώστες των επίσημων ανακοινώσεων της Fed καταλήγουν στο συμπέρασμα πως, όταν ήταν περίπλοκος ο γραπτός λόγος, προκαλούσαν μεγαλύτερη μεταβλητότητα στους δείκτες των αγορών. Δεν είναι ξεκάθαρο, όμως, εάν η πρόσφατη απλοποίηση των ανακοινώσεων της Fed έχει βοηθήσει την κοινή γνώμη να κατανοήσει καλύτερα τα σχέδια της ομοσπονδιακής τράπεζας ή εάν έχει βελτιώσει τον τρόπο που οι αγορές ερμηνεύουν σωστά τις προθέσεις της.

«Θα περίμενε κανείς πως θα μειωνόταν η μεταβλητότητα των αγορών», σχολιάζει ο Τσάρλς Καλομοίρης, οικονομολόγος στο Πανεπιστήμιο Κολούμπια. Οι επενδυτές έχουν γίνει τελευταία πιο νευρικοί διότι επικρατεί αβεβαιότητα για την πορεία της παγκόσμιας οικονομίας και κατ' επέκταση την πολιτική της Fed. Παραδειγματος χάριν, ο κ. Πάουελ δεν άλλαξε τον Δεκέμβριο παλαιότερη διατύπωση της Fed που έλεγε πως είναι «αυτόματη» η διαδικασία μείωσης των τοποθετήσεων σε αμερικανικά ομόλογα. Παρ' όλα αυτά, οι τιμές των μετοχών παρουσίασαν μεγάλη πτώση, διότι οι επενδυτές ανέμεναν μεγαλύτερη ευελιξία από τη Fed.

Αναλύοντας τις επίσημες ανακοινώσεις της Fed από το 1994 μέχρι το 201, συμπεραίνει κανείς πως ήταν μεγαλύτερες οι διακυμάνσεις των αγορών όταν ο γραπτός λόγος ήταν πιο περίπλοκος. «Δεν παίζει ρόλο μόνον τι λες αλλά και ο τρόπος που το λες», σχολιάζει ο Ντέιβιντ -Γιαν Πάνσεν, οικονομολόγος στην κεντρική τράπεζα της Ολλανδίας. Ορισμένοι ερευνητές εξετάζουν μέχρι και τον συνδυασμό των λέξεων που συσχετίζονται με την αυστηρή ή τη χαλαρή νομισματική πολιτική. Στις 6 Φεβρουαρίου, ο κ. Πάουελ είχε δηλώσει πως οι υπεύθυνοι για τη νομισματική πολιτική των ΗΠΑ προσπαθούν να συντάξουν τις επίσημες ανακοινώσεις με τρόπο που να είναι κατανοητές από την Wall Street. Προσέθεσε, όμως, πως και ο ίδιος χρησιμοποιεί δικές του εκφράσεις για να γίνεται ευκολότερα αντιληπτός. Τον Ιανουάριο, όμως, ο κ. Πάουελ κατέφυγε σε μία πιο περίπλοκη γλώσσα στη συνέντευξη Τύπου μετά τη συνεδρίαση της Fed. Ο λόγος είναι ότι έπρεπε να εξηγήσει γιατί η ομοσπονδιακή τράπεζα θα διατηρήσει σταθερό το κόστος δανεισμού στην αμερικανική οικονομία.

* Ο κ. Jason Lange είναι αρθρογράφος του Reuters.

ΔΗΚΤΗΣ

diktis@kathimerini.com.cy

Στην «τύχη» η επιλογή Alpha Bank για σύγκριση με τα ΜΕΔ της Συνεργατικής Κυπριακής Τράπεζας.

Τυχαιά η αναφορά

Τυχαιά η σύγκριση τάσης της μείωσης των Μη Εξυπηρετούμενων Δανείων του Συνεργατισμού και της Alpha Bank επί εποχής που ήταν CEO ο Γιώργος Γεωργίου, που μεταξύ άλλων είναι και μέλος της Ερευνητικής Επιτροπής που έβγαλε το Πόρισμα για τον Συνεργατισμό. Δεν υπήρχαν άλλες τράπεζες για να συγκρίνει την πορεία των ΜΕΔ ο υπουργός, αντιληπτό.

• • • •

Κόμπος στο χτένι

Πρόταση νόμου για δήλωση μη εξυπηρετούμενων δανείων από πολιτικά πρόσωπα στο πόθεν έσχες τους κατέθεσαν κόμματα στην Ολομέλεια της Παρασκευής. Η πρόταση νόμου προνοεί ότι πολιτικά πρόσωπα τα οποία βάση νομοθεσίας είναι υπόχρεα να υποβάλλουν το πόθεν έσχες τους, θα πρέπει σε αυτό να συμπεριλαμβάνουν, αν υπάρχουν και μη εξυπηρετούμενα δάνεια. Μα καλά, έπρεπε να φτάσει ο κόμπος στο χτένι για να ενεργοποιηθούν οι βουλευτές και να προχωρήσουν σε νόμο που θα δηλώνουν τα ΜΕΔ τους; Έπρεπε να αποκαλυφθεί πως υπάρχουν ΠΕΠ στον Συνεργατισμό για να βγει ο γενικός εισαγγελέας και να δηλώσει πως πάνω από 35 βουλευτές έχουν Μη Εξυπηρετούμενα;

• • • •

Ονοματολογία s01e04

Το 2019 μπορεί να ονομαστεί από τώρα ως η χρονιά της ονοματολογίας. Είχε ανακοινωθεί από το 2018 πως θα έφτανε ο Άκερμαν από την Τράπεζα Κύπρου, άρα μέχρι να ανακοινώσει η Τρά-

πεζα Κύπρου τον Αράπογλου, έπαιζαν σενάρια. Έπειτα, παραιτείται αιφνιδίων ο Χούρικαν από την Τράπεζα Κύπρου και αρχίζει η ονοματολογία για την διαδοχή του. Ονοματολογία και για την θέση του Κεντρικού Τραπεζίτη. Και τώρα, θα αρχίσει η ονοματολογία για την θέση του υπουργού Οικονομικών, μετά τη δήλωση της αποχώρησής του μέχρι το τέλος του τρέχοντος έτους.

• • • •

Επισκέψεις στο Υπ. Οικονομικών

Την Παρασκευή, την ημέρα της δήλωσης αποχώρησης του υπουργού Οικονομικών Χάρη Γεωργιάδη στον τρίτο όροφο του Υπουργείου Οικονομικών,

Η ΛΕΞΗ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΑΣ

Τιμή Διάθεσης Αμοιβαίων Κεφαλαίων

Τιμή Διάθεσης Αμοιβαίων Κεφαλαίων καλείται η τιμή στην οποία ο επενδυτής αγοράζει τα μερίδια Αμοιβαίων Κεφαλαίων, και υπολογίζεται από το άθροισμα της καθαρής τιμής των μεριδίων και της προμήθειας αγοράς των Αμοιβαίων Κεφαλαίων.

Μάριος Χαραλαμπίδης
Καθηγητής Διοίκησης και Οικονομικών
Cyprus Institute of Marketing / The Cyprus Business School

νομικών, βρισκόταν σε περίοπτη θέση στέλεχος της Τράπεζας Κύπρου δίπλα στα πρόσωπα που παρακολουθούσαν τη συνέντευξη Τύπου. Αιτιολογική η επίσκεψη και η παρακολούθηση της δήλωσης.

• • • •

Γύρισαν επιτέλους σελίδα

Μετά από τρεις μήνες συζήτηση, δύο αναβολές και μια ώρα συζήτησης μόνο για τις τροπολογίες, η Ολομέλεια πέρασε τελικά τις αλλαγές για τα τέλη κυκλοφορίας και τον φόρο κατανάλωσης των οχημάτων. Προς ικανοποίηση εισαγωγέων, μεταχειρισμένων και μη που είδαν τις πωλήσεις τους να παίρνουν την κατηφόρα εν αναμονή των εξελίξεων. Προς ικανοποίηση φυσικά και των οδηγών παλαιών οχημάτων, καθώς τα αυξημένα τέλη δεν θα ισχύσουν για τα ήδη εγγεγραμμένα, αλλά για τις νέες εγγραφές. Άρα, τέλος καλό για όλους. Έκλεισε το κεφάλαιο, γυρίσαμε σελίδα. Πόσες σελίδες πρέπει να γυρίσουμε όμως για να φτάσουμε το κεφάλαιο της ηλεκτροκίνησης;

• • • •

Ποιος θα πρωτοπάρει

Η Ολομέλεια της Βουλής ψήφισε σε νόμους τις δύο προτάσεις νόμου για το Ταμείο Αλληλεγγύης προς τους κουρεμένους καταθέτες και κατόχους αξιογράφων, που κατέθεσαν οι κοινοβουλευτικές ομάδες ΔΗΣΥ, ΔΗΚΟ και Αλληλεγγύης. Σε αυτό το ταμείο θα δοθούν 55 εκατ. ευρώ σε δύο δόσεις και αριθμό τεμαχίων κρατικής γης ύψους 105 εκατ. ευρώ για να γίνει διαχείριση. Να δούμε ποιος θα πρωτοπάρει αποζημίωση από το Ταμείο.

Deloitte.

Tax Webcast - February 2019

Be informed on the latest tax updates

Watch the video and subscribe >

© 2019 Deloitte Limited

Tax

Τι μας λέει η οικοδομική βιομηχανία;

Βγήκαν και τα νέα στοιχεία των αδειών οικοδομής από τη Στατιστική Υπηρεσία για την χρονιά που μας πέρασε. Όπως ήταν αναμενόμενο, το 2018 ακολούθησε το σερί αυξήσεων στο συνολικό εμβαδόν αδειοδοτημένων έργων που παρατηρείται από το 2015 και μετά. Το αξιοσημείωτο, που μπορεί να πέρασε κάπως απαρατήρητο, είναι πως η αύξηση στο συνολικό αδειοδοτημένο εμβαδόν από το 2017 στο 2018 ήταν στο 11,9% σε αντίθεση με την αύξηση του 47,3% που σημειώθηκε από το 2016 στο 2017 και του 18,8% που σημειώθηκε από το 2015 στο 2016. Σημειώνω δε, πως η αύξηση από το 2014 στο 2015 ήταν 12,3%.

Θα εστιάσω στη σύγκριση δύο διετιών: αυτής του 2014 προς 2015 και αυτής του 2017 προς 2018. Και οι δύο είχαν μια μεταβολή στο συνολικό αδειοδοτημένο εμβαδόν της τάξης του 12%. Μήπως τα δύο παρόμοια νούμερα αυξήσεων υποδηλώνουν το ίδιο πράγμα; Υπάρχει κάτι το ανησυχητικό που πρέπει να γνωρίζουμε;

Η γνώμη μου είναι πως παρόλο που τα δύο νούμερα αυξήσεων φαινομενικά αφορούν παρόμοια μεγέθη, στην πραγματικότητα είναι διαφορετικά και από πίσω τους κρύβεται μια διαφορετική ιστορία που περιγράφει εντελώς διαφορε-

Η Λευκωσία εξακολουθεί να είναι πολύ σοβαρός παίκτης – ιδιαίτερα αν λάβει κάποιος υπόψη πως δεν έχει το πλεονέκτημα της θάλασσας.

τικά οικονομικά δεδομένα. Το επόμενο κοινό που έχουν είναι πως και οι δύο ιστορίες καταλήγουν σε θετικό συμπέρασμα.

Αν θυμηθούμε κάποια χρόνια πίσω, από το 2009 μέχρι και το 2014 (και των δύο χρονιών περιλαμβανομένων) αυτό το στατιστικό στοιχείο κατέγραφε αρνητικές μεταβολές ανά έτος. Δηλαδή, η οικοδομική δραστηριότητα συρρικνωνόταν αποδεικνύοντας έτσι πως η συνεισφορά της στην οικονομική ανάπτυξη ήταν αρνητική και γι' αυτό ως ένας σημαντικός πνεύμονας της οικονομίας συνεισέφερε στην (δηλαδή ενδυνάμυντην) καταγεγραμμένη ύφεση της περιόδου εκείνης.

Γι' αυτό όταν για πρώτη φορά μετά από έξι χρονιές συνεχούς συρρίκνωσης ήρθε η πρώτη αύξηση του 12,3% του 2015 ήταν ένα πρώτο θετικό σημάδι ότι σαν οι-

κονομία αρχίσαμε να βγαίνουμε από την κρίση.

Το θετικό σημάδι του 2015 φούντωσε για τα καλά τις επόμενες δύο χρονιές όπου η αύξηση ανήλθε στο 18,8% (το 2016) και στο 47,3% παρακαλώ (το 2017). Αυτά κατ' έμένα ήταν όχι τόσο ενθαρρυντικά σημάδια για διάφορους λόγους. Ας πούμε ένας λόγος ήταν η απότομη υπερθέρμανση του τομέα με ό,τι αυτό συνεπάγεται: απότομη αύξηση κόστους κατασκευής, χαλάρωση στην κατασκευαστική ποιότητα, αύξηση της προσφοράς χωρίς να υπάρχει βεβαιότητα ότι αντικατοπτρίζει ανάλογη αύξηση στη ζήτηση κλπ.

Γι' αυτό με έχει καθησυχάσει η αύξηση του 11,9% που σημειώθηκε το 2018. Αν και το 2018 ακολουθούσε τα μεγέθη του 2017 τότε θα είχαμε πραγματικό πρόβλημα, δεδομένων των πραγματικών επιπέδων της ζήτησης. Η πιο ήπια αύξηση του 11,9% κρίνεται γι' αυτό το λόγο θετική επειδή σημαίνει πως δεν συνεχίζει χωρίς λόγο και αιτία μια φρενιτίδα στην προσθήκη νέου στοκ ακινήτων. Είναι καλό να είμαστε πιο μαζεμένοι και να προσπαθούμε να αποκωδικοποιούμε τα σωστά επίπεδα ζήτησης έτσι ώστε να μην βρεθούμε με χιλιάδες τετραγωνικά μέτρα αδιάθετου στοκ.

Βλέποντας τώρα τον διαμοιρασμό αυτών των αδειοδοτημένων τετραγωνικών μέτρων ανά επαρχία, φαίνεται πως το 33% περίπου ανήκει στη Λευκωσία, το 31% περίπου στη Λεμεσό, περίπου το 11% στην Αμμόχωστο με κάτι παραπάνω να πηγαίνει στην Πάφο και το 13% στη Λάρνακα. Η Λευκωσία εξακολουθεί να είναι πολύ σοβαρός παίκτης – ιδιαίτερα αν λάβει κάποιος υπόψη πως δεν έχει το πλεονέκτημα της θάλασσας.

Το πραγματικά αξιοσημείωτο είναι η επίδοση της Αμμοχώστου που με μερίδιο 5,9% το 2017, ανέβηκε στο 10,9% το 2018. Φαίνεται πως το γεγονός ότι προχωρούν μεγάλα έργα όπως η μαρίνα και το γεγονός ότι ο τουρισμός ανθεί, ώθησε την εκπόνηση περισσότερων έργων.

Φυσικά σε απόλυτους αριθμούς η Αμμόχωστος ήταν ουραγός το 2016 με έργα 90.700 μ² και ήταν ουραγός το 2018 με 189.000μ². Η Λευκωσία το 2018 βρέθηκε στις 573.500μ² και η Λεμεσός στα 541.300μ².

Ας ελπίσουμε πως το πρόσημο στα επόμενα χρόνια θα είναι θετικό και τα μεγέθη λογικά.

Ο Ανδρέας Α. Ανδρέου, MRICS είναι CEO, APS Andreou Property Strategy - Chartered Surveyors

Τα βρήκαν τράπεζες - ΕΤΥΚ για τις εισφορές

Θα συνεχίσουν να εισφέρουν στα υφιστάμενα συντεχνιακά σχέδια ασφάλισης υγείας μέχρι το 2020

Του ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ

Εστω και αν δεν έχει ανακοινωθεί ακόμα επισήμως, τράπεζες και Ένωση Τραπεζικών Υπαλλήλων έδωσαν τα χέρια αναφορικά με τις εισφορές στα υφιστάμενα συντεχνιακά σχέδια ασφάλισης υγείας και τις εισφορές που θα γίνονται για σκοπούς εφαρμογής του Γενικού Σχεδίου Υγείας. Επί της ουσίας, τα δύο μέρη θα εφαρμόσουν όσα είχαν συμφωνήσει αρχές του μήνα εργοδότες και συντεχνίες με τις ίδιες ρυθμίσεις ιατροφαρμακευτικής ασφάλισης που προβλέπονται στις συλλογικές συμβάσεις ενόψει της υλοποίησης του ΓεΣΥ. Η συμφωνία υπεγράφη την Πέμπτη 28 Φεβρουαρίου από τους κοινωνικούς εταίρους ΣΕΚ, ΠΕΟ, ΔΕΟΚ, ΟΕΒ και ΚΕΒΕ. Προβλέπει ότι για τα επαγγελματικά Ταμεία Υγείας όπως για παράδειγμα αυτό της Αρχής Τηλεπικοινωνιών Κύπρου (CYTA), της Αρχής Ηλεκτροδότησης Κύπρου (ΑΗΚ), των Ξενοδοχουπαλλήλων και άλλα, επιχειρήσεις και εργαζόμενοι θα συνεχίσουν να καταβάλλουν τις εισφορές στα υφιστάμενα συντεχνιακά σχέδια ασφάλισης υγείας μέχρι την 1/6/2020, παράλληλα με τις εισφορές που θα γίνονται για σκοπούς ΓεΣΥ.

Όμως, για τους τραπεζοϋπαλλήλους και συγκεκριμένα για το Ταμείο της Ένωσης Τραπεζικών Υπαλλήλων Κύπρου (ΕΤΥΚ), δεν είχε παρθεί η απόφαση για το πώς θα κατανεμηθούν οι συνεισφορές που αφορούν το Γενικό Σχέδιο Υγείας. Σύμφωνα με πληροφορίες της «Κ», οι τράπεζες εντέλει θα εισφέρουν και στα Ταμεία της ΕΤΥΚ και στο ΓεΣΥ μέχρι την ίδια περίοδο, δηλαδή μέχρι και το τέλος Ιουνίου του 2020 οπότε και θα εφαρμοστεί πλήρως το Σχέδιο Υγείας. Αν και

Σύμφωνα με τις πληροφορίες που υπάρχουν, η συμφωνία που θα υπογραφεί θα είναι ίδια με αυτή που υπογράφηκε από τους οι κοινωνικούς εταίρους (εργοδότες και συντεχνίες) τέλος Φεβρουαρίου 2019.

οι σχέσεις τραπεζών και ΕΤΥΚ δεν είναι οι καλύτερες εδώ και πολλούς μήνες, διότι οι δύο πλευρές δεν τα βρίσκουν στο περιεχόμενο των συλλογικών συμβάσεων, άρα και δεν ανανεώνουν, οι υπογραφές για το ζήτημα του ΓεΣΥ αναμένεται να πέσουν στο επόμενο διάστημα. Ήταν ένα ανοικτό και υπό συζήτηση θέμα για τους τραπεζοϋπαλλήλους, το οποίο στο πλαίσιο της γενικότερης διαφωνίας μεταξύ συντεχνίας και τραπεζών «βρισκόταν στον αέρα». Το κλίμα μεταξύ ΕΤΥΚ και τραπεζών έχει δυναμιτιστεί ενόψει των γενικότερων αλλαγών που αναμένεται να έρθουν στη βάση της τεχνολογικής εξέλιξης των τραπεζών. Πρόσθετα, το ίδιο κλίμα

Βαρύ το κλίμα μετά τη συνεχή προσπάθεια των τραπεζών για μείωση του προσωπικού τους, κάτι που έχει κάνει τις δύο πλευρές να μην βαινουν την καλύτερή τους περίοδο.

έχει βαρύνει μετά την συνεχή προσπάθεια όλων των τραπεζών για μείωση του προσωπικού τους, κάτι που έχει κάνει τις δύο πλευρές να

μην βαινουν την καλύτερή τους περίοδο.

Ποια η συμφωνία

Σύμφωνα με τις πληροφορίες, η συμφωνία που θα υπογραφεί θα είναι ίδια με αυτή που υπεγράφη από τους κοινωνικούς εταίρους (εργοδότες και συντεχνίες). Προβλέπει τα εξής: Για την περίοδο από 1/3/2019 μέχρι 31/5/2019, επιχειρήσεις και εργαζόμενοι θα συνεχίσουν να καταβάλλουν πλήρως τις εισφορές στα υφιστάμενα συντεχνιακά σχέδια ασφάλισης υγείας με βάση τις σχετικές συλλογικές συμβάσεις. Οι εισφορές αυτές θα γίνονται παράλληλα με τις εισφορές που θα γίνονται για σκοπούς ΓεΣΥ.

Για την περίοδο 1/6/2019 μέχρι και 31/5/2020 οι εκατέρωθεν εισφορές στα συντεχνιακά Ταμεία Υγείας μειώνονται κατά το ήμισυ. Την 1/6/2020, με την πλήρη εφαρμογή του ΓεΣΥ, οι εισφορές εργαζομένων και εργοδοτών στα συντεχνιακά Ταμεία Υγείας τερματίζονται. Η πιο πάνω ρύθμιση, νοούμενου ότι θα υπάρξει συμφωνία μεταξύ των μερών, σε καμία περίπτωση δεν εμποδίζει την εισαγωγή, εφαρμογή ή διατήρηση συμπληρωματικών ρυθμίσεων ασφάλισης υγείας για υπηρεσίες φροντίδας υγείας που δεν παρέχονται μέσω του ΓεΣΥ. Όσον αφορά στις περιπτώσεις που λειτουργούν Σχέδια Υγείας πέραν των συντεχνιακών Ταμείων Υγείας συμφωνημένα σε Συλλογικές Συμβάσεις, θα γίνουν διαπραγματεύσεις μεταξύ των δύο μερών. Για το τελευταίο μέρος, αναμένεται με την υπογραφή της συμφωνίας να ξεκαθαριστεί.

Την 1/6/2020, με την πλήρη εφαρμογή του ΓεΣΥ, οι εισφορές εργαζομένων και εργοδοτών στα συντεχνιακά Ταμεία Υγείας τερματίζονται, άρα το ερώτημα που εύλογα δημιουργείται είναι για τη λειτουργία του Ταμείου της ΕΤΥΚ μετά τον Ιούνιο του 2020.

Τα ποσοστά

Εκτός από το κλίμα μεταξύ τραπεζών και τραπεζοϋπαλλήλων που είναι «βαρύ», έχουν βαρύνει και οι εισφορές των εργοδοτών από την αρχή του έτους, με τις επιχειρήσεις να έχουν να διαχειριστούν παραπάνω εισφορές σε κοινωνικές ασφαλίσεις, εισφορές σε ΓεΣΥ και παρακώρρηση τιμάρηθμου (όποια επιχείρηση παρακωρεί).

Με βάση τον νόμο περί κοινωνικών ασφαλίσεων, από 1/1/2019 αυξάνονται οι εισφορές τόσο για

τον εργοδότη όσο και για τον εργοδοτούμενο του κατά 0,5% επί των ασφαλιστέων αποδοχών του εργοδοτούμενου. Κατά συνέπεια η εισφορά στο Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων αυξάνεται από 7,8% σε 8,3% για την κάθε πλευρά.

Με βάση τον νόμο για την εφαρμογή του Γενικού Σχεδίου Υγείας (ΓεΣΥ), από 1/3/2019 (1η φάση εφαρμογής ΓεΣΥ – εξωνοσοκομειακή φροντίδα υγείας) ο εργοδότης καταβάλλει εισφορές ύψους 1,85% και ο μισθωτός 1,70% επί του συνόλου των αποδοχών του μισθωτού μέχρι του ορίου των €180.000 τον χρόνο. Τα χρονοδιαγράμματα εφαρμογής του ΓεΣΥ καθορίζονται μέσα στη νομοθεσία που ομόφωνα ψήφισε η Βουλή στις 16 Ιουνίου 2017. Η παροχή της εξωνοσοκομειακής περίθαλψης ξεκινά την 1η Ιουνίου 2019 και τρεις μήνες νωρίτερα, τον μήνα που διανύουμε, ξεκινούν οι εισφορές για την πρώτη φάση. Η πλήρης εφαρμογή του ΓεΣΥ θα ξεκινήσει την 1η Ιουνίου 2020 και τρεις μήνες νωρίτερα, την 1η Μαρτίου 2020 θα ξεκινήσει η καταβολή των πλήρων εισφορών: Εργαζόμενοι μισθωτοί 2,65%, Εργοδότες 2,90% και κράτος 4,70% (οι αυτοτελώς εργαζόμενοι θα καταβάλλουν 4%, οι συνταξιούχοι 1,70%, αξιωματούχοι 1,85%, και επί των άλλων εισοδημάτων τόκοι, ενοίκια κ.λπ. θα καταβάλλονται εισφορές 1,85%).

Όσες επιχειρήσεις παραχωρούν Α.Τ.Α. στο πλαίσιο σχετικής συμφωνίας θα έχουν από 1/1/2019 επιβάρυνση 0,76% επί του ολικού μισθού. Ως εκ τούτου το Τιμариθμικό Επίδομα αυξάνεται από 1η Ιανουαρίου 2019 και για περίοδο δώδεκα μηνών από 0,28% σε 1,04% πάνω στους νέους βασικούς μισθούς όπως έχουν διαμορφωθεί.

Μονόδρομος για τις επιχειρήσεις, οι νέες τεχνολογίες

Η Διευθύντρια Επιχειρηματικής Αγοράς της Cyta παρουσιάζει το νέο σχέδιο Business Start για τηλεφωνία και ίντερνετ σε επιχειρήσεις

Οι δραστικές αλλαγές, ως αποτέλεσμα της εξέλιξης της τεχνολογίας, γυρίζουν αναπόφευκτα την σελίδα στον τρόπο λειτουργίας των επιχειρήσεων ενώ καθιστά μονόδρομο την υιοθέτηση των νέων τεχνολογιών. Οι ανάγκες που πλέον προκύπτουν ήταν και το εργαλείο για την Cyta ώστε να προσφέρει τις ανάλογες λύσεις στους πελάτες της. Σε αυτή τη βάση η νέα πρόταση του Οργανισμού έχει ως επικεντρω την ανάγκη κάθε επιχείρησης για σωστή και αδιάλειπτη επικοινωνία. Πρόκειται για το σχέδιο Business Plan, το οποίο επικεντρώνεται στις υπηρεσίες τηλεφωνίας και internet και προσαρμόζεται στις εξατομικευμένες ανάγκες της κάθε επιχείρησης. Η κα Μαρία Δάμαλου Χατζηγεωργίου, Διευθύντρια Επιχειρηματικής αγοράς της Cyta, περιγράφει τα πλεονεκτήματα και τις προοπτικές που προσφέρει το νέο σχέδιο για τις επιχειρήσεις, ενώ υπογραμμίζει την σημασία της τεχνολογίας στο σύγχρονο επιχειρηματικό γίγνεσθαι. Εξηγεί επίσης πώς το σχέδιο Business Plan, σε συνδυασμό με την ανάπτυξη του δικτύου Fiber, μπορούν να αποτελέσουν μια ελκυστική πρόταση για κάθε επιχείρηση.

–Σε ποιους απευθύνεται το Business start και ποια κενά έρχεται να καλύψει;

–Το σχέδιο Business Start έρχεται να καλύψει τις ανάγκες μιας επιχείρησης από τα πρώτα της βήματα, ενώ εξελίσσεται και προσαρμόζεται με την πρόοδο της επιχείρησης. Σχεδιάστηκε για να ανταποκρίνεται πλήρως στη σημαντική ανάγκη της κάθε επιχείρησης για αξιόπιστη και αδιάλειπτη επικοινωνία με τους πελάτες, το προσωπικό, τους συνεργάτες και τους προμηθευτές της, στην Κύπρο και το εξωτερικό. Ταυτόχρονα, προσφέρει τις απαραίτητες υψηλές ταχύτητες που υποστηρίζουν τις καινοτόμες εφαρμογές της πιο σύγχρονης επιχείρησης, καθώς και τη μέγιστη δυνατή ασφάλεια στην επικοινωνία και τις συναλλαγές της. Με το Business Start, οι επιχειρήσεις

Το Business Start προσφέρει δωρεάν εγκατάσταση για την τηλεφωνία και το ίντερνετ και 25% έκπτωση στη μηνιαία συνδρομή των υπηρεσιών αυτών για περίοδο δώδεκα μηνών.

έχουν στη διάθεσή τους τρεις επιλογές για σταθερή τηλεφωνία (Telephony Small Business, Business Telephony και Business Telephony για PBX) και οκτώ επιλογές για ταχύτητες διαδικτύου. Οι επιλογές αυτές μπορούν να συνδυαστούν ώστε να παρέχουν την πιο κατάλληλη λύση για κάθε επιχείρηση. Είναι επίσης σημαντικό να αναφέρουμε ότι με την ανάπτυξη του παγκύπριου δικτύου Fiber η Cyta είναι σε θέση να παρέχει υψηλούς ταχύτητες πρόσβασης μέχρι 1 Gbps, σταθερή και αδιάλειπτη ταυτόχρονη σύνδεση για όλους τους χρήστες και όλες τις συσκευές, ταχύτερη αποστολή και λήψη μεγάλων αρχείων, με ελάχιστο χρόνο αναμονής, υψηλής ποιότητας επικοινωνία και φωνή για video conferencing, καθώς και γρήγορη και συνεχή πρόσβαση στις πιο σύγχρονες επιχειρηματικές εφαρμογές Cloud.

–Πόσο ελκυστική οικονομικά είναι η πρότασή σας για τις νέες επιχειρήσεις;

–Το Business Start προσφέρει δωρεάν εγκατάσταση για την τηλεφωνία και το διαδίκτυο και 25% έκπτωση στη μηνιαία συνδρομή των υπηρεσιών αυτών για περίοδο δώδεκα μηνών. Επιπρόσθετα, το Σχέδιο παρέχει προνόμια, όπως είναι οι απεριόριστες ενδοεταιρικές κλήσεις για κινητά RED, η δωρεάν σύνδεση στην υπηρεσία Fax-On-Email και η δωρεάν σύνδεση και μηνιαία συνδρομή για μία Multisim σε RED κύκλωμα, καθώς και

Σταθερή τηλεφωνία και υψηλές ταχύτητες internet είναι το ζητούμενο για κάθε σύγχρονη επιχείρηση. Αυτή την ανάγκη αναγνωρίζει η Cyta, επενδύοντας σε προγράμματα, όπως είναι το Business Start, επισημαίνει η κα Δάμαλου.

24/7 εξυπηρέτηση. Επομένως, το σχέδιο αποτελεί μια ιδιαίτερα ελκυστική πρόταση προς τις νέες επιχειρήσεις. Ένα σημαντικό πλεονέκτημα που παρέχει το Business Start είναι η ευελιξία που το χαρακτηρίζει, αφού μπορεί να προσαρμοστεί στο προφίλ της κάθε επιχείρησης ξεχωριστά. Ακολουθεί το μοντέλο «pay as you grow», που σημαίνει ότι ο επιχειρηματίας έχει τη δυνατότητα να ξεκινήσει συντηρητικά, καλύπτοντας τις βασικές ανάγκες του και στη συνέχεια να το προσαρμόσει στις ανάγκες που προκύπτουν, όπως αναπτύσσεται η επιχείρησή του.

–Τηλεφωνία και ίντερνετ. Πόσο σημαντικοί είναι αυτοί οι δύο παράγοντες για το ξεκίνημα μιας επιχείρησης, αλλά και για τη διατήρηση επιχειρήσεων που ήδη δραστηριοποιούνται;

–Στην ψηφιακή εποχή που διανύουμε,

με τη ραγδαία εξέλιξη της τεχνολογίας, προκύπτουν δραστικές αλλαγές στη δομή και τον τρόπο λειτουργίας των επιχειρήσεων. Η τηλεφωνία και το ίντερνετ αποτελούν απαραίτητα εργαλεία, ενώ η υιοθέτηση των νέων τεχνολογιών αποτελεί μονόδρομο για όσες επιχειρήσεις επιδιώκουν να διασφαλίσουν, όχι μόνο την επιβίωσή τους στο νέο περιβάλλον, αλλά και την περαιτέρω ανάπτυξή τους. Τα δεδομένα αυτά ισχύουν για κάθε επιχείρηση είτε αυτή βρίσκεται στο ξεκίνημά της, είτε ήδη δραστηριοποιείται από καιρό. Στο πλαίσιο αυτό, αναγνωρίζοντας ότι η αξιοποίηση της τεχνολογίας αποτελεί ανταγωνιστικό πλεονέκτημα, επενδύουμε σε αυτή και προσφέρουμε τις κατάλληλες, ολοκληρωμένες λύσεις στους πελάτες μας με την αξιοπιστία, την ποιότητα και την ανώτερη εμπειρία πελάτη που μας χαρακτηρίζουν.

–Πώς η CYTA επένδυσε μέχρι σήμερα στο κεφάλαιο των υπηρεσιών για επιχειρήσεις; Πέραν του Business start ποια άλλα προγράμματα προσφέρετε και ποια είναι τα μελλοντικά σας πλάνα σε αυτόν τον τομέα;

–Στο σημερινό οικονομικό περιβάλλον, η εξατομικευση των υπηρεσιών για τις συγκεκριμένες ανάγκες καθεμιάς επιχείρησης θεωρείται, όχι απλώς χρήσιμη, αλλά απαραίτητη. Η Cyta παρέχει ένα πλήρες φάσμα τηλεπικοινωνιακών υπηρεσιών, υπηρεσιών Cloud και ICT (Information Communication Technology), που συμβάλλουν στην αύξηση της παραγωγικότητας της επιχείρησής και διασφαλίζουν ότι οι πελάτες της απολαμβάνουν τεχνολογίες αιχμής. Πέραν των βασικών προϊόντων τηλεφωνίας, διαδικτύου και φιλοξενίας, έχουμε αναπτύξει και υπηρεσίες όπως οι Metro Ethernet, VPN Business, IaaS με Cloud Servers, Hosted Exchange, Powersoft 365 και Office 365, καθώς και πληθώρα διευκολύνσεων και εργαλείων που αυτοματοποιούν και διευκολύνουν μια εταιρεία να γίνει πιο παραγωγική. Οι υπηρεσίες αυτές είναι εφάμιλλες των υπηρεσιών που παρέχουν παγκόσμιοι τηλεπικοινωνιακοί κολοσσοί και επιτρέπουν στις επιχειρήσεις να αναπτυχθούν και να μεγαλοφυήσουν. Στόχος μας παραμένει η παροχή καινοτόμων, συνδυαστικών λύσεων και προτάσεων που φέρνει τις επιχειρήσεις πιο κοντά στους πελάτες τους, επιτυγχάνοντας ουσιαστικά αποτελέσματα. Το υψηλό επίπεδο τεχνονογίας που διαθέτει η Cyta, η αδιαμφισβήτητη αξιοπιστία της, αλλά και η τεχνολογική υπεροχή των δικτύων και των υποδομών της, την καθιστούν ως τον συνεργάτη που κάθε επιχείρηση εμπιστεύεται και χρειάζεται δίπλα της για να τη στηρίξει με ασφάλεια στην πορεία της προς το μέλλον.

www.cyta.com.cy/internet-business-start
Τηλεφωνική Γραμμή Επιχειρηματικών Πελατών Cyta 150

Αλλάζει το προφίλ στα ακίνητα της πρωτεύουσας

Πώς οι αλλαγές στα ξενοδοχεία, η πλατεία Ελευθερίας και τα νέα εμπορικά κέντρα επηρεάζουν ενοίκια και τιμές

Της **ΜΑΡΙΑΣ ΗΡΑΚΛΕΟΥΣ**

Τα νέα εμπορικά και επιχειρηματικά ανοίγματα στη δυτική Λευκωσία, η αποπεράτωση της πλατείας Ελευθερίας, η ύπαρξη των φοιτητών κυρίως των ιδιωτικών πανεπιστημίων, η νέα νομοθεσία που επιτρέπει τη λειτουργία ξενοδοχείων κατηγορίας city και μπουτικ, η άφιξη ξένων επενδυτών και η γενιά των millennials. Είναι όλες αυτές οι παράμετροι οι οποίες φαίνεται να επηρεάζουν την αγορά ακινήτων στην πρωτεύουσα και που αναμένεται να δημιουργήσουν νέα δεδομένα για συγκέντρωση ενδιαφέροντος σε συγκεκριμένες περιοχές έναντι άλλων άρα και αύξηση ή διατήρηση των τιμών ενοικίων και αγορών. Βάσει των δεδομένων ως έχουν σήμερα, ένα νεαρό ζευγάρι μεσαίας οικονομικής δυνατότητας και χωρίς τεράστιες απαιτήσεις, το οποίο είναι έτοιμο για το επόμενο βήμα στη ζωή του και αναζητεί κατοικία στη Λευκωσία έχει στην ουσία να επιλέξει ανάμεσα σε Λακατάμεια, Δευτερά και Λατσιά και σε κάποια σημεία της Μακεδονίτισσας. Αυτές θεωρούνται οι περιοχές οι οποίες διαχρονικά παρουσιάζουν τιμές συγκριτικά χαμηλότερες σε σχέση με μια κατοικία στην Έγκωμη ή τον Άγιο Ανδρέα, οι οποίες είναι οι ακριβότερες στην πρωτεύουσα.

Σύμφωνα με τον διευθύνοντα σύμβουλο της APS Property Strategy, Ανδρέα Ανδρέου, το φάσμα των αξιών αυτών των οικοπέδων κυμαίνεται από 140-150 χιλιάδες ευρώ μέχρι 200 χιλιάδες ευρώ. Πιο προσίτες είναι οι τιμές στην περιοχή Αγίου Δομετίου, αλλά και στην Παλλουριώτισσα και το Καίμακλι, ενώ δυτικότερα της Λευκωσίας, στις περιοχές Λακατάμεια και Κοκκινοτριμιθιά, οι τιμές δεν έχουν διαφοροποιηθεί παρά την οικονομική δραστηριότητα που καταγράφεται με τη λειτουργία του νέου εμπορικού κέντρου, αλλά και τη μελλοντική δημιουργία του εκπαιδευτικού

χωριού. Θα πρέπει να αλλάξουν τα πολεοδομικά δεδομένα ώστε να σημειωθεί σημαντική διαφοροποίηση στις τιμές, σχολιάζει σχετικά ο κ. Ανδρέου. Μέσης κατηγορίας οικιστική περιοχή θεωρούνται επίσης τα Λατσιά.

Έγκωμη και Άγιος Ανδρέας

Οι ακριβότερες περιοχές στη Λευκωσία για ενοίκια και αγορά ακινήτων είναι διαχρονικά οι ίδιες, με τις τιμές να είναι ακριβότερες

Η δεύτερη ακριβότερη πόλη η Λευκωσία μετά τη Λεμεσό, αν και οι τιμές της παρουσιάζουν συγκρατημένες αυξήσεις, καθώς δεν επηρεάζεται σε μεγάλο βαθμό από τη ζήτηση από το εξωτερικό.

από 20% μέχρι 50% σε σχέση με τις υπόλοιπες περιοχές της Λευκωσίας. Για παράδειγμα η περιοχή Αγίου Ανδρέα που συνορεύει με τον σχετικά φθηνότερο Άγιο Δομέτιο είναι από τις ακριβότερες περιοχές, λόγω της περιορισμένης προσφοράς. Σε αυτή την περιοχή, αλλά και στην Έγκωμη βρίσκονται και οι ξένες πρεσβείες. Από τις ακριβότερες περιοχές θεωρείται και η Έγκωμη και ιδιαίτερα η περιοχή περίξ του ξενοδοχείου Hilton Park η οποία διαχρονικά προσέλκυσε το ενδιαφέρον ευρωπαίων οικογενειών και είναι μια περιοχή που αποτελείται από πολυτελείς κατασκευές.

Υπάρχουν και περιοχές, όπως για παράδειγμα ο Στρόβολος και η Αγλαντζιά, που δεν θεωρούνται στο σύνολό τους ακριβές, όμως έχουν σημεία στα οποία ενοίκια και αγορά είναι τσιππημένα. Για

παράδειγμα ακριβότερη είναι η περιοχή περίξ του συνεδριακού κέντρου στην Αγλαντζιά. Πιο ακριβά είναι επίσης τα ακίνητα στην περιοχή του νέου ΓΣΠ και της οδού Ελαιώνων στον Στρόβολο. Όσον αφορά τη Μακεδονίτισσα αν και δεν είναι ακριβή για αγορά, πλησιάζοντας στον χώρο των πανεπιστημίων, τα ενοίκια αρχίζουν να παίρνουν την ανιούσα.

Στην παλιά Λευκωσία

Στις φθηνότερες περιοχές θεωρείται για οικιστική χρήση η περιοχή της παλιάς Λευκωσίας, εντός των τειχών, ιδιαίτερα όσον αφορά τα ενοίκια, καθώς ελκύει κυρίως ενοικιαστές από τρίτες χώρες. Ενδεχομένως το οικιστικό προφίλ της περιοχής να διαφοροποιηθεί με την ολοκλήρωση της πλατείας Ελευθερίας.

Σαφώς ένα τέτοιο έργο υποδομής θα αυξήσει την εμπορικότητα της περιοχής της παλιάς Λευκωσίας, αλλά και της Λεωφόρου Μακαρίου. «Με την ολοκλήρωσή της η πλατεία θα συνδέσει την παλιά με τη νέα πόλη, και κατά πρόεκταση θα επωφεληθούν και τα ακίνητα στην ευρύτερη περιοχή», εκτιμά ο κ. Αντρέου. Ως εκ τούτου, θα δραστηριοποιηθούν νέου τύπου προϊόντα, εστιατόρια, καφετέριες και εμπορικά καταστήματα, αναβαθμίζοντας την εμπορική εικόνα του κέντρου της Λευκωσίας, και μπορούν έτσι να κερδίσουν και το ενδιαφέρον των καταναλωτών που έχουν στραφεί στα νέα εμπορικά κέντρα περίξ της Λευκωσίας.

Υψηλότερες λόγω φοιτητών

Οι ενοικιαστικές αξίες των ακινήτων στη δυτική Λευκωσία έχουν αυξηθεί περίξ των δύο ιδιωτικών πανεπιστημίων Ευρωπαϊκό και Λευκωσίας, λόγω της μεγάλης συγκέντρωσης φοιτητών και των αναγκών στέγασής τους. Υπολογίζεται ότι συνολικά στην περιοχή της Έγκωμης υπάρχουν χίλιες φοιτητικές κλίνες. Ωστόσο, παρά την αύξηση

Έγκωμη και Άγιος Ανδρέας οι ακριβότερες περιοχές της πρωτεύουσας, Παλλουριώτισσα και Καίμακλι οι φθηνότερες. Οι τιμές μεταξύ διαμερισμάτων, κατοικιών και οικοπέδων μπορεί να διαφέρουν σε μια κλίμακα από 15- 50%.

των κλινών η προσφορά δεν ικανοποιεί πλήρως τη ζήτηση και αυτό έχει ως αποτέλεσμα τη διατήρηση των τιμών των ενοικίων σε υψηλά επίπεδα.

Επιπλέον καταγράφεται μια αλλαγή στο προϊόν της φοιτητικής εστίας, καθώς πλέον προσφέρονται στούντιο και δωμάτιο ενός υπνοδωματίου με έξοδα ηλεκτρισμού και διαδικτύου συμπεριλαμβανομένων στην τελική τιμή.

Συγκρατημένα οι τιμές

Κατά 90% των αγοραστών κατοικιών της Λευκωσίας είναι Λευκωσιώτες, επισημαίνει ο κ. Ανδρέου, σημειώνοντας ότι το ποσοστό έχει μειωθεί κατά 5%, καθώς διστακτικά και η πρωτεύουσα άρχισε να προσελκύει ξένους επενδυτές και επιχειρηματίες. Ήδη πολυτελείς οικιστικές μονάδες άρχισαν να ανεγείρονται εντός του αστικού εμπορικού κέντρου, που απευθύνονται στον αγοραστή ψηλότερου εισοδήματος και θα προστεθούν στην αγορά ακινήτων της πρωτεύουσας γύρω στο 2021.

Θα αρχίσουμε να τα βλέπουμε να κτίζονται εντός διετίας από σήμερα. Πάντως σε έκθεση της Κεντρικής Τράπεζας αναφέρεται ότι μέχρι το 3ο τρίμηνο του 2018, η Λευκωσία δεν είχε επηρεαστεί σε μεγάλο βαθμό από τη ζήτηση των

ακινήτων από το εξωτερικό. Έτσι εν αντιθέσει με τις τιμές των επαρχιών Πάφου και Αρμοχώστου, καταγράφει πιο συγκρατημένες αυξήσεις και γενικότερα καταγράφει σταθεροποίηση. Στα στοιχεία που παραθέτει η έκθεση της Κεντρικής Τράπεζας στην Λευκωσία ο δείκτης τιμών κατοικιών σημείωσε σε τριμηνιαία βάση οριακή μείωση, ενώ ετησίως καταγράφει συγκρατημένη αύξηση 0,7%. Οι τιμές των διαμερισμάτων αυξήθηκαν κατά 1,2% σε ετήσια βάση.

Ο παράγοντας τουρισμός

Με δεδομένο ότι έχει δημιουργηθεί Υφυπουργείο Τουρισμού το οποίο θα επικεντρωθεί και στην τουριστική πτυχή της πρωτεύουσας, αλλά και του ότι έχουν αλλάξει οι νομοθεσίες για τουριστικά καταλύματα και η Λευκωσία μπαίνει σταδιακά στον τουριστικό χάρτη με τους επιχειρηματίες να έχουν πλέον στα χέρια τους την επιλογή των ξενοδοχείων city και τα boutique. Πρόκειται για ένα νέο είδος προϊόντος το οποίο στερείτο η Λευκωσία και αναμένεται ότι θα δώσει σημαντική τουριστική ώθηση. Αυτό κατά συνέπεια θα ενισχύσει την τάση των τιμών προς τα πάνω καθώς θεωρείται δεδομένο ότι θα αυξηθεί την οικονομική δραστηριότητα της πρωτεύουσας.

Ποια η επίδραση των Millennials

Εξαιρετικό ενδιαφέρον συγκεντρώνει το πώς η γενιά των Millennials και οι επιλογές τους διαμορφώνουν την αγορά κατοικιών. Στην περίπτωση της στέγασης, οι νέοι με ηλικίες γύρω στα 30, τείνουν να προτιμούν την ενοίκιαση έναντι της αγοράς κατοικίας, αποφεύγοντας έτσι το υψηλό κόστος που συνεπάγεται μια αγορά, και όλα τα παρελκόμενα που συνεπάρχονται μιας ιδιοκτησίας ακινήτου, όπως την ευθύνη για την συντήρηση ενός ακινήτου. Έτσι μπορούν να επιλέξουν ένα μοντέρνο διαμέρισμα με περισσότερη ευκολία, καταβάλλοντας ενοίκιο με συμβόλαιο, το οποίο δεν είναι δεσμευτικό όπως ένα δάνεια αρκετών δεκάδων χιλιάδων ευρώ. Σύμφωνα με τον κ. Ανδρέου το γεγονός ότι οι Millennials στρέφεται περισσότερο στην ενοίκιαση διαμερίσματος ή κατοικίας, έναντι της αγοράς, δημιουργεί ένα νέο δεδομένο στην αγορά. Μειώνει την τάση για αγορά κατοικίας και συνεισφέρει στην αύξηση των τιμών των ενοικίων.

Μονόδρομος τα συμβατικά καύσιμα στην Κύπρο

Δεν κέρδισε το κοινό το υγραέριο κίνησης – Πολλά τα βήματα που απομένουν για την ηλεκτροκίνηση

Οι τελευταίες αυξήσεις στις τιμές σε πετρέλαιο κίνησης και αμόλυβδη έχουν στρέψει ξανά το ενδιαφέρον στις εξελίξεις γύρω από τις εναλλακτικές μορφές καυσίμων, ήτοι υγραέριο και μπαταρία. Στην περίπτωση της υγραεριοκίνησης οι εξελίξεις έχουν ξεπεράσει τις προσπάθειες ετών για εισαγωγή υγραεριοκίνησης στην κυπριακή αγορά. Παρά τις προσπάθειες ετών, το μερίδιο αγοράς που το υγραέριο κατάφερε να συγκεντρώσει είναι μετά βίας το 3%, ενώ τα αυτοκίνητα τα οποία κινούνται με υγραέριο μόλις που ξεπερνούν τα εξακόσια. Από την άλλη οι διαδικασίες για την έγκριση σχετικών αδειών, οι οποίες υποβάλλονται από τις εταιρείες ώστε να θέσουν σε λειτουργία τις εγκαταστάσεις υγραερίου στα παρτάρια τους δεν φαίνεται να προχωρούν. Αναφέρεται ως παράδειγμα της Motor oil η οποία έχει υποβάλει αίτηση από το 2016, ενώ ακόμα δεν έχει λάβει απάντηση. Αυτό συνεπάγεται σε κόστος για τις επιχειρήσεις, οι οποίες προβαίνουν σε επενδύσεις δεκάδων χιλιάδων ευρώ (από 80 - 100 χιλιάδες ευρώ) χωρίς απόσβεση. Δύο άδειες εκκρεμούν στην περίπτωση της Motor Oil, ενώ άλλη μία για παρτίριο στο Παραλίμνι αναμένει η ΠΕΤΡΟΛΙΝΑ.

Στο 1,8% η ηλεκτροκίνηση

Ενώ η υγραεριοκίνηση παλεύει να κερδίσει έδαφος, οι εξελίξεις στον ανεφοδιασμό των αυτοκινήτων φαίνεται να την προσπερνούν. Η ηλεκτροκίνηση ήδη έχει κερδίσει σημαντικά ποσοστά στο εξωτερικό, λόγω των μέτρων που λαμβάνονται, αλλά και των κινήτρων που δίνονται προς αυτή την κα-

Μηδενικός φόρος κατανάλωσης, τέλος κυκλοφορίας και δωρεάν στάθμευση είναι μέχρι στιγμής τα μοναδικά κίνητρα για την ηλεκτροκίνηση.

τεύθυνση. Ωστόσο, και σε αυτή την περίπτωση η Κύπρος ακολουθεί με ρυθμούς χαλάντας τη νέα τάση με το μερίδιο αγοράς των ηλεκτροκινήτων να ανέρχεται στο 1,8% των νέων εγγραφών Ιανουαρίου και Φεβρουαρίου συνεπεία και των ελάχιστων κινήτρων από την κυβέρνηση.

Ως τέτοια καταγράφονται ο μηδενικός φόρος κατανάλωσης και τελών κυκλοφορίας, αλλά και η δωρεάν στάθμευση. Εντός των επόμενων εβδομάδων θα πρέπει να αναμε-

νεται ότι θα υπάρχουν επίσημες ανακοινώσεις για σχέδιο επιδότησης εγκατάστασης φωτοβολταϊκού συστήματος με τη μέθοδο του συμψηφισμού μετρήσεων (Net Metering) και την τοποθέτηση μετρητή για την οικιακή φόρτιση υβριδικού ή ηλεκτρικού οχήματος. Αν και δεν έχουν οριστικοποιηθεί οι παράμετροι του σχεδίου, στις εισηγήσεις, οι οποίες εξετάζονται είναι όπως το ποσό χορηγίας να ανέρχεται στα 500 ευρώ ανά κιλοβάτ με μέγιστο ποσό τις 2 χιλιάδες ευρώ

ανά αίτηση. Πρόκειται για σχέδιο με προϋπολογισμό στο μισό εκατομμύριο ευρώ. Θα μπορούσε ίσως να θεωρηθεί ως ένα πρώτο αν και έμμεσο κίνητρο για την αγορά υβριδικών και ηλεκτρικών οχημάτων, καθώς θα διευκολύνει τη δυνατότητα φόρτισης του οχήματος στο σπίτι. Από την πλευρά του ιδιωτικού τομέα και δη των πρατηρίων τουλάχιστον μέσα στο 2019-2020 δεν περιλαμβάνουν στα πλάνα τους τη δημιουργία υποδομών και σημείων φόρτισης αυτοκινήτων στα παρτάρια τους, ενώ εκτιμάται πως θα χρειαστεί να περάσει τουλάχιστον μία πενταετία για κάτι τέτοιο.

Τα μέτρα της κυβέρνησης

«Συνεργαζόμαστε με το Υπουργείο Ενέργειας ώστε να προχωρήσουμε με κίνητρα για τα ηλεκτροκίνητα οχήματα» δήλωσε στην «Κ» η υπουργός Μεταφορών Βασιλική Αναστασιάδου, η οποία σημείωσε την πρόθεση της κυβέρνησης να προχωρήσει άμεσα στο κεφάλαιο «ηλεκτροκίνηση». Σημείωσε, ωστόσο, ότι δεν υπάρχει κατάληξη στον τελικό σχεδιασμό και το περιεχόμενο του σχεδίου, καθώς θεωρείται βέβαιο πως θα πρέπει να προηγηθεί συντονισμός και με το Υπουργείο Οικονομικών. Στο μεταξύ το Υπουργείο Μεταφορών αναμένεται ότι θα προχωρήσει εντός των επόμενων μηνών σε τοποθέτηση διπλών σταθμών φόρτισης σε δέκα σημεία στην Κύπρο. Από την πλευρά του Υπουργείου Μεταφορών επισμαίνει η υπουργός, προωθείται το ηλεκτρικό όχημα στο πλαίσιο των νέων συμβάσεων για τα λεωφορεία που θα ξεκινήσουν τον Ιούλιο του 2020.

ΜΑΡΙΑ ΗΡΑΚΛΕΟΥΣ

Τα παιδιά προσφέρουν για τα παιδιά

Το ποσό των 570 ευρώ παρέδωσαν την Πέμπτη 14/03/19 μαθητές και μαθήτριες του Δημοτικού Σχολείου Γεροσκήπου Β΄ και του Δημοτικού Νηπιαγωγείου Γεροσκήπου Β΄ σε μοτοσικλετιστές του Συνδέσμου «Ένα όνειρο, Μία ευχή» για παιδιά με καρκίνο και συναφείς παθήσεις.

Ο έρανος που διεξήχθη στα δύο σχολεία, ήταν αφιερωμένος στη μνήμη του μαθητή Γιώργου Στεφάνου που έφυγε από το ζωή το 2015, χτυπημένος από λευκαίμια.

Οι μαθητές, ποιοί στην ευγενή ιδέα του εθελοντισμού, συγκίνησαν τους μοτοσικλετιστές που επισκέφθηκαν το σχολείο, δείχνοντας για ακόμη μία φορά την έμπρακτη αλληλεγγύη τους και προσφέροντας ανιδιοτελώς στον συνάνθρωπο.

Κλείνει αρκετές εκκρεμότητες και μετά αποχωρεί ο Χάρης

Μεγάλη η ατζέντα των μεταρρυθμίσεων που χρειάζεται το κράτος – Τα ανοικτά ζητήματα

Του ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ

Πολλά τα καλά που προέκυψαν από τη συμφωνία του Συνεργατισμού, εκτιμά η κυβέρνηση και το επαναλαμβάνει. Όπως ανέφερε ο ίδιος ο υπουργός την Παρασκευή στην συνέντευξη Τύπου στο Υπουργείο Οικονομικών, η απόφαση για διάσπαση του Συνεργατισμού σε δύο μέρη και την απορρόφηση του ενός μέρους από την Ελληνική Τράπεζα επικροτήθηκε από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, τον Ενιαίο Εποπτικό Μηχανισμό, αλλά και τους διεθνείς οίκους αξιολόγησης. Απότοκο αυτού, τον ίδιο μήνα (Σεπτέμβριο 2018) οι Οίκοι αναβάθμισαν την οικονομία και μετέβη στην επενδυτική βαθμίδα, ενώ όπως οι ίδιοι οι αναλυτές των Οίκων ανέφεραν σε εκθέσεις τους, ενισχύθηκε η αξιοπιστία της Κύπρου στη διεθνή χρηματοοικονομική κοινότητα. Ο υπουργός δηλώνει επίσης, ότι με την πώληση του Συνεργατισμού προστατεύθηκαν οι αποταμιεύσεις των καταθετών, διασφαλιστηκαν οι θέσεις εργασίας και τα δικαιώματα των εργαζομένων της ΣΚΤ, ενώ διαφυλάχθηκαν και περιουσιακά στοιχεία του Συνεργατισμού που θα συμβάλουν σε ανάκτηση σημαντικού μέρους των κεφαλαίων που καταβλήθηκαν από το κράτος (από τον Φορέα Διαχείρισης Δανείων). Την ίδια θέση εξέφρασε και ο πρόεδρος της Δημοκρατίας Νίκος Αναστασιάδης κατά τη γραπτή στήριξη του στο πρόσωπο του υπουργού του.

Ο αντίλογος σε όλα τα παραπάνω είναι μακροσκελής, τουλάχιστον

Είμαι ο μακροβιότερος, ίσως μαζί με τον συνάδελφό μου υπουργό Οικονομικών της Μάλτας. Στο τέλος του έτους θα είμαι, με εξαίρεση τον αείμνηστο Ανδρέα Πατσαλίδη που υπηρέτησε για 11 χρόνια, με διαφορά ο δεύτερος μακροβιότερος υπουργός Οικονομικών στην ιστορία της Κυπριακής Δημοκρατίας.

αριστον από μεριάς αντιπολίτευσης. Καταλογίζουν στον υπουργό (ως τον κύριο μέτοχο της ΣΚΤ) και στο Δ.Σ. της ΣΚΤ ότι την περίοδο 2013 και εντεύθεν υπήρξαν μεγάλες παραλήψεις, ανικανότητα των στελεχών του, αδυναμία να μειωθούν τα Μη Εξυπηρετούμενα Δάνεια, αλλά και ότι ήταν στοχευμένη η πώληση του καλού κοιμματος στην Ελληνική Τράπεζα σε μηδενική τιμή με τον στόχο να ήταν πάντα αυτός, δηλαδή το

ξεπούλημα του. Ωστόσο, η αποχώρηση του υπουργού δεν θα είναι άμεση. Θα αποχωρήσει μόλις ολοκληρωθεί το 2019. Συγκεκριμένα, μετά και την κατάθεση – ψήφιση του Προϋπολογισμού του 2020, διότι ο κύκλος των 7 χρόνων ως υπουργός έκλεισε. «Είμαι ο μακροβιότερος, ίσως μαζί με τον συνάδελφό μου υπουργό Οικονομικών της Μάλτας. Στο τέλος του έτους θα είμαι, με εξαίρεση τον αείμνηστο Ανδρέα Πατσαλίδη,

που υπηρέτησε για 11 χρόνια, με διαφορά ο δεύτερος μακροβιότερος υπουργός Οικονομικών στην ιστορία της Κυπριακής Δημοκρατίας», δήλωσε χαρακτηριστικά.

«Ραφιναρίσματα»

Ο υπουργός έχει όμως να προχωρήσει σε μερικά «ραφιναρίσματα» μέχρι να λήξει η θητεία του, όπως δηλώνουν πρόσωπα από τον περίγυρό του. Οι μεγάλες τομές, κατά τους ίδιους, αλλά και

άποψη που συμερίζεται και ο υπουργός, έγιναν. Εφαρμογή του μνημονίου με καθαρή έξοδο, ψήφιση νομοσχεδίων – πλαισίου που μειώνουν τα Μη Εξυπηρετούμενα Δάνεια, η ιδιωτικοποίηση του Συνεργατισμού και η επιστροφή στην επενδυτική βαθμίδα.

Η περίοδος της δεύτερης θητείας για τον υπουργό ήταν εξαιρετική για μεταρρυθμίσεις που δεν κηλύνουν μιας βιαστικής αντιμετώπισης, είναι χρονοβόρες, αλλά μπορεί να μην άπτονται και μόνο στο Υπουργείο που εκπροσωπεί. Στους εννέα μήνες πλέον, θα πρέπει να επιβλέψει ή να προσπαθήσει να συμβάλει στη δημιουργία – αλλαγή αρκετών πραγμάτων. Ο κατάλογος έχει τα εξής: Μεταρρύθμιση των δικαστηρίων, μεταρρύθμιση της τοπικής αυτοδιοίκησης, μείωση της ανεργίας, να μειωθεί το δημόσιο χρέος, να τεθούν οι βάσεις για τη μείωση της γραφειοκρατίας, να μεταρρυθμιστεί το μοντέλο της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου, να δημιουργηθεί φορέας ελέγχου για τις ασφαλιστικές εταιρείες, να τεθούν οι βάσεις για αύξηση των μισθών, να μειωθεί η φοροδιαφυγή, να εκδίδονται οι τίτλοι ιδιοκτησίας γοργά.

Ακόμα θα πρέπει να ανακόψει τα όποια σύννεφα έχουν δημιουργηθεί για την οικονομία, όπως ότι είναι μονοθεματική, ότι δημιουργείται φούσκα ακινήτων από τη χορήγηση διαβατηρίων έναντι επενδύσεων και άλλα. Η λίστα είναι μακρά και το χαρτοφυλάκιο που παραδίδει στον επόμενο πλούσιο.

Στο πλάνο και ο Συρίχας για Κεντρική

Ανακατεύει για ακόμη μία φορά την τράπουλα ο πρόεδρος της Δημοκρατίας Νίκος Αναστασιάδης, αφού στο προσκήνιο βγήκε ένα παλιός γνώριμος της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου ο Γιώργος Συρίχας, κάνοντας τον πρόεδρο να κάνει δεύτερες σκέψεις για τα δύο πρόσωπα στα οποία φέρεται να είχε καταλήξει. Ο πρώην Εκτελεστικός Σύμβουλος της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου και διευθυντικό στέλεχος του Τμήματος Ερευνών Γιώργος Συρίχας έφυγε από την ΚΤΚ τον Σεπτέμβριο του 2018. Το όνομα του κ. Συρίχα ακούστηκε μόλις της Παρασκευής, φέρνοντας όμως αντιδράσεις μόνο στο άκουσμα του ονόματός του. Η ανάρτηση σε κοινωνικό δίκτυο του τώως διοικητή της Κεντρικής Τράπεζας Κύπρου Πανίκου Δημητριάδη που παραιτήθηκε τον Μάιο του 2014 και τη θέση του ανέλαβε η Χρυστάλλα Γιωρκάτζη. Ενώ δεν κατονόμασε τον κ. Συρίχα, αλλά φαίνεται να τον «φωτογραφίζει», αναφέροντας πως η Κύπρος χρειάζεται άτομο στη θέση της διοίκησης που να μην έχει καμία σχέση με το τραπεζικό σύστημα της περιόδου πριν από το 2013.

«Η Κύπρος κύριοι χρειάζεται να γυρίσει σελίδα. Χρειάζεται άτομο στη θέση εκείνη που δεν είχε καμία σχέση με το τραπεζικό σύστημα της περιόδου προ της κρίσεως. Χρειάζεται άτομο που δεν διαπλέκεται με το τραπεζικό κατεστημένο της χώρας και τα πολιτικά κόμματα», κοινοποίησε στο χρονολόγιό του.

Ο πρόεδρος Αναστασιάδης αναμένεται εντός της εβδομάδας να ανακοινώσει το πρόσωπο που θα διαδεχθεί την κ. Γιωρκάτζη. Η τελική дуάδα που είχε κατά νου ο Πρόεδρος, ήταν τα πρώην και νυν μέλη της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου, Ανδρέας Περισιάνης και Κωνσταντίνος Ηροδότος.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΡΟΥΓΚΑΛΑΣ

Direct ασφάλιση και στην κατοικία, από την Anytime

Το απόλυτο value for money

Μία επιπλέον ασφαλιστική ανάγκη έρχεται να καλύψει η **Anytime** της INTERAMERICAN στην Κύπρο. Ξαναγράφοντας τους κανόνες στην ασφάλιση κατοικίας και προσφέροντας καινοτόμες καλύψεις με τις πιο απλές, ξεκάθαρες και διαφανείς διαδικασίες!

Στην **Anytime** μπορείτε να ασφαλίσετε:

- **το κτήριο**
- **το περιεχόμενο**
- **το κτήριο & το περιεχόμενο**

Επιλέγете ανάμεσα σε 3 προγράμματα ασφάλισης. Σίγουρα κάποιο καλύπτει τις δικές σας ανάγκες, είτε ασφαλίζετε λόγω δανειακής υποχρέωσης, είτε θέλετε απλώς να εξασφαλίσετε την κατοικία και τα υπάρχοντά σας.

Και η Anytime δεν σταματά εκεί.

Καινοτομεί, ασφαλίζοντας την κατοικία σας με ένα μοναδικά απλό τρόπο. Σύμφωνα με τα τετραγωνικά μέτρα της κατοικίας σας, και όχι με την αξία κατοικίας που δηλώνετε, καταργώντας έτσι τον αναλογικό κανόνα. Συνεπώς, δεν χρειάζεται πλέον να ανησυχείτε αν η αξία που δηλώσατε δεν κριθεί σωστή σε περίπτωση ζημιάς και ότι θα λάβετε μόνο αναλογία της αποζημίωσης!

Και σε περίπτωση που έχετε στεγαστικό δάνειο, με την Anytime δεν έχετε να φοβάστε τίποτα. Γιατί αν συμβεί κάτι και το σπίτι σας καταστεί μη κατοικήσιμο, η **Anytime** προσφέρει κάλυψη αποπληρωμής των δόσεων του δανείου σας!

Το εξαιρετικό value for money φαίνεται και στις απαλλαγές, τις οποίες η **Anytime** κράτησε σε πολύ χαμηλά ποσά και εφαρμόζονται σε λιγότερες καλύψεις. Αυτό σημαίνει αποζημίωση για ολόκληρο το ποσό της ζημιάς, σε περισσότερες περιπτώσεις.

Και το καλύτερο:

Όλα αυτά, στο καλύτερο value for money της αγοράς, από €1/m² με κάλυψη σεισμού.

Χρειάζεσαι 5 λεπτά, για να μπεις στο site της **Anytime**, να πάρεις τιμή, να επιλέξεις το πρόγραμμα που σου ταιριάζει και να παραλάβεις το συμβόλαιο στοe-mail σου.

Μη χάνεις λοιπόν άλλο χρόνο. Μπες στο site της **Anytime**, απάντησε στις απλές ερωτήσεις και πάρε τιμή.

Αν χρειαστείς οποιαδήποτε βοήθεια, μη διστάσεις. Κάλεσέ μας στο **800 88 800** χωρίς χρέωση. Το πιο δυναμικό call center είναι έτοιμο να σε βοηθήσει σε οποιοδήποτε ερώτημα και αν έχεις, έτσι ώστε να επιλέξεις το πρόγραμμα που σου ταιριάζει.

Υπολόγισε τώρα τα ασφαλιστρα της κατοικίας σου

από **€1/m²** με κάλυψη σεισμού

Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τα ασφαλιστικά προγράμματα και τις καινοτόμες υπηρεσίες της Anytime ή για να ασφαλίσεις την κατοικία σου σε 5 λεπτά επισκέψου την ιστοσελίδα της Anytime στο www.anytimeonline.com.cy ή τηλεφώνησε στο **800 88 800**.

800 88 800

Γρίβα Διγενή 42-44, 1080 Λευκωσία

INSURANCE ONLINE

BY INTERAMERICAN

ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΠΟΥ ΣΟΥ ΚΑΝΕΙ ΚΛΙΚ!

Πρόωρη εξόφληση δανείων του ΔΝΤ ενόψει εκλογών

Κυβερνητικό σχέδιο για προκαταβολή των δόσεων 2019-2020 ύψους 3,8 δισ.

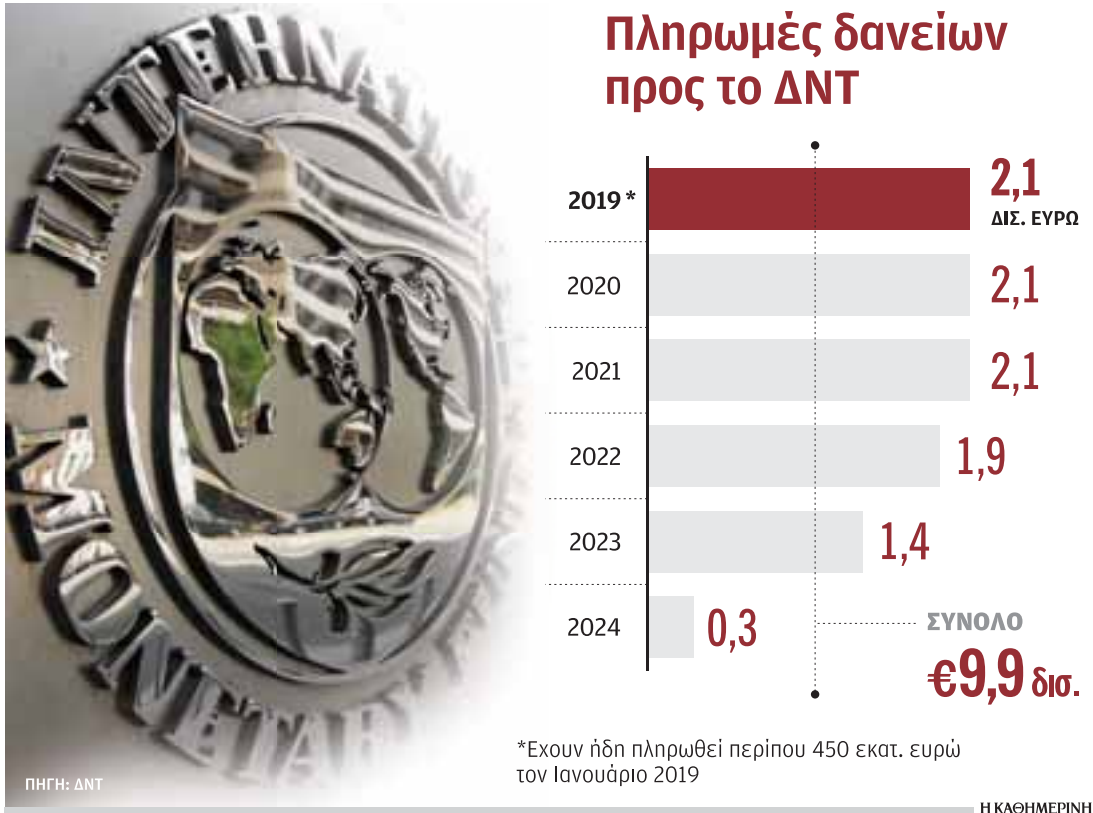
Της ΕΙΡΗΝΗΣ ΧΡΥΣΟΛΩΡΑ

Την πρόωρη εξόφληση των δανείων του ΔΝΤ επιστρατεύει τώρα ως προεκλογικό της όπλο η κυβέρνηση, για να ισχυριστεί ότι δόθεν «διώχνει» το Ταμείο από την Ελλάδα. Στον απόηχο των δυσάρεστων διαπιστώσεων της έκθεσης του Ταμείου προχθές, ο πρωθυπουργός Αλέξης Τσίπρας χθες προανήγγειλε έμμεσα, μιλώντας στην Κοινοβουλευτική Ομάδα του ΣΥΡΙΖΑ, την προεξόφληση των δανείων του, λέγοντας πως «έχουμε σχέδιο να πάψει να είναι εδώ το ΔΝΤ και σύντομα θα το κάνουμε πράξη».

Επί της ουσίας, πρόκειται για την εφαρμογή ενός σχεδίου που εκκρεμεί εδώ και καιρό, έχει συζητηθεί με τους δανειστές και αφορά την εξόφληση μέρους του υπολοίπου των δανείων του Ταμείου.

Η υλοποίησή του, όμως, προϋποθέτει έγκριση από τον Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Σταθερότητας (ESM), κι αυτή, σύμφωνα με πηγές που γνωρίζουν τον τρόπο που λειτουργεί ο ESM, έχει καλύτερες πιθανότητες να εξασφαλιστεί αφού ικανοποιηθούν οι Ευρωπαίοι εταίροι από την πρόοδο στα προαπαιτούμενα της δεύτερης μεταμνημονιακής αξιολόγησης και εγκριθεί η εκταμίευση του 1 δισ. ευρώ από το Eurogroup. Εφόσον εγκριθεί η εκταμίευση, εκτιμούσαν χθες οι πηγές, είναι πιθανό να εγκριθεί και η προεξόφληση του δανείου του ΔΝΤ, καθώς θα έχει επιβεβαιωθεί ότι η Ελλάδα τηρεί τις υποχρεώσεις της και επομένως τα κράτη-μέλη θα δουν με θετική ματιά το αίτημά της.

Σύμφωνα με εκτιμήσεις του υπουργείου Οικονομικών, σε περίπτωση που εγκριθεί το 1 δισ. ευρώ στο Eurogroup της 5ης Απριλίου και ακολουθήσει το αίτημα για την προεξόφληση του ΔΝΤ, δεν θα χρειαστούν πάνω από 40 ημέρες για να ολοκληρωθεί η απόφαση και έτσι η κυβέρνηση θα μπορεί

Η υλοποίηση του κυβερνητικού σχεδιασμού προϋποθέτει έγκριση από τον Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Σταθερότητας.

να τη διαφημίσει ενόψει εκλογών του Μαΐου. Οι πληροφορίες αναφέρουν ότι οι σχετικές συζητήσεις έχουν ξεκινήσει και προχωρήσει αρκετά, αλλά επίσημο αίτημα στον ESM δεν έχει υποβληθεί ακόμη.

Τα σχέδια που επεξεργάζεται το υπουργείο Οικονομικών προβλέπουν, σύμφωνα με πληροφορίες, την προεξόφληση δανείων ύψους 3,8 δισ. ευρώ, που είναι περίπου το υπόλοιπο των δόσεων του 2019

και του 2020. Κι αυτό γιατί τα συγκεκριμένα δάνεια φέρουν υψηλό επιτόκιο, που φτάνει στο 5,13% (λόγω επιτοκιακού πέναντι 3 ποσοστιαίων μονάδων). Οι πηγές αναφέρουν ότι τα σχέδια θα μπορούσαν να τροποποιηθούν, αλλά προς το παρόν η επικρατούσα άποψη είναι να εξοφληθεί αυτό το τμήμα του δανείου το οποίο αντιστοιχεί περίπου στο 40% του συνολικού υπολοίπου. Το όφελος δεν είναι τεράστιο, υπολογίζεται στα 70-100 εκατ. ευρώ μεσοσταθμικά, αλλά είναι ασφαλώς κάτι και κυρίως για την κυβέρνηση διαπιστώνεται ότι έχει συμβολική αξία, ενόψει εκλογών.

Ο ESM έχει ανάλογο (όχι ταυτόσημο) καθεστώς προτεραιότητας στην εξόφληση, όπως αυτό του ΔΝΤ. Για να προεξοφλήσει η Ελλάδα το ΔΝΤ, οφείλει είτε να προεξοφλήσει ανάλογο ποσοστό των δα-

νείων του ESM (40%), πράγμα που είναι αδύνατο) είτε να ζητήσει εξαίρεση (waiver) από τον ESM, όπως έκανε και η Πορτογαλία. Αυτό σχεδιάζει η κυβέρνηση να κάνει.

Για την προεξόφληση, εφόσον εγκριθεί, θα χρησιμοποιηθούν κεφάλαια από τα διαθέσιμα της χώρας, περιλαμβανομένου του μαζιλαρίου ρευστότητας. Το ΔΝΤ στην έκθεσή του ανέφερε ότι τα διαθέσιμα αυτά φτάνουν τα 30 δισ. ευρώ, αλλά στο υπουργείο Οικονομικών υποστηρίζουν ότι είναι 37,5 δισ. ευρώ συν άλλα περίπου 10 δισ. ευρώ των φορέων της γενικής κυβέρνησης κατατεθειμένα σε τράπεζες.

Η συμφωνία με τους πιστωτές είναι να δοθούν 2 δισ. ευρώ το χρόνο από το μαζιλάρι διαθεσίμων έως το 2021, ώστε να απομεινούν στο τέλος 10 δισ. ευρώ.

Στα 318 ευρώ το όφελος από τις προσφορές σούπερ μάρκετ

Ποσό πάνω από 1.500 ευρώ υπολογίζεται ότι έχει εξοικονομήσει το μέσο νοικοκυριό κατά την τελευταία πενταετία λόγω των πολλών και διαρκών προσφορών σε ολοένα και περισσότερα προϊόντα στις οποίες προβαίνουν οι αλυσίδες σούπερ μάρκετ, συχνά με τη συνεργασία και συγχρηματοδότηση από τους προμηθευτές. Στο συμπέρασμα αυτό καταλήγει, μεταξύ άλλων, η ετήσια πανελλήνια έρευνα του Ινστιτούτου Έρευνας Διανεμεριών Καταναλωτικών Αγαθών (ΙΕΛΚΑ) σε δείγμα 2.000 καταναλωτών από όλη την Ελλάδα.

Ειδικότερα, το 2018 υπολογίζεται ότι η ετήσια εξοικονόμηση ήταν κατά μέσο όρο 318 ευρώ, το 2017 326 ευρώ, το 2016 252 ευρώ, το 2015 298 ευρώ και το 2014 303 ευρώ. Το μειωμένο ποσό που καταγράφεται για το 2016 οφείλεται στο γεγονός της υπολειτούργιας κυρίως του δικτύου της «Μαρινόπουλος» και δευτερευόντως της «Βερόπουλος», αλυσίδες των οποίων ο έλεγχος πέρασε στις «Ελληνικές Υπεραγορές Σκλαβενίτης» και «METRO AEBE», αντιστοίχως. Το κόστος των προωθητικών ενεργειών που μεταφράζεται σε εξοικονόμηση για τα νοικοκυριά υπολογίζεται σε 6 δισ. ευρώ.

Από την έρευνα, εξάλλου, προκύπτει ότι δύσκολα οι Έλληνες κα-

ταναλωτές θα «απεξαρτηθούν» από τις προσφορές, όπως θα επιθυμούσαν οι επιχειρήσεις. Το 71% των ερωτηθέντων δήλωσαν ότι το 2018 αγόρασαν περισσότερα προϊόντα σε προσφορά σε σύγκριση με το 2017, ενώ το 59% ανέφεραν ότι, όταν βρουν προσφορά στα είδη που ψάχνουν, αγοράζουν μεγαλύτερες ποσότητες και τις αποθηκεύουν. Επιπλέον, για πάνω από τους μισούς, και συγκεκριμένα για το 56%, οι προσφορές είναι ο κύριος λόγος για να επιλέξουν το κατάστημα από το οποίο θα κάνουν τις αγορές τους. Το στοιχείο αυτό εξηγεί και τον μεγάλο ανταγωνισμό που έχει αναπτυχθεί τα τελευταία χρόνια ανάμεσα στις αλυσίδες σούπερ μάρκετ.

Σύμφωνα με την έρευνα του ΙΕΛΚΑ, το 56% των ερωτηθέντων δηλώνει ότι προτιμά περισσότερες προσφορές από τις χαμηλές τιμές, ενώ το 44% δηλώνει ότι εάν δεν βρει προσφορά στο προϊόν που επιθυμεί να αγοράσει, θα καθυστερήσει την αγορά μέχρι να υπάρξουν πωλούνται υπό καθεστώς προωθητικών ενεργειών, ενώ το αντίστοιχο ποσοστό πριν από 10 χρόνια ήταν πολύ χαμηλότερο (33,1%).

Ποσό πάνω από 1.500 ευρώ υπολογίζεται ότι έχει εξοικονομήσει το μέσο νοικοκυριό κατά την τελευταία πενταετία λόγω των πολλών και διαρκών προσφορών στα σούπερ μάρκετ.

Περιουσιακά στοιχεία Ελλήνων στο εξωτερικό ελέγχει η ΑΑΔΕ

Του **ΠΡΟΚΟΠΗ ΧΑΤΖΗΝΙΚΟΛΑΟΥ**

Στοιχεία Ελλήνων με καταθέσεις στο εξωτερικό, μερίσματα, μετοχές και ακίνητα περιουσία των τελευταίων δύο ετών έχει στα χέρια της η Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων, στο πλαίσιο της αυτόματης ανταλλαγής πληροφοριών. Τα στοιχεία αυτά επεξεργάζονται οι ελεγκτές της φορολογικής διοίκησης προκειμένου να διαπιστωθεί εάν έχουν δηλωθεί τα περιουσιακά στοιχεία που τηρούνται στο εξωτερικό, είτε πρόκειται για ακίνητα είτε για λογαριασμούς. Όπως αναφέρει ανώτατος παράγων της φορολογικής διοίκησης, ήδη έχει ολοκληρωθεί η διαδικασία της ταυτοποίησης των στοιχείων. Συγκεκριμένα, το πρώτο βήμα του ελέγχου προβλέπει την ταυτοποίηση των φορολογουμένων καθώς σε αρκετές περιπτώσεις η ΑΑΔΕ λαμβάνει μόνο όνομα, επίθετο και πατρώνυμο από τις ξένες αρχές. Πλέον, η ΑΑΔΕ βρίσκεται στο δεύτερο μέρος, αυτό του ελέγχου που αφορά τα εισοδήματα. Εάν, δηλαδή, τα χρήματα που είναι κατατεθειμένα σε λογαριασμούς της αλλοδαπής έχουν δηλωθεί στην Ελλάδα και κατ'επίκταση εάν έχουν φορολογηθεί στη χώρα μας. Η διαδικασία αυτή αναμένεται να ολοκληρωθεί μετά το τέλος του πρώτου εξαμήνου οπότε και αναμένονται οι πρώτες ανακοινώσεις στην περίπτωση που διαπιστωθεί φοροδιαφυγή. Το τρίτο μέρος του ελέγχου θα αφορά τον έλεγχο των μερισμάτων μετοχών και γενικότερα χρηματοοικονομικών προϊόντων που διαθέτουν Έλληνες στο εξωτερικό. Η διαδικασία αυτή απαιτεί χρόνο και γνώσεις και για αυτό τον λόγο τα αποτελέσματα του ελέγχου αναμένεται να καθυστερήσουν.

Στην περίπτωση που από τον

Στην περίπτωση που πρόκειται για χρηματικά ποσά που δεν έχουν δηλωθεί στην Ελλάδα και εμφανίζονται σε λογαριασμούς στο εξωτερικό, χωρίς μάλιστα να έχουν περάσει από το ελληνικό τραπεζικό σύστημα ή γενικότερα χρηματοοικονομικούς οργανισμούς, ο έλεγχος είναι αναμφισβήτητος και δεν περιορίζεται μόνο στα πέντε χρόνια, αλλά στα δέκα.

Στο μικροσκόπιο ακίνητα, τραπεζικοί λογαριασμοί, μερίσματα, στο πλαίσιο της αυτόματης ανταλλαγής πληροφοριών με άλλα κράτη.

έλεγχο διαπιστωθεί ότι δεν έχουν δηλωθεί περιουσιακά στοιχεία που υπάρχουν στο εξωτερικό, οι φορολογούμενοι βρίσκονται αντιμέτωποι με ελέγχους σε βάθος και με μεγάλα πρόστιμα. Ειδικότερα:

1. Στην περίπτωση που πρόκει-

τα για χρηματικά ποσά που δεν έχουν δηλωθεί στις φορολογικές αρχές και τα οποία έφυγαν από την Ελλάδα με προορισμό κάποια χώρα του εξωτερικού, ο έλεγχος θα φθάσει στα τελευταία πέντε έτη, καθώς το Δημόσιο δεν έχει δικαίωμα να διενεργήσει έλεγχο πέραν των πέντε ετών.

2. Στην περίπτωση που πρόκειται για χρηματικά ποσά που δεν έχουν δηλωθεί στην Ελλάδα και εμφανίζονται σε λογαριασμούς στο εξωτερικό χωρίς μάλιστα να έχουν περάσει από το ελληνικό τραπεζικό σύστημα ή γενικότερα χρηματοοικονομικούς οργανισμούς, ο έλεγχος είναι αναμφισβήτητος και δεν περιορίζεται μόνο στα πέντε χρόνια αλλά στα δέκα. Συγκεκριμένα, ο έλεγχος επεκτείνεται μέχρι και το 2007, περίοδο

που παρά πολλοί διέθεταν και έβγαζαν στο εξωτερικό με διάφορους τρόπους μεγάλα χρηματικά ποσά.

Επί της ουσίας υπάρχει μεγάλος κίνδυνος τα στοιχεία του 2017 που ελήφθησαν από τις φορολογικές αρχές να οδηγήσουν σε έλεγχο δεκαετίας, στην περίπτωση βέβαια που κάποιοι δεν δήλωσαν τα ποσά που διαθέτουν στο εξωτερικό στη φορολογική τους δήλωση. Αντίθετα, όσοι διαθέτουν χρήματα στο εξωτερικό, τα οποία δικαιολογούνται από τα περιουσιακά τους στοιχεία και έχουν φορολογηθεί, δεν έχουν να ανησυχούν για το παραμικρό. Ωστόσο, χρήματα που δεν δικαιολογούνται, που αποτελούν προϊόν φοροδιαφυγής ή άλλων παράνομων δραστηριοτήτων, δεν κινδυνεύουν απλά με πρόστιμο, αλλά σχεδόν με αφανισμό.

Ο έλεγχος των στοιχείων που απεστάλησαν από τις συνεργαζόμενες χώρες μπορεί πλέον να γίνει μαζικά, δεδομένου ότι η ΑΑΔΕ έχει τα πρόσφατα τραπεζικά δεδομένα των ετών 2016-2018. Με τη διάταξη που κατατέθηκε το προηγούμενο διάστημα στη Βουλή και η οποία ορίζει τη μαζική αποστολή αιτημάτων προς τις τράπεζες για την άντληση στοιχείων που σχετίζονται με τους τραπεζικούς λογαριασμούς των φορολογουμένων, οι ελεγκτές δεν χρειάζεται να περιμένουν πότε θα τους κοινοποιηθούν τα στοιχεία. Και αυτό, καθώς η Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων λαμβάνει, με τρόπο μαζικό και αυτοματοποιημένο, στοιχεία και πληροφορίες που αφορούν τραπεζικούς λογαριασμούς, λογαριασμούς πληρωμών, επενδυτικών προϊόντων και δανειακές συμβάσεις ελεγχόμενων από την ΑΑΔΕ φυσικών ή νομικών προσώπων και οντοτήτων, από τα πιστωτικά ιδρύματα που λειτουργούν στην Ελλάδα.

Η έλλειψη επενδύσεων επιβραδύνει την ανάπτυξη της ελληνικής οικονομίας

Σημαντική επιβράδυνση της ελληνικής οικονομίας, στο 0,5% το 2020 από 1,5% φέτος, «βλέπει» η Capital Economics, επισημαίνοντας πως η απουσία επενδύσεων, σε συνδυασμό με την επιβράδυνση στην υπόλοιπη Ευρώπη –η οποία θα έχει αρνητικές επιπτώσεις στις ελληνικές εξαγωγές–, θα αποτελέσει το μεγάλο «βαρίδι» για την ανάπτυξη. Επιπλέον, όπως αναφέρει, ο εύθραυστος τραπεζικός κλάδος, η αργή πρόοδος των μεταρρυθμίσεων και τα αδύναμα δημογραφικά στοιχεία αναμένεται επίσης να «χτυπήσουν» τις προοπτικές της Ελλάδας.

Για το 2019, όπως επισημαίνεται, η ανάπτυξη αναμένεται να κινηθεί σε καλά επίπεδα, στο 1,5%, αν και χαμηλότερα από τις εκτιμήσεις των θεσμών. Η κατανάλωση των νοικοκυριών αναμένεται να κινηθεί σε ικανοποιητικό επίπεδο μετά την αύξηση του κατώτατου μισθού τον Φεβρουάριο –η οποία θα δώσει κάποια ώθηση στο πραγματικό εισόδημα των νοικοκυριών–, αλλά και την πτώση του πληθωρισμού. Και παρόλο που η καταναλωτική εμπιστοσύνη υποχώρησε στις περισσότερες χώρες της Ευρώζωνς το 2018, στην Ελλάδα συνέχισε να έχει ανοδική τάση.

Επιπλέον, το σχέδιο προϋπολογισμού της κυβέρνησης προβλέπει σημαντική δημοσιονομική καλάρωση το 2019, ενώ λόγω εκλογών αναμένεται να υπάρξουν περαιτέρω παροχές σε σχέση με αυτές που έχουν προγραμματιστεί.

Ωστόσο, όπως προειδοποιεί η Capital Economics, το σκηνικό το 2020 θα είναι εντελώς διαφορετικό.

Για το 2019 η ανάπτυξη αναμένεται να κινηθεί σε καλό επίπεδο, στο 1,5%, αν και χαμηλότερα από τις εκτιμήσεις των θεσμών.

Ο πληθωρισμός αναμένεται να αυξηθεί και είναι δύσκολο να υπάρξει περαιτέρω αύξηση του κατώτατου μισθού, τουλάχιστον τόσο μεγάλη όσο το φετινό 11%. Επιπλέον, είναι απίθανο να υπάρξει τόσο μεγάλη δημοσιονομική επέκταση το 2020, ενώ και άλλες δυνάμεις θα επηρεάσουν την ανάπτυξη.

Οι ιδιωτικές επενδύσεις πιθανότατα θα συνεχίσουν να συρρικνώνονται καθώς τα προβλήματα στον τραπεζικό τομέα δεν επιλύονται, ενώ και οι δημόσιες επενδύσεις δεν αναμένεται να ανακάμψουν επίσης. Η έκδοση 10ετούς ομολόγου την περασμένη εβδομάδα μειώνει εν μέρει τους φόβους για τις προοπτικές της Ελλάδας βραχυπρόθεσμα, ωστόσο οι κυβερνητικές δαπάνες εξακολουθούν να περιορίζονται από τους δημοσιονομικούς στόχους και τα χαμηλά επίπεδα απορρόφησης των κονδυλίων της Ε.Ε.

ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΚΟΥΡΤΑΛΗ

«Χρυσή βίζα» και με επενδύσεις σε μετοχές και ομόλογα

Στις περισσότερες περιπτώσεις το ελάχιστο όριο είναι 400.000 ευρώ

Της ΔΗΜΗΤΡΑΣ ΜΑΝΙΦΑΒΑ

Οχι μόνο μέσω επενδύσεων σε ακίνητα, αλλά και σε άυλους τίτλους, όπως μετοχές και ομόλογα, θα μπορούν επενδυτές από τρίτες χώρες να λάβουν άδεια διαμονής, τη λεγόμενη «χρυσή βίζα». Αυτό προβλέπει το άρθρο 42 του πολυνομοσχεδίου του υπουργείου Οικονομίας και Ανάπτυξης το οποίο πρόκειται να εισαχθεί προς συζήτηση στην Επιτροπή Παραγωγής και Εμπορίου της Βουλής αύριο Πέμπτη. Με το ίδιο άρθρο αίρονται, επίσης, περιορισμοί που αφορούσαν τον αριθμό των ατόμων που μπορούν να λάβουν άδεια εισόδου και διαμονής όταν χρηματοδοτούν επενδυτικό σχέδιο στην Ελλάδα.

Εκτός, λοιπόν, από επενδύσεις σε ακίνητα αξίας άνω των 250.000 ευρώ, το νομοσχέδιο προβλέπει τη χορήγηση της «χρυσής βίζας» και στους υπηκόους τρίτων χωρών που επενδύουν στα ακόλουθα προϊόντα:

α) Αγορά μετοχών σε αύξηση μετοχικού κεφαλαίου ή ομολόγων με την εισφορά του κεφαλαίου να είναι τουλάχιστον 400.000 ευρώ κατά την έκδοση ομολογιακού δανείου επιχειρήσεων με έδρα ή εγκατάσταση στην Ελλάδα που είναι

εισηγμένες στο ελληνικό Χρηματιστήριο.

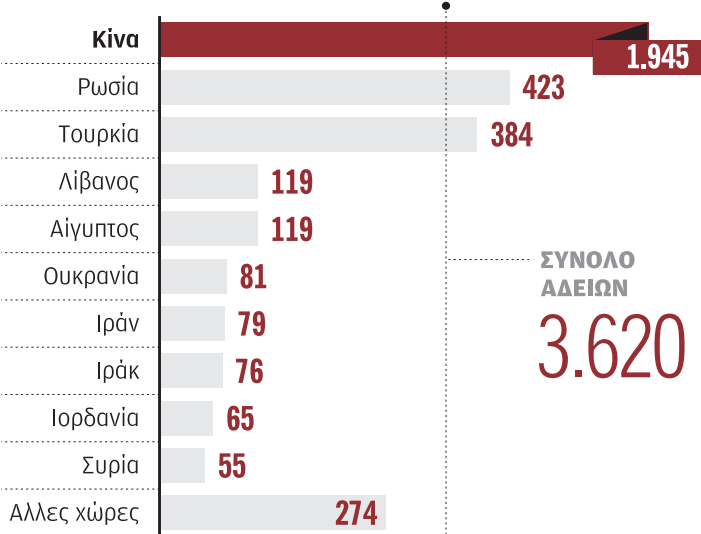
β) Εισφορά κεφαλαίου ποσού 400.000 ευρώ τουλάχιστον σε εταιρεία επενδύσεων ακίνητης περιουσίας (ΑΕΕΑΠ), η οποία επενδύει αποκλειστικά σε ακίνητα στην Ελλάδα για απόκτηση μετοχών κατά την αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου αυτής.

γ) Εισφορά κεφαλαίου τουλάχιστον 400.000 ευρώ σε εταιρεία κεφαλαίου επιχειρηματικών συμμετοχών (ΕΚΕΣ) για απόκτηση μετοχών ή σε αμοιβαίο κεφάλαιο επιχειρηματικών συμμετοχών (ΑΚΕΣ) για απόκτηση μεριδίων εφόσον οι παραπάνω οργανισμοί έχουν ως σκοπό επενδύσεις αποκλειστικά σε επιχειρήσεις με έδρα ή/και εγκατάσταση στην Ελλάδα.

δ) Αγορά ομολόγων του ελληνικού Δημοσίου με αξία κτήσης τουλάχιστον 400.000 ευρώ και υπολειπόμενη διάρκεια κατά τον χρόνο αγοράς τρία τουλάχιστον χρόνια, μέσω πιστωτικού ιδρύματος εγκατεστημένου στην Ελλάδα.

ε) Προθεσμιακές καταθέσεις σε ελληνικό πιστωτικό ίδρυμα. Οι καταθέσεις πρέπει να είναι τουλάχιστον 400.000 ευρώ, ετήσιας τουλάχιστον διάρκειας με πάγια εντολή ανανέωσης.

Συνολικές χορηγήσεις αδειών διαμονής σε επενδυτές-αγοραστές ακινήτων

ΠΗΓΗ: Υπουργείο Μεταναστευτικής Πολιτικής

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

στ) Αγορά μετοχών, εταιρικών ομολόγων ή και ομολόγων του ελληνικού Δημοσίου τα οποία εισάγονται για διαπραγμάτευση ή διαπραγματεύονται ήδη στο ελληνικό Χρηματιστήριο. Σε αυτή την περίπτωση η αξία κτήσης πρέπει να είναι τουλάχιστον 800.000 ευρώ.

ζ) Αγορά μεριδίων αξίας κτήσης τουλάχιστον 400.000 ευρώ σε αμοιβαίο κεφάλαιο το οποίο έχει συσταθεί στην Ελλάδα ή άλλη χώρα και επενδύει αποκλειστικά σε κινητές αξίας (μετοχές και εταιρικά ομόλογα ή και ομόλογα του ελληνικού Δημοσίου) που εισάγονται για διαπραγμάτευση ή διαπραγματεύονται ήδη στην ελληνική χρηματιστηριακή αγορά. Το ύψος του ενεργητικού του αμοιβαίου κεφαλαίου θα πρέπει να είναι τουλάχιστον 3 εκατ. ευρώ.

η) Αγορά μεριδίων ή μετοχών αξίας κτήσης τουλάχιστον 400.000 ευρώ σε οργανισμό εναλλακτικών επενδύσεων (π.χ. εταιρείες κεφαλαίου

επιχειρηματικών συμμετοχών) ο οποίος έχει συσταθεί στην Ελλάδα ή σε άλλη χώρα-μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης και επενδύει αποκλειστικά σε ακίνητη περιουσία στην Ελλάδα.

Επιπλέον, το νομοσχέδιο προβλέπει: **α)** να μην περιορίζεται ο αριθμός των επενδυτών πολιτών τρίτων χωρών που μπορούν να συμμετέχουν ως φυσικά πρόσωπα στη χρηματοδότηση επενδυτικού σχεδίου και να λάβουν άδεια εισόδου και διαμονής στη χώρα εφόσον έκαστος επενδύει το απαιτούμενο ελάχιστο ύψος κεφαλαίων και **β)** σε περίπτωση που στη χρηματοδότηση επενδυτικού σχεδίου συμμετέχει αλλοδαπό νομικό πρόσωπο μπορεί να χορηγείται άδεια εισόδου και διαμονής σε πολίτες τρίτων χωρών, μετόχους ή στελέχη αυτού, ο αριθμός των οποίων κλιμακώνεται ανάλογα με το ύψος της επένδυσης και με ανώτατο όριο τα τρία άτομα.

Αισιόδοξοι για προσλήψεις τρεις στους δέκα εργοδότες το β΄ τρίμηνο

Προσλήψεις σε τομείς όπως οι κατασκευές, η βιομηχανία, οι μεταφορές, το λιανικό και το χονδρικό εμπόριο, καθώς και στους τομείς ύδρευσης, ηλεκτρισμού και φυσικού αερίου, αναμένεται να πραγματοποιήσουν οι Έλληνες εργοδότες, που σε ποσοστό 31% εκτιμούν ότι θα υπάρξει αύξηση του αριθμού των απασχολούμενων το επόμενο τρίμηνο. Η έρευνα της ManpowerGroup για το β΄ τρίμηνο του 2019 προικτιάζει τους εργοδότες στη χώρα μας ευρύτερα αισιόδοξους ως προς τις προοπτικές απασχόλησης. Συγκεκριμένα, οι συνολικές προοπτικές απασχόλησης ανέρχονται σε +21%, φθάνοντας στο υψηλότερο επίπεδο που έχει καταγραφεί εδώ και 11 χρόνια.

Τα σχέδια προσλήψων βελτιώνονται κατά 3 ποσοστιαίες μονάδες σε σχέση με το προηγούμενο τρίμηνο και εμφανίζονται ενισχυμένα κατά 6 ποσοστιαίες μονάδες σε σχέση με το αντίστοιχο διάστημα του προηγούμενου έτους.

Στο επίπεδο προσλήψων, οι εργοδότες που συμμετέχουν στην έρευνα σε ποσοστό 31% προβλέπουν αύξηση του αριθμού των απασχολούμενων, το 63% δεν προσδοκά κάποια αλλαγή και μόλις το 4% αναμένει μείωση.

Οι ισχυρότερες προθέσεις προσλήψων καταγράφονται στον τομέα των κατασκευών, με συνολικές προοπτικές απασχόλησης της τάξης του +26%. Επίσης, σημαντική αύξηση του αριθμού των απασχολούμενων προβλέπεται στον τομέα ηλεκτρισμού, φυσικού αερίου και ύδρευσης, με προοπτικές της τάξης του +24%, και σε τρεις τομείς με προοπτικές της τάξης του +23%: τον τομέα της βιομηχανίας/παρα-

γωγής, τον τομέα των μεταφορών και επικοινωνιών και τον τομέα του εμπορίου (χονδρική και λιανική). Παράλληλα, οι εργοδότες στον τομέα της γεωργίας καταγράφουν τις πιο αδύναμες προοπτικές απασχόλησης, της τάξης του +16%.

Μάλιστα, όπως χαρακτηριστικά δηλώνει ο γενικός εμπορικός διευθυντής της ManpowerGroup Ελλάδας Χαράλαμπος Καζαντζίδης, σύμφωνα με τις πληροφορίες που προκύπτουν από τους πελάτες της εταιρείας, η μεγαλύτερη ζήτηση νέων θέσεων εργασίας αφορά θέσεις όπως είναι οι πωλητές και η εξυπηρέτηση πελατών.

Σε ποιους κλάδους αναμένεται να πραγματοποιηθούν.

Οι συνολικές προοπτικές απασχόλησης στην ευρύτερη περιφέρεια Αττικής ανέρχονται σε +22%, καθώς οι εργοδότες αναμένουν την ισχυρότερη αγορά εργασίας των τελευταίων 11 ετών, ενώ οι εργοδότες στη Βόρεια Ελλάδα καταγράφουν προοπτικές απασχόλησης της τάξης του +20%.

Σε επίπεδο μεγέθους επιχείρησης, οι εργοδότες τόσο στις μεγάλες όσο και στις μεσαίες μεγέθους επιχειρήσεις εκτιμούν ότι θα υπάρξουν αισιόδοξες προθέσεις προσλήψων, με συνολικές προοπτικές απασχόλησης της τάξης του +34% και +24% αντίστοιχως, ενώ οι προοπτικές για τις πολύ μικρές επιχειρήσεις διαμορφώνονται στο +13%.

ΡΟΥΛΑ ΣΑΛΟΥΡΟΥ

Ρυθμό ανάπτυξης 2% αναμένουν για φέτος οι αναλυτές της Εθνικής

Της ΕΙΡΗΝΗΣ ΧΡΥΣΟΛΩΡΑ

Στο 2% εκτιμούν οι αναλυτές της Εθνικής Τράπεζας ότι θα διαμορφωθεί ο ρυθμός ανάπτυξης το 2019, χαμηλότερα από τις προβλέψεις της κυβέρνησης και των δανειστών, καθώς θεωρούν ότι η επιβράδυνση της οικονομίας της ευρωζώνης θα πιλήξει τελικά και την ελληνική οικονομία, μέσω των εξαγωγών.

Σημειώνεται ότι η εκτίμηση αυτή για 2% συμπίπτει με προβλέψεις και άλλων αναλυτών στην Αθήνα, σύμφωνα με πληροφορίες. Στον προϋπολογισμό του 2019 η κυβέρνηση προέβλεπε ρυθμό ανάπτυξης 2,5%, το ΔΝΤ εκτιμούσε την περασμένη Τρίτη, στην πρώτη μεταπρογραμματική του έκθεση, ότι αυτός θα διαμορφωθεί στο 2,4% και, λίγες ημέρες νωρίτερα, η Κομισιόν, στη δεύτερη μεταμνημονιακή της έκθεση, επα-

Στον προϋπολογισμό του 2019 η κυβέρνηση προέβλεπε ρυθμό ανάπτυξης 2,5%.

ναλάμβανε την εκτίμηση των χειμερινών της προβλέψεων για ρυθμό 2,2%.

Στο μεταξύ, η ΕΛΣΤΑΤ χτύπησε το πρώτο καμπανάκι πριν από 8 ημέρες, δημοσιοποιώντας την πρώτη της εκτίμηση για το ΑΕΠ του 2018, που αποδείχθηκε κατώτερο των προσδοκιών, αφού ο ρυθμός διαμορφώθηκε στο 1,9%, από 2,1% που ανέμενε η κυβέρνηση στον προϋπολογισμό του 2019 (2,1% το ΔΝΤ και 2% η Κομισιόν). Στην ανάλυση της Διεύθυνσης Οικονομικής Ανάλυσης της Εθνικής Τράπεζας για το ΑΕΠ

Η τράπεζα εκτιμά πως θα υπάρξει σημαντική επιβράδυνση εξαγωγών αγαθών και υπηρεσιών κυρίως εξαιτίας της επιβράδυνσης της οικονομίας της ευρωζώνης.

αναφέρεται ότι προβλέπεται περίπου σταθερός ρυθμός ανάπτυξης για το 2019 (+2% ετησίως). Η τράπεζα εκτιμά πως θα υπάρξει σημαντική επιβράδυνση εξαγωγών αγαθών και υπηρεσιών (στο 3,5% ετησίως από 8,8% το 2018), κυρίως εξαιτίας της

επιβράδυνσης της οικονομίας της ευρωζώνης. Επίσης, θα αυξηθούν οι εισαγωγές (κατά 4,4% ετησίως, από 2,9% το 2018, λόγω ενίσχυσης της εσωτερικής ζήτησης), με αποτέλεσμα να υπάρχει απώλεια στήριξης από τις καθαρές εξαγωγές (-0,3 ποσοστι-

αίες μονάδες). Στον αντίποδα, εκτιμά ότι οι επενδύσεις, ξεκινώντας από τη χαμηλή βάση του 2018, θα ανακάμψουν (προβλέπεται ρυθμός αύξησης τους 10,6% ετησίως) και θα ενισχυθεί περαιτέρω η ιδιωτική κατανάλωση (+1,6% ετησίως, από 1% το 2018), υποστηριζόμενη από την εκτιμώμενη αύξηση της μέσης ωριαίας αμοιβής εργασίας κατά περίπου 2% και την αύξηση της απασχόλησης κατά 1,3%. Ετσι, θα αντισταθμιστεί η απώλεια από τις εξαγωγές, εκτιμούν οι αναλυτές.

Για το 2018, η ανάλυση της Εθνικής Τράπεζας κάνει αναφορά σε «αρνητική έκπληξη» από τις επενδύσεις, οι οποίες συρρικνώθηκαν κατά 12%, μετά μία διετία ικανοποιητικής ανάκαμψης της τάξης του 7% ετησίως κατά μέσο όρο. Οι αναλυτές επισημαίνουν ότι αυτό οφείλεται σε μεγάλο βαθμό στη

συρρικνωση των επενδύσεων σε μεταφορικό εξοπλισμό και ότι αν διορθωθεί η επίδραση αυτή, όπως μιας στατιστικής αναταξινόμησης που έγινε το 2018, προκύπτει ότι οι συνολικές επενδύσεις εκτός κατοικιών αυξήθηκαν κατά 6% το 2018. Σχολιάζουν, εξάλλου, ότι η επενδυτική δαπάνη αποτυπώνει το διπλό πρόσωπο των ελληνικών επιχειρήσεων: τις κερδοφόρες και εξωστρεφείς επιχειρήσεις και αυτές που συνεχίζουν να αντιμετωπίζουν σημαντικά προβλήματα επιβίωσης ή έχουν καταστεί μη βιώσιμες. «Οι υψηλές επιδόσεις της πρώτης ομάδας αντισταθμίζονται από την αδυναμία της δεύτερης, και αυτό αποτυπώνεται μεταξύ άλλων στην επενδυτική δαπάνη, με την πρώτη ομάδα επιχειρήσεων να επενδύει και τη δεύτερη να παραμένει σε τροχιά αποεπένδυσης».

Ευχαριστήριο μήνυμα οικογένειας Αγαθαγγέλου

Με βαθιά συγκίνηση και ειλικρινή ευγνωμοσύνη θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε θερμά όλους όσους παρέστησαν στην κηδεία της αγαπημένης μας **Αγνής Πεταχτού-Αγαθαγγέλου**, κατέθεσαν στεφάνια και εισφορές σε ιδρύματα, έστειλαν συλλυπητήρια μηνύματα και συμπαραστάθηκαν στο βαρύ μας πένθος.

Αποχαιρετήσαμε όλοι μαζί, με αγάπη και σεβασμό, έναν άνθρωπο που σε όλη του τη ζωή προσέφερε πηγαία και άδολα όλα όσα μπορούσε στους γύρω του. Η αγαπημένη μας Αγνή μας έκανε όλους λίγο καλύτερους ανθρώπους και έτσι θα τη θυμόμαστε.

Σας ευχαριστούμε από τα βάθη της καρδιάς μας.

Η οικογένειά της,
Ρίνα Αγαθαγγέλου Σιάλαρου - Σώτος Σιάλαρος
Δρ. Πέτρος Αγαθαγγέλου - Γεωργία Αχιλλέως Αγαθαγγέλου

ΖΗΤΕΙΤΑΙ ANALYST- ASSET MANAGER

Η εταιρεία Resolute Asset Management (Cyprus) LTD, με αριθμό μητρώου εργοδότη HE 330467, ζητά να προσλάβει προσοντούχο «ANALYST- ASSET MANAGER» με τα ακόλουθα προσόντα:

Απαιτούμενα προσόντα:

1. Αγγλική και Αραβική γλώσσα
2. Πτυχίο Πολιτικού Μηχανικού
3. Πτυχίο Project Management
4. Εμπειρία σε εργοτάξια κατά προτίμηση στη Μέση Ανατολή.
5. Δεξιότητες διαπραγμάτευσης.
6. COMPUTER SKILLS: Microsoft Office, Autocat, Photoshop

Καθήκοντα Θέσης:

1. REAL ESTATE αναλυτής με εμπειρία 3-4 χρόνια σε Project Management σε εργοτάξια στη Μέση Ανατολή, ώστε να βοηθήσει την εταιρία στην επέκταση των εργασιών της προς τις χώρες της Μέσης Ανατολής.

Προσφέρεται μισθός ανάλογος της κλίμακας Α8 και άλλα ωφελήματα. Οι ενδιαφερόμενοι να αποστέλλουν το CV τους στο Επ. Γραφείο Λευκωσίας, τηλ. 22403000 και Φαξ 22873170 με αντίγραφο στην εταιρεία. Στο βιογραφικό σημείωμα να σημειώνεται ο αριθμός μητρώου της εταιρίας.

ΚΥΠΡΙΑΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΠΑΡΗΛΟΝΩΝ (Κ.Ο.Α.Π.)
CYPRUS AGRICULTURAL PAYMENTS ORGANISATION (CAPO)

ΠΡΟΚΗΡΥΞΗ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΥ

Ο Κυπριακός Οργανισμός Αγροτικών Πληρωμών (ΚΟΑΠ) ανακοινώνει την προκήρυξη ανοικτού διαγωνισμού με κριτήριο ανάθεσης την πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά βάσει βέλτιστης σχέσης τιμής - ποιότητας, για την διοργάνωση Γ΄ Φεστιβάλ Αγροτικού Πολιτισμού (CPV79953000), με αριθμό ΟΑΠ/ΑΠΦ/01/19/01. Εκτιμώμενη Αξία Σύμβασης €49,500 χωρίς ΦΠΑ.

Για τα έγγραφα, πρόσθετες πληροφορίες και διευκρινήσεις επί των εγγράφων του διαγωνισμού οι ενδιαφερόμενοι οικονομικοί φορείς μπορούν να αποταθούν στο Ηλεκτρονικό Σύστημα Δημόσιων Συμβάσεων, στη διεύθυνση: <https://www.eprocurement.gov.cy/ceproc/home.do>.

Οι Προσφορές υποβάλλονται ηλεκτρονικά μέσω του χώρου για τον συγκεκριμένο διαγωνισμό στο Ηλεκτρονικό Σύστημα Σύνταξης Συμβάσεων (www.eprocurement.gov.cy) μέχρι τις 09/04/2019 και ώρα 10:00 πμ.

Για οποιεσδήποτε πληροφορίες, παρακαλώ όπως επικοινωνείτε με την αρμόδια λειτουργό αγορών, κα Έλενα Αντωνίου, στο ηλεκτρονικό ταχυδρομείο eantoniou@capo.gov.cy, ή στο τηλέφωνο 22557664.

«Δίνουν τα χέρια» Ιταλία και Κίνα για υπογραφή 50 συμφωνιών

Καλύπτουν πρακτικά το σύνολο
των τομέων διμερούς συνεργασίας

Ούτε ένα ούτε δύο αλλά 50 συμβόλαια, μνημόνια και συμφωνίες συνεργασίας ετοιμάζεται να υπογράψει με εταιρείες και κρατικούς φορείς της Κίνας η Ιταλία. Η γεγονική χώρα έχει ήδη προκαλέσει αντιδράσεις στους κόλπους της Ε.Ε. με την απόφασή της να συμμετάσχει στο κινεζικό σχέδιο του Νέου Δρόμου του Μεταξίου. Τώρα προσεταιρίζεται τον ασιατικό οικονομικό γίγαντα με συμφωνίες στις οποίες εμπλέκονται ενεργειακοί κολοσσοί, όπως οι Eni και Enel, αλλά και οι μεγαλύτερες ιταλικές τράπεζες Unicredito και Intesa Sanpaolo. Σύμφωνα με σχετικό ρεπορτάζ της ιταλικής εφημερίδας Corriere della Sera, βρίσκονται στο στάδιο της διαπραγμάτευσης 29 συμφωνίες ανάμεσα σε κρατικούς φορείς και υπουργεία των δύο χωρών και 21 συμφωνίες ανάμεσα σε ιδιωτικές εταιρείες. Καλύπτουν πρακτικά όλους τους δυνατούς τομείς διμερούς συνεργασίας: συνεργασία ανάμεσα στις τελωνειακές αρχές, αμοιβαία αναγνώριση αδειών οδήγησης, ανταλλαγή φοιτητών και ακαδημαϊκών και συμφωνίες μεταξυ ιδρυμάτων, μνημόνια κοινών διαστημικών ερευνών, τηλεοπτικών παραγωγών με εμπλοκή της κρατικής

Rai αλλά και στον τομέα της πληροφορικής. Όπως, τονίζει η ιταλική εφημερίδα, αναμφίβολα στρατηγικές σημασίας είναι οι συμφωνίες που ετοιμάζονται να υπογράψουν με κινεζικές εταιρείες οι ιταλικές ιδιωτικές εταιρείες ή εταιρείες του ιδιωτικού τομέα στις οποίες έχει συμμετοχή το ιταλικό κράτος.

Βρίσκονται στο στάδιο της ολοκλήρωσης 21 μνημόνια κατανόησης στα οποία θα συμμετάσχουν το ιταλικό ταμείο παρακαταθηκών και δανείων (Cdp), η εταιρεία υποδομών φυσικού αερίου la Snam, η εταιρεία παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας Enel, η εταιρεία υποδομών και δικτύων ηλεκτρικής ενέργειας Terna, η μεγαλύτερη εταιρεία ναυπηγείων της Ιταλίας, η Finantieri και οι δύο μεγαλύτερες ιταλικές τράπεζες Unicredit και Intesa Sanpaolo. Επίσης, η βιομηχανία εξοπλισμού και υλικών μεταλλουργιών Danieli και ο πετρελαϊκός κολοσσός της Eni που αναμένεται να υπογράψει με την Τράπεζα της Κίνας συμφωνία συνεργασίας χρηματοδότησης για δραστηριότητες εκμετάλλευσης εντός της κινεζικής επικράτειας. Επίσης, η ιταλική εταιρεία φυσικού αερίου Italgas, οι λιμενικές αρχές της Γένοβας και της Τερ-

BLOOMBERG

Η Ιταλία προσεταιρίζεται τον ασιατικό οικονομικό γίγαντα με συμφωνίες στις οποίες εμπλέκονται ενεργειακοί κολοσσοί, όπως οι Eni και Enel, μέχρι και οι μεγαλύτερες ιταλικές τράπεζες Unicredito και Intesa Sanpaolo.

Η στενή οικονομική συνεργασία που δρομολογεί η Ρώμη με το Πεκίνο έχει προκαλέσει δυσαρέσκεια και προβληματισμό στην Κομισιόν.

γέστους αλλά και οι ιταλικοί σιδηρόδρομοι που θα αναλάβουν να μεταφέρουν εμπορεύματα από το λιμάνι του Πειραιά μέχρι την καρδιά της Ευρώπης.

Εν αναμονή, έτσι, της άφιξης του Κινέζου προέδρου Σι Τζινπίνγκ στην Ρώμη, η ιταλική εφημερίδα

υπογραμμίζει πως «πρακτικά το σύνολο του δημόσιου τομέα ετοιμάζεται να κλείσει συμφωνίες με την Κίνα». Προσθέτει, άλλωστε, πως η Ε.Ε. επιχείρησε να υποβαθμίσει την απουσία για τη διείσδυση της Κίνας στην Ιταλία, ιδρυτικό μέλος της Ε.Ε. και χώρα-μέλος του G7. Η Κομισιόν τονισε συγκεκριμένα πως «τα κράτη-μέλη δεν μπορούν να διαπραγματεύονται συμφωνίες αντίθετες με την ευρωπαϊκή νομοθεσία, ούτε μπορούν να περιορίσουν τα δικά μας περιθώρια ελιγμών». Η Κομισιόν έχει ήδη επικυρώσει 13 συμφωνίες που έχουν συνάψει κράτη-μέλη με την Κίνα, καθώς ήταν όλες σύμφωνες με το ευρωπαϊκό δίκαιο.

Ο Ντόναλντ Τραμπ «κουνάει το δάκτυλο» στην Ε.Ε.

Προειδοποίηση απήχυθε χθες ο Ντόναλντ Τραμπ προς τις Βρυξέλλες πως «εάν δεν μας μιλήσουν, θα κάνουμε κάτι το οποίο θα είναι αρκετά ισχυρό οικονομικά. Θα επιβάλλουμε δασμούς σε πολλά προϊόντα τους». Από την άλλη πλευρά, οι εμπορικές διαπραγματεύσεις των ΗΠΑ με την Κίνα βαίνουν καλώς, ωστόσο δεν είναι σίγουρο εάν πράγματι θα καταλήξουν σε συμφωνία, όπως εκτίμησε χθες ο Ντόναλντ Τραμπ μιλώντας σε εκπροσώπους Τύπου στον Λευκό Οίκο. Οι Βρυξέλλες έχουν διατηρήσει επί πολλά χρόνια ιδιαίτερα σκληρή στάση στα εμπορικά ζητήματα, όπως υποστήριξε ο Αμερικανός πρόεδρος μετά τη συνάντησή του με τον Λέο Βάραντκαρ, πρωθυπουργό της Ιρλανδίας, στην Ουάσινγκτον. Η Ε.Ε. είχε ξεκινήσει τις εμπορικές διαπραγματεύσεις με την κυβέρνηση Ομπάμα, οι οποίες σταμάτησαν κατά την εκλογή του Ντόναλντ Τραμπ. «Ήταν απρόθυμοι να διαπραγματευτούν με την κυβέρνηση Ομπάμα και ήταν απρόθυμοι πριν από αυτό, για να είμαι ειλικρινής. Δεν κατηγόρη απλώς

Η Ουάσινγκτον επιθυμεί να συμπεριλάβει στις εμπορικές συζητήσεις και τα γεωργικά προϊόντα.

τον πρόεδρο Ομπάμα», δήλωσε ο Τραμπ. Η Ουάσινγκτον επιθυμεί να συμπεριλάβει στις συζητήσεις και τα γεωργικά προϊόντα, ενώ οι Βρυξέλλες διαφωνούν. Ενταση είχαν προκαλέσει και οι δασμοί που επέβαλε η αμερικανική κυβέρνηση στις εισαγωγές αλουμινίου και χάλυβα από την Ευρώπη, ενώ η πίεση κλιμακώνεται, καθώς χθες το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ψήφισε κατά της έναρξης επίσημων εμπορικών διαπραγματεύσεων με την Ουάσινγκτον.

Όσον αφορά τις εμπορικές σχέσεις μεταξύ ΗΠΑ και Κίνας, ο Αμερικανός πρόεδρος προειδοποίησε το Πεκίνο πως δεν πρόκειται να

REUTERS

«Εάν δεν μας μιλήσουν, θα επιβάλλουμε δασμούς σε πολλά προϊόντα τους», ανέφερε ο Αμερικανός πρόεδρος Ντόναλντ Τραμπ.

υπογράψει εμπορική συμφωνία η οποία δεν ικανοποιεί τις απαιτήσεις της αμερικανικής πλευράς, αναφερόμενος κατά κύριο λόγο στο ακανθώδες ζήτημα της προστασίας της πνευματικής ιδιοκτησίας. Ερχόμενος σε αντίθεση με προηγούμενες δηλώσεις του, ότι η εμπορική

συμφωνία με την Κίνα επείγει, ο Τραμπ δήλωσε πως δεν βιάζεται καθόλου και ότι αυτό που προέχει είναι το κείμενο να πληροί τις προϋποθέσεις που έχει θέσει. Ο Στίβεν Μνούτσιν, υπουργός Οικονομικών των ΗΠΑ, αναμένει πως ορισμένα ζητήματα που προκύπτουν στις συζητήσεις ΗΠΑ - Κίνας θα επιλυθούν «στο εγγύς μέλλον», όπως δήλωσε χθες. Ο Γκάρι Κον, πρώην επικεφαλής οικονομικός σύμβουλος του Τραμπ, υποστήριξε σε διαδικτυακή ραδιοφωνική μετάδοση πως οι ΗΠΑ είναι «απεγνωσμένες (για μια εμπορική συμφωνία με την Κίνα) αυτή τη στιγμή». Επίσης, σχολίασε ότι «ο Αμερικανός πρόεδρος χρειάζεται μία νίκη».

Παρότι ο Ντόναλντ Τραμπ δεν επέβαλε επιπλέον δασμούς στα κινεζικά προϊόντα, που θα εφαρμόζονταν στην αρχή του Μαρτίου, η οικονομία της Κίνας έχει δεχθεί ισχυρά πλήγματα από τον εμπορικό πόλεμο. Η βιομηχανική ανάπτυξη στην Κίνα υποχώρησε στο 5,3% κατά τους δύο πρώτους μήνες του 2019, καταγράφοντας το χαμηλότερο των τελευταίων 17 ετών.

Αυξήθηκαν το 2018 οι αμυντικές δαπάνες στις χώρες του ΝΑΤΟ

Τα περισσότερα ευρωπαϊκά κράτη-μέλη του ΝΑΤΟ αύξησαν την περασμένη χρονιά τις στρατιωτικές τους δαπάνες και η Συμμαχία πλησίασε τον στόχο για το 2% του ΑΕΠ αφιερωμένο στην άμυνα. Ωστόσο, οι επιδόσεις τους σε αυτό τον τομέα είναι άνισες και μεγάλες χώρες με δυναμική ανάπτυξη, όπως η Γερμανία, εξακολουθούν να υπολείπονται σοβαρά του μέσου όρου.

Αυτά είναι τα βασικά συμπεράσματα της ετήσιας έκθεσης του ΝΑΤΟ, την οποία παρουσίασε χθες στις Βρυξέλλες ο γενικός γραμματέας του Γενς Στόλτενμπεργκ. «Βρισκόμαστε αντιμέτωποι με ένα παράδοξο», δήλωσε σε συνέντευξη Τύπου. «Σε μια στιγμή όπου πολλοί αμφισβητούν την ισχύ του διατλαντικού δεσμού, στην πραγματικότητα κάνουμε περισσότερα πράγματα απ' ό,τι στο παρελθόν».

Ο Ντόναλντ Τραμπ έχει θέσει υπό αμφισβήτηση την αξία που αντιπροσωπεύει η Ατλαντική Συμμαχία για την Ουάσινγκτον, υποστηρίζοντας ότι οι Αμερικανοί επωμίζονται δυσανάλογα βάρη για την ασφάλεια των συμμάχων τους. Ο Αμερικανός πρόεδρος έχει προτείνει να διπλασιαστεί ο στόχος του 2%, ώστε να φθάσουν οι αμυντικές δαπάνες των χωρών-μελών στο 4% του ΑΕΠ, κάτι που δεν πείθει, ωστόσο, τους περισσότερους εκ των Ευρωπαίων συμμάχων του.

Σύμφωνα με τα στοιχεία που δόθηκαν χθες στη δημοσιότητα από τον Στόλτενμπεργκ, τα ευρωπαϊκά κράτη-μέλη ανέβασαν

το ποσοστό των αμυντικών δαπανών στο 1,51% του ΑΕΠ, σημειώνοντας ρεκόρ πενταετίας. Ωστόσο, η οικονομικά εύρωστη Γερμανία κράτησε σταθερό το ποσοστό της στο 1,23% (σύμφωνα με τον Στόλτενμπεργκ, έχει δεσμευθεί ότι θα το αυξήσει το 2019), ενώ Βέλγιο και Ισπανία κινούνται κάτω από το 1%. Μόνο η Εσθονία, η Ελλάδα, η Πολωνία, η Λετονία,

Πιο κοντά στον στόχο του 2% του ΑΕΠ κινούνται οι δαπάνες των κρατών-μελών της Συμμαχίας, καθυστερεί η Γερμανία.

η Λιθουανία και η Βρετανία καλύψαν το στόχο του 2%. Την μεγαλύτερη αύξηση, της τάξης του 20%, σημείωσαν οι αμυντικές δαπάνες στη Βουλγαρία, στις Βαλτικές χώρες και στην Ολλανδία, ενώ Ιταλία και Καναδάς μείωσαν αναλογικά τις σχετικές δαπάνες.

Ενα τρις. δολάρια πέρυσι
Στο σύνολό τους, τα κράτη-μέλη του ΝΑΤΟ δαπάνησαν το 2018 περίπου 1 τρις. δολάρια σε στρατιωτικές δαπάνες. Από αυτές, κάτι λιγότερο από το 70% αντιστοιχεί στις Ηνωμένες Πολιτείες, παρότι μέρος αυτών των δαπανών αφορά την άμυνα της Ευρώπης.

REUTERS

Αύξηση ΑΕΠ 0,6% βλέπει φέτος το Ιfo για τη Γερμανία

Ο ρυθμός ανάπτυξης της γερμανικής οικονομίας θα περιοριστεί σε μόλις 0,6% το 2019, προέβλεψε χθες το οικονομικό ινστιτούτο Ιfo του Μονάχου, διότι η επιβράδυνση της παγκόσμιας οικονομίας θα οδηγήσει σε σημαντική εξασθένηση της ζήτησης για γερμανικά βιομηχανικά προϊόντα. Προηγούμενος το Ιfo προέβλεπε ρυθμό ανάπτυξης 1,1% για το 2019, ενώ το 2018 το ΑΕΠ της Γερμανίας είχε αυξηθεί με ρυθμό 1,5%.

Ο εμπορικός πόλεμος του προέδρου Τραμπ, η απειλή хаοτικής εξέδου της Βρετανίας από την Ε.Ε. και η επιβράδυνση της παγκόσμιας και της κινεζικής οικονομίας ενδέχεται να θέσουν τέλος στην ανάπτυξη της γερμανικής οικονομίας, η οποία διανύει το δέκατο έτος της. Το δεύτερο εξάμηνο του 2018 η γερμανική οικονομία μόλις που απέφυγε την τεχνική ύφεση και η ανάπτυξη του πρώτου τριμήνου θα είναι «μέτρια», ανακοίνωσε χθες το γερμανικό υπουργείο Οικονομίας. Ο Τίμο Βολμερχόιζερ, οικονομολόγος του Ιfo, δήλωσε χθες

πως ο κλάδος της γερμανικής βιομηχανίας, περιλαμβανομένης της αυτοκινητοβιομηχανίας, πιθανότατα δεν θα συνεισφέρει καθόλου στη συνολική ανάπτυξη το 2019. «Η παγκόσμια ζήτηση για γερμανικά προϊόντα είναι ασθενής, επειδή εξακολουθεί να υποχωρεί η δυναμική της παγκόσμιας οικονομίας».

Προσέθεσε, ωστόσο, ότι η ισχυρή αγορά εργασίας, ο χαμηλός πληθωρισμός και η σημαντική αύξηση των μισθών λογικά θα υποστηρίξουν την ιδιωτική κατανάλωση, η οποία με τη σειρά της θα ενισχύσει τη συνολική ανάπτυξη. Επιπλέον, οι δημόσιες δαπάνες προβλέπεται πως θα αυξηθούν με ρυθμό 2,6% το 2019 από 1% το 2018, αντισταθμιζοντας ακόμη περισσότερο την υποχώρηση των εξαγωγών. Για το 2020 οι οικονομολόγοι του Ιfo προβλέπουν ανάκαμψη της ανάπτυξης στο 1,8%. Επίσης, χθες το οικονομικό ινστιτούτο DIW αναθεώρησε την πρόβλεψη για την ανάπτυξη το 2019 στο 1% από 1,8% προηγούμενως.

Μέχρι τα τέλη του δεύτερου τριμήνου η κάμψη στην ανάπτυξη, λένε οικονομολόγοι

Σήμερα η παγκόσμια οικονομία ενδεχομένως να βρίσκεται στην πιο επιφορτισμένη θέση μετά τη διεθνή χρηματοπιστωτική κρίση, όμως, παρ' όλα αυτά, υπάρχουν λόγοι να αισιοδοξούμε.

Σύμφωνα με οικονομολόγους των Bloomberg Economics, Deutsche Bank και Morgan Stanley, αλλά και πολλούς άλλους, η κάμψη στην ανάπτυξη θα διαρκέσει μέχρι τα τέλη του πρώτου ή πιθανώς και του δεύτερου τριμήνου, ενώ στη συνέχεια θα αρχίσει η οικονομία να ενισχύεται εκ νέου. «Συνεκτιμώντας την απόφαση της Ομοσπονδιακής Τράπεζας των ΗΠΑ (Fed) να διακόψει την αύξηση των επιτοκίων, τη συνοαμερικανική διένεξη και τη δέσμη μέτρων για την τόνωση της κινεζικής οικονομίας, αναμένουμε πως η οικονομία θα αγγίξει το κατώτατο σημείο της στα τέλη του πρώτου τριμήνου, για να αρχίσει πολύ συγ-

Αισιόδοξα μηνύματα από τους αναλυτές των Bloomberg Economics, Deutsche Bank και Morgan Stanley.

κρατημένα να αναθερμαίνεται στη συνέχεια», παρατηρεί ο Τομ Ορλικ, οικονομολόγος του Bloomberg Economics.

Με πρωτοπόρο τη Fed, και άλλες κεντρικές τράπεζες είτε αποφάσισαν να διακόψουν την αύξηση του κόστους δανεισμού είτε εισήγαγαν νέες πρωτοβουλίες τόνωσης της οικονομίας, κατευνάζοντας τις ανησυχίες των επενδυτών για την επιβράδυνση της διεθνούς οικονομίας. Ο πρόεδρος της Fed Τζερόμι Πάουελ δήλωσε πως εκείνος και οι

Με πρωτοπόρο τη Fed, και άλλες κεντρικές τράπεζες είτε αποφάσισαν να διακόψουν την αύξηση του κόστους δανεισμού είτε εισήγαγαν νέες πρωτοβουλίες τόνωσης της οικονομίας, κατευνάζοντας τις ανησυχίες των επενδυτών.

συνεργάτες του θα επιδείξουν υπομονή και δεν θα σπεύσουν σε νέα αύξηση επιτοκίων.

Ο ομόλογός του στην Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, Μάριο Ντράγκι, απέκλεισε το ενδεχόμενο να κάνει κάτι τέτοιο και ανακοίνωσε νέο πρόγραμμα φθνών δανείων για τράπεζες.

Πέραν τούτων, ο δείκτης παγκόσμιας ανάπτυξης της εταιρείας ερευνών αγοράς και ανάλυσης δεδομένων IHS Markit εμφάνισε τον Φεβρουάριο άνοδο από τα χαμηλότερα επίπεδα 28μήνου προηγούμενως. Κι αυτό σχετίζεται με την ενίσχυση του δείκτη της ζήτησης. Επιπροσθέτως, άνοδο τον Φεβρουάριο για πρώτη φορά την τελευταία τριμηνία παρουσίασε και ο δείκτης που αφορά την πορεία του κλάδου παροχής υπηρεσιών σε διεθνή κλίμακα. Στην Κίνα ο δείκτης των νέων παραγγελιών στον κλάδο μεταποίησης βελ-

τιώθηκε τον Φεβρουάριο και στη Γερμανία παρατηρήθηκε άνοδος της στάθμης του Ρήνου, κάτι που επιβεβαιώνει ευμενώς την οικονομία. Στο πεδίο της απασχόλησης, τώρα, ακόμα και με τα απογοητευτικά στοιχεία των ΗΠΑ τον μήνα Φεβρουάριο, η γενικότερη εικόνα είναι ενθαρρυντική.

Η JPMorgan Chase υπολογίζει πως η ανεργία στις ανεπτυγμένες χώρες σήμερα κατά μέσον όρο διαμορφώνεται στο 5%, δηλαδή στα χαμηλότερα επίπεδα 40ετίας, ενώ προβλέπεται πως θα υποχωρήσει κι άλλο. Τέλος, η JPMorgan Chase προβλέπει ότι οι μισθοί θα εμφανίσουν αύξηση 3,2% το τελευταίο τρίμηνο φέτος, δηλαδή την ταχύτερη μέσα στη διάρκεια της τελευταίας δεκαετίας και σχεδόν μία ποσοστιαία μονάδα μεγαλύτερη από το 2017.

BLOOMBERG

Ερευνα στις ΗΠΑ για τη «δικτύωση» Facebook με εταιρείες τεχνολογίας

Σχετικά με την κοινοποίηση προσωπικών δεδομένων εκατομμυρίων χρηστών

Οι αρμόδιες εισαγγελικές αρχές των Ηνωμένων Πολιτειών διενεργούν ποινική προκαταρκτική έρευνα για να διαλευκάνουν τι συμβαίνει με επίμαχες συμφωνίες που συνήψε η εταιρεία Facebook με πάμπολλες ισχυρές εταιρείες υψηλής τεχνολογίας (περισσότερες από 150), ώστε να τους κοινοποιήσει σωρεία

Το μέσο κοινωνικής δικτύωσης συμφώνησε με περισσότερους από 150 πανίσχυρους ομίλους, όπως οι Apple, Amazon, Microsoft και Sony.

δεδομένων εκατομμυρίων χρηστών του ομώνυμου κοινωνικού δικτύου της. Οι εισαγγελείς έδωσαν εντολή να τους παραχωρηθούν τα αρχεία τουλάχιστον δύο κορυφαίων κατασκευαστριών κινητών τηλεφώνων και άλλων ψηφιακών συσκευών. Οι εν λόγω συμφωνίες αποκαλύφθηκαν πέρυσι τον Δεκέμβριο. Οπότε οι πιέσεις στην ίδια τη Facebook και

στον ιδρυτή της Μαρκ Ζούκερμπεργκ γίνονται ακόμη πιο ασφυκτικές, ενόσω ταυτόχρονα διεξάγονται και άλλες έρευνες στις ΗΠΑ για παραπλήσια θέματα. Εξ ου και προ ημερών ο κ. Ζούκερμπεργκ ανακοίνωσε αλλαγή μοντέλου, ώστε η Facebook από πλάτφόρμα μοιράσματος δεδομένων να μετεξελιχθεί κυρίως σε ψηφιακό χώρο ιδιωτικής επικοινωνίας. Ερευνες διεξάγουν επίσης το υπουργείο Οικονομικών, η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς των ΗΠΑ και η Επιτροπή Θεμιτού Εμπορίου, όπως αναφέρουν σε δημοσίευσμά τους οι New York Times.

Η αποκάλυψη

Ειδικότερα, η μονάδα οικονομικού εγκλήματος του υπουργείου ξεκίνησε έρευνα, όταν αποκαλύφθηκε ότι η εταιρεία πολιτικών συμβούλων Cambridge Analytica είχε παράτυπα αποκτήσει πρόσβαση σε στοιχεία 87 εκατ. χρηστών του Facebook. Τα χρησιμοποιείσε δε στη συνέχεια προκειμένου να συνδράμει τον Ντόναλντ Τραμπ να νικήσει στις τελευταίες προεδρικές εκλογές της χώρας. Σύμφωνα με μάρτυρες που εξετάστηκαν προσφάτως στο πλαίσιο της υπόθεσης Cambridge Analytica και μι-

λησαν ανώνυμα, ιδιαίτερο βάρος δίδεται στον ισχυρισμό της Facebook πως παραπληνήθηκε από την Cambridge Analytica. Σε δημόσιες δηλώσεις τους, στελέχη του ομίλου Facebook ισχυρίζονταν ότι η Cambridge τους ενημέρωσε πως η συλλογή στοιχείων γινόταν για ακαδημαϊκούς λόγους. Ωστόσο, υπήρχε υποσημείωση στην εφαρμογή, που συνέλεγε τα στοιχεία, ότι θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν και για εμπορικούς σκοπούς.

Η Facebook έκλεισε συμφωνίες με περισσότερους από 150 πανίσχυρους ομίλους υψηλής τεχνολογίας, όπως οι Apple, Amazon, Microsoft και Sony, σύμφωνα με τους NYT. Έτσι μπορούσαν να αποκτήσουν προσωπικές πληροφορίες αναρίθμητων χρηστών σχετικά με τους φίλους τους και άλλα θέματα, και να τις χρησιμοποιήσουν για ίδιον όφελος. Αυτό ορισμένες φορές γινόταν χωρίς τη συναίνεση των χρηστών, αν και η Facebook το αρνείται κατηγορηματικά, όπως αναφέρει το Reuters. Τα τελευταία δύο χρόνια η Facebook σταδιακά καταργεί τις προαναφερθείσες συμφωνίες, οι οποίες αποδείχθηκαν επωφελέστες. Λόγου χάριν, η μηχανή αναζήτησης Bing, ιδιοκτη-

Οι πιέσεις στην εταιρεία Facebook και στον ιδρυτή της Μαρκ Ζούκερμπεργκ γίνονται ακόμη πιο ασφυκτικές, ενόσω ταυτόχρονα διεξάγονται και άλλες έρευνες στις ΗΠΑ για παραπλήσια θέματα. Εξ ου και προ ημερών ο κ. Ζούκερμπεργκ ανακοίνωσε αλλαγή μοντέλου, ώστε η Facebook από πλάτφόρμα μοιράσματος δεδομένων να μετεξελιχθεί κυρίως σε ψηφιακό χώρο ιδιωτικής επικοινωνίας.

σίας Microsoft, κατέγραψε τους φίλους σχεδόν όλων των χρηστών του Facebook χωρίς ρητή συγκατάθεση, ενώ η Amazon εξασφάλισε τα ονόματα των χρηστών και στοιχεία επικοινωνίας μέσω των φίλων τους. Η Apple κατόρθωσε να αποκρύψει από τους χρήστες του Facebook όλες τις συναφείς ενδείξεις, ώστε ούτε καν να δελώνεται ότι οι δικές της συσκευές ζητούν τα ατομικά στοιχεία τους.

Οι υπέρμαχοι του απορρήτου

των ατομικών στοιχείων αναφέρουν πως οι συνεργασίες μεταξύ Facebook και λοιπών κολοσσών της υψηλής τεχνολογίας φαίνεται πως παραβιάζουν τη δική της συμφωνία του 2011 με την αμερικανική Επιτροπή Θεμιτού Εμπορίου για την εξασφάλιση συναίνεσης των χρηστών. Η συμφωνία αυτή ήταν απόρροια παλαιότερων καταγγελιών ότι η Facebook είχε δώσει σε τρίτους προσωπικά στοιχεία κατά τρόπο τέτοιο, ώστε να εξαπατά

τους χρήστες του κοινωνικού δικτύου της. Συν τοις άλλοις, οι συμφωνίες μεταξύ Facebook και κολοσσών έρχονται σε αντίφαση με δηλώσεις του Μαρκ Ζούκερμπεργκ και άλλων στελεχών του ότι είχαν παύσει προ ετών να κοινοποιούν σε τρίτους τα στοιχεία των φίλων των χρηστών. Τέλος, αναφέρεται ότι τα στελέχη της Επιτροπής Θεμιτού Εμπορίου εξετάζουν το ενδεχόμενο επιβολής προστίμου στη Facebook.

Ο «Ελληνας» Τζόσεφ Νίσιμ που «έχτισε» μια αυτοκρατορία

«Θα συνέχιζα να εργάζομαι για άλλα 100 χρόνια, γιατί κάνω την πιο υπέροχη δουλειά στον κόσμο: επινώω προϊόντα, τα φέρνω σε επαφή με τις διαφημιστικές και πειθω ανθρώπους να τα αγοράσουν», είχε δηλώσει ο δραστήριος επιχειρηματίας Τζόσεφ Νίσιμ, ιδρυτής της ιταλικής Bolton Group, ο οποίος πέθανε αργά το βράδυ της Τρίτης λίγες ημέρες αφού γιόρτασε τα εκατοστά του γενέθλια.

Παρότι ήταν επιτυχημένος επιχειρηματίας και φιλόanthropos, ο «πατέρας» της Rio Mare και άλλων περίπου πενήντα εταιρειών γνωστών παγκοσμίως παρέμενε πάντοτε μακριά από τα φώτα της δημοσιότητας. Ο Νίσιμ εδραιώθηκε στην ιταλική επιχειρηματική σκηνή υιοθετώντας χαμηλό προφίλ και ακολουθώντας τολμηρή επιχειρηματική στρατηγική. Όταν πλέον είχε καταστήσει την Bolton Group ισχυρό παίκτη στην αγορά των καταναλωτικών προϊόντων, επέλεξε να ακολουθήσει ασφαλή πολιτική, αγοράζοντας μειοψηφικά μετοχικά πακέτα σε μεγάλες εταιρείες, ενώ διαχειριζόταν την κολοσσιαία Bolton Group σαν να ήταν οικογενειακή επιχείρηση. Τα παιδιά του Νίσιμ κατέχουν βασικές θέσεις στην επιχείρηση. Σύμφωνα με δημοσιεύματα του ιταλικού Τύπου, ο ίδιος παρακολουθούσε στενά τις εργασίες της εταιρείας και είχε λόγο στη λήψη σημαντικών αποφάσεων.

Επιχειρηματικές κινήσεις

Ο ελληνικής καταγωγής Τζόσεφ Νίσιμ έχτισε την ιταλική αυτοκρατορία του με περιπετειώδη τρόπο. Γεννημένος τον Φεβρουάριο του 1919 σε οικογένεια Ελλήνων Εβραίων στη Θεσσαλονίκη, διέφυγε από τη γενετήριά του πριν από την εισβολή των γερμανικών στρατευμάτων. Κατά τη διάρκεια του Β' Παγκοσμίου Πολέμου, ο Νίσιμ κατατάχθηκε στον βρετανικό στρατό, όπου έλαβε μετάλλιο ανδρείας για τη γενναιότητα που επέδειξε στον πόλεμο, ώσπου το 1947 εγκαταστάθηκε στην Ιταλία. «Εφθασα και ένιωσα όπως σαν να βρίσκομαι στο σπίτι μου, η Ιταλία ήταν πιο φιλόξενη, πιο ευγενική και πιο εξελιγμένη χώρα από την Ελλάδα», είχε δηλώσει ο Νίσιμ, σύμφωνα με

Παρότι ήταν επιτυχημένος επιχειρηματίας και φιλόanthropos, ο Τζόσεφ Νίσιμ, «πατέρας» της Rio Mare και άλλων περίπου πενήντα εταιρειών γνωστών παγκοσμίως, παρέμενε πάντοτε μακριά από τα φώτα της δημοσιότητας.

την Il Sole 24 Ore. Μόλις δύο χρόνια μετά την άφιξή του στην Ιταλία, το 1949, ο Τζόσεφ Νίσιμ ίδρυσε στο Μιλάνο μια εταιρεία εισαγωγών και εξαγωγών για καταναλωτικά προϊόντα, μέσω της οποίας έγινε αισθητή η παρουσία του στην αγορά. Μία από τις πρώτες επιχειρηματικές κινήσεις του ήταν ιδιαίτερα τολμηρή: αγόρασε έναν από τους πρώτους υπολογιστές της IBM, που λειτουργούσε με διάτρητες κάρτες «προκειμένου να εισάγει προϊόντα της Procter and Gamble (P&G) στην Ιταλία», όπως είχε δηλώσει στον επικεφαλής της IBM προτού επικοινωνήσει με την αμερικανική P&G. Το στοίχημα του Νίσιμ πέτυχε, αφού κατάφερε να πείσει τα διευθυντικά στελέχη του αμερικανικού κολοσσού να συνεργαστούν μαζί του. Η συνεργασία με την P&G εκτόξευσε την πορεία του Νίσιμ, ο οποίος ίδρυσε αμέσως μετά την Exportex, που έγινε γνωστή ως η καλύτερη εταιρεία στον κλάδο των καταναλωτικών αγαθών. Ο επιχειρηματίας εξακολούθησε να ιδρύει και να εξαγοράζει εταιρείες και να συνεργάζεται με μεγάλα σούπερ μάρκετ.

Το τελικό προϊόν της συναρπαστικής πορείας του Τζόσεφ Νίσιμ είναι η Bolton Group, η οποία εδράζει στο Μιλάνο, με τζίρο που υπολογίζεται πως υπερβαίνει τα 2 δισ. ευρώ, σύμφωνα με τον ιταλικό Τύπο. Η Bolton Group περιλαμβάνει περίπου πενήντα εταιρείες, με πιο δημοφιλείς τη Rio Mare, την Omìno Bianco, την Overlay και την UHU. Πέντε είναι οι πυλώνες στους οποίους στηρίζεται ο όμιλος: καθαριστικά, προϊόντα ομορφιάς και υγιεινής, κόλλες και, φυσικά, τρόφιμα, από τα οποία αποκομίζει σχεδόν τα μισά έσοδα. Το 48% των εσόδων της επιχειρήσης προέρχεται από την Ιταλία, αν και ο όμιλος έχει παρουσία σε 139 χώρες. Εκτός από ηγέτις μιας τεράστιας επιχείρησης, ο Τζόσεφ Νίσιμ ήταν ιδιαίτερα ενεργός σε κοινωνικές δραστηριότητες και στον τομέα των τεχνών. Αποτέλεσε ιδρυτικό μέλος του οργανισμού που στηρίζει τη Σκάλα του Μιλάνου και κατείχε σημαντική θέση στην εβραϊκή κοινότητα της πόλης. Μάλιστα, το αμφιθέατρο του μνημείου Ολοκαυτώματος στο Μιλάνο είναι αφιερωμένο σε αυτόν.

Αναζητείται «σανίδα σωτηρίας» για την Alitalia

Νέα πρόταση διάσωσης της Alitalia φαίνεται πως θα αναζητήσει η ιταλική κυβέρνηση συνεργασίας, καθώς οι περιορισμοί που θέτουν οι ενδιαφερόμενοι επενδυτές EasyJet και Delta δεν βρίσκουν συμφωνούς τους ιταλικούς φορείς. Σε περίπτωση που το τρέχον σχέδιο διάσωσης του εθνικού αερομεταφορέα της Ιταλίας αποτύχει, θα κλιμακωθεί ακόμη περισσότερο η ένταση στους κυβερνητικούς κόλπους, όπου το κλίμα είναι ήδη βαρύ λόγω των επικείμενων ευρωεκλογών. Η γερμανική Lufthansa ενδέχεται να αποτελέσει σανίδα σωτηρίας, παρότι όταν είχε επιδείξει ενδιαφέρον είχε επίσης θέσει αυστηρές προϋποθέσεις.

Ο εθνικός αερομεταφορέας της γείτονας χώρας βρίσκεται υπό καθεστώς χρεοκοπίας για δεύτερη φορά μέσα σε μία δεκαετία και οφείλει να αποπληρώσει κρατικό δάνειο ύψους 900 εκατ. ευρώ μέχρι το τέλος Ιουνίου. Η ιταλική κυβέρνηση συνεργασίας ανέθεσε την αναδιοργάνωση της Alitalia στην κρατική εταιρεία σιδηροδρόμων Ferrovie dello Stato (F.S.), η οποία αναμένεται να αποκτήσει περίπου 30% της νέας αεροπορικής, επενδύοντας 300 εκατ. ευρώ, σύμφωνα με την ιταλική εφημερίδα La Stampa. Ωστόσο, απαραίτητη είναι και η συμμετοχή ενός φορέα που δραστηριοποιείται στον κλάδο της αερομεταφοράς προκειμένου να διαχειρίζεται την Alitalia.

Η αμερικανική Delta έχει καταθέσει επίσημη πρόταση να αποκτήσει το 15%-20% της νέας εταιρείας που θα προκύψει επενδύοντας έως και 100 εκατ. ευρώ, αλλά δεν πρόκειται να ξοδέψει περισσότερα, σύμφωνα με ανώνυμη πηγή του Reuters. Κατά την ιταλική εφημερίδα Il Messaggero, ο διευθύνων σύμβουλος της F.S. πρόκειται να επισκεφθεί μέσα στις επόμενες ημέρες τον διευθύνοντα σύμβουλο της Delta, ώστε να τον πείσει να αυξήσει την επένδυσή.

Από την άλλη πλευρά, η βρετανική εταιρεία χαμηλού κόστους EasyJet ενδιαφέρεται να αποκτήσει το 15% των μετοχών και ορισμένων περιουσιακών στοιχείων

Η αμερικανική Delta έχει καταθέσει επίσημη πρόταση να αποκτήσει το 15%-20% της νέας εταιρείας που θα προκύψει, επενδύοντας έως και 100 εκατ. ευρώ.

Ο αερομεταφορέας βρίσκεται υπό καθεστώς χρεοκοπίας και οφείλει να αποπληρώσει δάνειο ύψους 900 εκατ. ευρώ μέχρι το τέλος Ιουνίου.

της Alitalia, ενώ έχει θέσει ως όρους να αναλάβει αποκλειστικά τις πτήσεις σε κοντινούς προορισμούς και να είναι η εταιρεία εμπορική βιώσιμη. Η ιταλική κυβέρνηση και οι επίτροποι που διαχειρίζονται τον εθνικό αερομεταφορέα της Ιταλίας θεωρούν πως οι προϋποθέσεις που έθεσε η EasyJet θα διασπάσουν την εταιρεία. Με την προθεσμία κατάθεσης σχεδίου διάσωσης στις 31 Μαρτίου να πλησιάζει επικίνδυνα, η ιταλική F.S. ενδέχεται να στραφεί στη Lufthansa για βοήθεια. Η γερμανική αεροπορική εταιρεία, η

οποία δεν έχει υποβάλει επίσημη πρόταση, όταν είχε επιδείξει ενδιαφέρον, το 2018, είχε απαιτήσει την περικοπή τουλάχιστον του 40% του ανθρώπινου δυναμικού στην Alitalia και άλλες βασικές περικοπές κόστους. «Πέρυσι είχαμε προτείνει μια αναδιαρθρωμένη Alitalia στην ιταλική κυβέρνηση, με μια μείωση στο κόστος και στους εργαζομένους. Κάτι το οποίο δεν φαίνεται δυνατό τώρα. Αυτή τη στιγμή δεν υπάρχει τίποτα σε αυτή την προσφορά, αλλά η ιταλική αγορά είναι ακόμη πολύ σημαντική για εμάς», δήλωσε στη La Stampa ο Ούλρικ Σβένσον, οικονομικός διευθυντής της Lufthansa. Ωστόσο, δεν αποκλείεται η Lufthansa να επιδείξει ξανά ενδιαφέρον για την Alitalia, σύμφωνα με την ιταλική εφημερίδα.

Η Alitalia αναμένεται να ελεγχεται κατά το μεγαλύτερο μέρος από το κράτος και από κρατικά ελεγχόμενες εταιρείες, όπως η F.S., και κατά το υπόλοιπο από την Delta και ίσως την EasyJet, σύμφωνα με το Bloomberg.

Η ύφεση της οικονομίας εντείνει την πίεση στον Τ. Ερντογάν

Μείωση ΑΕΠ 2,4% στο δ' τρίμηνο, ενώ ο πληθωρισμός καλπάζει

Με την οικονομία της σε ύφεση και τον πληθωρισμό στα ύψη οδεύει η Τουρκία προς τις δημοτικές εκλογές, την πρώτη εκλογική δοκιμασία που θα αντιμετωπίσει ο Τούρκος πρόεδρος σε τόσο δυσμενείς συνθήκες.

Τα τελευταία στοιχεία φέρουν το τουρκικό ΑΕΠ να έχει συρρικνωθεί κατά 2,4% το τέταρτο τρίμηνο του περασμένου έτους, ενώ έχει προηγηθεί συρρίκνωσή του κατά 1,6% το τρίτο τρίμηνο. Η συγκυρία είναι εξαιρετικά αρνητική για το κυβερνών κόμμα του Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν που ηγείται της Τουρκίας επί 18 συναπτά χρόνια. Στη διάρκεια των ετών αυτών η τουρκική οικονομία αναπτυσσόταν σταθερά με ετήσιο μέσον όρο ανάπτυξης το 7%, σημειώνοντας τους υψηλότερους ρυθμούς ανάπτυξης ανάμεσα στις αναδυόμενες αγορές. Η συνεχιζόμενη ανάπτυξη οφειλόταν, όμως, σε μεγάλο βαθμό στις συνεχείς εισροές ξένου κεφαλαίου που τοποθετείτο μαζικά στα περιουσιακά στοιχεία της χώρας, όταν η αμερικανική Federal Reserve διατηρούσε τα επιτόκια σε ιστορικά χαμηλά επίπεδα.

Τα τελευταία δύο χρόνια, η Τουρκία βρέθηκε στην ίδια μοίρα με τις υπόλοιπες αναδυόμενες αγορές.

Από τη στιγμή που η Fed άρχισε να αυξάνει το κόστος δανεισμού μειώθηκαν σημαντικά οι εισροές ξένου κεφαλαίου, καθώς οι ξένοι επενδυτές άρχισαν να επιστρέφουν στα περιουσιακά στοιχεία των ΗΠΑ. Οι εκροές κεφαλαίων επιταχύνθηκαν, άλλωστε, όταν οι αλεπάλληλες παρεμβάσεις του Τούρκου προέδρου στο έργο της κεντρικής τράπεζας κλόνισαν την εμπιστοσύνη των ξένων επενδυτών. Μεσολάβησε το περασμένο καλοκαίρι διπλωματική κρίση ανάμεσα στην Αγκυρα και στην Ουάσινγκτον που οδήγησε την τουρκική λίρα σε ελεύθερη πτώση. Παρά τη μερική ανάκαμψή της το φθινόπωρο, η τουρκική λίρα παραμένει κατά 28% υποτιμημένη έναντι του δολαρίου. Χθες υποχωρούσε, άλλωστε, περαιτέρω κατά 0,33% με το δολάριο να αντιστοιχεί σε 5,4525 τουρκικές λίρες.

Αποτέλεσμα είναι να παραμένει ο πληθωρισμός επίμονα πάνω από το 20%, αποδεικνύοντας μάταιες τις προσπάθειες της κυβέρνησης να τον αναχαιτίσει προσφέροντας φτηνά λαχανικά σε κρατικά μαγαζιά. Την ακρίβεια που πλήττει την αγοραστική δύναμη των Τούρκων αντανακλά η πτώση κατά 8,9% που σημείωσε η ιδιωτική κα-

Την ακρίβεια που πλήττει την αγοραστική δύναμη των πολιτών αντανακλά η πτώση κατά 8,9% που σημείωσε η ιδιωτική κατανάλωση.

τανάλωση το τελευταίο τρίμηνο του περασμένου έτους. Στο μεταξύ, πολλές τουρκικές επιχειρήσεις δανείστηκαν σε ξένο νόμισμα και μετά την υποτίμηση της τουρκικής λίρας δυσκολεύονται ή αδυνατούν να αποπληρώσουν τα χρέη τους. Σύμφωνα με τα τελευταία στοιχεία στο τέλος του περασμένου έτους

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Το σχέδιο στήριξης

Η Τουρκία έχει δεχθεί ισχυρό πλήγμα από τον εμπορικό πόλεμο του Ντόναλντ Τραμπ. Ο Αμερικανός πρόεδρος έχει επιβάλει στις εισαγωγές τουρκικού χάλυβα δασμούς 50%, διπλάσιους δηλαδή από τους αντίστοιχους στον χάλυβα άλλων χωρών. Στην προσπάθειά της να αναθερμάνει την οικονομική ανάπτυξη, η κυβέρνηση Ερντογάν άσκησε πιέσεις στις κρατικές τράπεζες, που αύξησαν και πάλι τον δανεισμό. Το αποτέλεσμα ήταν να επανέλθει τον Δεκέμβριο η πιστωτική επέκταση σε θετικούς ρυθμούς για πρώτη φορά μετά τον Αύγουστο του περασμένου έτους. Παράλληλα, η κυβέρνηση Ερντογάν

ανακεφαλαιοποίησε τρεις μεγάλες τράπεζες εκδίδοντας ομόλογα που πούλησε στο ταμείο ανεργίας της χώρας. Αυτή τη στιγμή εκπονεί σχέδιο με σκοπό να ενισχύσει περαιτέρω την κεφαλαιακή επάρκεια των κρατικών τραπεζών. Παρά την επιβράδυνση της ανάπτυξης, πάντως, στο σύνολο του περασμένου έτους το τουρκικό ΑΕΠ αυξήθηκε κατά 2,8% και ο Τούρκος υπουργός Οικονομίας και Οικονομικών, Μπεράτ Αλμπαϊράκ, δηλώνει αισιόδοξος πως επίκειται ταχεία ανάκαμψη. Με μίνιτυμά του στο Twitter προέβλεψε πως μοχλοί της ανάπτυξης θα είναι οι εξαγωγές και ο τουρισμός που θα ενισχυθούν.

Ανάπτυξη μόλις 2,1% διεθνώς αναμένεται το α' τρίμηνο

Πληθαίνουν τα σημάδια που δικαιολογούν την απόφαση της Ομοσπονδιακής Τράπεζας των ΗΠΑ (Fed) και της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας να χαλαρώσουν τη νομισματική πολιτική τους για τη στήριξη των οικονομιών τους. Ερευνα του Bloomberg Economics καταλήγει στο συμπέρασμα πως η παγκόσμια οικονομία κινείται το α' τρίμηνο με τον χαμηλότερο ρυθμό της τελευταίας δεκαετίας. Ο τομέας οικονομικών αναλύσεων του πρακτορείου Bloomberg υπολογίζει πως ο ρυθμός ανάπτυξης στην παγκόσμια οικονομία θα διαμορφωθεί στο 2,1% το α' τρίμηνο του 2019 από το 4% που ίσχυε στα μέσα του 2018. Πρόκειται για τις χαμηλότερες επιδόσεις που σημειώνονται από τη χρηματοπιστωτική κρίση του 2009.

Ενισχύονται, ως εκ τούτου, οι προειδοποιήσεις αναλυτών για την επιδείνωση της προοπτικής στην παγκόσμια ανάπτυξη λόγω του εμπορικού πολέμου Ουάσινγκτον - Πεκίνου, του γενικευμένου προστατευτισμού που ασκεί ο

Λευκός Οίκος, της αβεβαιότητας που επικρατεί για το μέλλον της Βρετανίας στη μετά Brexit εποχή, αλλά και της επιβράδυνσης της κινεζικής οικονομίας. Την περασμένη εβδομάδα, μάλιστα, ο ΟΟΣΑ αναθεώρησε προς τα κάτω τις προβλέψεις για την ανάπτυξη στην παγκόσμια οικονομία την περίοδο 2019-2020.

Το πρακτορείο Bloomberg επισημαίνει πως θετικό σμαδί είναι η απόφαση της Fed να σταματήσει τις αυξήσεις των επιτοκίων στις ΗΠΑ. Παρομοίως, η ΕΚΤ αποφάσισε την περασμένη εβδομάδα να διατηρήσει χαμηλά τα επιτόκια στην Ευρωζώνη για μεγαλύτερη χρονική περίοδο και να προχωρήσει σε τρίτο γύρο με δημοπρασίες φθνιών δανείων. Σε συνέντευξη που έδωσε στις αρχές της εβδομάδας στην ιταλική εφημερίδα Corriere della Sera ο Μπενουά Κερέ, μέλος του εκτελεστικού συμβουλίου της ΕΚΤ, δήλωσε πως «θα χρειαστεί μεγαλύτερο χρονικό διάστημα για να ενισχυθεί ο πληθωρισμός με βάση τον στόχο μας, αλλά θα

Την περασμένη εβδομάδα, η ΕΚΤ αποφάσισε να διατηρήσει χαμηλά τα επιτόκια στην Ευρωζώνη για μεγαλύτερη χρονική περίοδο.

το επιτύχουμε». Προσέθεσε, παράλληλα, πως «η ανάπτυξη θα συνεχίσει να είναι ισχυρή, αλλά όχι όσο ήταν πριν».

Τα τελευταία στοιχεία για την αμερικανική οικονομία, την ισχυρότερη του κόσμου, σχηματίζουν συγκεχυμένη εικόνα. Από τη μια πλευρά, καταγράφηκε αύξηση των λιανικών πωλήσεων τον Ιανουάριο ύστερα από τη μεγαλύτερη πτώση που είχε ανακοινωθεί τον Δεκέμβριο και ήταν η σημαντικότερη της τελευταίας δεκαετίας. Από την άλλη, δημιουργήθηκαν τον Φεβρουάριο μόνον 20.000 θέσεις εργασίας στις ΗΠΑ, αντανakλώντας τη μικρότερη μηνιαία αύξηση από τον Σεπτέμβριο του 2017. Στη Γερμανία, την ισχυρότερη οικονομία στην Ευρωζώνη, τον Ιανουάριο παρουσιάστηκε απρόσμενη πτώση της βιομηχανικής παραγωγής ύστερα από τη μεγάλη προς τα πάνω αναθεώρηση που ανακοινώθηκε για τον Δεκέμβριο. Πάντως, η παραγωγή στον μεταποιητικό κλάδο παρουσιάζει ετήσια πτώση επί τρεις συναπτούς μήνες.

Ειδικό φόρο στις τράπεζες εξετάζει η σουηδική κυβέρνηση

Η σουηδική κυβέρνηση επανεξετάζει την ιδέα επιβολής ειδικού φόρου στη χρηματοπιστωτική βιομηχανία, καθώς τράπεζες της χώρας κατηγορούνται πως εμπλέκονται σε σκάνδαλο ξεπλύματος μαύρου χρήματος που κυριαρχεί στην ειδησεογραφία των χωρών της Σκανδιναβίας. Η υπουργός Οικονομικών της Σουηδίας Μαγκντάλενα Αντερσον λέει πως επιδίωξη της είναι ο προτεινόμενος φόρος να στοχεύει με πολύ μεγαλύτερη ακρίβεια τον χρηματοπιστωτικό τομέα. «Θα πρέπει να περιλαμβάνει μόνο τον χρηματοπιστωτικό τομέα», είπε η Αντερσον σε συνέντευξη που παραχώρησε στο Bloomberg. «Θέλουμε να έχει πιο στενή φορολογική βάση και να πλήττει αυτό που στοχεύει να πλήξει». Η σχετική πρόταση εντάσσεται σε σχέδιο ευρύτερης φορολογικής μεταρρύθμισης και είναι πιθανόν να εγκριθεί από το Κοινοβούλιο της χώρας, καθώς οι κατηγορίες ότι τράπεζες που δραστηριοποιούνται στη Σουηδία εμπλέκονται σε ξέπλυμα μαύρου χρήματος και ότι βοήθησαν πλούσιους πελάτες

τους να φοροδιαφύγουν έχουν καθορίσει την αντίληψη της κοινής γνώμης για τον κλάδο. «Η συμπαθία προς τον κλάδο δεν είναι τόσο ισχυρή», λέει η Αντερσον. «Η αγάπη προς τις τράπεζες δεν διαποτίζει την ψυχή των Σουηδών», προσθέτει. Δεν είναι η πρώτη φορά που η κεντροαριστερή κυβέρνηση της Σουηδίας προπαθεί να επιβάλει ειδικό φόρο στις τράπεζες, ωστόσο οι προηγούμενες προσπάθειες είχαν κριθεί ασύμβατες με τους ευρωπαϊκούς κανόνες περί ανταγωνισμού, ενώ οι τοπικές αρχές είχαν κατηγορήσει την κυβέρνηση πως με τις προτάσεις της επιβάλλει ανταγωνιστικό μειονέκτημα στις σουηδικές επιχειρήσεις. Πιο πρόσφατα, όμως, η κυβέρνηση Λόφβεν άρχισε να εξετάζει την απόφαση να σκεδιάσει φόρο που θα επιβάλλεται σε τράπεζες ασχέτως του πού διατηρούν την έδρα τους. Η νέα ιδέα άρχισε να αναπτύσσεται μετά την απόφαση της Nordea Bank να μεταφέρει την έδρα της από τη Στοκχόλμη στη Φινλανδία.

«Τα στοιχεία για το ΑΕΠ της Κίνας είναι αξιόπιστα», υποστηρίζει το Πεκίνο

Μετά τις αμφοβολίες που έχουν επανειλημμένως εκφραστεί για την ακρίβεια των στατιστικών στοιχείων της Κίνας, το Πεκίνο επιχειρεί να κατευθύνει τις σχετικές ανησυχίες και να υπερασπιστεί τα στατιστικά στοιχεία του. «Το λογιστικό σύστημα που εφαρμόζουμε είναι σύμφωνο με τις διεθνείς προδιαγραφές και τα στοιχεία μας για το ΑΕΠ της Κίνας είναι επιστημονικά, αξιόπιστα και συγκρίσιμα σε διεθνές επίπεδο», σχολίασε χθες ο Νινγκ Ζίζε, επικεφαλής της στατιστικής υπηρεσίας της Κίνας.

Εχει προηγηθεί την περασμένη εβδομάδα η πρωτοβουλία τεσσάρων Αμερικανών ακαδημαϊκών στελεχών του Κινεζικού Πανεπιστημίου του Χονγκ Κονγκ και του Πανεπιστημίου του Σικάγου, που παρουσίασαν στο Ινστιτούτο Brookings μελέτη τους σχετικά με την

«Τσιμπημένος» προς τα πάνω ο ετήσιος ρυθμός ανάπτυξης της κινεζικής οικονομίας, σύμφωνα με μελέτη.

κινεζική οικονομία. Στην εν λόγω μελέτη υποστήριξαν ότι στο χρονικό διάστημα από το 2008 έως και το 2016 ο ετήσιος ρυθμός ανάπτυξης της κινεζικής οικονομίας ήταν κατά μέσον όρο 1,7 εκατοστιαίες μονάδες χαμηλότερος από τα επίσημα στοιχεία που παρουσιάζει το Πεκίνο. Η κίνηση προηγείται, έτσι, κατά λίγες ημέρες των επίσημων στοιχείων για τη βιομηχανική παραγωγή, τις λιανικές πωλήσεις και τις επενδύσεις στην

Το Πεκίνο θα παρουσιάσει στατιστικά στοιχεία συνολικά για το δίμηνο Ιανουαρίου και Φεβρουαρίου, τα οποία αναμένεται να εμφανίσουν την αύξηση της βιομηχανικής παραγωγής να επιβραδύνεται στο 5,5% από το 5,7% του Δεκεμβρίου.

Κίνα. Αυτή τη φορά το Πεκίνο θα παρουσιάσει στατιστικά στοιχεία συνολικά για το δίμηνο Ιανουαρίου και Φεβρουαρίου. Στόχος του είναι, σύμφωνα με τον Κινέζο αξιωματούχο, να αμβλυνθούν εποχικοί παράγοντες όπως ο εορτασμός του κινεζικού νέου έτους, για παράδειγμα, που μπορεί να στρεβλώνουν τη συνολική εικόνα. Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις αναλυτών, τα στοιχεία αυτά θα σκιαγραφούν πλήρως την εικόνα της κινεζικής οικονομίας σε επιβράδυνση καθώς όλα τα μεγέθη θα υπολείπονται των αντίστοιχων του Δεκεμβρίου. Ειδικότερα, αναμένεται να παρουσιάζουν την αύξηση της βιομηχανικής παραγωγής να επιβραδύνεται στο 5,5% από το 5,7% του Δεκεμβρίου, την αύξηση των λιανικών πωλήσεων στο 8,1% από το 8,2% του Δεκεμβρίου και μόνον τις επενδύ-

σεις να αυξάνονται κατά 6,0% περισσότερο, δηλαδή από το 5,9% του Δεκεμβρίου.

Εξάλλου, το επίσημο ειδησεογραφικό πρακτορείο Σιν Χουά ανέφερε χθες πως ο αντιπρόεδρος της κινεζικής κυβέρνησης Λιου Χε συμφώνησε με τον Αμερικανό εκπρόσωπο εμπορίου Ρόμπερτ Λάιτχαϊζερ και τον Αμερικανό υπουργό Οικονομικών Στίβεν Μνούτσιν να προχωρήσουν στην επόμενη φάση των εμπορικών συνομιλιών. Τόνισε επίσης πως έχουν ήδη συζητήσει για ορισμένα κρίσιμα θέματα, όπως οι διατυπώσεις μιας εμπορικής συμφωνίας. Σύμφωνα, πάντως, με την εκπρόσωπο του Λευκού Οίκου Σάρα Χιούκαμπ Σάντερς, οι δύο πλευρές δεν έχουν ακόμη συμφωνήσει την ημερομηνία έναρξης της επόμενης φάσης των συνομιλιών.

Στην παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας επεκτείνεται η Shell

Σχεδιάζει επενδύσεις 30 δισ. δολ. ως το 2035 για να εξελιχθεί σε ηγέτιδα της αγοράς

Η Shell αποβλέπει στο να εξελιχθεί στη μεγαλύτερη εταιρεία παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας σε διεθνή κλίμακα μέσα στα επόμενα δεκαπέντε χρόνια, επενδύοντας περίπου 30 δισ. δολάρια στην εν λόγω δραστηριότητα. Και αυτή η στρατηγική επιλογή της σημαίνει πως η κλιματική αλλαγή συνιστά μείζονα απειλή για το μέλλον και τις δραστηριότητές της με τις συνεπαγόμενες επιπτώσεις της. Αυτές οι επιπτώσεις θα επιφέρουν τέτοια απώλεια εσόδων για τη Shell, η οποία θα είναι υψηλότερη από εκείνην που θα προκαλέσουν οι χαμηλές αποδόσεις της ηλεκτρικής ενέργειας. Ο συγκεκριμένος κλάδος, σύμφωνα με τον Μάαρτεν Βετσέλααρ, διευθυντή της μονάδας νέων μορφών ενέργειας και φυσικού αερίου, έχει ετήσιες αποδόσεις 8% - 12%. Σημειωτέον πως η Shell είναι η δεύτερη μεγαλύτερη ενεργειακή του κόσμου. Μιλώντας στην τηλεόραση του Bloomberg, ο κ. Βετσέλααρ τόνισε τα εξής: «Πιστεύουμε ότι μπορούμε να αναδειχθούμε στον μεγαλύτερο όμιλο ηλεκτρικής ενέργειας παγκοσμίως στις αρχές της δεκαετίας του 2030. Δεν ενδιαφερόμαστε για την ηλεκτρική ενέργεια υπό τη σημερινή μορφή της, γιατί μας ενδιαφέρει το πώς θα είναι τα πράγματα μέσα στα επόμενα είκοσι χρόνια».

Αυστηρότερη νομοθεσία

Όπως αναφέρει σε σχετικό δημοσίευμά του το ειδησεογραφικό πρακτορείο Bloomberg, επενδυτές και μέτοχοι ασκούν πιέσεις στις επιχειρήσεις του κλάδου της ενέργειας να κινηθούν αναλόγως και να προστατεύσουν τις δραστηριότητες και τα συμφέροντά τους από τις επιπτώσεις της γενικότερης στροφής σε καύσιμα με μικρότερο ανθρακικό αποτύπωμα. Αυτή η μεταστροφή μεταφράζεται και σε αυστηρότερη νομοθεσία όπως οι σκληρότεροι έλεγχοι στην Ε.Ε. για τις εκπομπές ρύπων των αυτοκινήτων και στις επιλογές

Επενδυτές και μέτοχοι ασκούν πιέσεις στις επιχειρήσεις του κλάδου της ενέργειας να κινηθούν αναλόγως και να προστατεύσουν τις δραστηριότητες και τα συμφέροντά τους από τις επιπτώσεις της γενικότερης στροφής σε καύσιμα με μικρότερο ανθρακικό αποτύπωμα.

Η κλιματική αλλαγή και η αυστηροποίηση της νομοθεσίας αναγκάζουν τους πετρελαϊκούς κολοσσούς να επεκταθούν σε νέες δραστηριότητες.

των καταναλωτών ή τις κινητοποιήσεις οργανώσεων στη Γερμανία για πόλεις χωρίς ατμοσφαιρική ρύπανση. Οι πιέσεις είναι πιο ασφυκτικές στη Γηραιά Ηπειρο. Την περασμένη εβδομάδα, ο Νορβηγός υπουργός Οικονομικών έδωσε εντολή στα κρατικά επενδυτικά κεφάλαια να κάνουν αποεπενδύσεις από πετρελαϊκές και εταιρείες φυσικού αερίου, ώστε

να προφυλαχθούν από τη σταθερή πτώση στις τιμές του «μαύρου χρυσού». Εν τω μεταξύ, ένας άλλος κολοσσός, η βρετανική BP, έχει αποκτήσει τη μεγαλύτερη εταιρεία φόρτισης αυτοκινήτων στη Βρετανία, ενώ η γαλλική Total εξαγόρασε την εταιρεία παροχής ηλεκτρισμού Direct Energie. Επιπλέον, οι δύο ανωτέρω επιχειρήσεις έχουν κάνει επενδύσεις και στην ηλιακή και την αιολική ενέργεια. Η δε Shell έχει την πάροχο ηλεκτρισμού First Utility, την εταιρεία φόρτισης οχημάτων NewMotion και μερίδιο στην αμερικανική μονάδα ηλιακής ενέργειας Silicon Ranch.

Ο βραχίονας ηλεκτρικής ενέργειας της Shell βρίσκεται, βέβαια, σε πειραματική φάση ακόμη. Σε σχετικό δημοσίευσμά τους οι Financial Times αναφέρουν τα όσα δήλωσε ο Μάαρτεν Βετσέλααρ στην παγκόσμια διάσκεψη του

κλάδου της ενέργειας στο Χιούστον, CERWeek. Συγκεκριμένα, τόνισε ότι για να επιτευχθεί ο στόχος της Shell να μειώσει τις εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου έως το 2035 θα πρέπει να πουλάει μεγάλες ποσότητες καθαρής ενέργειας και αυτό θα την αναδείξει σε κορυφαία στο πεδίο. «Πολλοί από τους ανταγωνιστές μας έχουν ένα ξεπερασμένο και συγκεντρωτικό επιχειρησιακό μοντέλο, βασιζόμενοι στα εργοστάσια λιγνίτη και πυρηνικής ενέργειας», πρόσθεσε. «Το μέλλον είναι πιο αποκεντρωμένο και ανήκει στους πελάτες μας, που θα έχουν στο υπόγειό τους μια μπαταρία φόρτισης του σπιτιού, αλλά και σε εκείνους που θα έχουν φωτοβολταϊκή εγκατάσταση στην ταράτσα τους – και αυτών την απόδοση θέλουμε να βελτιστοποιήσουμε ως εταιρεία».

Κινδυνεύουν 30.000 θέσεις εργασίας από συγχώνευση DB - Commerzbank

Εντονες αντιδράσεις προκαλεί η εξεταζόμενη συγχώνευση των δύο γερμανικών τραπεζών Deutsche Bank (DB) και Commerzbank, η οποία πιθανώς και να οδηγήσει σε μαζικές απώλειες θέσεων εργασίας. Δύο μέλη του ανώτατου εποπτικού οργάνου της Deutsche Bank, οι Γιαν Ντούσεκ και Στέφαν Τσουκάλσκι, ισχυρίζονται ότι ο συνδυασμός δεν θα συνεισφέρει στην επίτευξη του στόχου ενδυνάμωσης της πρώτης. Σύν τοις άλλοις, θα κοστίσει σε ανθρώπινο δυναμικό, διότι, όπως επισημαίνουν καλά πληροφορημένες πηγές, ενδεχομένως να καταλήξει σε περικοπές έως και σε 30.000 θέσεων εργασίας.

Οι Γιαν Ντούσεκ και Στέφαν Τσουκάλσκι είναι εκπρόσωποι των εργαζομένων της τραπεζής στο εποπτικό της συμβούλιο. «Απορρίπτουμε τη συγχώνευση επειδή θα καταστήσει την Deutsche Bank πολύ πιο εύλωπη σε εχθρικές εξαγορές από το εξωτερικό, χωρίς παράλληλα να την αναδείξει σε εθνική πρωταθλήτρια, που θα ήταν και το ζητούμενο», επισημαίνει ο κ. Ντούσεκ, μέλος του εποπτικού συμβουλίου από το 2016. Ενστάσεις έχουν εκφράσει και μέτοχοι αλλά και εκπρόσωποι ρυθμιστικών αρχών, αμφισβητώντας το σκεπτικό πίσω από τη συγχώνευση. Και αυτό σημαίνει ότι θα υπάρξουν πολλά εμπόδια για τους επικεφαλής των Deutsche και Commerzbank, Κρίστιαν Ζέβινγκ και Μάρτιν Τσίλκε αντίστοιχα.

Ερωτήματα

Για πολλά χρόνια οι δύο γερμανικές τράπεζες κατέβαλλαν σύντονες προσπάθειες να ενισχύσουν την κερδοφορία τους και να ελέγξουν την επίμονη πτώση των εσόδων τους.

Τελικώς, τα περιθώρια του χρόνου για να ορθοποδήσουν η κάθε μία μόνη εξαντλήθηκαν, οπότε εξετάζουν ως εναλλακτική τη συνένωση δυνάμεων.

Ο υπουργός Οικονομικών Ολαφ Σολτς δήλωσε, στις αρχές της εβδομάδας, πως η κυβέρνηση συμμετέχει στις μεταξύ των δύο ομίλων

συζητήσεις, διαδραματίζοντας ρόλο συνοδευτικό. Η τιμή της μετοχής της Deutsche Bank κθες στη Φρανκφούρτη δεν εμφάνισε σημαντική μεταβολή, ενώ εκείνη της Commerzbank είχε πτώση 0,4%. Οι μετοχές των δύο γερμανικών χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων μέσα στο τελευταίο δωδεκάμηνο έχουν απολέσει σχεδόν 40% εκάστη από την αξία τους.

Αξίζει να αναφερθεί πως οι περικοπές θέσεων εργασίας, οι οποίες θα απαιτηθούν λόγω της συγχώνευσης, αποτελούν μείζον εμπόδιο. Όταν πριν από τρία χρόνια οι DB

Αντιδράσεις από το σωματείο τραπεζο-παλλήλων, αντιρρήσεις από τους μετόχους, ανησυχία από τις ρυθμιστικές αρχές.

και Commerzbank είχαν και πάλι αρχίσει συζητήσεις, αν και ανεπίσημες, για πιθανή συμμαχία, είχε γίνει λόγος για περικοπές 20.000 - 30.000 θέσεων. Αυτά ανέφεραν όσοι ήταν γνώστες εκείνων των επαφών. Αλλά και όσοι ξέρουν τι συμβαίνει σήμερα κάνουν και πάλι λόγο για ανάλογης κλίμακας περικοπές. «Καμία οικονομική βάση δεν έχει η συγχώνευση, που θα έχει τέτοιο κόστος στην απασχόληση», τονίζει ο Στέφαν Τσουκάλσκι, εκπρόσωπος του σωματείου τραπεζοπαλλήλων DBV και μέλος του εποπτικού συμβουλίου της DB. Πέραν των συνδικαλιστικών εκπροσώπων, σοβαρές αντιρρήσεις διατυπώνουν και μέτοχοι της Deutsche Bank, διατεινόμενοι ότι προτιμούν να περιοριστούν οι δραστηριότητες της τράπεζας στις Ηνωμένες Πολιτείες. Τέλος, την ανησυχία εκφράζουν και οι ρυθμιστικές αρχές, οι οποίες όμως μπορούν να κατευναστούν εάν οι δύο τράπεζες καταδείξουν πως θα έχουν επαρκή κεφαλαιοποίηση.

BLOOMBERG

Προχωρεί η έρευνα της Κομισιόν κατά της Amazon

Αν και η έρευνα που διεξάγει για την Amazon η Ευρωπαϊκή Επιτροπή Ανταγωνισμού Μαργκρέτε Βεστάγκερ βρίσκεται σε προκαταρκτική φάση, έχει παρακινήσει συνεργαζόμενους με τον κολοσσό εμπόρους να αρχίσουν να μιλούν δημοσίως. Στο επίκεντρο της έρευνας βρίσκεται το εξής ερώτημα: κατά πόσον η Amazon καταχράται τη δεσπόζουσα θέση στην αγορά κάνοντας χρήση εκατομμυρίων δεδομένων των εμπόρων, που φιλοξενεί, για δικό της όφελος. Ο Ολλανδός επιχειρηματίας Πέτερ Σόρμπερ διατηρεί διαδικτυακό κατάστημα παιδικών ρούχων, το Brandkids. Όταν, λοιπόν, προ πενταετίας τον προσκάλεσαν στα γραφεία της Amazon στο Μόναχο, προσήλθε χαρούμενος επειδή ήθελε να επεκτείνει στη Γερμανία τις δραστηριότητές του, σύμφωνα με σχετικό δημοσίευμα του ειδησεογραφικού ιστοτόπου politico.

«Μέσα σε μια νύχτα»

Όπως αναφέρει ο κ. Σόρμπερ, η Amazon τον προσέγγισε γιατί διέθετε εμπορικά σήματα τύπου Tommy Hilfiger ή IKKS, τα οποία δεν μπορούσε απευθείας να τα εμπο-

ρευθεί, αλλά τα ήθελε. Η υπεύθυνος της αμερικανικής εταιρείας βοήθησε την Brandkids να αναπτυχθεί, να φτιάξει το δικό της κατάστημα εκεί και να εισαγάγει όλα τα απαραίτητα δεδομένα για τις πωλήσεις της. Ο κριτικός των χρηστών ήταν πολύ καλές και την πρώτη χρονιά ο κ. Σόρμπερ είχε πωλήσεις 500.000 ευρώ. Ενάμιση χρόνο μετά την έναρξη της συνεργασίας μέσα σε μία νύχτα τα έσοδα από 10.000 ευρώ εβδομαδιαίως μηδενίστηκαν. «Και αυτό γιατί στην πράξη δεν μπορούσε κανείς να μας βρει και να κάνει αγορές από εμάς», λέει στο politico ο κ. Σόρμπερ. «Δεν είχαμε, όμως, κάνει λάθος».

Αναφερόμενη στην έρευνα για την Amazon, η Μαργκρέτε Βεστάγκερ τονίζει πως εστιάζει στον διττό και αμφίσημο ρόλο της ως καταστήματος και χώρου υποδοχής άλλων καταστημάτων. Δεδομένης της κυριαρχίας της στο ψηφιακό εμπόριο, ενδέχεται να εκμεταλλεύεται τα χρήσιμα στοιχεία των ανταγωνιστών της, ώστε να αντιληφθεί τις καταναλωτικές τάσεις, τα κίνητρα των ανθρώπων για να κάνουν αγορά και τι τους αρέσει

Η εταιρεία Amazon, απαντώντας στις καταγγελίες, αναφέρει πως κάνει ό,τι και άλλοι λιανέμποροι, δηλαδή προσφέρει ευρεία γκάμα προϊόντων ιδιωτικής ετικέτας ώστε να έχουν οι πελάτες πολλές επιλογές και πιο χαμηλές τιμές.

Πώς η εταιρεία υπονομεύει συνεργαζόμενους εμπόρους για δικό της όφελος – Η έρευνα της Μαργκρέτε Βεστάγκερ «ανοίγει στόματα».

περισσότερο. «Εάν εξαρτάσαι πολύ από την Amazon», λέει ο Πέτερ Σόρμπερ, «βλέπεις χρόνο με τον χρόνο να μεγαλώνουν οι δαπάνες σου και η δική της κερδοφορία να αυξάνεται». Η εταιρεία απαντά πως κάνει ό,τι και άλλοι λιανέμποροι, δηλαδή προσφέρει ευρεία γκάμα προϊόντων ιδιωτικής ετικέτας ώστε να έχουν οι πελάτες πολλές επιλογές και πιο χαμηλές τιμές. Τα, δε, δικά της προϊόντα ιδιωτικής ετικέτας είναι μόλις 1% επί του συνόλου. Συνιδιοκτήτης διαδικτυακού καταστήματος που πωλεί συσκευασίες καφέ στην Ολλανδία είχε ανάλογη εμπειρία, όταν θέλησε μέσω Amazon να επεκταθεί στη Γερμανία, σύμφωνα με το politico. Τις πρώτες

δέκα ημέρες οι πωλήσεις του ανέβαιναν, αλλά μετά η Amazon τον πρότεινε να αγοράζει απευθείας τον καφέ και να τον πωλεί μετά στην πλατφόρμα της. Η εταιρεία μπορεί να ενισχύσει τις πωλήσεις αυτές με ειδικές τεχνικές διαφήμισης, αλλά παράλληλα αυξάνει τον έλεγχο της επί της διαμόρφωσης των τιμών και των συστημάτων διανομής. Ο Ολλανδός έμπορος καφέ αρνήθηκε την πρόταση και μερικούς μήνες αργότερα η Amazon έκανε συμφωνία αγοράς ιδιωτικής ετικέτας καφέ απευθείας από καφεκοπτείο. Οι δικές του πωλήσεις υποχωρούσαν και εκείνες της Amazon αυξάνονταν. Ούτε ο Πέτερ Σόρμπερ ούτε ο τελευταίος επιχειρηματίας μπορούν να αποδείξουν τον συσχετισμό της δικής τους πτώσης πωλήσεων με την άνοδο της Amazon. «Στην πλατφόρμα βλέπω προϊόντα εμπορικών σημάτων ή αντίγραφα εμπορικών σημάτων που διέθετα εγώ. Τώρα η Amazon τα απέκτησε. Τα επέλεξε η ίδια ή είδε από τη δική μας δραστηριότητα ότι έκαναν καλές πωλήσεις και έτσι το αποφάσισε;» διρωττάται, τέλος, ο κ. Σόμπερ.

MTN Cloud Business Telephony.

Για την απόλυτη ευελιξία στις τηλεπικοινωνιακές ανάγκες της επιχείρησής σας.

Η υπηρεσία **MTN Cloud Business Telephony** είναι μια ολοκληρωμένη λύση ευρωζωνικής σταθερής τηλεφωνίας, η οποία ενοποιεί όλα τα επικοινωνιακά σας δεδομένα. Με την πλειάδα επιλογών που παρέχονται, **μεγιστοποιούνται οι δυνατότητες της επικοινωνίας της επιχείρησής σας, ενισχύοντας έτσι την αποδοτικότητά της και μειώνοντας σημαντικά το λειτουργικό κόστος.**

Επικοινωνήστε με το Κέντρο Επιχειρηματικών Πελατών της MTN στο 131, για τη λύση που ταιριάζει στη δική σας επιχείρηση.

mtnbusiness.com.cy

Ευκαιρίες στα ακίνητα των τραπεζών «βλέπει» η Briq

Του **ΝΙΚΟΥ Χ. ΡΟΥΣΑΝΟΓΛΟΥ**

Τις ανοδικές τάσεις τόσο στις τιμές, όσο και στα ενοίκια των επαγγελματικών ακινήτων θα επιχειρήσει να εκμεταλλευτεί κατά το 2019 η διοίκηση της Briq Properties ΑΕΕΑΠ, θυγατρική του ομίλου Infoquest. Εμφαση θα δοθεί κατά κύριο λόγο στα ακίνητα που θα διοχετευθούν στην αγορά οι τράπεζες, αλλά και στην προσθήκη κτιρίων με έντονο περιβαλλοντικό χαρακτήρα και υψηλό δείκτη ενεργειακής απόδοσης, καθώς αυτά είναι και τα πλέον περιζήτητα από θεσμικούς επενδυτές και χρήστες, προσφέροντας έτσι και το περιθώριο μεγαλύτερων αποδόσεων.

Σύμφωνα με τη διοίκηση της εισηγμένης, «η αναγκαία εξυγίανση του δανειακού χαρτοφυλακίου των τραπεζών, που περιλαμβάνει αρκετά ακίνητα, προσφέρει επενδυτικές ευκαιρίες στις εταιρείες επενδύσεων σε ακίνητη περιουσία και νέα δυναμική στον χώρο των ακινήτων». Εκτός από τα ακίνητα των τραπεζών, στόχος της Briq Properties για το 2019 θα είναι η τοποθέτηση σε επαγγελματικά ακίνητα υψηλών προδιαγραφών, τα οποία τηρούν τις προδιαγραφές ενεργειακής απόδοσης. Στο πλαίσιο αυτό, είναι πιθανή ακόμα και η συμμετοχή σε έργα ανάπτυξης ακινήτων, σε συνεργασία με εταιρείες των κλάδου, καθώς τέτοιο είδους ακίνητα απουσιάζουν από την εγχώρια αγορά ακινήτων, λόγω της έλλειψης νέων αναπτύξεων κατά τη διάρκεια των τελευταίων ετών, απόρροια της οικονομικής κρίσης και της έλλειψης ζήτησης. Σε κάθε περίπτωση, στόχος της εισηγμένης είναι η περαιτέρω αύξηση των μεγεθών της μέσω νέων επενδύσεων. Υπενθυμίζεται ότι κατά τη διάρκεια του 2018 η εταιρεία επένδυσε συνολικά κεφάλαια 11,5 εκατ. ευρώ για την απόκτηση πέντε νέων ακινήτων, μεταξύ των οποίων και μια μονάδα φιλοξενίας ηλικιωμένων, επιφάνειας 1.788 τ.μ., στην οδό Φιλελλήνων 18 στο Χαλάνδρι. Για το συγκεκριμένο ακίνητο δαπανήθηκε 1 εκατ. ευρώ, ενώ η απόδοση ανέρχεται σε 8%. Πωλητής ήταν ο όμιλος Ελλάκτωρ. Άλλη μια σημαντική κίνηση της Briq το 2018 αφορούσε την απόκτηση του «μπουτίκ» ξενοδοχείου Mr & Mrs White Paros, στο ομώνυμο νησί των Κυκλάδων. Πωλητής ήταν

Στόχος της εισηγμένης είναι η περαιτέρω αύξηση των μεγεθών της μέσω νέων επενδύσεων.

η Hotel Brain, η οποία θα παραμείνει ως μισθωτής του ακινήτου. Η εν λόγω επένδυση ανήλθε σε 3,5 εκατ. ευρώ. Μετά και τις παραπάνω επενδυτικές κινήσεις, το χαρτοφυλάκιο της εταιρείας αριθμεί συνολικά 14 ακίνητα, αξίας της τάξεως των 40 εκατ. ευρώ, καταγράφοντας αύξηση 51,1% σε ετήσια βάση. Αναφορικά με τις προοπτικές της αγοράς, η διοίκηση της Briq εκτιμά ότι εξακολουθεί να χαρακτηρίζεται από το μεγάλο απόθεμα ακινήτων δεύτερης ή και ακόμα χαμηλότερης κατηγορίας, όπως επίσης και από την αδυναμία των τραπεζών να χορηγήσουν νέα δάνεια. Όπως αναφέρεται όμως και στις ετήσιες οικονομικές καταστάσεις της εισηγμένης, «παρ' όλα αυτά, το τοπίο φαίνεται να αλλάζει, νέες κατασκευές προγραμματίζονται και εκδηλώνεται ενδιαφέρον ξένων θεσμικών επενδυτών καθώς και ξένων αγοραστών να επενδύσουν στον εγχώριο τομέα των ακινήτων, όπου οι αποδόσεις είναι υψηλότερες από άλλες ευρωπαϊκές αγορές. Επίσης, αύξηση παρουσίασε και η ζήτηση νέων χώρων από εταιρείες σχετιζόμενες κυρίως με τους κλάδους της τεχνολογίας, των φαρμακευτικών προϊόντων και του τουρισμού λόγω πλέον επιχειρηματικής μεγέθυνσης και επέκτασης σε νέους χώρους». Μοναδική «παράφωνία» στα παραπάνω αποτελεί η τυχόν αρνητική επίδραση των διαδοχικών εκλογών, κυρίως των βουλευτικών, στο κοινωνικοοικονομικό περιβάλλον και στην οικονομική πολιτική.

Νέα κτίρια υψηλών προδιαγραφών σχεδιάζουν οι επενδυτικές ακινήτων

Του **ΝΙΚΟΥ Χ. ΡΟΥΣΑΝΟΓΛΟΥ**

Αναπτύξεις εξ ολοκλήρου νέων κτιρίων, αλλά και ανακατασκευές υφιστάμενων ακινήτων θα βρεθούν στο επίκεντρο των δραστηριοτήτων των εταιρειών επενδύσεων σε ακίνητη περιουσία (ΑΕΕΑΠ) το 2019, καθώς οι διοικήσεις των εταιρειών αναζητούν αποδοτικότερους τρόπους για να εμπλουτίσουν το χαρτοφυλάκιο των ακινήτων τους. Όπως αναφέρουν στελέχη του κλάδου, μέσω των αναπτύξεων οι εταιρείες μπορούν να ελέγξουν πλήρως το επενδυτικό προϊόν που επιθυμούν να δημιουργήσουν, ορίζοντας επακριβώς τις προδιαγραφές και τα επιμέρους χαρακτηριστικά που επιθυμούν να έχει αυτό, με αποτέλεσμα να μπορούν να εξασφαλίζουν μεγαλύτερη υπεραξία. Το στοιχείο αυτό λαμβάνει ακόμα μεγαλύτερη σημασία στην υφιστάμενη συγκυρία, δεδομένου ότι η ελληνική αγορά στερείται πλήρως νέων αναπτύξεων ακινήτων τα τελευταία χρόνια, λόγω της αποχής των εταιρειών ανάπτυξης ακινήτων από νέες επενδύσεις.

Βιοκλιματικό

Στο πλαίσιο αυτό, το 2019 θα σηματοδοτήσει την πρώτη αμιγή ανάπτυξη της Εθνικής Πανγαία ΑΕΕΑΠ, της μεγαλύτερης εταιρείας του κλάδου. Η εταιρεία προχωρά στην κατασκευή ενός βιοκλιματικού κτιρίου γραφείων στον Παράδεισο Αμαρουσίου. Μάλιστα, ο σχεδιασμός του έργου γίνεται από την

ίδια την εταιρεία, σε συνεργασία με εξωτερικό συνεργάτη. Το ύψος της επένδυσης υπολογίζεται σε 13,6 εκατ. ευρώ, ενώ το νέο κτίριο θα αναπτυχθεί σε δύο όμορα οικοπέδα που αποκτήθηκαν πριν από λίγους μήνες για τον σκοπό αυτό, επιφάνειας 5,2 και 4,2 στρεμμάτων αντίστοιχα. Το νέο κτίριο γραφείων θα προσφέρει εκμισθώσιμη επιφάνεια της τάξεως των 5.000 τ.μ., πλέον υπογείων 3.800 τ.μ. «Το 2019 και γενικά τα επόμενα χρόνια θα δώσουμε μεγάλη έμφαση στην ανάπτυξη ακινήτων, ώστε να πληρούν τις προδιαγραφές που εμείς θέλουμε να διαθέτουν τα ακίνητα του χαρτοφυλακίου μας. Εκτιμώ ότι η ελληνική αγορά γραφείων στερείται σύγχρονων βιοκλιματικών κτιρίων, που βρίσκονται διεθνώς στην πρώτη γραμμή της ζήτησης, και εκεί θα πρέπει να εστιάσουμε άμεσα», αναφέρει ο Αρις Καρυτινός, διευθύνων σύμβουλος της Εθνικής Πανγαία. Όπως σημειώνουν στελέχη του κλάδου, το σημερινό απόθεμα γραφείων είναι παρωχημένο και αποτελείται από μη αποδοτικά κτίρια. Επιπλέον, με το να επενδύσει μια ΑΕΕΑΠ από το στάδιο της ανάπτυξης εξασφαλίζει σαφώς υψηλότερη απόδοση των κεφαλαίων της συγκριτικά με το να το αποκτήσει έτοιμο, καθώς το κόστος είναι χαμηλότερο.

Στον Πειραιά

Αξίζει να σημειωθεί ότι η στροφή προς τις αναπτύξεις ακινήτων

Η Εθνική Πανγαία ΑΕΕΑΠ θα προχωρήσει στην κατασκευή ενός βιοκλιματικού κτιρίου γραφείων αξίας 13,6 εκατ. ευρώ.

Η νέα στρατηγική των ΑΕΕΑΠ

Μέχρι το 2013, το θεσμικό πλαίσιο για τις ΑΕΕΑΠ ήταν εξαιρετικά περιοριστικό, καθώς οι εταιρείες του κλάδου μπορούσαν να επενδύουν αποκλειστικά σε ολοκληρωμένα ακίνητα εισοδήματος, δηλαδή κτίρια γραφείων, εμπορικά καταστήματα κτλ. Τότε, προκειμένου να καταστεί εφικτή η συμμετοχή τους και σε διαγωνισμούς πώλησης ακινήτων του Δημοσίου, το θεσμικό πλαίσιο, το οποίο βρισκόταν σε ισχύ από το 1999 χωρίς ουσιαστικές μεταβολές, τροποποιήθηκε με γνώμονα την παροχή μεγαλύτερης ευελιξίας. Από τότε, οι εταιρείες του κλάδου μπο-

ρούν να επενδύουν, μεταξύ άλλων, σε κατοικίες, σε ξενοδοχειακά/τουριστικά ακίνητα, να συστήνουν κοινοπραξίες, να συμμετέχουν σε διαγωνισμούς, ακόμη και να αναπτύσσουν οικόπεδα (υπό κάποιους όρους). Ετσι, παρασχέθηκε η δυνατότητα στις διοικήσεις των εταιρειών να διαφοροποιήσουν τη στρατηγική τους και να κινηθούν και σε πιο εξειδικευμένες κατηγορίες ακινήτων, πέραν των συνθησμένων. Ακόμη, βέβαια, οι αναπτύξεις είναι μετρημένες, ωστόσο το ενδιαφέρον είναι πολύ έντονο, σχεδόν από το σύνολο των εταιρειών του κλάδου.

Πωλητήριο σε 75 ξενοδοχειακά ακίνητα δημοφιλών προορισμών

Διστακτικοί οι ενδιαφερόμενοι επενδυτές από τις υψηλές απαιτήσεις των πωλητών

Του **ΝΙΚΟΥ Χ. ΡΟΥΣΑΝΟΓΛΟΥ**

Πάνω από 75 ξενοδοχειακά ακίνητα πωλούνται σήμερα σε δημοφιλείς τουριστικούς προορισμούς, ωστόσο οι συναλλαγές που ολοκληρώνονται είναι αρκετά λιγότερες. Σύμφωνα με στελέχη της αγοράς ακινήτων, αυτό οφείλεται στις αυξημένες απαιτήσεις των πωλητών που αποθαρρύνουν τους ενδιαφερόμενους. Όπως αναφέρει σε πρόσφατη ανάλυσή της η Arbitrage Real Estate, πάνω από 50 ξενοδοχειακές μονάδες (εν λειτουργία) πωλούνται σήμερα σε αξίες υψηλότερες από τη μέση αξία ξενοδοχείων ανάλογων προδιαγραφών. Αντίστοιχα, προς πώληση βρίσκονται και πάνω από 25 κενά ξενοδοχειακά ακίνητα που δεν λειτουργούν.

Παράλληλα, πάνω από 140 ξενοδοχεία, αξίας άνω των 282 εκατ. ευρώ, εκτιμάται ότι βρίσκονται στα χαρτοφυλάκια κόκκινων δανείων που πωλήθηκαν το 2018 σε επενδυτικούς ομίλους, όπως η Apollo Global Management, η PIMCO και η Bain Capital. Σταδιακά και αυτά τα ξενοδοχειακά ακίνητα θα αρχίσουν να διατίθενται προς πώληση στην αγορά, είτε μεμονωμένα είτε ως χαρτοφυλάκια. Με βάση τους αναλυτές, «η ενεργή διαχείριση των παραπάνω ακινήτων από τους ξένους επενδυτές ενδέχεται να δημιουργήσει περισσότερες ευκαιρίες για την είσοδο νέων ελληνικών και ξένων επενδυτικών σχημάτων, τα οποία με τη σειρά τους θα συνεισφέρουν στη σταδιακή αναδιαμόρφωση του ιδιοκτησιακού και διαχειριστικού καθεστώτος στον ελληνικό ξενοδοχειακό τομέα».

Πάντως, οι τιμές πώλησης των ξενοδοχείων της Αθήνας καταγράφουν εκρηκτική άνοδο κατά τη διάρκεια των τελευταίων ετών, αποτελώντας την πλέον περιζήτητη κατηγορία ακινήτων στην αγορά. Σύμφωνα με στοιχεία της εταιρείας ερευνών ξενοδοχείων

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Αυξημένες κατά 11% είναι οι τιμές πώλησης των μονάδων της Αθήνας.

Hotel Valuation Services (HVS), το 2017, οι τιμές των ξενοδοχειακών ακινήτων στην ελληνική πρωτεύουσα αυξήθηκαν κατά 11%. Πρόκειται για την τρίτη καλύτερη επίδοση πανευρωπαϊκά, πίσω μόνο από τα ξενοδοχεία της Λισσαβώνας στην Πορτογαλία και της Μαδρίτης στην Ισπανία, όπου οι αξίες αυξήθηκαν κατά 14,7% και 14,1% αντίστοιχα. Σημειωτέον δε ότι ο μέσος ευρωπαϊκός όρος δεν ξεπέρασε το 3,9%. Μάλιστα, η τάση αυτή είναι

σταθερή καθόλη τη διάρκεια των τελευταίων ετών, καθώς το 2015, οι τιμές των ξενοδοχείων στην Αθήνα είχαν αυξηθεί κατά 12,6% και το 2016 κατά 10,6%.

Όπως αναφέρει η Arbitrage στην ανάλυσή της, οι επενδυτές του εξωτερικού θεωρούν ότι τα ξενοδοχεία, ειδικά τα πολυτελή και ποιοτικά ξενοδοχεία πόλης (city hotels) της Αθήνας, έχουν καλύτερα βασικά μεγέθη σε σχέση με άλλες κατηγορίες ακινήτων, όπως τα γραφεία ή τα εμπορικά κέντρα. Ως εκ τούτου, αναζητούν συνεχώς αγοραστικές ευκαιρίες στη συγκεκριμένη αγορά. Ενδεικτική είναι, για παράδειγμα, η είσοδος της διεθνούς πολυτελούς ξενοδοχειακής αλυσίδας Grand Hyatt στο νέο πολυτελές ξενοδοχείο της Λεωφόρου Συγγρού, που άνοιξε το 2018 στη θέση του

πρώην Athens Ledra. Το ακίνητο είχε αποκτήσει το 2017, μέσω πλειστηριασμού, η Hines με τη Henderson Park έναντι ποσού ύψους 33 εκατ. ευρώ.

Σύμφωνα με τα διαθέσιμα στοιχεία, κατά το διάστημα από το 2014 μέχρι και το 2018 επενδύθηκαν πάνω από δύο δισ. ευρώ για την ανάπτυξη, εξαγορά και ανακατασκευή κυρίως μεγάλων ξενοδοχείων πέντε αστέρων στους δημοφιλέστερους προορισμούς της χώρας, δηλαδή τις Κυκλάδες, το Ιόνιο, την Κρήτη, την Αττική, τη Θεσσαλονίκη και τη Χαλκιδική. Παράλληλα, εκτός από τις αγορές και τις ανακαινίσεις ξενοδοχείων, πραγματοποιήθηκαν και μετατροπές επαγγελματικών ακινήτων, κυρίως κτιρίων γραφείων, σε ξενοδοχεία.

από τις ΑΕΕΑΠ χρονολογείται ήδη από τους τελευταίους μήνες του 2017, όταν η Grivalia Properties προχώρησε στη σύσταση κοινοπρακτικού σχήματος με την εταιρεία ανάπτυξης ακινήτων Dimand Real Estate, με αντικείμενο την ανάπτυξη μέρους των πρώην εγκαταστάσεων της καπνοβιομηχανίας Παπαστράτος στον Άγιο Διονύσιο Πειραιά.

Από τότε και έως σήμερα, η εισηγμένη, η οποία οδεύει προς απορρόφηση από τον όμιλο της Eurobank, έχει υπογράψει τρεις ακόμα σχετικές συμφωνίες με την Dimand Real Estate, συμμετέχοντας στη χρηματοδότηση της ανάπτυξης και ανάπτυξης του συνόλου των εγκαταστάσεων Παπαστράτου, μέσω της οποίας εξασφαλίζει την απόκτηση σειράς υπερσύγχρονων κτιρίων γραφείων, όπως επίσης στην αντίστοιχη επένδυση ανακατασκευής του κτιρίου γραφείων της Ελευθεροτυπίας στον Νέο Κόσμο. Επενδύσεις ανάπτυξης ακινήτων έχει όμως σε εξέλιξη και η θυγατρική Grivalia Hospitality, η οποία δρομολογεί την ανάπτυξη, μεταξύ άλλων, των εγκαταστάσεων των «Αστεριών» της Γλυφάδας.

Και ανακατασκευές

Εν τω μεταξύ, εκτός από την αναζήτηση νέων ευκαιριών ανάπτυξης ακινήτων, η Εθνική Πανγαία συνεχίζει τις ανακατασκευές κτιρίων που απέκτησε κατά τη διάρκεια του 2018 ή και παλιότερα,

όπου δρομολογούνται αλλαγές χρήσης για τη μεγιστοποίηση της απόδοσης. Ενα τέτοιο παράδειγμα είναι το νέο ξενοδοχείο με έμφαση στη γαστρονομία που έλαβε πρόσφατα άδεια λειτουργίας στην περιοχή της πλατείας Συντάγματος (Μητροπόλεως 23).

Πρόκειται για κτίριο επιφάνειας 4.300 τ.μ., όπου εκτός από το ξενοδοχείο θα λειτουργήσει και εστιατόριο με έμφαση στα ελληνικά προϊόντα. Το ακίνητο αποκτήθηκε έναντι τιμήματος της τάξεως των 11 εκατ. ευρώ. Η αρχική συμφωνία είχε συναφθεί στο τέλος Ιουλίου του 2014, με την καταβολή προκαταβολής 1,5 εκατ. ευρώ. Μπουτίκ ξενοδοχείο θα λειτουργήσει, μεταξύ άλλων, και σε άλλο ένα ακίνητο της εταιρείας στη συμβολή των οδών Ερμού 66 και Αγίας Ειρήνης 7. Πρόκειται για κτίριο 2.525 τ.μ., το τίμημα κτήσης του οποίου ήταν 5,7 εκατ. ευρώ, ενώ θα δαπανηθούν επιπλέον 1,3 εκατ. ευρώ για τη διαμόρφωσή του σε κτίριο μεικτής χρήσης.

Στη Θεσσαλονίκη

Αντίστοιχα, σε έτερο διατηρητέο ακίνητο, πλησίον των Λαδάδικων στη Θεσσαλονίκη, δρομολογούνται εργασίες ανακατασκευής, ώστε να διαμορφωθεί ένα σύγχρονο κτίριο κατοικιών που θα απευθύνονται σε φοιτητές.

Το συνολικό ύψος της επένδυσης, μαζί με την αγορά του ακινήτου, υπολογίζεται σε περίπου 4 εκατ. ευρώ.

Εφηβοι δεσμώτες των smartphones

Πώς η ευρεία χρήση των μέσων κοινωνικής δικτύωσης οδηγεί τους νέους, και ειδικότερα τα κορίτσια, στην κατάθλιψη

Του **ΜΑΝΩΛΗ ΑΝΔΡΙΩΤΑΚΗ**

Δύο ερευνητικά βιβλία, το ένα επιστημονικό και το άλλο δημοσιογραφικό, βάζουν στο μικροσκόπιο τη ζωή των εφήβων στις ΗΠΑ και αποκαλύπτουν μια εξόχως ανησυχητική εικόνα. Η ευρεία χρήση των μέσων κοινωνικής δικτύωσης οδηγεί αυξανόμενα τους εφήβους, και ειδικότερα τα νέα κορίτσια, στην κατάθλιψη.

Η Τζιν Τουένγκ (Jean Twenge) είναι μία από τις πλέον γνωστές ερευνήτριες ψυχολόγους στις ΗΠΑ. Έχει ειδικευθεί σε ένα είδος «γενεακής» ψυχολογίας, γράφοντας βιβλία για τη «γενιά του εγώ» και για την «επιδημία» του ναρκισσισμού στις ΗΠΑ. Στο βιβλίο της «iGen, η γενιά του Internet. Γιατί τα σημερινά παιδιά είναι λιγότερο επαναστάτες, περισσότερο ανεκτικά, λιγότερο ευτυχισμένα –και εντελώς απροετοίμαστα για την ενήλικη ζωή– και τι σημαίνει αυτό για εμάς τους υπόλοιπους», που μόλις κυκλοφόρησε στα ελληνικά από τις εκδόσεις Κλειδάριθμος σε μετάφραση του Νίκου Ρούσσου, επικαλείται τα δεδομένα τεσσάρων σε εξέλιξη ερευνών που διεξάγονται στις ΗΠΑ από το 1960 κι έπειτα, σε 11 εκατομμύρια Αμερικανούς. Με άλλα λόγια, η έρευνά της δύσκολα μπορεί να αμφισβητηθεί.

Η Τουένγκ μιλάει για τα παιδιά που γεννήθηκαν απ' το 1995 έως το 2012, για τη γενιά του Διαδικτύου και του έξυπνου κινητού τηλεφώνου, την αποκαλούμενη και «iGen». Στην έρευνα καταγράφονται μερικά πολύ θετικά ευρήματα: Τα παιδιά παρουσιάζουν μεγαλύτερη ανεκτικότητα στο διαφορετικό, είναι πιο ανεξάρτητα στην πολιτική τους σκέψη και, γενικότερα, λιγότερο φανατισμένα.

Τα καλά όμως τελειώνουν εδώ. Στο μεγαλύτερο μέρος τους τα δεδομένα αποκαλύπτουν μια πολύ ανησυχητική εικόνα, τόσο για το παρόν όσο και το μέλλον συνολικά. «Αν μια δραστηριότητα περιλαμβάνει κάποια οθόνη συνδέεται με λιγότερη χαρά και περισσότερη θλίψη», γράφει η Τουένγκ, και οι σημερινοί υπερδουλωμένοι εφηβοί των ΗΠΑ εκτός από το ότι εμφανίζονται λιγότερο επαναστατημένοι και ανώριμοι, επιβεβαιώνουν περίτρανα την ψυχολόγο, εμφανίζοντας έντονα τα συμπτώματα μιας γενιάς σε κατάθλιψη.

Η έρευνα της Τουένγκ καταγράφει ότι τα τελευταία χρόνια οι εισαγωγές εφήβων με σοβα-

Το 2007 ήταν το annus horribilis: τα παιδιά με σοβαρά συμπτώματα άρχισαν τότε να πολλαπλασιάζονται. Τι συνέβη; Η εμφάνιση του iPhone.

ρά συμπτώματα κατάθλιψης σε κλινικές ανά τις ΗΠΑ έχουν αυξηθεί κατακόρυφα. Το 2008, οι διαγνώσεις κοριτσιών με σοβαρά συμπτώματα κατάθλιψης ήταν 16%, ενώ το 2015 παραπάνω από 26%.

Σύμφωνα με την ψυχολόγο και συγγραφέα, το 2007 ήταν πραγματικά το annus horribilis: τα παιδιά με σοβαρά συμπτώματα άρχισαν τότε πραγματικά να πολλαπλασιάζονται. Τι συμβαίνει το 2007;

Η εμφάνιση του iPhone. Η Twenge γράφει ότι μπορεί να μην υπάρχει αιτιώδης συνάφεια, αλλά υπάρχει σίγουρα συσχετισμός. Είναι τόσο ακραία η αύξηση της κατάθλιψης σε αυτές τις ηλικίες, που όσο κι αν ψάξει κανείς δεν θα βρει άλλο σημαίνον στοιχείο να υποστηρίξει άλλη υπόθεση. Και το πιο εντυπωσιακό είναι ότι η μεγαλύτερη αύξηση κατάθλιψης παρατηρήθηκε στα κορίτσια. Γιατί ειδικά στα κορίτσια; Η πίεση να εμφανιστούν δημοσίως ισάξιες μεταξύ των άλλων κοριτσιών, η ατέρμονη και άτεγκτη σύγκριση στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, η εργαλειοποίηση του σώματος, η αντικειμενοποίηση του οδηγούν ολοένα και περισσότερα κορίτσια στην κατάθλιψη και σε άλλες διαταραχές που συνδέονται με την εικόνα του εαυτού, από τη βουλιμία μέχρι τον αυτοτραυματισμό.

Ισως να μη χρειάζεται επιπλέον προσπάθεια για να στηριχθεί το επιστημονικό εύρημα της ψυχολόγου. Η εμπειρική σχέση με τα social media, ακόμη και η πλέον επιδερμική, θα μπορούσε να είναι αρκούντως ανησυχητική. Μια ματιά στο Instagram τα λέει όλα.

Ωστόσο, μία ακόμη έρευνα έρχεται να ολοκληρώσει την εικόνα με τρόπο εκκωφαντικό. Η δημοσιογράφος Νάνσι Τζο Σέιλς (Nancy Jo Sales) «αλώνισε» το 2016 τις ΗΠΑ και μίλησε με παραπάνω από 400 κορίτσια από 13 έως 19 ετών επιβεβαιώνοντας αυτό που καταγράφουν τα επιστημονικά δεδομένα. Στο σπουδαίο βιβλίο της «Αμερικανικά κορίτσια. Τα

Η κατάθλιψη μπορεί να είναι η έσχατη άμυνα των αγνών οργανισμών απέναντι στο εικονικό πανηγύρι της στιγμιαίας επιβράβευσης και της ματαιοδοξίας. Η δημοσιογράφος Νάνσι Τζο Σέιλς πιστεύει ότι πρέπει όλα να ξεκινούν από τη μόρφωση, γι' αυτό και στο τέλος του βιβλίου της προτρέπει: «Κορίτσια, κλείστε τις οθόνες και ανοίξτε τα βιβλία».

μέσα κοινωνικής δικτύωσης και οι μυστικές ζωές των εφήβων» (American Girls: Social Media and the Secret Lives of Teenagers, εκδ. Vintage), βάζει στο μικροσκόπιο τις έφηβες κοπέλες, δίνοντας τον λόγο στις ίδιες και αποκαλύπτοντας τη σκοτεινή όψη της χρήσης των social media, ιδίως απ' τα κορίτσια. Οι νεαρές Αμερικανίδες παραδέχονται στο δημοσιογραφικό μικρόφωνο ότι στα νέα Μέσα η ύπαρξή τους έχει υπερσεξουαλικοποιηθεί. Ομολογούν ότι δέχονται μια εκπληκτική ασφυκτική πίεση να φροντίζουν εμμονικά την εμφάνισή τους αλλά και τη συμπεριφορά τους, να αυτοδιαφημίζονται, να κάνουν τα

πάντα για την εικονική αποδοχή των άλλων, και να «πωλούν» τον εαυτό τους σαν να είναι διάσημες μάρκες. Τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης έχουν γίνει για τα περισσότερα κορίτσια μια αδηφάγος online αρένα.

Η Τζο Σέιλς μιλάει για την «πορνοποίηση της αμερικανικής ζωής», πρότυπο της οποίας είναι η Κιμ Καρντάσιαν, η επαγγελματίας διάσημη, η βασίλισσα της εποχής των μέσων κοινωνικής δικτύωσης.

Φαινόμενο όμως που βρίσκει τους πιο απρόσμενους υποστηρικτές στο πρόσωπο των ιδίων των γονέων και στην απροθυμία ή την ανικανότητά τους να κα-

θοδηγήσουν κατάλληλα το παιδί που βρίσκεται στην εφηβεία.

«Παιδιά ηθοποιοί»

Στο ρεπορτάζ της η δημοσιογράφος επικαλείται μια έρευνα του 2010, η οποία δείχνει ότι το 92% των παιδιών στην Αμερική έχουν παρουσία στο Διαδίκτυο πριν από τα δύο τους χρόνια, ενώ μία ακόμη δημοσκόπηση δείχνει ότι οι γονείς ανατρούν στο Διαδίκτυο κατά μέσον όρο 1.000 φωτογραφίες των παιδιών τους προτού αυτά κλείσουν τα πέντε πρώτα χρόνια της ζωής τους. «Μεγαλώνουμε τα παιδιά μας να γίνουν ηθοποιοί. Τα παιδιά ξέρουν ότι οι γονείς τους θέλουν να δείχνουν

Οι συγγραφείς των δύο βιβλίων βάζουν στο μικροσκόπιο τις συμπεριφορές των εφήβων, διαπιστώνοντας σημαντικές μεταβολές από τη στιγμή που τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης και τα έξυπνα κινητά μπήκαν στις ζωές μας.

καλά στα social media γι' αυτό και βάζουν τα δυνατό τους να γίνουν καλοί περφόρμερ», ομολογεί μια μπότερα στη δημοσιογραφία. Ελάχιστοι ενήλικες στην έρευνά της αναρωτιούνται τι επίπτωση έχει η υπερδουλειά στα ίδια τα παιδιά, ποιο είναι το τίμημα όλης αυτής της υπερέκθεσης.

Διαβάζοντας κάποιος προσεκτικά και τις δύο έρευνες συμπεραίνει ότι η κατάθλιψη μπορεί να είναι η έσχατη άμυνα των αγνών οργανισμών απέναντι σε αυτό το εικονικό πανηγύρι της στιγμιαίας επιβράβευσης και της ματαιοδοξίας. Σίγουρα οι λύσεις δεν είναι εύκολες. Αλλά η Τζο Σέιλς πιστεύει πως πρέπει όλες να ξεκινούν από τη μόρφωση, γι' αυτό και στο τέλος του βιβλίου της προτρέπει: «Κορίτσια, κλείστε τις οθόνες και ανοίξτε τα βιβλία».

Ο κ. Μανώλης Ανδριωτάκης είναι δημοσιογράφος και συγγραφέας. Από τις εκδόσεις Κριτική κυκλοφορεί το τελευταίο του μυθιστόρημα «Ο αλόγριμος της σοφίας».

Ατζέντα

Ε Π Ι Λ Ο Γ Ε Σ

17.3.19 - 23.3.19

Επιμέλεια: **ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ**
art@kathimerini.com.cy
kouroupakisa@kathimerini.com.cy

ΔΙΑΛΕΞΗ

«Το αρχαίο δράμ στη σύγχρονη σκηνή»

Η ΣΕΖΟΝ Γυναικές 2019-2021 διοργανώνει τη συζήτηση με θέμα «Το αρχαίο δράμα στη σύγχρονη σκηνή. Η περίπτωση της Αλκιοστis» με τη σκηνοθέτρια Κατερίνα Ευαγγελιάτου. Με την Κατερίνα Ευαγγελιάτου θα συζητήσουν οι: Μαγδαλένα Ζήρα σκηνοθέτρια, οι καθηγητές Βάιος Λιαπής και Αντώνης Πετρίδης από το Ανοικτό Πανεπιστήμιο Κύπρου, και η Αύρα Σιδηροπούλου, σκηνοθέτρια και επίκουρη καθηγήτρια επίσης στο ΑΠΚ. Αίθουσα Διαλέξεων «Διαλεκτική Αγλαντζιάς» (πρώην Πολιτιστικό Κέντρο ΣΠΕ Αγλαντζιάς), Κυριάκου Μάτση, Αγλαντζιά, Τρίτη 19 Μαρτίου, από 2:00 μ.μ. έως 4:00 μ.μ. **Πληροφορίες info@project-season.org**

ΘΕΑΤΡΟ

Πρώτη πανελλήνια πρεμιέρα για το «Elevator»

Η θεατρική ομάδα Point To Contemporary Theatre και το θέατρο WhereHaus 612, παρουσιάζουν σε πρώτη πανελλήνια θεατρική πρεμιέρα το έργο «Elevator» των Mauro Graianni και Ricardo Irerra σε θεατρική διασκευή από την ομώνυμη, αμερικανική, κινηματογραφική ταινία, από την Ευαγγελία Ονουφρίου και σκηνοθεσία του Ανθούλλη Δημοσθένους για 12 μόνο παραστάσεις. Το ασανσέρ είναι ένας συμβολικός χώρος που έχει μετατραπεί σε κλουβί πάλης ανάμεσα σε δύο άγρια θηρία. Η παράσταση αντιμετωπίζει το ασανσέρ ως ένα δοκιμαστικό σωλήνα μέσα στον οποίο δοκιμάζονται οι αντοχές όχι μόνο των χαρακτήρων αλλά και των θεατών. Οι θέσεις θύματος και θύτη, κυρίαρχου και όμηρου, βασανιστή και αιχμάλωτου εναλλάσσονται τόσο γρήγορα που δεν μπορεί παρά να θεωρηθούν κινήσεις τακτικής των δύο «πυγμάχων» του «ρινγκ». Παίζουν οι Ιάκωβος Ιακώβου, Ευαγγελία Ονουφρίου, Κώστας Κωνσταντίνου, Σαλώμη Ιεροπούλου - Μυλωνά, Παναγιώτης Ζαμπακκίδης, Κωνσταντίνος Φριζου, Εύα Μιλτιάδου. Φωνές: Παναγιώτης Τιμοθέου, Αντρεα Κάσινου. WhereHaus

612, Μιχαήλ Κουσουλίδη 5, Βιομ. Λευκωσία Παλλουριώτισσας. Παραστάσεις κάθε Σάββατο, στις 9:00 μ.μ. και Κυ-

ριακή στις 7:00 μ.μ., μέχρι 14 Απριλίου. **Πληροφορίες τηλεφωνο 99122 552, 995881034, pointto@gmail.com**

ΘΕΑΤΡΟ

Η «Ρένα» του Αύγουστου Κορτώ με την Υρώ Μανέ

Η συγκλονιστική παράσταση «Ρένα» με την ηθοποιό Υρώ Μανέ στον ομώνυμο ρόλο, βασίζεται στο τελευταίο βιβλίο του Αύγουστου Κορτώ και μεταφέρεται στη σκηνή σε σκηνοθεσία της Νικαίτης Κοντούρη. Το έργο που έρχεται στην Κύπρο για τρεις παραστάσεις είναι ένα ταξίδι στην Ελλάδα από τις πρώτες δεκαετίες του 20ού αιώνα μέχρι σήμερα, μέσα από τη ζωή της ιερόδουλης Ρένας. Πρόκειται για ένα ύμνο στην αγάπη, στη ζωή και στον έρωτα χωρίς φραγμούς, σε μια Ελλάδα που σπαράσσεται, γονατίζει, ανασταίνεται και συνεχίζει μοιραία και ακάθεκτη. Η παράσταση μας μεταφέρει μέσα από τη μουσική,

την αθωότητα, την αμεσότητα και τη δύναμη μιας γυναίκας για επιβίωση, την ιστορία της Ρένας που το μόνο που ήξερε καλά, ήταν να προσφέρει ερωτικές υπηρεσίες. Το έργο είναι ένα συναρπαστικό ταξίδι γεμάτο εικόνες, μουσικές και τραγούδια ολόκληρου του 20ού αιώνα. Μια ομάδα ρεπόρτερ-συγγραφέων, γνωρίζουν τη Ρένα τη Σμυρνιά στο Athens Pride Parade. Παραστάσεις την Παρασκευή 22 Μαρτίου στο Πατίτσιο Δημοτικό Θέατρο Λεμεσού, στις 23 Μαρτίου στο Δημοτικό Θέατρο Στροβόλου και στις 24 Μαρτίου στο Δημοτικό Θέατρο Λάρνακας. **Πληροφορίες τηλεφωνο 25377277, www.pattihio.com.cy**

ΕΙΚΑΣΤΙΚΑ

Έκθεση Δώρας Ορόντη

τη γεωμετρικότητα με τις έντονες χειρονομιακές νινελιές. Πανεπιστήμιο Νεάπολις Πάφου, Λεωφόρος Δανάης 2, Πάφος. Η έκθεση θα διαρκέσει μέχρι τις 15 Απριλίου και θα είναι ανοικτή για το κοινό από τις 9 π.μ. έως τις 9 μ.μ.

Έκθεση της Δώρας Ορόντη διοργανώνει το Πανεπιστήμιο Νεάπολις Πάφου στην Αίθουσα Υποδοχής του Πανεπιστημίου. Η καλλιτέχνης θα παρουσιάσει έργα της από διάφορες περιόδους, αντιπροσωπευτικά της δουλειάς της από το 1975 μέχρι σήμερα. Κάποια μεγάλων διαστάσεων, άλλα μικρότερα, έργα ζωγραφικής και ανάγλυφα, λάδια, ακρυλικά και μικτής τεχνικής. Κύρια πηγή έμπνευσης της καλλιτέχνης είναι η φύση, και τα έργα της διακρίνονται για την έντονη κινητικότητα, τη χρωματική ρευστότητα και το δυναμισμό της σύνθεσης. Στις κατασκευές της συνδυάζει

ΓΛΥΠΤΙΚΗ

Έκθεση «Ουτοπίες»

Η Γκαλερί Αποκάλυψη διοργανώνει την έκθεση Παναγιώτης Πασάντας, με τίτλο «Ουτοπίες». Στην έκθεση θα παρουσιαστεί ένας άπιαστος κόσμος ή έναν άλλο κόσμο. Αυτό που ταιριάζει καλύτερα να περιγράψει κάποιος την έκθεση είναι η μια άλλη πραγματικότητα. Η ιδέα του ότι το κάθε τι που επιδιώκουμε να ζήσουμε, δημιουργείται μέσα από την τέχνη. Αυτός ο φανταστικός κόσμος του κάθε ενός μας λοιπόν είναι σαν να γίνεται πραγματικότητα και υλοποιείται μέσω των έργων. Μια πραγματικότητα που φτάνει μέχρι το ιδεατό. Τα έργα, παρόλο που αφορούν το δικό μου κόσμο μπορεί ο καθένας να τα ταιριάζει με τον δικό του. Το υλικό που χρησιμοποιώ είναι πυλός

stoneware σε λευκό χρώμα γιατί παραπέμπει σε κάτι αρχαίο και κάτι πιο καθαρό. Η απουσία χρώματος και άλλων στοιχείων δημιουργούν μια πιο ξεκάθαρη μορφή και κίνηση. Γκαλερί Αποκάλυψη, Κυτρών 30, Μέγαρο Τοφάρκο, Λευκωσία. **Πληροφορίες τηλεφωνο 22300150, info@apocalypse-gallery.com.cy**

ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ | Του ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ

Η κουφή και η ουρά της

■ **επεράσαμε τις** μπαρούφες του δημοτικού συμβούλου του Δημοκρατικού Συναγερμού στον Δήμο Λάρνακας Γεώργιου Λακκοτρύπη, περί τουρκόρατσας και Παφιδών. Έντονες αντιδράσεις που οδήγησαν τον πρόεδρο του κόμματος Αβέρωφ Νεοφύτου να τον διαγράψει. Ωραία, καλά του έκανε, τιμωρήθηκε και πάμε παρακάτω. Έλα μωρέ και τι συνέβη, βγήκε ένας, είπε μια τσιόφτα (να το γράψω μπορώ, να το προφέρω δυσκολεύομαι) και αμέσως στα τραπέζια οι τσίμοι ιστορίας. Τι για λινιομπάμπικους, τι για φεουδάρχες, τι για ακραιφνείς Έλληνες, τι για Φοίνικες, απ' όλα είχε ο μπαξές, έγραφε ο καθένας ό,τι του κατέβαινε και το έντυνε με λίγη ιστορία και με ό,τι είχε ακούσει και θυμάται από το σχολείο ή κάποιο έντυπο που έπεσε στα χέρια του. Εντάξει, και τι έγινε είπε ένας κάτι και το κάναμε κα θέμα... είπε συγγνώμη, διαγράφηκε, πάμε να δούμε τι έγινε με το Πόρισμα για τον Συνεργατισμό... Δεν τη βρήκα καθόλου αστεία τη δήλωσή του, καθόλου!

Κατά πόσον οι Παφίτες είναι κανονικοί Τούρκοι ή δεν είναι βασικά ολίγο

θα πρέπει να ενδιαφέρει, διότι με αυτή τη λογική θα πρέπει όλοι να ψάξουμε τι έκανε ο προ-προ πάππους μας και αν είχαμε άτακτη προ-προ γιαγιά. Εγώ με τη σειρά μου θα μπορούσα να υποστηρίξω ότι οι Πάφιοι είναι όλοι Έλληνες διότι γεννήθηκε εκεί η Αφροδίτη και με τη γέννα της έδωσε άλλη χάρη στους κατοίκους και μπόρεσαν και αυξήθηκαν ελληνικά.

Τώρα αν αυτοί αργότερα, πολύ αργότερα, αιώνες μετά σκέφτηκαν ότι παρά να μας τα φάει η Εκκλησία καλύτερα να γίνουμε Τούρκοι δεν το ξέρω. Πολύ πιθανόν κάποιοι να το σκέφτηκαν, αλλά εντάξει, μετά άλλαξαν πάλι και έγιναν δικοί μας. Προς τι λοιπόν το μίσος και ο αλληλοσπαράγμός;

Είναι αστειό εν έτει 2019 να συζητάμε για γενετική καθαρότητα ή για προγονική καταγωγή. Όχι, δεν είναι αστειό είναι επικίνδυνο, διότι τέτοιες συζητήσεις δημιουργούν σύγχυση και αυτή με τη σειρά της δημιουργεί μπερδέματα.

Με τη δήλωση του κ. Λακκοτρύπη Γεώργιου βγήκαν μελέτες περί καταγωγής των Κυπρίων και με ποιων το DNA

ταιριάζουν οι σύγχρονοι κάτοικοι αυτού του νησιού. Ειλικρινά, ανατριχιάζω με τέτοιες έρευνες, όταν αυτές δεν αφορούν ιατρικά συμπεράσματα. Η γενετική προέλευση δεν ξέρω σε τι μας χρησιμεύει, ότι είμαστε Κύπριοι και το αποδεικνύει και το πιστοποιητικό γέννησής μας; Εγεννήθη νησιόν κατά το Ανώτερο Κρητιδικό (πριν από 90 εκατ. χρόνια) και εν αυτό κατοικούσαν δεινόσαυροι που τους έκτρεφαν Κύπριοι. Αστείότητες, αγαπητοί μου, αστείότητες να τίθενται στη δημόσια σφαίρα τέτοιου είδους συζητήσεις που πυροδοτούν υπόγειες πυρκαγιές. Θα πρέπει να κοιτάζουμε πώς διδάσκουμε την ιστορία μας, πάντως, διότι είναι σημαντικό να ξέρουμε πώς και γιατί, κατά το δυνατόν πάντα. Αλλιώς ο καθένας μας θα ξεστομίζει ό,τι θέλει και άντε να τον συγκρατήσεις μετά.

Όπως και να 'χει, μπορεί την καθημερινότητα μας να την πνίγουν υποτίθεται σοβαρότερα θέματα Ανώτατο, Συνεργατισμός, ΓεΣΥ, και άλλα πολλά, τα οποία όμως σβήνουν σύντομα, αφού ακουμπούν βαθιά κατεστημένα, αλλά αυ-

τά είναι διαχειρίσιμα, αρκεί να υπάρχει πολιτική βούληση. Σπώντας όμως περί φυλετικών καταγωγών, περί ράτσας δεν άλλων παρομοίων είναι ύπουλα χτυπήματα, διότι δεν ξέρεις πώς να τα αντιμετωπίσεις όταν θα σου παρουσιαστούν. Δυστυχώς αυτές οι συζητήσεις πληθαίνουν και ολοένα και περισσότεροι εμπλέκονται και αρχίζουν και γινόμεστε πάλι μαλλιά-κουβάρια και δεν βλέπουμε την κλωσσυρμαθικά της κουφής. Πιστέψτε με, όταν θα τη δούμε θα είναι πολύ αργά και σε κανέναν δεν θα αρέσει, ύστερα φέρνει ο φούρνος την πυρά. Έρχονται εκλογές και είναι γόνιμο το έδαφος για τέτοιου είδους συζητήσεις και μόνοι μας βάζουμε τα χέρια μας και βγάζουμε τα μάτια μας. Η χύδην επίρριψη ευθυνών στα κόμματα για τον Συνεργατισμό γέμισε το ταψί και μετά συμπληρώσαμε και ονόματα για να πάρει γεύση το πόρισμα μας και να καθίσουμε όλοι να φάμε και να αναφωνήσουμε ανάθεμα στο σύστημα και πιο πέρα, στο διπλανό τραπέζι σιωπηλά να κρυφοπίνει μια παρέα και να ζητάει μεζέ, για να δοκιμάσει από το φαγητό που μαγειρεύει.

ΑΝΑΓΝΩΣΕΙΣ

Της **ΜΑΡΙΑΣ ΚΑΤΣΟΥΝΑΚΗ**

Η άνιση δίκη του καθενός μας

Μέρες μετά, η «Δίκη» του Κάφκα, στην πεντάωρη θεατροποιημένη εκδοχή της, από τον Πολωνό σκηνοθέτη Κρίστιαν Λούπα, επιστρέφει διαρκώς. Στοιχειώνει. Πυκνώνει σε σύντομες ανταλλαγές μηνυμάτων στο κινητό, σε δυο, τρεις, σκόρπιες φράσεις στο τηλέφωνο. Όσοι την παρακολουθήσαμε στη Στέγη του Ιδρύματος Ωνάση, όσοι μείναμε ως το τέλος αλλά και όσοι έφυγαν στο διάλειμμα, όσοι κυκλώθηκαν από την ατμόσφαιρα αλλά και όσοι δυσφόρησαν και εγκατέλειψαν, όλοι περιγράφουν μια θεατρική εμπειρία.

Το λογοτεχνικό έργο, γνωστό: η ιστορία του Γιόζεφ Κ., ενός φιλήσυχου ανθρώπου ο οποίος ένα πρωί συλλαμβάνεται για άγνωστο λόγο. Εγκλωβισμένος στο απρόσωπο σύστημα μιας γραφειοκρατικής τρέλας, εκτελείται με συνοπτικές διαδικασίες. Η παράσταση του 75χρονου, κορυφαίου, Ευρωπαίου δημιουργού, έχει βάσανο και πολλά πλοκάμια. Η βάσανος του σκηνοθέτη απλώνεται σε υποσυνείδητες διαδρομές, στην αδιάλειπτη και ανεξακριβωτή διαδικασία της ενοχής, στην ασφυκτική πίεση του καθολικισμού, στην ξηρασία του πουριτανισμού, σε μια ανάπληρη, πότε βίαιη πότε ανολοκλήρωτη, σεξουαλικότητα, στην τυραννία της μη δημιουργίας. Ο ίδιος ο σκηνοθέτης επιμένει πολύ στις πολιτικές αναφορές, στο «κατηγορώ» του στην κυβέρνηση της Πολωνίας για τα φαινόμενα λογοκρισίας που πληθαίνουν, στην καταπάτηση της ελευθερίας της έκφρασης, στην κρατική διαφθορά, στη συντήρηση του πολιτικού κατεστημένου σε μια καφκική χώρα. Τα «σημαίνοντα» και τα «σημαινόμενα» της κατά Λούπα «Δίκης», αυτά που βλέπουμε και αυτά που δεν βλέπουμε αλλά αντιλαμβανόμαστε και προεκτινουμε με σκέψεις και αναφορές, είναι σε διαρκή ροή και αλληλουχία. Και κυρίως είναι οι εικόνες που οδηγούν τον θεατή, σε συνάρτηση με τον λόγο. Η σταθερή υπόμνηση ότι «ο άνθρωπος είναι ανέτοιμος για το κάθε τι» ότι «ο καθένας είναι εν δυνάμει κατηγορούμενος» ότι η καθήλωση έχει ποικίλες αναγνώσεις. Ένα αίσθημα ανελευθερίας και παρακμής, ζόφου και κορυφούμενης απελπισίας που αποτυπώνεται στους τοίχους, στα πρόσωπα, στα, συχνά, γυμνά σώματα (κυρίως ο κεντρικός ήρωας, ο Γιόζεφ Κ., κυκλοφορεί γυμνός, όχι επειδή το επιλέγει αλλά επειδή, κατά κάποιο τρόπο, τον αναγκάζουν, όπως συμβαίνει και στους εφιάλτες μας). Ο Κρίστιαν Λούπα πιστεύει ότι «όταν δείχνεις την ήττα δεν σημαίνει ότι κάνεις τον άλλον νηττημένο και θλιμμένο». Δείτε τις δικές σας αρχαίες τραγωδίες, μας λέει. «Η κάθαρση είναι περιέργος μηχανισμός. Είναι διαμαρτυρία και επιθυμία ζωής. Θέληση για νίκη».

Το καφκικό τοπίο, οι δαιδαλώδεις διαδρομές του νου, που σκηνογραφούνται σε αδιέξοδους, στενάχωρους, διαδρόμους, σε παράθυρα που ανοίγουν και μάτια που παρακολουθούν, συνθέτουν πολλές δίκες και όχι μία.

Ο άνιστος αγώνας και η αγωνία του Γιόζεφ Κ., είναι το φυσικό περιβάλλον του καθενός μας είτε μάχεται τους δαίμονες του είτε τους δαίμονες που εξαπολύουν οι άλλοι εναντίον του. Όπως και να 'χει, η προσπάθεια είναι μοναχική και άνιση. Ο Μίλαν Κούντερα το αναλύει διεξοδικά στις «Προδομένες διαθήκες» («Εστία», μτφρ. Γιάννης Χάρης): «Δεν μπορούμε να φτάσουμε πιο μακριά απ' ό,τι ο Κάφκα στη «Δίκη»: ο Κάφκα δημιούργησε την άκρως ποιητική εικόνα ενός άκρως α-ποιητικού κόσμου. Όταν λέω «άκρως α-ποιητικός κόσμος» εννοώ: τον κόσμο όπου δεν υπάρχει πια θέση για ατομική ελευθερία, για την ιδιομορφία ενός ατόμου, όπου ο άνθρωπος είναι απλώς όργανο υπερανθρώπινων δυνάμεων: της γραφειοκρατίας, της τεχνολογίας, της Ιστορίας. Όταν λέω «άκρως ποιητική εικόνα» εννοώ: ο Κάφκα, με την απέραντη ποιητική φαντασία του, χωρίς ν' αλλάξει την α-ποιητική ουσία και τον α-ποιητικό χαρακτήρα αυτού του κόσμου, τον μεταμόρφωσε, τον ανάπλασε».

Κάπως έτσι και ο Λούπα: ακολουθεί. Μεταμορφώνει και αναπλάθει με τον τρόπο του. Διαστρέλλει τον χρόνο (οι πέντε ώρες είναι ασυνήθιστη διάρκεια), δοκιμάζοντας όχι μόνο τη φυσική αλλά και την ψυχική αντοχή του θεατή. Τον στριμώχνει αλλά και ανοίγει παράθυρα σε μια μελετημένη αισθητική εμπειρία. Μέσα από αυτήν μπορεί να δει «σαν αστραπή, την ποίηση του κόσμου που βρίσκεται έξω, την ποίηση που σε πείσμα των πάντων υπάρχει σαν παγιοτηνί δυνατότητα και στέλνει στη ζωή του, ζωή κουντημένου ανθρώπου, μια μικρή ασπμνία ανταύγεια». Ο Κούντερα το γράφει με αφορμή τη «Δίκη». Ο Λούπα το σκηνοθετεί.

Ο ελληνικός πολιτισμός ρίζωσε στα Σκόπια

Εργα 34 Ελλήνων βρίσκονται εδώ και 55 χρόνια στη μόνιμη συλλογή του Μουσείου Σύγχρονης Τέχνης της γείτονος

Της ΓΙΩΤΑΣ ΜΥΡΤΣΙΩΤΗ

Η πρώτη μου επίσκεψη στα Σκόπια ήταν τον Απρίλιο του 1997 για τη συναυλία φιλίας και ειρήνης που είχε δώσει ο Μίκης Θεοδωράκης. Η πόλη που θυμάμαι είχε τις πολεοδομικές προδιαγραφές να γίνει μια γοπτευτική πρωτεύουσα πατώντας πάνω στον αρχιτεκτονικό μοντερνισμό της ανοικοδόμησης από τον επανασχεδιασμό της και με τη συμβολή του γραφείου μελετών Δοξιάδη, μετά τον καταστροφικό σεισμό του 1963. Η εικόνα που αντικρίζει κανείς σήμερα από ταξεία εφαρμογής του προγράμματος «Σκόπια 2014» είναι απογοητευτική. Το πράσινο μειώθηκε, οι ανοικτοί χώροι στις όχθες του Βαρδάρη γύρω από την παλαιά πέτρινη γέφυρα εξαφανίστηκαν. Η μοντέρνα αρχιτεκτονική της ταυτότητας χάθηκε από την πολιτική εξαρχαϊσμού της κυβέρνησης Γκρούεφσκι.

Εντονες είναι οι συζητήσεις μεταξύ των καλλιτεχνών και των αρχιτεκτόνων πάνω στο ερώτημα πώς η πόλη θα απαλλαγεί από τη βάρβαρη αισθητική κτιριακής υποδομής και της δημόσιας μνημειακής γλυπτικής με αρχαιοελληνικές αναφορές. Το κόστος για την απομάκρυνσή τους είναι τεράστιο και, σύμφωνα με κυβερνητική ανακοίνωση, στη θέση τους θα τοποθετηθεί πινακίδα που θα διευκρινίζει ότι τα έργα έχουν αναφορές στον ελληνικό πολιτισμό.

Κι όμως, υπάρχει ένα αυθεντικό πολιτισμικό κομμάτι της Ελλάδας στα Σκόπια. Και συμβολίζει την αλληλεγγύη των Ελλήνων στη γείτονα χώρα σε μία από τις πιο δύσκολες στιγμές της ιστορίας της. Σαραντάτα έξι (46) έργα τέχνης βρί-

Λιτές γραμμές και εξωστρεφή ανοίγματα, τα κύρια χαρακτηριστικά του Μουσείου Σύγχρονης Τέχνης στα Σκόπια.

σκονται στη μόνιμη συλλογή του Μουσείου Σύγχρονης Τέχνης των Σκοπίων εδώ και 55 χρόνια. Αποτελούν δωρεές 34 Ελλήνων καλλιτεχνών οι οποίοι ανταποκρίθηκαν στην έκκληση να συνδράμουν στην ενίσχυση ενός μουσείου που είναι αποκλειστικά γέννημα και θρέμμα μιας παγκόσμιας κινητοποίησης. Την ιστορία του αφηγείται στην «Κ» ο διευθυντής του προγράμματος και έφορος του Μουσείου Σύγχρονης Τέχνης, Ζόραν Πετρόφσκι. Από το αίθριο του μοντέρνου κτιρίου, πάνω στον λόφο του Καλέ, η θέα είναι καταπληκτική. Ο ανοικτός υπαίθριος χώρος που το περιβάλλει, ανέγικτος από το πρόγραμμα «2014», αναδεικνύει τις λιτές γραμμές του, τα εξωστρεφή μεγάλα ανοίγματα.

Από τα συντρίμια της καταστροφής του 1963 γεννήθηκε το μουσείο. Η έκκληση για βοήθεια ευαισθητοποίησε και τον καλλιτεχνικό κόσμο. Η έναρξη έγινε στην Μπιενάλε Γραφιστικής Τέχνης της Λιουμπλιάνα,

Η Θέα από το αίθριο του μοντέρνου κτιρίου πάνω στον λόφο του Καλέ είναι καταπληκτική. Το Μουσείο «γεννήθηκε» μέσα στα συντρίμια που άφησε πίσω του ο καταστροφικός σεισμός του 1963.

που δώρισε τα πρώτα έργα. Η βοήθεια πήρε παγκόσμιες διαστάσεις όταν επιτροπή επιστημόνων και πολιτικών, με επικεφαλής τον καθηγητή Ιστορίας της Τέχνης Μπόρις Πετρόφσκι (και πρώτο διευθυντή του μουσείου), απύθηνε έκκληση προς τη διεθνή καλλιτεχνική κοινότητα μέ-

σω του συνεδρίου καλλιτεχνών στη Νέα Υόρκη τον Οκτώβριο του 1963. Μέσα σε ελάχιστα χρόνια η πόλη είχε συγκεντρώσει περισσότερα από 2.000 έργα ζωγραφικής, γλυπτικής, χαρακτικής και φωτογραφίας, 1.667 καλλιτεχνών από 66 χώρες. Ένας από τους πρώτους καλλιτέχνες ήταν

ο Πικάσο. Το έργο που έστειλε με προσωπική επιστολή το 1963 φέρει τον τίτλο «Woman's Head».

Το κτίριο

Το επόμενο βήμα ήταν η ίδρυση κτιρίου που θα στεγάζε τη συλλογή. Η Πολωνία χρηματοδότησε δω-

Η Βάσω Κατράκη και ο Εμμανουήλ Πηλαδάκης έστειλαν έργα τους το 1965, ενώ μία από τις πρώτες εκθέσεις του μουσείου ήταν και του Γιάννη Γαϊτή.

ρεάν εξ ολοκλήρου την ανέγερση του κτιρίου και ενίσχυσε τη συλλογή με 212 έργα 135 καλλιτεχνών. Η Ελλάδα ανταποκρίθηκε αμέσως. Η Βάσω Κατράκη και ο Εμμανουήλ Πηλαδάκης έστειλαν έργα τους το 1965, ενώ μια από τις πρώτες εκθέσεις του μουσείου ήταν και του Γιάννη Γαϊτή. Πέντε έργα δώρισε ο Έλληνας δημιουργός, και όταν επέστρεψε στην Αθήνα ευαισθητοποίησε τον καλλιτεχνικό κόσμο. Από τον κατάλογο της μόνιμης συλλογής διαβάζουμε τα ονόματα: Αχιλλέας Απέργης, Θανάσης Ακριβόπουλος, Μπέμπα Αγγελινού, Καίτη Αντύπα, Διοχάρη, Αχιλλέας Δρούγκας, Ελένη Ζέρβα, Χριστίνα Ζερβού, Οπύ Ζούνη, Χρήστος Καράς, Δημήτρης Κοντός, Νίκη Καναγκίνη, Λευτέρης Κανακάκης, Βάσω Κατράκη, Άννα Κωνσταντίνου, Στάθης Λογοθέτης, Γιάννης Μίχας, Κούλα Μπεκάρη, Δημήτρης Μυταράς, Τόνια Νικολαΐδη, Γιώργος Νικολαΐδης, Μπία Ντάβου, Παντελής Ζαγοράρης, Δημήτρης Ξονογλου, Εμμανουήλ Πηλαδάκης, Βασίλης Σκυλάκος, Σωτήρης Σόρογκας, Ιωάννα Σπιτέρη, Ελένη Σταθοπούλου, Βαγγέλης Φαεινός, Αλέξανδρος Φασιανός, Σωώ Χουτοπούλου-Κονταράτου, Μαρία Χατζηγάκη.

ME ΤΟΝ
Παναγιώτη
Κυριάκου

DEE JAY
93.5
FEELS GOOD

Aphrodite Hills
— Cyprus —

3rd TENNIS CAMP
by ACADEMIA SANCHEZ-CASAL

The coaching team of Academia Sanchez-Casal is returning to Aphrodite Hills!

The world-famous Spanish Tennis Academy is once more joining forces with the Aphrodite Hills Tennis Academy to offer an intensive 5-day training camp for promising players aged 10-18 years old.

22nd-26th April 2019

Powered by: Carbo One

PRICE:
€800 per person
Including Lunch

INCLUDES:
5.5 hours coaching and
physical training daily for 5 days

Book early to secure a place at the 5-day coaching camp

Media Sponsors:

For further information or to make a reservation please contact Nicole Efstathiou on
T: +357 99 455 240 or E: Nicole.E@aphroditehills.com

Δύο κόσμοι, που μοιάζουν να είναι ένας

Το Κέντρο Παραστατικών Τεχνών ΜΙΤΟΣ συστήνει στο κυπριακό κοινό τον Ρώσο συγγραφέα Δανιήλ Χαρμς

Συνέντευξη στον
ΑΠΟΣΤΟΛΟ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ

Το Κέντρο Παραστατικών Τεχνών ΜΙΤΟΣ παρουσιάζει τον Ρώσο συγγραφέα Δανιήλ Χαρμς, έναν από τους εκπροσώπους της ρωσικής πρωτοπορίας. Με αυτή τη θεατρική παραγωγή, με τίτλο «Συμβάντα» ξεκινάει και τη θεατρική του δραστηριότητα για το 2019. Τη σκηνοθεσία αυτής της παράστασης έχει αναλάβει η Έλενα Αγαθοκλέους, συνεπικουρούμενη από εκλεκτούς συνεργάτες, οι οποίοι μπήκαν ψυχικά και σώμα στον κόσμο του συγγραφέα, ο οποίος διώχθηκε από το σταλινικό καθεστώς και το έργο του παρέμεινε άγνωστο. Για την παράσταση «Συμβάντα» μιλήσαμε με τη σκηνοθέτρια Έλενα Αγαθοκλέους, τη χορογράφο Ελεάνα Αλεξάνδρου, τον μουσικό Δημήτρη Ζαχαρίου και την ηθοποιό Λουκία Πιερίδου.

Έλενα Αγαθοκλέους

«Βυθίστηκε στον λόγο του Χαρμς. Είναι απενεχοποιημένος από τη σύγχρονη πολιτικά ορθή ορολογία. Και αυτό είναι μία ανακούφιση. Το παράλογό του δεν είναι κρυμμένο, είναι αναγνωρίσιμο», σημειώνει η σκηνοθέτρια της παράστασης.

–Έλενα, να πούμε κατ’ αρχάς ποιος είναι ο Δανιήλ Χαρμς.

–Είναι Ρώσος ποιητής, θεατρικός συγγραφέας, διηγηματογράφος και σκιτσογράφος, που γεννήθηκε στην Αγία Πετρούπολη το 1905. Ανήκει στη γενιά της ρωσικής πρωτοπορίας και διώχθηκε από το σταλινικό καθεστώς επειδή δεν συμμορφώθηκε στο πνεύμα του σοσιαλιστικού ρεαλισμού. Συνελήφθη δύο φορές και φυλακίστηκε. Το 1942, πέθανε στην ψυχιατρική πτέρυγα των φυλακών κατά πάσα πιθανότητα από αστία. Τα κείμενα του Χαρμς σώθηκαν από τον στενό του φίλο Γιάκοφ Ντρουσκίν, που με κίνδυνο της ζωής του τα φύλαξε επί δεκαετίες, μέσα σε μια βαλίτσα στον διάδρομο του κοινοβιακού διαμερίσματος όπου ζούσε.

–Τι σε έκανε να τον παρουσιάσεις στο κυπριακό κοινό;

–Αρχικά, θεώρησα πως το έργο του Δανιήλ Χαρμς μπορεί να εξυπηρετήσει την στυλιζαρισμένη φόρμα, που μελετώ αυτή την περίοδο στο θέατρο και χάρκα πολύ όταν η ηθοποιός και συνεργάτης μου Λουκία Πιερίδου έφερε στο τραπέζι τα κείμενά του. Αμέσως με συνεπήρε η ποιητική του γλώσσα και ενθουσιάστηκα, γιατί καταλαβαίνω τον ρυθμό των κειμένων του. Αυτό για μένα είναι πολύ σημαντικό. Στη συνέχεια, βυθίστηκε στον λόγο του Χαρμς. Είναι απενεχοποιημένος από τη σύγχρονη πολιτικά ορθή ορολογία. Και αυτό είναι μία ανακούφιση. Το παράλογό του δεν είναι κρυμμένο, είναι αναγνωρίσιμο. Οι λέξεις του είναι οργανικές, έχουν μυρωδιές και γεύσεις, έχουν αναφορές σε κάτι γήινο με το οποίο μπορούμε να ταυτιστούμε, μπορούμε να γελάσουμε μα και να πληγωθούμε βαθιά.

–Μίλησέ μου για τη δραματοποίηση που έκανες.

–Η παράσταση «Συμβάντα» δεν βασίζεται σε ένα θεατρικό κείμενο του Δανιήλ Χαρμς, αλλά είναι μια σύνθεση από τις πεζές κυρίως ιστορίες του, μα και από επιστολές, ποιήματα ή άλλες ημερολογιακές σημειώσεις του. Τα «Συμβάντα» είναι ένας φόρος τιμής για τον ίδιο τον Χαρμς, θέλουν να παρουσιάσουν την εσωτερική ή εξωτερική λογοκρισία, τους φόβους που μας εμποδίζουν να είμαστε ελεύθερα δημιουργικοί, ελεύθεροι να ζήσουμε. Στόχος μου ήταν να ακουστούν οι λέξεις του, μέσα σε μια συνθήκη που ο θεατής θα μπορέσει να δει μια ιστορία. Η παράσταση λοιπόν ακολουθεί μία μέρα του Αντόν Αντόνοβιτς, του συγγραφέα. Μία σημαντική μέρα, γιατί έχει όλη την καλή διάθεση να γράψει ένα θεατρικό. Όλο συμβαίνει κάτι, μα τίποτα στην πραγματικότητα δεν συμβαίνει, και αυτή η μέρα καταλήγει στο στόμα των σκέψεών του, στην κοιλιά του παράλογου.

–Έχει θέση στο σήμερα ο λόγος του Χαρμς;

–Σήμερα ο Χαρμς καταλαμβάνει μια θέση μεταξύ των σημαντικών δημιουργών της παγκόσμιας λογοτεχνίας. Το έργο του δεν μπορεί να διαβαστεί ξεχωριστά από τη ζωή του. Το στοιχείο του παράλογου στα κείμενά του, ενώ είναι χιουμοριστικό, εμπεριέχει μια έντονη διαμαρτυρία. Και αυτό είναι σύγχρονα πολιτικό και επίκαιρο.

Δημήτρης Ζαχαρίου

Ο Δημήτρης Ζαχαρίου θέλησε να αποκρυπτογραφήσει τον κόσμο του Χαρμς και με τη μουσική του επένδυση γεφύρωσε τον φανταστικό με τον πραγματικό κόσμο, επηρεασμένος από τον λόγο του συγγραφέα, που δημιουργεί εικόνες ρεαλιστικές και ταυτόχρονα σουρεάλ.

–Ποιο είναι το βασικό μουσικό στοιχείο της παράστασης; Ακολουθήστε κάποιο ιστορικό μουσικό μονοπάτι;

–Ήθελα να δημιουργήσω μια ατμόσφαιρα που να συνδέει τον φανταστικό με τον πραγματικό κόσμο. Τον δημιούργησα με ποτήρια και ηλεκτρικό μπάσο. Είναι ένας αλλόκοτος συνδυασμός που δούλεψε αρμονικά με το έργο.

–Υπάρχει κάτι που σε ενέπνευσε ιδιαίτερα για να «ντύσεις» μου-

Τα κείμενα του Χαρμς συχνά φαίνονται άνευ σημασίας, που σαρκάζουν την ανθρωπινή κατάσταση και το παράλογό του είναι συχνά οικείο και γνώριμο.

σικά μια ιδιαίτερη παράσταση, όπως αυτή;

–Μου έκανε τρομερή εντύπωση η ψυχεδέλεια που υπάρχει στη γραφή του. Ο πολυδιάστατος και ασυμβίβαστος λόγος του, που δημιουργεί εικόνες τόσο ρεαλιστικές και ταυτόχρονα σουρεάλ, ήταν η έμπνευση της μουσικής.

–Ποιος πιστεύεις ότι πρέπει να είναι ο ρόλος της μουσικής επένδυσης σε μία παράσταση;

–Ο μεγαλύτερος ρόλος της μουσικής σε μια παράσταση είναι η ειλικρίνεια. Πρέπει να είναι ανεπηρέαστη και χωρίς εγωισμό. Όταν θα γράφω μουσική για κάποιο έργο ψάχνω να βρω τον πυρήνα του και μετά τα όργανα που θα το αντιπροσωπεύουν πιο ειλικρινά. Αυτά τα όργανα μπορεί να είναι από τσέλο μέχρι το τραπέζι της κουζίνας μου.

Λουκία Πιερίδου

Ονειρική αναταραχή αλλά και στιγμές καθημερινότητας αναδύ-

ονται από τον κόσμο του Χαρμς για τη Λουκία Πιερίδου, για την οποία δεν ήταν εύκολο να συνδεθεί με τις παράδοξες ιστορίες του Χαρμς, «Έναν πολύ καλό παρατηρητή. Ένα οξυδερκές μυαλό με χιούμορ, εμμονές, και ευαισθησία. Μία συγκινητική ματαιότητα». Η ηθοποιός ξεκλείδωσε τον χαρακτήρα όταν «βούτηξε» στον κόσμο του.

–Είναι μία ιδιαίτερη θεατρική συνθήκη τα Συμβάντα, υπάρχει κάτι που σε δυσκόλεψε περισσότερο;

–Δεν ήταν εύκολο να συνδεθώ με τις παράδοξες ιστορίες του Χαρμς. Έγινε μόνο όταν συνειδητοποίησα την ανθρωπιά, την ευαισθησία και τη λογική που υπάρχει μέσα στα παράλογα αυτά διηγήματα.

–Ποιος είναι ο κόσμος που αναδύεται από τα «Συμβάντα»;

–Ο κόσμος που υπάρχει στο μυαλό του Αντόν Αντόνοβιτς του

«Στην προκυμαία του ποταμού μας είχε μαζευτεί μεγάλο πλήθος. Στο ποτάμι πνιγόταν ο συνταγματάρχης Σεπούνοφ. Με το στόμα γεμάτο νερό πεταγόταν πάνω μέχρι την κοιλιά, φώναζε και ξαναβούλιαζε. Κοπανούσε ολόγυρα τα χέρια του και ξαναφώναζε να τον σώσουν. Το πλήθος στεκόταν στην όχθη και κοιτούσε σκυθρωπό. «Θα πνιγεί», είπε ο Κουζιά. «Φως φανάρι», συμφώνησε ένας άντρας με τραγιάσκα. Και πράγματι, ο συνταγματάρχης πνίγηκε. Το πλήθος άρχισε να σκορπίζεται.»

συγγραφέα. Οι χαρακτήρες που ζωντανεύουν στην προσπάθειά του να γράψει. Ένας μικρόκοσμος από συμβάντα που καθρεφτίζουν στιγμές της καθημερινής ζωής με μια δόση ονειρικής αναταραχής.

–Τι είδες στον Χαρμς μέσα από τα κείμενά του;

–Έναν πολύ καλό παρατηρητή. Ένα οξυδερκές μυαλό με χιούμορ, εμμονές, και ευαισθησία. Μία συγκινητική ματαιότητα. Τι κι αν ήταν σπουδαίος συγγραφέας; Τι κι αν έζησε μοναδικά συμβάντα; Όλα κάποια μέρα τελειώνουν. Αυτό είναι όλο.

Ελεάνα Αλεξάνδρου

«Στα «Συμβάντα» κυνηγήσαμε τη στήριξη του κειμένου μέσα από τη σωματικότητα του ίδιου του ηθοποιού και την ενεργοποίηση μιας ομαδικής σωματικής συνείδησης», λέει η χορογράφος Ελεάνα Αλεξάνδρου, η οποία αξιοποίησε στοιχεία από τη Ρώσικη Πρωτοπορία, την επιβολή του Σοσιαλιστικού Ρεαλισμού και έγραψε διά της κίνησης το σωματικό λεξιλόγιο για τους ηθοποιούς της παράστασης.

–Γενικά ερώτηση, το γνωρίζω, αλλά πώς συντονίζεις την κίνηση σε μια παράσταση όπως αυτή;

–Δουλεύω και οργανώνω συνθήκες όπου ο ηθοποιός θα δουλέψει αυτοσχεδιαστικά και θα βρει τη σύνδεση με την ομάδα, με τον λόγο, το χαρακτήρα ή τον ρόλο που έχει στο έργο σχεδόν από μόνος του. Οι συνθήκες και ασκήσεις που επιλέγονται βασίζονται κυρίως στη σκηνοθετική επιθυμία και τις ανάγκες του κάθε έργου. Στα «Συμβάντα» κυνηγήσαμε τη στήριξη του κειμένου μέσα από τη σωματικότητα του ίδιου του ηθοποιού και την ενεργοποίηση μιας ομαδικής σωματικής συνείδησης. Δουλέψαμε με την τοποθέτηση στον χώρο αλλά και τον τρόπο ενεργοποίησής του. Δουλεύω γενικά με την αίσθηση της απόστασης, την αμεσότητα, τη δυναμική και ενέργεια του σώματος.

–Πού επικεντρώνεσαι σε μία χορογραφία;

–Δεν με ενδιαφέρει η χορογραφία ως συνδυασμός κινήσεων, η κίνηση για χάρη της κίνησης. Κατά τη διαδικασία δημιουργίας, η επανάληψη, η απόκτηση «εμπειρίας» και σωματικές μνήμες μέσα από αυτοσχεδιασμούς και ασκήσεις ενισχύουν οργανικά την ενεργοποίηση του ηθοποιού ως παρουσία και βοηθούν να μείνουν πιο πίσω οι εγκεφαλικές διεργασίες των ιστοριών του Χαρμς, στη γραμμή που δόθηκε από την Έλενα, είναι το ζητούμενο και το κριτήριο για τις αποφάσεις.

–Μπαλέτο, ρωσική πρωτοπορία, παράλογο, είναι στοιχεία που έλαβες υπόψη σου;

–Αναπόφευκτα και άμεσα μπήκε στις πρόβες το παράλογο, έχοντας ήδη το έναυσμα από τα ίδια τα κείμενα. Στοιχεία από τη Ρώσικη Πρωτοπορία, την επιβολή του Σοσιαλιστικού Ρεαλισμού έφεραν πληροφορίες για το σωματικό λεξιλόγιο και το κτίσιμο σκηνών ή και συμπεριφορών των ιδίων των χαρακτήρων. Στην πρώτη συνάντηση της ομάδας, είχαμε, από την Έλενα, μια εκτεταμένη εισαγωγή στη ζωή του Χαρμς και του ιστορικού τοπίου γύρω απ’ αυτή, ειδικά στις τέχνες. Είναι πολύ χρήσιμο να μπαίνουμε όλοι οι συντελεστές στις πρόβες με κοινές γνώσεις και να «ξυπνούν» οι περαιτέρω προσωπικές αναφορές που φέρει ο καθένας. Όσο ολοκληρώνεται η μορφή του έργου, τόσο πιο συνειδητά μπαίνουν αυτά τα στοιχεία μέσα.

➡ «Συμβάντα», κείμενα του Δανιήλ Χαρμς, σε σκηνοθεσία Έλενας Αγαθοκλέους.

Παραστάσεις: Παλιό Ξυδάδικο, Γε-νεθλίου Μιτέλλα 34, Λεμεσός.

Πρεμιέρα 21 Μαρτίου. 22, 24, 25, 27, 28, 29, 30 Μαρτίου 2019 στις 20:30.

Φαντάσματα στην αθηναϊκή μπελ επόκ

Το μυθιστόρημα του Κωνσταντίνου Χρηστομάνου «Η κερένια κούκλα» ανεβαίνει στην Εθνική Λυρική Σκηνή

Της **ΜΑΡΩΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΟΥ**

Όταν πια η παράσταση ολοκληρώθηκε, και οι λυρικοί τραγουδιστές έμειναν για μια στιγμή ακίνητοι πριν ανάψουν τα φώτα για το χειροκρότημα, όλα τα σύμβολα που με τέχνη έβαλε ο Κωνσταντίνος Χρηστομάνος στην «Κερένια κούκλα» του είχαν καθεί: ο θερμός ήλιος της όμορφης Λιόλιας, η χλωμή σελήνη της Βεργινίας, ο σγουρομάλλης έρωτας-Αδωνίς του Νίκου. Η αμυγδαλιά της αυλής είχε «καεί» σαν σώμα που άνθισε άκαιρα. Η φύση σιώπησε και οι αισθήσεις έπαψαν να γλυκαίνουν τη ζωή. Τα πάντα καλύφθηκαν με στάχτη, έγραφε ο συγγραφέας στο «αθηναϊκό μυθιστόρημά» του που προκάλεσε τα λογοτεχνικά και κοινωνικά ήθη της εποχής του.

Στο σημείο αυτό το κοινό χειροκροτεί ευχαριστημένο και αποδεικνύεται ότι το συγκεκριμένο μυθιστόρημα μπορεί, εκτός όλων των άλλων που μέχρι τώρα έχει καταφέρει, να μεταμορφωθεί επιτυχημένα σε σύγχρονη όπερα δύο πράξεων. Άλλωστε, όπως λέει ο Τάσος Ρωσόπουλος, συνθέτης της παράστασης που παρουσιάζεται αυτό τον καιρό στην Εναλλακτική Σκηνή της Εθνικής Λυρικής Σκηνής, «το έργο περιέχει όλο τον λυρισμό και την υπερβολή που χρειάζεται το μουσικό θέατρο». Αν σε αυτά προστεθούν η ποιητικότητα της λογοτεχνικής έκφρασης, η ζοφερή ατμόσφαιρα των «καταραμένων» συγγραφέων του τέλους του 19ου αι. και η λαϊκή γλώσσα που φέρνει ένα τολμηρό ειδύλλιο από τους ανθισμένους κάμπους της τότε Καλλιθέας στα αστικά σαλόνια του αρχών του 20ού αιώνα, η γοητεία που συνεχίζει να ασκεί η «Κε-

Μια παράσταση στην οποία οι γκόθικ αναφορές αναμειγνύονται με το αττικό τοπίο.

ρένια κούκλα» εξηγείται απόλυτα. Ο Χρηστομάνος, ο ευγενής γόνος μιας καλής αθηναϊκής οικογένειας, ο δύσμορφος νέος που υπήρξε θύμα προσβολών, ο λαμπρός φοιτητής που έγινε δάσκαλος ελληνικών και φίλος μιας καλλονής αυτοκράτειρας, της Αυστριακής Σίσι, ο διανοούμενος που εκθείασε τις ευφρόσυνες συνευρέσεις, ο ενθουσιώδης θεατράνθρωπος, ο μοναχικός συγγραφέας που πέθανε πρόωγα και πικραμένος, θα ήταν σίγουρα πανευτυχής. Το μοναδικό του μυθιστόρημα, που πρωτοδημοσιεύθηκε σε εφημερίδα προκαλώντας σκάνδαλο με τη γλώσσα του –μία θαρραλέα καθομιλουμένη του δρόμου– και τον αισθησιασμό του (εκδόθηκε εντέλει το 1911, μετά τον θάνατό του), έχει γίνει πλέον καλτ. Οι αναγνώστες του ανανεώνονται συνεχώς, το ίδιο και οι εκδόσεις του, οι επιστημονικές μελέτες, αλλά και η θεατρική του καριέρα.

«Το βιβλίο έπεφτε διαρκώς στα χέρια μου. Την πρώτη φορά στα δεκαπέντε χρόνια. Τη δεύτερη στα τριάντα και την τρίτη στα σαράντα, όταν πλέον προέκυψε η ιδέα της όπερας», λέει ο Τάσος Ρωσόπουλος.

Σαν αρχαίο δράμα

«Ο Κωνσταντίνος Χρηστομάνος αφηγείται ένα κοινότοπο αστικό δράμα ταπεινών και καταφρονε-

«Το έργο περιέχει όλο τον λυρισμό και την υπερβολή που χρειάζεται το μουσικό θέατρο», λέει ο συνθέτης της παράστασης, Τάσος Ρωσόπουλος. Η ζοφερή ατμόσφαιρα των «καταραμένων» συγγραφέων του τέλους του 19ου αιώνα είναι παρούσα.

μένων, σαν να ήταν οι τραγικοί ήρωες ενός αρχαίου δράματος: καθένας έχει το δικό με το μέρος του, κανένας δεν έκανε κάτι για το οποίο πρέπει να πληρώσει ή να τιμωρηθεί. Η μοίρα όμως εκτελεί τα προγραμμαμένα. Στο συγκεκριμένο έργο βασίστηκε πολύ στον λόγο, και από εκεί προέκυψε

η μουσική. Η ποιητικότητα του συγγραφέα –στο έργο οι λογοτεχνικές παρεμβάσεις του γίνονται ρόλος– αποτυπώνεται μουσικά με λυρική γραφή, ενώ η θαρραλέα δημοτική που μιλούν οι χαρακτήρες αποδίδεται με μουσική γλώσσα πιο τραχιά και αιχμηρή. Το έργο φιλοδοξεί να είναι ρεαλιστικό και

συμβολιστικό, βαθύ και ανάλαφρο, συνδυασμοί σαν την εναλλαγή ζωής και θανάτου». Αν όμως για τη μουσική σύνθεση υπήρξε ένας δρόμος εξαρχής, η δημιουργία του λιμπρέτου δεν ήταν εύκολη υπόθεση. «Η «Κερένια κούκλα» διαθέτει ιδιαίτερο χαρακτήρα, που προβάλλει ισχυρές αντιστάσεις κατά

τη μετατροπή της σε λιμπρέτο», λέει ο Γιάννης Σβώλος, ο οποίος πριν από μερικά χρόνια διασκεύασε σε λιμπρέτο τη «Φόνισσα» του Παπαδιαμάντη για την ομόνυμη όπερα του Γιώργου Κουμεντάκη. «Διάβασα το βιβλίο πριν από δύο χρόνια. Στην αρχή με ξένισε, με αγρίεψε, αλλά εντέλει ενέδωσα. Μπήκα μέσα και μετά, χωρίς να το καταλάβω, είχα ξεκινήσει τη διαδικασία της μεταγραφής».

Η σκοτεινή γοητεία που ασκεί ο Χρηστομάνος δεν άφησε ανεπηρέαστο ούτε τον σκηνοθέτη Σίμο Κακάλα, που έστησε μια παράσταση στην οποία οι γκόθικ αναφορές αναμειγνύονται με το αττικό τοπίο, η αθηναϊκή μπελ επόκ με τις βικτωριανές ιστορίες φαντασμάτων. Σκηνοθετικά και δραματουργικά ο συγγραφέας κατέχει σημαντική θέση: ο λόγος του κρατιέται αυτούσιος, η απαισιοδοξία του ισορροπεί στην κόψη με τον ερωτισμό, ο λογοτεχνικός αισθητισμός του συναντά στις ταβέρνες τη χαρά της ζωής και μαζί τη μοχθηρία των ανθρώπων.

Ετσι η αόρατη παρουσία του στο μυθιστόρημα «εμφυτευτηκε» στην όπερα καταλαμβάνοντας τον ενδιάμεσο χώρο μεταξύ φυσικής δράσης και θεατών», λέει ο Γιάννης Σβώλος. «Σαν ο ίδιος να σκηνοθέτησε όλα αυτά για να γίνει εντέλει πρωταγωνιστής».

«Η κερένια κούκλα» ανεβαίνει σε μουσική διεύθυνση Νίκου Βασιλείου και σκηνοθεσία Σίμου Κακάλα. Συμμετέχει το Ergon Ensemble. Παρουσιάζεται σήμερα και στις 21, 22, 23/3 στην Εναλλακτική Σκηνή της ΕΛΣ.

Οι 20 χρόνια Τέχνες

29/03/2019

Μανώλης Μητσιάς
Καρυοφυλλιά Καραμπέτη
Οι ποιητές μας τραγουδούν
παρ 20:30

Επιμέλεια προγράμματος: **Γιώργος Λιανής**
Πιάνο - Ενορχήστρωση: **Αχιλλέας Γουάστωρ**
Μπουζούκι - Μαντολίνο: **Ηρακλής Ζάκκας**

Για τη στήριξη των προγραμμάτων και υπηρεσιών του ΠΑΣΥΚΑΦ

€ 25 / 20 77 77 77 45
rialto.com.cy

Συνδιοργανωτής: **ΠΑΣΥΚΑΦ**
Χορηγός: **KNAUF**
Χορηγοί Επικοινωνίας: **PIK**, **Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ**
Χορηγός Φιλοξενίας: **MEDITERRANEAN BEACH HOTEL**

LOVE 100.7 FM 98.1 & 95.7
KANALI 5
Ε3

ΡΕΝΑ
ΔΥΓΟΥΣΤΟΣ ΚΟΡΤΩ
ΣΤΟ ΡΟΛΟ ΤΗΣ ΡΕΝΑΣ Η ΥΡΩ ΜΑΝΕ

Συμπρωταγωνιστούν:
Άγης Εμμανουήλ
Κωνσταντίνος Φάμης
Μιχάλης Αβρατόγλου

Σκηνοθεσία
ΝΙΚΑΙΤΗ ΚΟΝΤΟΥΡΗ

ΛΕΜΕΣΟΣ
22 Μαρτίου
Παττίχειο Δημοτικό Θέατρο, 20:30
Αγίας Σίνας 4, Λεμεσός 3027

ΛΕΥΚΩΣΙΑ
23 Μαρτίου
Δημοτικό Θέατρο Στροβόλου, 20:30
Λεωφόρος Στροβόλου 100, Στρόβολος

ΛΑΡΝΑΚΑ
24 Μαρτίου
Δημοτικό Θέατρο Λάρνακας, 20:30
Δημοτικός Κήπος, Λεωνίδα Κοσστή

ΣΟΦΙΣΤΙΚΗ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ
Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Εισιτήρια προπωλούνται
SoldoutTickets.com.cy
Παράδοση στο 10001 ΚΑΡΔΙΑ
Επίσημο Ticketmaster συνεργάτης

ΕΣΤΙΟ ΤΑΒΕΡΙΟΥ ΤΟΥ ΚΑΡΔΙΑ
ΠΑΤΤΙΧΕΙΟ
25377277

ΕΞ ΑΦΟΡΜΗΣ

Του ΝΙΚΟΥ ΔΑΒΒΕΤΑ

Ήταν ο Ομηρος κεντροαριστερός;

«**Ε**νας φιλόσοφος σηκώθηκε και με ρώτησε: Ποια κ. Σεφέρη είναι τελικά η κοσμοθεωρία σας; Κι εγώ είπα “Αγαππτέ μου γράφω χωρίς να έχω κοσμοθεωρία. Ίσως να το βρείτε σκανδαλώδες, κύριε, αλλά μπορώ να σας ρωτήσω ποια είναι η κοσμοθεωρία του Ομήρου;” Και δεν πήρα απάντηση!».

Θυμήθηκα τον παραπάνω διάλογο, που μετέφερε στον μεταφραστή του Εντμουντ Κίλι, ο Γιώργος Σεφέρης, το 1968 (βλ. A conversation with G. Seferis), καθώς η κρίση που ταλανίζει τον τόπο μας τα τελευταία χρόνια, επανέφερε από το «παράθυρο» μια άγονη συζήτηση (και άχαρη κατά τη γνώμη μου) για όσους δημιουργούς στρατεύονται με τον α ή β τρόπο σε μια πολιτική υπόθεση, που υπερασπίζονται δημόσια (ή εντός της συντεχνίας, οι άτολμοι) κάποια ιδεολογία. Παλιά ιστορία, «ουρά» ίσως του αισθητικού διλήμματος του μεσοπολέμου αστράτευτη ή στρατευμένη τέχνη.

Ωστόσο, αφορμή γι’ αυτό το σχόλιο δεν είναι οι θεμιτές αντιδράσεις κάποιων λογοτεχνών απέναντι στην κοινωνική και πολιτική συγκυρία, αλλά ο «άκοιμπος» τρόπος που χειρίστηκαν τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης και δευτερευόντως ο Τύπος –ηλεκτρονικός και έντυπος– την αποδημία σημαντικών δημιουργών μετά το 2010.

Οι εκτενείς νεκρολογίες, που είδαν το φως της δημοσιότητας, συνοδεύτηκαν συνήθως από τους ακόλουθους τίτλους. Σταχυολογώ πρόχειρα: «Έφυγε ο αγωνιστής σιτουργός», «πέθανε ο αριστερός ποιητής», «χάθηκε ο αντιμνημονιακός πεζογράφος», και η «κορυφαία» κατακλείδα, «ο συγγραφέας που κηδεύσαμε χθες ήταν πολιτικά από τη σωστή μεριά». (Ποια είναι η σωστή μεριά;).

Όλα αυτά γράφονται λες και η ύπαρξη του κάθε δημιουργού δικαιώνεται μονάχα από τους εν ζωή αγώνες του, από την προσήλωσή του σε μια γενικά «προοδευτική» κατεύθυνση παραβλέποντας ή και αγνοώντας προκλήτικά το τι πραγματικά εκόμισε στην τέχνη ο εκλιπών, πότε και από πού προκύπτει «η συμπλοκή ποιητικής πράξης και πολιτικής δράσης», όταν αυτή υπάρχει. (Βλ. και Δ. Ν. Μαρωνίτης «Ποιητική και πολιτική ηθική»).

Αραγε αυτοί οι μεταθανάτιοι

Σκανδαλωδώς, όπως σαρκάζει ο Γ. Σεφέρης (στη φωτογραφία, από ομιλία του στο BBC, το 1951, με αφορμή τον θάνατο του Αγγελου Σικελιανού), «προκαλούν» φαίνεται όσοι ταπεινοί γραφιάδες δεν δεσμεύονται από κοσμοθεωρίες και επικαιρικά γεγονότα, αλλά παρεμβαίνουν στον δημόσιο διάλογο, δίχως ρητορείες, όποτε και όπως αυτοί νομίζουν, διατηρώντας την ανεξαρτησία της σκέψης τους.

Μήπως ορισμένοι βιάζονται να κολλήσουν στον κάθε δημιουργό που αναχωρεί από τον μάταιο τούτο κόσμο ένα «προοδευτικό» πρόσχημο για να γίνει αυτομάτως αποδεκτός από το κομματικό τους ακροατήριο;

Χαρακτηρισμοί επηρεάζουν τον τρόπο που υποδεχόμαστε το κατατεθειμένο έργο, αλλάζουν την οπτική μας, αφαιρούν ή προσθέτουν αίγλη στο πρόσωπο του τεθνεώτος;

Κι ακόμη, μήπως ορισμένοι βιάζονται να κολλήσουν στον κάθε δημιουργό που αναχωρεί από τον μάταιο τούτο κόσμο ένα «προοδευτικό» πρόσχημο για να γίνει αυτομάτως αποδεκτός από το κομματικό τους ακροατήριο, να εισέλθει και να δοξαστεί στην αρένα του Διαδικτύου ως λαϊκός ήρωας;

Πολλοί θα ισχυριστούν, και δεν θα έχουν άδικο, πως ανέκαθεν ένα

τμήμα της Αριστεράς προσπαθούσε να οικειοποιηθεί εμβληματικές μορφές της νεοελληνικής τέχνης και να αποδείξει πανηγυρικά μια άλλου είδους «ηθική ανωτερότητα» και στον χώρο του πνεύματος. Οι δε θεωρητικοί της, υποβάθμιζαν σκόπιμα τις καλλιτεχνικές ιδιότητες σημαντικών λογοτεχνικών έργων, προτάσσοντας την κοινωνική τους σημασία. Φοβάμαι πως δεν μιλάμε για κάτι τόσο απλό, αναμενόμενο, ίσως από τον συγκεκριμένο πολιτικό χώρο. Οι στοχευμένοι χαρακτηρισμοί για «αγωνιστές», «μάρτυρες» και «ακτιβιστές λογοτέχνες», στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, συνοδεύονται από μισαλλόδοχα σχόλια για τους «Αλλους», τους «ισαποστάκηδες», τους «δυτικοθερμένους» κ.λπ., κρύβουν κάτι πολύ χειρότερο: Τη βαθιά απέχθεια, σε βαθμό αλλεργίας θα έλεγα, για εκείνους τους ανθρώπους της τέχνης, που παραμένοντας κομματικά άστεγοι, αγωνίζονται ολομόναχοι «στο πρωτάθλημα των ραχιτικών, τη λογοτεχνία» (Τσέσλαβ Μιλόζ). Στην καλύτερη περίπτωση τους καταλογίζουν πολιτική αδράνεια και ύποπτη ουδετερότητα.

Δυστυχώς, αυτή η επιθετική τακτική τρέφεται από τις δυνα-

τότητες που προσφέρουν οι νέες τεχνολογίες, καθώς τον πρώτο λόγο στην κριτική υποδοχή ενός έργου δεν έχουν πια οι παραδοσιακοί κριτικοί των εντύπων και οι πανεπιστημιακοί για την «εις βάθος μελέτη», αλλά ένα «πλέγμα» ιστοσελίδων, τρολ, μπλογκ, διαδικτυακών ραδιοφωνικών σταθμών κ.ά. που κατευθύνουν το αναγνωστικό κοινό στη διαγραφή ή στην αποθέωση ενός καλλιτέχνη με ένα μονάχα «κλικ».

Σκανδαλωδώς, όπως σαρκάζει ο Γ. Σεφέρης, θα πρόσθετα κι εγώ πως... προκαλούν φαίνεται το δημόσιο αίσθημα όσοι ταπεινοί γραφιάδες δεν δεσμεύονται από κοσμοθεωρίες και επικαιρικά γεγονότα, αλλά παρεμβαίνουν στον δημόσιο διάλογο, δίχως ρητορείες, όποτε και όπως αυτοί νομίζουν, διατηρώντας την ανεξαρτησία της σκέψης τους. Προκαλούν απ’ ό,τι φαίνεται και τους διάφορους παρατρεχάμενους της εξουσίας, που σε πρώτη ευκαιρία θα γράψουν πάλι, «φτωχότερος ο τόπος μας από την απώλεια του αγωνιστή ποιητή» –παλαιότερα οι ίδιοι θα έγραφαν «του εθνικού ποιητή»– γιατί στο μυαλό τους αυτοί, που είναι απλώς ποιητές, δεν χρειάζονται στους μικρόψυχους καιρούς μας.

500 ΛΕΞΕΙΣ

ΜΕ ΤΗΝ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΚΥΡΙΜΗ

Η Ελευθερία Κυρίμη γεννήθηκε το 1968. Ζει και εργάζεται στον Πειραιά. Σπούδασε Ιστορία και Αρχαιολογία στο ΕΚΠΑ και έκανε μεταπτυχιακές σπουδές στη Νεότερη και Σύγχρονη Ιστορία στο Πάντειο Πανεπιστήμιο. Μόλις κυκλοφόρησε το πρώτο βιβλίο της (εκδ. Μεταίχμιος) «Η θάλασσα στο χιόνι».

Πλασκοβίτη.

Και ποιο έχετε διαβάσει τις περισσότερες φορές;
Είναι τόσα τα βιβλία που θέλω να διαβάσω, που θεωρώ πολυτέλεια την επιστροφή σε κάποιο. Ως έφηβη, όμως, είχα διαβάσει «Το καπλάνι της βιτρίνας» της Αλκης Ζέη τουλάχιστον τρεις φορές.

Ποια βιβλία έχετε αυτόν τον καιρό πλάι στο κρεβάτι σας;
Το «Γάλα Μαγνησίας» του Κώστα Ακρίβου και το «Όσα δεν είπες» του Μαρκ Μαζδουερ.

Ποιος ήρωας/ηρωίδα λογοτεχνίας θα θέλατε να είστε και γιατί;
Στη λογοτεχνία αγαπώ τους αντιήρωες. Αρκετές φορές οδηγούμαι στην ταύτιση, όμως δεν θα λαχταρούσα τη ζωή τους.

Διοργανώνετε ένα δείπνο. Ποιους συγγραφείς καλείτε, ζώντας και τεθνεώτες;
Δείπνο με άρωμα γυναίκας και θέμα συζήτησης τις έμφυλες σχέσεις στην ελληνική πεζογραφία. Καλεσμένες μου η Μάρω Δούκα, η Ρέα Γαλανάκη, η Ιωάννα Καρυστιάνη, η Σοφία Νικολαΐδου, η Κάλλια Παπαδάκη.

Ποιο ήταν το πιο ενδιαφέρον στοιχείο που μάθατε πρόσφατα χάρη στην ανάγνωση ενός βιβλίου;
Στο μυθιστόρημα του Ισλανδού Εϊρικούρ Ερτν Νόρννταλ «ILLKA - Το κακό», ένας από τους ήρωες είναι ο Αρνορ, νεοναζί διανοούμενος με χαρισματικό λόγο. Στάθηκε η αφορμή να σκεφτώ πως αλλού πρέπει να αναζητήσουμε τους δρόμους που οδηγούν νέα παιδιά στην αγκαλιά του φασισμού και όχι στην απλουστευτική εικόνα ότι πρόκειται για κάποιους αμόρφωτους και ανεγκέφαλους νεαρούς με ξυρισμένο κεφάλι.

Ποιο κλασικό βιβλίο διάβαστε πρόσφατα για πρώτη φορά;
Το «Φράγμα» του Σπύρου

Είναι η ελληνική κοινωνία έτοιμη να αναμετρηθεί με τα τραύματά της;
Η ελληνική κοινωνία γενικότερα επιδεικνύει δυσανεξία σε ό,τι αμφισβητεί το κυρίαρχο εθνικό αφήγημα. Υπάρχουν σκελετοί για δεκαετίες κρυμμένοι στο ντουλάπι. Τα θέματα αυτά συζητούνται ανοικτά στο πλαίσιο της πανεπιστημιακής κοινότητας, η δημόσια ιστορία όμως συνεχίζει να τα αποσιωπά. Με τη διαμεσολάβηση της λογοτεχνίας που δεν χρησιμοποιεί την ιστορία μόνο σαν ντεκόρ για ευπώλητα ιστορικά μυθιστορήματα, είναι μια ευκαιρία να έρθουν στο φως.

Πρώτα σε πωλήσεις

Μελέτες, λευκώματα, βιογραφίες

- 1 **«Το δώρο»** του Στέφανου Ξενάκη (Key Books)
- 2 **«Η ευγενής τέχνη του να τα γράφεις όλα στα...»** του Μαρκ Μάνσον (Εσοπτρον)
- 3 **«Η αξιοκρατία ως αρχή και ως δικαίωμα»** του Απόστολου Ι. Παπατόλια (Παπαζήση)
- 4 **«Στο όνομα της αξιοπρέπειας»** των Νίκου Μαραντζίδη, Γιώργου Σιάκα (Παπαδόπουλος)
- 5 **«Το βιβλίο των αποφάσεων»** των Μίκαελ Κρόγκερους, Ρόμαν Τσάπελερ (Διόπτρα)

Λογοτεχνία

- 1 **«Πατρίδα»** του Φερνάντο Αραμπούρου (Πατάκη)
- 2 **«Τις νύχτες έπαιζε με τις σκιές»** της Τέσου Μπάιλα (Ψυχογιός)
- 3 **«Ντάνος»** του Γιώργου Αγγελόπουλου (Εκδοτική Αθηνών)
- 4 **«Ευτυχία θα πει»** της Μαρίας Τζιρίτα (Ψυχογιός)
- 5 **«1973 - Τότε που βασίλευε η βία»** του Νίκλας Νατ Οχ Νταγκ (Μεταίχμιος)

• Αυτή την εβδομάδα τα στοιχεία παρέχονται από τα βιβλιοπωλεία «Ιανός» (Αθήνα και Θεσσαλονίκη)

ΠΤΥΧΕΣ

Της ΕΛΙΣΑΒΕΤ ΚΟΤΖΙΑ

Από τον πίθηκο του Ξουθ στην Πάπισσα Ιωάννα

ΠΕΡΣΑ ΑΠΟΣΤΟΛΗ
Το πικαρικό μυθιστόρημα και η παρουσία του στον ελληνικό 19ο αιώνα εκδ. Αρτέμις, σελ. 461

Χωρίς να αποτελεί τον πρόδρομο του ρεαλισμού, το πικαρικό μυθιστόρημα άνοιξε τον δρόμο για την καλλιέργεια της ευρωπαϊκής ρεαλιστικής πεζογραφίας. Γεννήθηκε στην Ισπανία στα μέσα του 16ου αιώνα με τον «Λαζαρίλιος ντε Τόρμες» ανώνυμου συγγραφέα κλειάζοντας τις «ανώτερες» ιδεαλιστικές αξίες των ευγενών, αφήνοντας αιχμές κατά της Εκκλησίας της Ιεράς Εξέτασης και φέρνοντας στο προσκήνιο τις πιο πειστικές ανάγκες επιβίωσης σ’ έναν κόσμο φτώχειας, απάτης και κινδύνων. Και κατόπιν εξαπλώθηκε στην Ευρώπη με σημαντικά έργα όπως «Η ιστορία του Ζιλ Μπλας» (1715) του Α.-Ρ. Λεσάζ, το «Μολ Φλάντερς» (1722) του Ντάνιελ Ντεφόε ή «Η Ιστορία του Τομ Τζόουνς ενός έκθετου» (1749) του Χένρι Φίλντινγκ. Ηρωα του είδους αποτελεί ο «πικάρος», ένας κατεργάρης, αλτήης και αγύρτης, απαράδεκτος και συγχρόνως συμπαθής, που μετακινείται διαρκώς προσφεύγοντας σε κάθε νόμιμο ή άνομο μέσον προκειμένου να επιζήσει και να ευδοκίμησει.

Λόγω των καθυστερημένων απαρχών της, η καλλιέργεια της ελληνικής πεζογραφίας δεν συνέπεσε με την περίοδο δόξας της πικαρικής λογοτεχνίας από τον 17ο ως τα μέσα του 19ου αιώνα. Δεν έλειψαν ωστόσο δείγματά της με πλέον λαμπρό ανάμεσά τους την «Πάπισσα Ιωάννα» (1866) του Εμμανουήλ Ροΐδη. Η μελέτη της Πέρσας Αποστο- λής αναλαμβάνει να γνωρίσει στο ελληνικό κοινό την ιστορία του σημαντικού αυτού ρεύματος της ευρωπαϊκής λογοτεχνίας, να μεταφέρει τους προβληματισμούς σύγχρονων ερευνητών γύρω από τα χαρακτηριστικά γνωρίσματά του και να εξετάσει αναλυτικά τα πέντε ελληνικά έργα που θεωρεί πως εντάσσονται στην παράδοσή του: «Ο πολυπαθής» (1839) του Γρηγορίου Παλαιολόγου και «Ο πίθηκος του Ξουθ» (1848) του Ιάκωβου Γ. Πιτσιπού, που δίπλα στη δημοφιλέστατη «Πάπισσα Ιωάννα» διαβάστηκαν αρκετά τα τελευταία χρόνια καθώς περιελήφθησαν στη σειρά

«Η πεζογραφική μας παράδοση» των Μανόλη Αναγνωστάκη και Νάσου Βαγενά. Κι ακόμη ο «Ερμής» (1817) του Μιχαήλου Περδικάρη και «Ο Στράτης Καλοπίκερος» (1851) του Στέφανου Α. Κουμανούδη που έχουν απασχολήσει κυρίως τους φιλόλογους.

Ο κλασικός πικάρος είναι ένας περιπλανώμενος αντιήρωας που στις πρωτοπόρες αφηγήσεις του αναμειγνύει, σύμφωνα με το καρναβαλικό πνεύμα, το «υψηλό» με το «χαμηλό». Μορφή πρωτεϊκή υπενθυμίζει στον «πολιτισμένο» άνθρωπο τη ζωική προέλευσή του και ταυτόχρονα σπληνιτεύει την κοινωνία φέρνοντας στο φως τα αμαρτήματά της. Το πικαρικό λογοτεχνικό ρεύμα έστρεψε, κατά την Πέρσα Αποστολή, το ενδιαφέρον του πολυπληθέστατου αναγνωστικού κοινού του από το εξωπραγματικό περιβάλλον των ιδεαλιστικών μυθιστοριών της εποχής, στη δυσχερέστατη κοινωνική πραγματικότητα – όπως άλλωστε το έκανε

ΜΑΤΙΕΣ ΣΤΟΝ ΚΟΣΜΟ

ΜΑΔΡΙΤΗ
Ο Κεν Φόλετ παρουσιάζει...
Το καλοκαίρι, ο Κεν Φόλετ, ο διάσημος διεθνώς Ουαλλός συγγραφέας, συμπληρώνει τα 70 του χρόνια. Παραμένει ακμαίος. Νέα σχέδια τον κρατούν στον αφρό της επικαιρότητας, όπως ο σχεδιασμός μεταφοράς ενός από τα πλέον επιτυχημένα μυθιστορήματά του στη σκηνή, και μάλιστα υπό μορφών μιούζικαλ. Το σχέδιο αφορά το βιβλίο του «Οι στυλοβάτες της γης», που στα ελληνικά κυκλοφορεί από τις εκδόσεις Bell. Η πρεμιέρα του μιούζικαλ θα γίνει στη Μαδρίτη στα τέλη του 2020.

ΜΑΛΑΓΑ
Εκθεση έργων Μatis
Το εικονιζόμενο έργο έχει τίτλο «Μεγάλο κόκκινο εσωτερικό» και έχει φιλοτεχνηθεί από τον Ανρί Μatis. Είναι μέρος της νέας έκθεσης με τίτλο «Μatis. Μια νέα χώρα», η οποία εγκαινιάστηκε στο Κέντρο Πομπιντού στη Μάλαγα. Η έκθεση έχει επετειακό χαρακτήρα, καθώς συμπίπτει με τα 150 χρόνια από τον θάνατο του Γάλλου καλλιτέχνη. Το Κέντρο Πομπιντού άνοιξε παράρτημα στη Μάλαγα το 2015, και, μάλιστα, ήταν το πρώτο εκτός Γαλλίας. Ένα ακόμη Κέντρο Πομπιντού υπάρχει στη γαλλική πόλη Metz.

ΛΟΝΔΙΝΟ
Μινιατούρες του 16ου αιώνα
Ένας κόσμος λεπτής ομορφιάς αποκαλύπτεται στην έκθεση που παρουσιάζει η National Portrait Gallery του Λονδίνου. Με τίτλο «Ελισαβετιανοί θησαυροί: Μινιατούρες από τον Χίλιαρντ και τον Ολίβερ», η έκθεση υμνεί τη μικροτεχνία και τη χρυσοχοΐα του 16ου (αλλά και του 17ου) αιώνα, κατά τη διάρκεια των οποίων η τέχνη της λιλιπούτειας προσωπογραφίας απογειώθηκε. Ο Νικόλας Χίλιαρντ (1547-1619) και ο Αϊζακ Ολίβερ (1565-1617) ήταν ονομαστοί για την υψηλής ποιότητας τέχνη τους.

ΑΜΣΤΕΡΝΤΑΜ
Ρέμπραντ για παιδιά
Η Ολλανδή συγγραφέας παιδικών βιβλίων Γιοκ φαν Λιούβεν διαβάζει στα παιδιά από το Μεγάλο Βιβλίο του Ρέμπραντ στο Rijksmuseum του Αμστερνταμ. Με την ευκαιρία του Έτους Ρέμπραντ (φέτος είναι η επέτειος των 350 χρόνων από τον θάνατό του), επτά συγγραφείς παιδικών βιβλίων έγραψαν τις δικές τους ιστορίες με θέμα διάφορα έργα του Ρέμπραντ και τις διαβάζουν στα παιδιά μέσα στο μουσείο. Ένα από τα ζητούμενα του Έτους Ρέμπραντ είναι η διαπαιδαγώγηση των νεότερων γενεών.

ΠΟΤΣΝΤΑΜ
Πικάσο, τα τελευταία χρόνια
Ο επιμελητής Μπερνάντο Λανιάντο-Ρομέρο ποζάρει δίπλα σε ένα έργο του Πάμπλο Πικάσο στην έκθεση «Πικάσο: Τα όψιμα έργα», στο Μουσείο Μπαρμπερίνι στο Πότσνταμ. Η έκθεση απαρτίζεται από έργα δάνεια από τη συλλογή της Ζακλίν Πικάσο (1927-1986). Η κόρη της, η Κάθριν Χάτιν, αποφάσισε να εκθέσει τη συλλογή, που έως τώρα παρέμενε άγνωστη σε μεγάλο βαθμό. Τα περισσότερα παρουσιάζονται για πρώτη φορά στη Γερμανία και ορισμένα για πρώτη φορά σε μουσείο.

Επιμέλεια: **ΝΙΚΟΣ ΒΑΤΟΠΟΥΛΟΣ**

Διάσπαρτη τέχνη στην έρημο της Καλιφόρνιας

ΗΝΩΜΕΝΕΣ ΠΟΛΙΤΕΙΕΣ
Όλη η μυθολογία της αμερικανικής ερήμου προς τα νοτιοδυτικά σύνορα με το Μεξικό αναπαράγεται θεαματικά και με τρόπο δραματικό όσο και παραγωγικό για συζητήσεις στη νέα έκθεση της σειράς Desert X, που διασπείρει εγκαταστάσεις τέχνης σε άγονα τοπία. Η έκθεση απλώνεται σε μια αχανή έκταση σαν ενιαίο αλλά διασπασμένο και θραυσματικό έργο τέχνης, αποτελούμενο από 19 παρεμβάσεις ισάριθμων σύγχρονων καλλιτεχνών. Είναι μία κίνηση που τείνει

να γίνει καλλιτεχνικός θεσμός. Αξιοποιεί το άυλο κεφάλαιο των ισχυρών συνειρμών που προκαλεί διαχρονικά η αμερικανική έρημος και το συνδέει με την ανάγκη έκφρασης και δημόσιας παρέμβασης σύγχρονων δημιουργών. Τα έργα, όπως μπορεί να δει κανείς στο Διαδίκτυο, είναι πολλαπλώς ισχυρά σε συμβολισμούς, σε σημείο που θα μπορούσε να πει κανείς με σχετική ασφάλεια πως η πρωτοβουλία Desert X στηρίζεται σε πολιτική πλατφόρμα σκέψης. Αναπόφευκτα, όπως άλλωστε δηλώνεται και ευθέως

στο σκεπτικό της έκθεσης, η Desert X αναμοχλεύει σύγχρονα και διαρκώς επίκαιρα ζητήματα συνόρων και διαχωρισμών, καθώς υπάρχει γεωγραφική και πολιτισμική εγγύτητα με τα σύνορα των ΗΠΑ με το Μεξικό. Το θέμα του συννοριακού φράκτι αποκτά δραματική επικαιρότητα και δίνει το έναυσμα για τη δημιουργία έργων που, αν μη τι άλλο, δείχνουν να μην αγνοούν και αυτήν την όχι αμελητέα παράμετρο. Τα 19 έργα τέχνης εκτίθενται σε έκταση 50 μιλίων κατά μήκος της κοιλάδας

Κοατσέλα και πλησίον της λίμνης Σάλτον Σι. Η συγκεκριμένη λίμνη με το αλμυρό νερό έχει μήκος 56 χλμ. και τα τελευταία χρόνια βρίσκεται σε διαδικασία συρρίκνωσης. Οπότε η έκθεση Desert X θέτει και περιβαλλοντικά ζητήματα, περιλαμβάνοντας και το θέμα της κλιματικής αλλαγής στη γενική φιλοσοφία της. Η πρωτοβουλία Desert X παρουσιάστηκε για πρώτη φορά το 2017 και είχε δεχθεί 200.000 επισκέπτες. Ήταν τέτοια η επιτυχία, που φέτος επαναλαμβάνεται με διαφορετικούς

καλλιτέχνες και με την ώθηση της προ δύο ετών επιτυχίας. Το εικονιζόμενο έργο είναι δημιουργία του 47χρονου Αμερικανού καλλιτέχνη Στέρλινγκ Ρούμπι, που προτείνει μια «μάζα» μέσα στο κενό. Τα έργα αντλούν από την αστείρευτη θεματολογία που προσφέρουν η έρημος και οι ατελείωτοι αυτοκινητόδρομοι, συνδεδεμένοι στο κοινό φαντασιακό με τα χρόνια της αλματώδους ανάπτυξης 1950-1970 και της ισχυρής επιρροής του αμερικανικού προτύπου σε όλον τον κόσμο.

Ο ΚΥΡΙΟΣ ΓΚΡΙ

Γράφει ο **ΗΛΙΑΣ ΜΑΓΚΛΙΝΗΣ**

Μια βαρκάδα τον Ιούλιο του 1933

«**Εκδρομίν** εις Αγιον Ανδρέαν την 9-7-33, ημέραν Κυριακὴν». Από τη σημείωση στην πίσω πλευρά της σημερινής φωτογραφίας μαθαίνουμε ότι η 9η Ιουλίου του 1933 έπεσε ημέρα Κυριακή. Δεν μαθαίνουμε, όμως, τίποτε άλλο για τα πρόσωπα που ποζάρουν, σε πλανόδιο πιθανώς φωτογράφο – ο οποίος ίσως να χρειάστηκε να βρέξει τα πόδια του, όπως και το τρίποδο της προπολεμικής κάμερας, για να τραβήξει τη φωτογραφία.

Δέκα νεαροί, λοιπόν, έφηβοι γύρω στα δεκαεπτά, ένας σκύλος και μια βάρκα. Αυτή τη φορά, σε μία ακόμη φωτογραφία που ο κύριος Γκρι αλίευσε από ένα σπίτι που άδειασε, τυχάνει να γνωρίζει μόνον έναν από τους εικονιζομένους: κάποιος από τους δέκα είναι ο παππούς του, από την πλευρά της μητέρας του. Ποιος είναι όμως απ' όλους;

Σημασία έχει η αλκή της νιότης, η δύναμη του θέρους, όπως επίσης και η δύναμη της φαντασίας.

Έβαλε τη φωτογραφία κάτω από το δυνατό φως, χρησιμοποίησε μεγεθυντικό φακό, μελέτησε προσεκτικά τα χαρακτηριστικά των προσώπων, αλλά δεν μπόρεσε να αναγνωρίσει τον παππού με τον οποίο μεγάλωσε και που τον έχασε όταν ο ίδιος ήταν δεκαέξι και ο παππούς εξήντα εννέα.

Ο πιθανότερος υποψήφιος είναι ο νεαρός με το μαύρο ολόσωμο μαγιό, ο οποίος και αγκαλιάζει τον σκύλο. (Ο παππούς του κυρίου Γκρι αγαπούσε τα σκυλιά. Όταν κάποτε έχασε ένα, χρειάστηκε για-

Η σημείωση με μολύβι πίσω από τη φωτογραφία μάς πληροφορεί: «Εκδρομίν εις Αγιον Ανδρέαν την 9-7-33, ημέραν Κυριακὴν».

τρός και μια ένεση για να νρεμπ-σει.) Δεν είναι καθόλου σίγουρος, όμως, ο κύριος Γκρι. Και δεν έχει πλέον απομείνει κανένας από την οικογένεια για να τον βοηθήσει να ξεχωρίσει με ασφάλεια ποιος είναι από τους δέκα. Δεν έχει και τόση σημασία όμως. Σημασία έχει η αλκή της νιότης, η δύναμη του θέρους, όπως επίσης και η δύναμη της φαντασίας: as πούμε, η παραλία του Αγίου Ανδρέα το 1933. Πόσο όμορφη πρέπει να ήταν! Τα πεύκα ολόγυρα μπορείς να τα φανταστείς; Με λίγη προσπάθεια ίσως. Το βέβαιο είναι πως τότε η ακτή αυτή πρέπει να ήταν όπως οι αιγαιοπελαγίτικες απόδμερες παραλίες που κυνηγάμε σήμερα με το τουφέκι.

Τους φαντάζομαι να κάνουν βαρκάδα με τον σκύλο μαζί, να βουτάνε, να συζητάνε για κορίτσια. Τους κοιτάζω και λέω από μέσα μου: δεκαεπτά χρόνων το 1933.

Που σημαίνει ότι το 1940 ήταν είκοσι τεσσάρων. Σε μάχημ ηλι-κία. Οντως ο παππούς του κυρίου Γκρι βρέθηκε στο ελληνοϊταλικό μέτωπο αλλά χάρη στον άνδρα της μεγάλης του αδελφής, που ήταν ανώτατος αξιωματικός της Χωροφυλακής, κρατήθηκε στα μετόπι-σθεν συνοδευοντας Ιταλούς αιχμαλώτους. Είχε το μεριδίό του στις ψείρες, αλλά τα δύσκολα τα γλίτωσε με τον γνωστό ελληνικό τρόπο. Το μόνο βέβαιο είναι ότι στον Άγιο Ανδρέα είναι όλοι τους για πάντα δεκαεπτά χρόνων. Και είναι πάντοτε καλοκαίρι, η βάρκα αντέχει ακόμα, όπως και ο σκύλος που συνεχίζει να κουνάει χαρούμενος την ουρά του. Ο κύριος Γκρι παρεμβαίνει στο σημείο αυτό. Θέλει να γράψει μια αφιέρωση για σήμερα. Τον αφήνω. Επειτα, κρυφοκοιτάζω σε ποιον χάρισε το σημερινό κείμενο: στη Μαριάννα Θέμελν.

Από τον Γαληνό στις μέρες μας, μια οδοντάγρα δρόμος...

Η «Κ» στο Μουσείο Οδοντιατρικής

Του **ΣΑΚΗ ΙΩΑΝΝΙΔΗ**

«**Πονάει** δόντι, βγάζει δόντι». Η εικόνα που συνοδεύει την εφιαλτική, για τους περισσότερους, φράση είναι γνωστή: η μία φιγούρα είναι καθισμένη σε μια καρέκλα και η δεύτερη όρθια με τα χέρια της μέσα στο στόμα της πρώτης να προσπαθεί να αφαιρέσει ένα δόντι. Για να γίνουμε ακόμη πιο περιγραφικοί, πολλές φορές η φιγούρα του οδοντιάτρου φαίνεται να βάζει δύναμη και με το ένα πόδι να κρατάει κόντρα στον τοίχο.

«Ο πόνος είναι συνυφασμένος με την οδοντιατρική πράξη», μας λέει ο ομότιμος καθηγητής της Οδοντιατρικής και επιστημονικός υπεύθυνος του μουσείου της σχολής, Γεώργιος Βουγιουκλάκης, καθώς μας ξεναγεί στους μικρούς αλλά πυκνούς με εκθέματα χώρους στο κτίριο της σχολής στο Γουδί. Τα μόνα αστραφτερά χαμόγελα που βλέπουμε ανήκουν στα μοντέλα εποχής που διαφημίζουν στους τοίχους την οδοντόκρεμα «Κολυπος» ή τη «Χλωροδόντ», ενώ οι υπόλοιποι ψάχνουμε ασυναισθητα τα σφραγίσματά μας.

Τα εκθέματα του μουσείου αφηγούνται την ιστορία της σχολής αλλά και την εξέλιξη της οδοντιατρικής επιστήμης από την αρχαιότητα μέχρι τις μέρες μας, διαπιστώνοντας με έκπληξη πόσο λίγο έχουν αλλάξει από τότε τα βασικά εργαλεία των οδοντιάτρων. «Το βασικό στοιχείο που έχει μεταβληθεί στην οδοντιατρική φιλοσοφία είναι κυρίως η έμφαση στην πρόληψη σε σχέση με τη θεραπεία και την εξαγωγή του δοντιού, όπως γινόταν στο παρελθόν», σημειώνει ο κ. Βουγιουκλάκης.

Τα εκθέματα

Στο μουσείο και στους ορόφους της σχολής παρουσιάζονται ολόκληρα οδοντιατρεία περασμένων δεκαετιών για να βλέπουν οι επισκέπτες και οι φοιτητές τους τρόπους με τους οποίους δούλευαν οι παλαιότεροι συνάδελφοί τους τις δεκαετίες του '30 και του '50. Ο περίτεχνος διάκοσμος σε μια ιατρική πολυθρόνα ενός οδοντάρειου που στεγαζόταν κάποτε στην «μπλε πολυκατοικία» των Εξαρχείων τη δεκαετία του '30 και παρουσιάζεται στο μουσείο,

δίνει τον τόνο της εποχής. Οσο όμορφες και αν είναι οι ξύλινες λεπτομέρειες και τα κυτά σκαλισματα όμως, τα οδοντιατρεία δεν προκαλούν φιλικά συναισθήματα προς τον παθόντα, που συνήθως κοιτάζει με δέος και ανησυχία τη δερμάτινη καρέκλα με τα τριμμένα μπράτσα, τα χοντρά καλώδια που καταλήγουν στον τροχό με τον χαρακτηριστικό συριστικό ήχο (πριν από τη λειτουργία του με ηλεκτρισμό η κίνηση γινόταν με το πόδι από τους βοηθούς οδοντιάτρου), το δυνατό φως της λάμπας πάνω από το κεφάλι του ασθενούς, το μηχάνημα για τις ακτινογραφίες που στην αρχή λειτουργούσε με φωταέριο, τις συσκευές για τον λεγόμενο «βουλκανισμό», τη δημιουργία λαστικένιας οδοντοστοιχίας (1935) πριν από την ανακάλυψη των πορσελάνινων δοντιών.

«Ο γιατρός παραβιάζει στη δική μας περίπτωση τον προσωπικό χώρο του ασθενούς. Είναι μια ζωντανή χειρουργική πράξη, την

Η κίνηση του τροχού, με τον χαρακτηριστικό συριστικό ήχο, πριν από τη λειτουργία του με ηλεκτρισμό, γινόταν με το πόδι από τους βοηθούς των γιατρών.

οποία παρακολουθεί ο ασθενής», μας λέει ο μεταδιδακτορικός ερευνητής Δημήτρης Κουτρούμπας, ενώ μας δείχνει στο μουσείο το μοναδικό οδοντιατρικό εργαλείο που έχει μείνει αναλλοίωτο στο πέρασμα των αιώνων: την οδοντάγρα. Γνωστή φυσικά και ως τανάλια, δεν έχει χάσει τίποτε από το σχήμα και την ανατριχίλα που προκαλεί. Η καλύτερα διατηρημένη οδοντάγρα χρονολογείται στον 3ο αιώνα μ.Χ. και ανακαλύφθηκε στις ανασκαφές του Καλλίου, της αρχαίας Καλλιπόλης, το 1970. Το ιατρικό εργαλείο, που έχει περάσει από χέρια κουρέων και σιδηρουργών, φυλάσσεται στο αρχαιολογικό μουσείο της Αμφισσας, ενώ πιστό αντίγραφο του μπορείτε να δείτε στο μουσείο της Οδοντιατρικής Σχολής.

Τριξίμο των δοντιών ήταν δυσώινο και προάγγελος θανάτου, ενώ για την αντιμετώπιση της ουλίτιδας σε έναν ασθενή έγινε «αφαίμαξη από τον βραχίονα».

Η πρόληψη δεν ήταν πολύ διαδεδομένη στην αρχαιότητα και διαβάζουμε ότι για την κακοσμία του στόματος και τα χαλασμένα ούλα προτείνεται ένα σκεύασμα από ψητό κεφάλι λαγού, μερικά ποντίκια και σκόνη από λευκό μάρμαρο.

Ευφάνταστες συνταγές

Μέχρι την εποχή του Γαληνού (2ος μ.Χ. αιώνας), ο κ. Κουτρούμπας εντόπισε ευφάνταστες συνταγές και σκευάσματα. Στο «Περί ύλης ιατρικής», ο Διοσκουρίδης πρότεινε για τον πονόδοντο, μεταξύ άλλων, ήπαρ σαύρας, δέρμα φιδιού ή και βατράχια βρασμένα σε κρασί ή σε νερό και ξίδι. Ο δε Γαληνός παρασκευάζει κυρίως αναλγητικά με φυτική βάση, όπως σκευάσματα από κέδρο, φλοιό

Ο καθηγητής Δημήτρης Κουτρούμπας δείχνει σε μαθητές τον τρόπο κατασκευής προθετικών δοντιών στο Μουσείο της Οδοντιατρικής Σχολής.

Φοιτητές της εποχής του '30 σε εργαστήριο της παλιάς οδοντιατρικής σχολής.

Εργαλεία άλλων εποχών.

Ο πόνος των δοντιών μπόηκε σε γελοιογραφίες. Δεξιά, το πρώτο Οδοντιατρικό Σχολείο του πανεπιστημίου στην πλατεία Κάνιγγος.

Ηπαρ σαύρας για παυσίπονο και εξαγωγή από κουρείς, σιδηρουργούς

Στη **διδασκαλία** του μονογραφία με τίτλο «Η οδοντιατρική στον αρχαίο κόσμο», ο Δημήτρης Κουτρούμπας μελέτησε τις οδοντιατρικές αναφορές στα κείμενα των γιατρών του αρχαίου ελληνικού κόσμου και φαίνεται ότι ο πόνος των δοντιών απασχόλησε τον Ιπποκράτη, τον Αριστοτέλη, τον Διοσκουρίδη και φυσικά τον Γαληνό. Για τον Ιπποκράτη τα δόντια ήταν μια φυσική συνέχεια των οστών και της γνάθου. Στο έργο της Ιπποκρατικής Συλλογής, «Περί οδοντοφυΐας», παρουσιάζονται 32 αφορισμοί, οι περισσότεροι από τους οποίους έχουν απορριφθεί από τη σύγχρονη ιατρική, σχετικά με την ανάπτυξη των δοντιών στα μικρά παιδιά και προέρχονται κυρίως από την παρατήρηση, όπως για παράδειγμα ότι εάν η οδοντοφυΐα γίνεται «μετά βηχός» στα παιδιά, τότε τα δόντια βγαίνουν πιο αργά και τα παιδιά αδυνατίζουν. Για τους ιπποκρατικούς γιατρούς το

τριξίμο των δοντιών ήταν δυσώινο και προάγγελος θανάτου, ενώ για την αντιμετώπιση της ουλίτιδας σε έναν ασθενή έγινε «αφαίμαξη από τον βραχίονα».

Η πρόληψη δεν ήταν πολύ διαδεδομένη στην αρχαιότητα και διαβάζουμε ότι για την κακοσμία του στόματος και τα χαλασμένα ούλα προτείνεται ένα σκεύασμα από ψητό κεφάλι λαγού, μερικά ποντίκια και σκόνη από λευκό μάρμαρο.

Ευφάνταστες συνταγές

Μέχρι την εποχή του Γαληνού (2ος μ.Χ. αιώνας), ο κ. Κουτρούμπας εντόπισε ευφάνταστες συνταγές και σκευάσματα. Στο «Περί ύλης ιατρικής», ο Διοσκουρίδης πρότεινε για τον πονόδοντο, μεταξύ άλλων, ήπαρ σαύρας, δέρμα φιδιού ή και βατράχια βρασμένα σε κρασί ή σε νερό και ξίδι. Ο δε Γαληνός παρασκευάζει κυρίως αναλγητικά με φυτική βάση, όπως σκευάσματα από κέδρο, φλοιό

Ολόκληρες οδοντιατρικές μονάδες εκτίθενται στο μουσείο της σχολής στο Γουδί, όπου φαίνεται η εξέλιξη της ξεχωριστής αυτής ιατρικής ειδικότητας.

πλατάνου, κάππαρη, σπαράγγια, βασιζόμενος στη θεωρία των τεσσάρων χυμών του Ιπποκράτη, αλλά προκαλεί παραπέρα κατατάσσοντας τα φάρμακα ανάλογα με την ισχύ τους, φτάνει δηλαδή δοσολογίες. Η εξαγωγή του δοντιού ήταν η έσχατη λύση και εφαρμόζονταν με την οδοντάγρα. Δεν ήταν κάτι ευχάριστο ούτε για τους γιατρούς του αρχαίου κόσμου και του Μεσαίωνα, που θεωρούσαν αυτή την πρακτική υποτιμητική. «Οι οδοντίατροι και οι γιατροί της εποχής δεν ήθελαν να έχουν επαφή με το αίμα και θεωρούσαν υποτιμητικές τις χειρουργικές πράξεις. Γι' αυτό και την εξαγωγή δοντιών έκαναν κουρείς, σιδηρουργοί, διάφοροι αυτόκλητοι πρακτικοί, προκαλώντας πολλές φορές μεγαλύτερα προβλήματα στους ασθενείς», μας λέει ο κ. Βουγιουκλάκης.

Διεθνώς η επιστήμη της οδοντιατρικής αναπτύχθηκε στην Αμερική και σε χώρες της Ευρώπης – Γαλλία,

Αγγλία, Γερμανία. Στις ΗΠΑ ιδρύθηκε η πρώτη ανεξάρτητη σχολή οδοντιατρικής στα μέσα του 19ου αιώνα. Στην Ελλάδα η πρώτη ιδιωτική οδοντιατρική σχολή άνοιξε το 1893, ενώ το Οδοντιατρικό Σχολείο, που ανήκε στο Εθνικό Πανεπιστήμιο, το 1911. Το 1970 αναβαθμίζεται έπειτα από περιπέτειες το Σχολείο και συστήνεται η Οδοντιατρική Σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών, η οποία προσφέτως κατατάχθηκε στις 50 καλύτερες του κόσμου. Σήμερα, τα μηχανήματα έγιναν πιο μικρά και βρίσκονται κάτω από το βλέμμα του ασθενούς, ενώ η τεχνολογία της έχει «ψηφιοποιηθεί» σε μεγάλο βαθμό. Βέβαια, όλα αυτά είναι φιλά γραμματα μόλις ακουστεί η γνωστή φράση: «Ανοιξτε καλά, παρακαλώ».

Το Μουσείο Οδοντιατρικής είναι ανοιχτό για επισκέψεις κοινού και σχολείων έπειτα από τηλεφωνικό ραντεβού στο 210-74.61.319.

Φόρος τιμής στα κλασικά γουέστερν

Η ευρωπαϊκή ματιά του Ζακ Οντιάρ στον κόσμο των πιστολάδων

Του **ΑΙΜΙΛΙΟΥ ΧΑΡΜΠΗ**

Ο Γάλλος δεξιότηχνης Ζακ Οντιάρ («Ένας προφήτης») αποφασίζει να ταξιδέψει στην Αγρία Δύση προκειμένου να αποτίσει φόρο τιμής στα κλασικά γουέστερν αλλά και στο ιδιαίτερο κινηματογραφικό σύμπαν των αδελφών Κοέν. Η ευρωπαϊκή ματιά του, αν και διακριτική, είναι αναγνωρίσιμη, χαρίζοντάς του τελικά και το βραβείο σκηνοθεσίας στο περασμένο φεστιβάλ Βενετίας.

Βασισμένη στο ομότιτλο μυθιστόρημα του Καναδού Πάτρικ Ντε-Βίτ, η ταινία αφηγείται την ιστορία των αδελφών Σίστερ (εμφανές το λογοπαίγνιο), δύο σκληροτράχηλων πιστολάδων του παλιού Ουέστ, οι οποίοι αναλαμβάνουν να εντοπίσουν και να βγάλουν από

τη μέση κάποιον επίδοξο χρυσόθρα, για λογαριασμό του ισχυρού αφεντικού τους. Η αποστολή, ωστόσο, θα αποδειχθεί αρκετά πιο περιπλοκή, όταν στο παιχνίδι θα μπει ένας ακόμα ανικνευτής (Τζέικ Τζίλενχαλ) αλλά και ο ίδιος ο χρυσοθήρας-επιστήμονας, με τις πρωτοποριακές ιδέες και μεθόδους του.

Ένα διδυμο σπουδαίων πρωταγωνιστών (Γιοακίν Φίνιξ, Τζον Σ. Ράιλι) αναλαμβάνει τους κεντρικούς ρόλους των διαβόπων αδελφών, φιλοτεχνώντας ένα –εν προκειμένω διπλό– από τα κλασικά ψυχογραφικά πορτρέτα των γουέστερν. Οι δύο άνδρες, με διαφορετικές φιλοδοξίες, χαρακτήρα αλλά και το αδελφικό τους δέσιμο, ανοίγουν δρόμο σε έναν κόσμο γεμάτο απειλές, με τον μόνο τρόπο που γνωρίζουν: το πιστόλι τους. Όταν όμως έρχεται η ώρα των αλλαγών, λειτουργούν σπασμωδικά, με κωμικά ή τραγικά αποτελέσματα.

Ο «πυρετός» του χρυσού

Ο Οντιάρ, από την πλευρά του, φροντίζει να μας βάλει στην κατάλληλη ατμόσφαιρα, με μια αρκετά μεγάλη παραγωγή που μας μεταφέρει στην Καλιφόρνια του 1850, έναν τόπο όπου μικρές πολίχνες ξεφυτρώνουν εν μία νυκτί, ακολουθώντας τον «πυρετό» του χρυσού, που τότε βρισκόταν στο αποκορυφωμά του, ενώ έννοιες όπως η ηθική, ο νόμος κ.ο.κ. είναι ανύπαρκτες.

Η κινηματογράφηση του

Ο σκηνοθέτης κατέχει τους κώδικες του γουέστερν, όμως προτιμά να δώσει μεγαλύτερη έμφαση στο στυλ παρά στο βάθος της ιστορίας του.

Οντιάρ δεν παρουσιάζει ιδιαίτερες εκπλήξεις, παραμένει ωστόσο εντυπωσιακή, εκμεταλλευόμενη στο έπακρο το τοπίο – το ενδιαφέρον είναι ότι τα περισσότερα γυρίσματα έχουν γίνει στην Ισπανία και τη Ρουμανία. Εκεί, στον σκοτισμένο δρόμο, οι ήρωές του αισθάνονται σαν στο σπίτι τους: οι σπιτικές ανέσεις, αντίθετα, τους κάνουν να αντιδρούν συνήθως κωμικά.

Η ταινία κυλάει σε γνήσιο «κοενικό» στυλ, δίκως μεγάλες κλιμακώσεις ή παραδοσιακούς δραματικούς κύκλους έως το τέλος, αν και δεν διαθέτει πολύ από το υποδόριο δράμα, το συχνά μαύρο χιούμορ και τον μετρημένο σουρεαλισμό των Αμερικανών μαέστρων.

Είναι φανερό πως ο Οντιάρ κατέχει καλά τους κώδικες του γουέστερν, όμως προτιμά να δώσει περισσότερη έμφαση στο στυλ παρά στο βάθος της ιστορίας του. Το αποτέλεσμα θα ήταν πιθανότατα ακόμα καλύτερο αν, αντί για το «Αληθινό θράσος» των Κοέν, είχε για πρότυπο τους «Ασυγχώρητους» του Κλιντ Ιστοντ.

ΤΟ ΒΑΡΟΜΕΤΡΟ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΑΣ

Στη «Χήρα» η Ιζαμπέλ Ιπέρ συναντά την Κλόε Γκρέις Μόριτζ σε ένα θρίλερ μυστηρίου με ψυχολογικές προεκτάσεις που διαδραματίζεται στη Νέα Υόρκη. Εκεί η νεαρή Φράνσις γνωρίζεται και πάλι φίλιες με την Γκρέτα, μια μεσήλικη μοναχική γυναίκα, που λειτουργεί και σαν υποκατάστατο της πρόωρα χαμένης μητέρας της. Σύντομα, ωστόσο, η κοπέλα θα αντιληφθεί πως κάτι δεν πάει καλά με τη νέα της φίλη και τη σκοτεινά μυστικά της. Δύο καλές ηθοποιό από διαφορετικές γενιές καταφέρνουν να ζωντανέψουν μια μάλλον προβλέψιμη ιστορία που ποντάρει περισσότερο στην ατμόσφαιρα παρά στην ευρηματική ψυχογραφία.

Στη «Σκιά» ο στυλίστας Ζαν Γιμού επιστρέφει με ένα πολεμικό παραμύθι εντυπωσιακών χορογραφιών και μίνιμαλ αισθητικής, το οποίο ωστόσο αποτυγχάνει να προχωρήσει σε οποιαδήποτε περαιτέρω θεματική. Στην αυτοκρατορική Κίνα, ένας αφοσιωμένος στρατηγός αναλαμβάνει να διεκδικήσει πίσω τη χαμένη πατρίδα του λαού του για λογαριασμό ενός σκληρού βασιλιά.

Στο φιλμ «Οι αγώνες μας» μεταφερόμαστε στη γαλλική επαρχία, όπου ένας πατέρας μένει μόνος μαζί με τα δύο μικρά παιδιά του αφού η μητέρα έχει εγκαταλείψει την οικογενειακή εστία. Εργαζόμενος σε τοπικό εργοστάσιο, όπου οι συνθήκες για τους εργαζομένους δεν είναι και οι καλύτερες, ο Ολιβιέ (Ρομέν Ντιρίς) θα κληθεί να τα βγάλει πέρα τόσο με τις καθημερινές ανάγκες των παιδιών όσο και με τα προσωπικά του ερωτήματα. Τυπικό γαλλικό οικογενειακό δράμα, με κάποιες ενδιαφέρουσες κοινωνικές προεκτάσεις, οι οποίες όμως μένουν σε μεγάλο βαθμό ανεξερεύνητες. Πολύ καλός ο Ρομέν Ντιρίς στον κεντρικό ρόλο του πατέρα.

PIK1	THΛ.: 22862000	PIK2	THΛ.: 22862000	OMEGA	THΛ.: 22477777	ANT1	THΛ.: 22200200	ΣΙΓΜΑ	THΛ.: 22580100	ALPHA	THΛ.: 22212400	CAPITAL	THΛ.: 25577577	MOVIES BEST	
	22.45 Rio I love you		21.05 Graham Norton Show		21.05 Το νησί		21.20 Your Face Sounds Familiar		21.00 Survivor		21.15 Παράδοση κατ' οίκον		07.30 Τηλεαγορά 08.45 Soccer dog: European cup 10.25 Free Willy: Escape from pirate's cove 12.25 Η αδελφή μου θέλει ξύλο 14.00 Τηλεαγορά 15.10 Ο ανακατωσούρας 17.00 Τηλεαγορά 19.30 Είδε τον δολοφόνο 21.00 Ξένη ταινία 23.00 Έλβις: Αλήθεια και δόξα 01.00 48 hours 02.55 A cry in the night		21.00 The Dinner
07.30 Θεία λειτουργία 10.10 Καμώματα τζι αρώματα Κωμική σειρά. 11.10 Road Trip - (Ε) Ταξιδιωτική εκπομπή. 11.35 Χωρίς αποσκευές - (Ε) Ταξιδιωτική εκπομπή. 12.10 Χάλκινα χρόνια - (Ε) Κυριακή σειρά εποχής. 13.30 Αμύνεσθαι περί Πάτρης Εκπομπή με τον Πέτρο Κωνσταντίνου. 14.00 ΕΙΔΗΣΕΙΣ 14.15 ArtCafe, II - (Ε) Κοινωνική εκπομπή. 15.15 EU4U - (Ε) Κοινωνική εκπομπή. 16.15 Τετ - Α - Τετ - (Ε) Talk show. 17.30 Σπίτι στη φύση, II - (Ε) Περιβαλλοντική εκπομπή. 18.00 ΕΙΔΗΣΕΙΣ (νοηματική) 18.20 Ο χαρτώσιος - (Ε) Κυπριώτικο σκετς με τους Έλενα Ευσταθίου, Χριστόφορο Χριστοφύρου, κ.ά. 18.50 Χωρίς αποσκευές Ταξιδιωτική εκπομπή, με την Ευρυδίκη. 19.20 Πεταλούδα Δραματική σειρά. 20.00 ΕΙΔΗΣΕΙΣ 21.00 Αθλητική Κυριακή 21.30 Τετ - Α - Τετ Talk show, με τον Τάσο Τριψώνος. 22.45 Ρίο σ' αγαπώ (Rio I love you). 23.30 ΕΙΔΗΣΕΙΣ 23.35 Συνέχεια της ταινίας 00.30 Graham Norton Show, Chat show. Επεισό. 7ο. 01.45 Επανάληψεις	07.30 Παιδική ζώνη α. Ο ταχυδρόμος Πατ β. Ντετέκτιβ Νόντι γ. Μπίλι Μπαμ Μπαμ δ. Οι αγκαλίτσες ε. Πιμ και Πίμπα στ. Ο πεινασμένος χένρι ζ. Μπαμ και ο μάστορας η. Οι Σούπερ Γουίνγκς θ. Παπούτσια της Φράνι ι. Η Μάρθα μιλά κ. Σούπερ Γουάι 11.00 Στη χώρα του Γιατί - (Ε) 11.30 Παιδική ζώνη α. Παιχνιδιούπολη β. Μπίλι Μπαμ Μπαμ 12.50 Παιδική ζώνη 15.30 Στη χώρα του Γιατί - (Ε) 16.00 Το μικρό σπίτι στο λιβάδι Οικογενειακή σειρά. 16.50 Το πλοίο της αγάπης - (Ε) (Love Boat, IV). Οικογενειακή σειρά. 17.50 Zoom Art 18.00 Road Trip - (Ε) Μουσική ταξιδιωτική εκπομπή, με την Ελένη Ξένου. 18.30 Art of Space - (Ε) Σειρά ντοκιμαντέρ. 19.00 Euromaxx on Vacation Σειρά ντοκιμαντέρ. 19.30 ΕΙΔΗΣΕΙΣ (Αγγλική) 19.40 ΕΙΔΗΣΕΙΣ (Τουρκική) 20.00 I.Q - (Ε) 20.30 The Human Miracle - (Ε) Σειρά ντοκιμαντέρ. 21.05 Graham Norton Show Chat show. 22.00 Mr Selfridge, III - (Ε) Κοινωνική σειρά εποχής. 23.45 Euromaxx on Vacation 00.15 ΕΙΔΗΣΕΙΣ - (Ε) 00.30 ΓΙΟΡΓΟΝΙΟΥΣ	05.30 Τώρα ό,τι συμβαίνει Ενημερωτική εκπομπή, με τη Φαίη Μαυραγάνη. 08.45 Star System Εκπομπή αστρολογίας. 09.45 Έλα, χαμογέλα Ψυχαγωγικό μαγκαζίνο, με τη Σίσσυ Χρηστίδου. 12.45 Τρόχος της τύχης - (Ε) Τηλεπαιχνίδι, με τον Πέτρο Πολυχρονίδη. 13.50 Έλα να δεις - Best of - (Ε) 14.30 It's showtime - (Ε) Ψυχαγωγική εκπομπή. 16.30 Ποιος ρωτάει; - (Ε) Τηλεπαιχνίδι. 17.30 Χαρούμενος ταξιδιώτης Ψυχαγωγική εκπομπή με τον Αλέξ. Ταρμαουντά. 18.00 OMEGA NEWS 18.10 Χαρούμενος ταξιδιώτης (Συνέχεια) 18.30 Master Chef-Masterclass Διαγωνισμός μαγειρικής. 20.10 OMEGA NEWS 21.05 Το νησί Δραματική σειρά με τους Κατερίνα Λέχου, Τάσος Νούσια, κ.ά. 22.05 Μαζί ως την κορυφή Σειρά ντοκιμαντέρ. Βιογραφικό δράμα, με τους Έντγκαρ Ραμίρεζ, Ρόμπερτ Ντε Νίρο, κ.ά. 00.10 Ου φρονεύσεις - (Ε) Αστυνομική σειρά αυτοτελών επεισοδίων. 01.00 Hemlock Grove - (Ε) Σειρά τρόμου, με τους Φόμκε Γιάνσεν, Ντάγκρεϊ Σκοτ, κ.ά. 02.00 Ελεύθερη σχέση - (Ε) 03.00 DanSing Junior - (Ε)	06.10 Πρωινή ενημέρωση Ενημερωτική εκπομπή. 06.40 Άκρωις οικογενειακών (Ε) Κωμική σειρά. 07.30 Δείξε μου τον φίλο σου Κωμική σειρά. 08.20 Mamma mia - (Ε) Κωμική σειρά. 09.20 Σαν τον σκύλο με τη γάτα Κωμική σειρά. 10.30 Τζιτζικας και Μέρμηγκας Κωμική σειρά. 12.00 Συνεντεύξεις από το πρωινό Ψυχαγωγική εκπομπή. 12.20 Υγεία πάνω απ' όλα Εκπομπή για την υγεία. 13.10 Τύχη βουλό - (Ε) Κωμική σειρά. 14.00 Daddy cool - (Ε) Κωμική σειρά. 15.40 Κωνσταντίνου και Ελένης Κωμική σειρά. 16.30 Την πάτησα - (Ε) Κωμική σειρά. 17.30 Εσύ στον κόσμο σου - (Ε) Κοινωνική σειρά κωμεντί. 17.55 Succes story «Εμείς στην Ευρώπη». 18.00 Τα νέα του ANT1 σε 10΄ 18.10 Εσύ στον κόσμο σου - (Ε) Κοινωνική σειρά κωμεντί. 19.30 La Pasta Pomilwri, 2 - (Ε) Κωμική σειρά. 20.20 Τα νέα του ANT1 21.20 Your Face Sounds Familiar Ψυχαγωγικό show, με τη Μαρία Μπεκατώρου. 00.10 Τίτλοι ειδήσεων 00.20 Suits Δραματική σειρά. 01.10 Δούρειος ίππος - (Ε) 02.00 Μοβ - Ροζ - (Ε) 02.50 Επανάληψεις	05.20 Οι Αδιάφοροι - (Ε) Κωμική σειρά. 06.30 Εύκολα και σπιτικά - (Ε) Εκπομπή μαγειρικής. 07.00 Οι Τάκκοι - (Ε) Κωμική σειρά. 08.00 Θέκλα μιλάμε ανοιχτά (Ε) Ψυχαγωγική εκπομπή. 09.40 Παντρεμένοι κι οι δυο (Ε) Κωμική σειρά, με τους Άννα Μονογιού, Τόνυ Δημητρίου, κ.ά. 10.50 Περί ορέξεως - (Ε) Ψυχαγωγική εκπομπή. 11.30 Εύκολα και σπιτικά Εκπομπή μαγειρικής. 12.00 Εύκολα και σπιτικά Βουράτς γεπόνιοι - (Ε) Κυριακή κωμική σειρά. 13.00 Παραδοσιακή βραδιά (Ε) Ψυχαγωγική εκπομπή. 14.40 Άλλαν μας εδείξαν - (Ε) Σατιρική εκπομπή. 15.20 Power of Love Gala - (Ε) Ψυχαγωγική εκπομπή. 18.00 Γεγονότα σε συντομία 18.10 Power of Love Gala (Συνέχεια) 18.40 Περί ορέξεως Ψυχαγωγική εκπομπή με τον Ανδρέα Δημητράπουλο και τη Γιώτα Δαμιανού. 19.20 Άλλαν μας εδείξαν Σατιρική εκπομπή με τους Σοφοκλή Κασκαούνια, Ζωή Κυπριανού, Μαρία Φιακά. 20.00 Τομές στα γεγονότα 21.00 Survivor - Ψυχαγωγικό τηλεπαιχνίδι επιβίωσης. 01.00 Γεγονότα σε τίτλους 01.10 Άλλαν μας εδείξαν - (Ε) 01.50 Scandal	06.00 60΄ Ελλάδα - (Ε) Με τον Νίκο Μάνεση. 07.30 24 ώρες - (Ε) Σειρά ντοκιμαντέρ, με τον Κωνσταντίνο Κωνσταντίνου. 08.30 Έλα στη θέση μου - (Ε) Κωμική σειρά. 10.00 Σ/Κ με τον Μάνεση Ενημερωτική εκπομπή, με τον Νίκο Μάνεση. 13.00 Το σόι σου - (Ε) Κωμική σειρά. 13.35 Πάμε πακέτο - (Ε) Ψυχαγωγική εκπομπή. 14.00 Οικογενειακές ιστορίες Κοινωνική σειρά αυτοτελών επεισοδίων. 14.45 Η φαμίλια - (Ε) Κωμική σειρά. 16.30 Μην αρχίζεις τη μουρούρα - (Ε) Κωμική σειρά. 17.50 ΕΙΔΗΣΕΙΣ (νοηματική) 18.00 Έλα στη θέση μου Κωμική σειρά. 19.30 Το σόι σου - (Ε) Κωμική σειρά, με τις Μίρκα Παπακωνσταντίνου, Ρένια Λουζίδου, κ.ά. 20.15 ALPHA NEWS 21.15 Παράδοση κατ' οίκον Ψυχαγωγική εκπομπή με τη Βασιλική Χατζαδάμου. 22.00 Κάρμα - Κοινωνική Δραματοποιημένη σειρά αυτοτελών επεισοδίων. 23.15 Λούις Night Show - (Ε) 01.30 Bake Off Greece Εκπομπή ζαχαροπλαστικής. 03.30 Μετά τα μεσάνυχτα Με την Ελεονώρα Μελέτη. 05.00 Σ/Κ με τον Μάνεση - (Ε)	05.00 Παιδική ζώνη 07.35 Άστρα είναι 08.35 Τηλεαγορά 10.00 Πρωινό Weekend Ψυχαγωγική εκπομπή. 13.15 Αποκαλυπτικά Ψυχαγωγική εκπομπή. 16.20 Τηλεαγορά 20.10 ΕΙΔΗΣΕΙΣ 20.30 Τηλεαγορά 21.30 Dolce Vita, III Ψυχαγωγική εκπομπή. 22.30 Το ταξίδι της ζωής 23.35 Ξένη ταινία 01.30 Ξένη σειρά 02.30 Video Clips		22.00 Κορίτσια για φίλημα 06.35 Πιάσαμε την καλή 07.50 Κακός, ψυχρός κι ανάποδος 09.15 Πράκτορες 005 εναντίον χρυσοπύδαρου 10.45 Ένας νομοσάτης πολίτης 12.20 Το σωφεράκι 14.05 Η νύφη το 'σκασε 15.35 Ο δήμος απ' τα Τρίκαλα 17.10 Τα τρία μωρά 18.45 Χαμένη ευτυχία 20.20 Η καφετζού 22.00 Κορίτσια για φίλημα 23.55 Στουρνάρα 288							

Ο ΣΤΟΧΑΣΤΙΚΟΣ ΒΙΟΣ

Επιμέλεια: ΧΑΡΙΔΗΜΟΣ Κ. ΤΣΟΥΚΑΣ

Πόσο ελεύθεροι είμαστε;

Του ΣΤΑΘΗ ΨΥΛΛΟΥ

Σήμερα αποφασίσατε να αγοράσετε την «Καθημερινή». Σας τράβηξε την προσοχή το συγκεκριμένο άρθρο και αποφασίσατε να το διαβάσετε. Και οι δύο αποφάσεις ήταν δικές σας. Θα μπορούσατε να μην τις είχατε λάβει. Θα μπορούσατε να διαβάσετε μια άλλη εφημερίδα ή να προσπεράσετε το συγκεκριμένο άρθρο. Πράξατε ελεύθερα. Κάθε μια από τις πράξεις σας έχει τη δική της αιτιακή ιστορία: ένα πλέγμα αιτίων οδήγησε σε αυτή και όχι σε μία άλλη.

Κάποια από τα αίτια ήταν μη έλλογα. Για παράδειγμα, ίσως έχετε μια φυσική τάση για φιλοσοφικές αναζητήσεις. Κάποια άλλα αίτια ήταν λόγοι. Οι λόγοι μπορούν να είναι αιτίες: οι επιθυμίες και οι πεποιθήσεις μας δίνουν νόημα στις πράξεις μας αλλά μπορούν επίσης να τις προκαλούν. Για παράδειγμα, αγοράζετε την «Καθημερινή» επειδή (για τον λόγο ότι) σας εκφράζει πολιτικά. Ή επειδή προτιμάτε το μεγάλο της σχήμα. Σε κάθε περίπτωση, η πράξη σας δεν ήταν αναίτια. Η πράξη σας, αν και ελεύθερη, ήταν αιτιακά προσδιορισμένη. Ή μήπως δεν ήταν;

Μπορεί η βούληση να είναι ελεύθερη και αιτιακά προσδιορισμένη; Πολλοί φιλόσοφοι θεωρούν ότι σε αυτό ακριβώς το σημείο βρίσκεται μια θεμελιώδης αντινομία: η ελευθερία της βούλησης αντιτίθεται στην αιτιοκρατία. Η βασική σκέψη είναι η εξής: δεν είναι δυνατόν η βούληση να είναι ελεύθερη αν υπόκειται σε αιτιακούς νόμους, δηλ. αν το περιεχόμενό της, το οποίο διέπει τις αποφάσεις και τις πράξεις μας, καθορίζεται από αίτια που βρίσκονται εκτός του ελέγχου του ατόμου. Πώς είναι δυνατόν, αναρωτιούνται πολλοί φιλόσοφοι, μια πράξη να επαφίεται στο άτομο και να καθορίζεται από παράγοντες εκτός του ατόμου;

Το ερώτημα είναι επιτακτικό. Η ελευθερία της βούλησης προϋποτίθεται για την ηθική ευθύνη. Είμαι (ηθικά) υπεύθυνος για τις πράξεις μου μόνο στον βαθμό που οι πρά-

Το αίτημα της ελευθερίας της βούλησης επιτάσσει το υποκείμενο να είχε τη δυνατότητα να πράξει διαφορετικά από ό,τι όντως έπραξε.

Η αιτιοκρατία (γνωστή και ως ντετερμινισμός) είναι η ισχυρότερη θέση σύμφωνα με την οποία ό,τι συμβαίνει στη φύση έχει μια επαρκή αιτία που το επέφερε.

Ξεις μου έχουν εμένα ως δημιουργό (έχω, δηλαδή, τους λόγους μου να δρω όπως δρω) και όχι αίτια (μακρινά ή εγγύτερα) που είναι εκτός της δικαιοδοσίας μου. Αλλά as δούμε πώς προκύπτει το πρόβλημα.

Η αιτιοκρατία (γνωστή και ως ντετερμινισμός) δεν είναι απλώς η θέση ότι τα συμβάντα έχουν αι-

τίες. Είναι η ισχυρότερη θέση σύμφωνα με την οποία ό,τι συμβαίνει στη φύση έχει μια επαρκή αιτία που το επέφερε. Με όρους πιθανότητας, η αιτιοκρατία είναι η θέση ότι όλες οι πιθανότητες είναι είτε 1 είτε 0 (δηλ. ένα αποτέλεσμα είτε θα συμβεί με βεβαιότητα είτε δεν θα συμβεί). Αρα, αν ένα αποτέλεσμα Χ έχει μια επαρκή αιτία Ψ, αυτή η αιτία Ψ έχει μια επαρκή αιτία Ω κ.ο.κ.

Το αίτημα της ελευθερίας της βούλησης επιτάσσει το υποκείμενο να είχε τη δυνατότητα να πράξει διαφορετικά από ό,τι όντως έπραξε. Αν όμως η αιτιοκρατία είναι αληθής, τότε οι πράξεις του υποκειμένου, όντας φυσικές πράξεις, έχουν πρότερη επαρκή φυσικά αίτια. Επομένως, δεν θα μπορούσαν να είναι διαφορετικές από αυτές που ήταν και, άρα, δεν είναι ελεύθερες. Αλλά, ακόμα και αν η αιτιοκρατία εί-

ναι ψευδής, ακόμα δηλαδή και αν υπάρχει γνήσια τυχαιότητα στη φύση, ακόμα και τότε η ελευθερία της βούλησης τίθεται σε αμφισβήτηση αφού δεν είναι κατανοητό πώς μια τυχαία πράξη επαφίεται στο άτομο. Το τυχαίο (αναίτιο) δεν είναι ελεύθερο με τη ζητούμενη έννοια – με την έννοια ότι μια απόφαση είναι δική μας.

Η ελευθερία της βούλησης είναι εξαιρετικά πολύτιμη ώστε να εγκαταλειφθεί. Μπορούμε όμως να τη συμβιβάσουμε με την αιτιοκρατία; As αναρωτηθούμε: υπό ποια έννοια είμαστε ελεύθεροι να πράζουμε; As υποθέσουμε ότι κάποιος είναι αλυσοδοσμένος τη στιγμή που ένα αποτρόπαιο έγκλημα συμβαίνει μπροστά στα μάτια του. Σύμφωνα με τις πεποιθήσεις του, επιθυμεί να παρέμβει για να βοηθήσει το θύμα. Είναι ελεύθερος να το πράξει; Σίγου-

Οι επιθυμίες και οι πεποιθήσεις μας είναι οι αιτίες των πράξεών μας. Και ακριβώς γι' αυτόν τον λόγο, οι πράξεις μας είναι αιτιακά προσδιορισμένες και ελεύθερες.

ρα όχι. Έχει ηθική ευθύνη για την εν λόγω πράξη; Σίγουρα όχι. Τι έχει συμβεί; Απλώς, παρά τις πεποιθήσεις του και την (ισχυρή) επιθυμία του, δεν δύναται να παρέμβει.

As επαναλάβουμε τώρα το νοητικό μας πείραμα βάζοντας στη θέση του σιδεροδέσμιου ανθρώπου έναν άλλο που δύναται να παρέμβει αλλά

διαφορεί. Είναι ελεύθερος να πράξει; Ναι, είναι. Ποια είναι η διαφορά μεταξύ των δύο περιπτώσεων; Αυτή δεν βρίσκεται στην παρουσία ή στην απουσία αιτίων. Αίτια της απραξίας (η οποία είναι, φυσικά, μια πράξη) υπάρχουν και στις δύο περιπτώσεις. Η διαφορά είναι στον τύπο των αιτίων. Οι ηθικά υπεύθυνες και ελεύθερες πράξεις προκαλούνται, εντέλει, από εσωτερικά στο άτομο αίτια, δηλ. τα αίτια εκπορεύονται από την ίδια τη βούληση του ατόμου, ενώ οι μη ελεύθερες πράξεις προκαλούνται από εξωτερικά αίτια.

Μια τέτοια απάντηση δεν θεωρείται ικανοποιητική από όποιους πρεσβεύουν ότι η ελευθερία της βούλησης πρέπει να είναι τόσο ριζική ώστε να συνεπάγεται την πλήρη αυτονομία του υποκειμένου από αιτιακές δεσμεύσεις. Όπως είπε ο Ζαν- Πολ Σαρτρ: «Κανένα όριο στην ελευθερία μου δεν μπορεί να βρεθεί εκτός από την ίδια την ελευθερία, ή, αν το προτιμάτε, δεν είμαστε ελεύθεροι να πάσουμε να είμαστε ελεύθεροι». Το βασικό πρόβλημα με απόψεις σαν και αυτές είναι ότι προϋποθέτουν την αποκοπή του υποκειμένου από τον φυσικό κόσμο και τους νόμους του.

Δεν είναι ανάγκη να ξεκόψουμε τον άνθρωπο από τον φυσικό κόσμο για να διασώσουμε μια εύρωστη έννοια ελευθερίας της βούλησης. Σε πάρα πολλές περιπτώσεις, αν είχαμε διαφορετικές επιθυμίες και πεποιθήσεις, θα μπορούσαμε να είχαμε κάνει κάτι διαφορετικό από αυτό που όντως πράξαμε. Θα μπορούσαμε, π.χ., να είχατε σταματήσει την ανάγνωση αυτού του άρθρου μετά την πρώτη παράγραφο. Οι επιθυμίες μας και οι πεποιθήσεις μας είναι, εντέλει, οι αιτίες των πράξεών μας. Και ακριβώς γι' αυτόν τον λόγο, οι πράξεις μας είναι και αιτιακά προσδιορισμένες και ελεύθερες.

Ο κ. Στάθης Ψύλλος είναι καθηγητής Φιλοσοφίας της Επιστήμης και Μεταφυσικής στο ΕΚΠΑ, συγγραφέας, μεταξύ άλλων, του βιβλίου «Επιστήμη και Αλήθεια» (Οκτώ, 2009).

Το κορίτσι από τη Ρουμανία που άγγιξε το τέλειο

Προδημοσίευση της μυθιστορηματικής βιογραφίας της Νάντιας Κομανέτσι από τη Λόλα Λαφόν και τις εκδόσεις Μελάνι

Το 1976, στους Ολυμπιακούς Αγώνες του Μόντρεαλ, γράφτηκε ιστορία. Ένα δεκατετράχρονο κορίτσι από τη Ρουμανία (χώρα εν πολλοίς άγνωστη τότε στις διεθνείς αθλητικές αρένες) χρειάστηκε μόλις είκοσι δευτερόλεπτα για να περάσει στα χείλη όλων το όνομά της. Μέσα σε αυτά τα είκοσι δευτερόλεπτα, η μικρόσωμη, μελαγχολική αθλήτρια έγινε η πρώτη της ενόργανης γυμναστικής που βραβεύθηκε με το τέλειο 10 από τους κριτές.

Όπως έχει γραφεί, η εμφάνισή της άλλαξε τον τρόπο με τον οποίο τα κορίτσια αντιμετωπίζουν τον εαυτό τους. Με το πέρασμα του χρόνου, έγιναν γνωστές και οι τρομακτικές ιστορίες της μικρής Νάντιας στη Ρουμανία της παντοκρατορίας της οικογένειας Τσαουσέσκου, όπως βέβαια και η μυθιστορηματική απόδρασή της στη Δύση.

Η μυθιστορηματική βιογραφία «Η μικρή κομμουνίστρια που δεν χαμογελούσε ποτέ» (μτφρ. Καρολίνα Μέρμυγκα) από τη Βουλγάρα Λόλα Λαφόν τιμήθηκε με πολλά βραβεία και συνδυάζει πραγματικά γεγονότα, μυθοπλασία και δημιουργική ιστοριογραφία. Όπως γράφει η συγγραφέας: «Δέχομαι, στο πλαίσιο της αναζήτησής μου για μαρτυρίες που θα με βοηθήσουν να γράψω αυτό το βιβλίο, δεκάδες γράμματα και ακόμα περισσότερα μέιλ των φαν της Νάντιας Κ. Οι περισσότερες απ' αυτές τις γυναίκες είναι σαραντάρες, αλλά και άλλες, πολύ νέες, δεν την είχαν καν δει τότε στο Μόντρεαλ. Όμως όλες θυ-

μούνται το σοκ: την τεράστια έκπληξη όταν η Νάντια Κ. τίναξε στον αέρα τους υπολογιστές. Η Νάντια Κ. δεν χαμογελά ποτέ, δεν λεί ποτέ ευχαριστώ, δεν χαρίζει στους μεγάλους που την εκλιπαρούν ούτε ένα βλέμμα. Σωπαίνει, απόμακρη και συγκεντρωμένη, περιτριγυρισμένη από ενήλικες με πανωφόρια, αλλοκοτούς καθηγητές της ενόργανης που τη συγκαίρουν με σεβασμό. Η Νάντια Κ. έρχεται από μια χώρα που

Το βιβλίο χαρακτηρίστηκε διεθνώς «ένας στοχασμός πάνω στην υποκρισία των πολιτικών συστημάτων».

κανένας δεν ήξερε, ούτε καν οι γονείς τους, προτού την αποκαλύψει η τηλεόραση. Εκείνο το καλοκαίρι του 1976, ενώ τα αγόρια έχουν όλα στα δωμάτιά τους το πόστερ της Φάρα Φόσετ με τους ηλιοκαμένους της μπρούμι μισάνοιχτους κάτω από το κεκριμπαρένιο της μαγιό, σαν ζεστή προσφορά, τα κοριτσάκια κολλάνε με πινέζες τη φωτογραφία της Νάντια Κ.».

Το βιβλίο χαρακτηρίστηκε διεθνώς μια συναρπαστική αφήγηση αλλά και «ταυτόχρονα ένας στοχασμός πάνω στην υποκρισία των πολιτικών συστημάτων, τη ζωή στην κομμουνιστική Ρουμανία, αλλά και

«Αν ψάχνετε για μία λέξη που να μπορεί να περιγράψει κάτι που είδατε και που ήταν τόσο ωραίο ώστε δεν υπάρχουν λόγια γι' αυτό, πείτε ότι ήταν "Ναντιακό"», συμβουλεύει ένας δημοσιογράφος από το Κεμπέκ.

τη θέση των γυναικών και τον βαθμό ανεξαρτησίας που μπορούν να έχουν, ακόμα και σε ό, τι αφορά το ίδιο τους το σώμα».

Η «Μικρή κομμουνίστρια που δεν χαμογελούσε ποτέ» κυκλοφορεί σε λίγες ημέρες από τις εκδόσεις Μελάνι. Σήμερα η «Κ» προδημοσιεύει χαρακτηριστικά αποσπάσματα.

Η. Μ.

ΠΡΟΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ

«Ο ήχος του βίντεο ακούγεται πειραγμένος. Σαν να έχουν δυναμώσει το

τρίξιμο των ζυγών, πάνω στους οποίους πέφτει και χτυπιέται η μικρή με ακρίβεια εκατοστόμετρου. Σαν να πρόσθεσαν και πχώ για να υπερτονίσουν την αγωνία με την οποία το σώμα της στριφογυρίζει γύρω τους. Σφίγγει τα χείλη της από την προσπάθεια, αφήνει το ζυγό, στριφογυρίζει γύρω από τον εαυτό της, τον ξαναπάνει: οι ώμοι της μόλις που τρεμουλιάζουν ελάχιστα. Μένει μια στιγμή ακίνητη ισορροπώντας πάνω στα χέρια της, ψηλά: γίνεται τρίγωνο, γίνεται κινητό παραλληλόγραμμο, μετά ισοσκελές, μετά ένα γιώτα, μια γραμμή σιωπής με κομμένη την

ανάσα – και η άσκηση γεωμετρίας τελειώνει. Και τώρα το φινάλε: η πλάτη της στρογγυλεύει και τα γόνατά της έρχονται κάτω από τα σαγόνι της για ένα επικίνδυνο διπλό άλμα που μόνο τα αγόρια πετυχαίνουν. Νομίζαμε λοιπόν ότι θα παρακολουθούσαμε την εξέλιξη μιας συλφίδας, αλλά να που η συλφίδα το μασάει το πρόγραμμα των αντρών, και τους αστράφτει και μιαν ανάποδη που δεν θα ξεχάσουν. Μια κραυγή, ένα ουρλιαχτό τρελής χαράς ξεσπά από τα στόματα των δεκαοκτώ χιλιάδων θεατών κι αποθεώνει τα άσπρα παπουτσάκια που προσγειώνονται σταθερά,

γερά, ακλόνητα στο δάπεδο, χωρίς την παραμικρή ταλάντωση. Η πλάτη της ζωγραφίζει ένα τέλειο τόξο, τα δαχτύλα της πετάνε ψηλά, να γαργαλήσουν τον ουρανό, και χαιρετάει. Κι ενώ η Νάντια τρέχει προς τον Μπέλα που της ανοίγει την αγκαλιά του, ο υπολογιστής στέλνει και πάλι, στον φωτεινό πίνακα, εκείνο το βαθιά νυκτωμένο 1,00.

Τώρα κάνει πιρουέτες πάνω στη δοκό φωτισμένη από τις τρελαμένες πυγολαμπίδες των φλας – ένα τρεμάμενο φως κι η ίδια. Είναι σαν το παιδί αυτό να κρατάει την αναπνοή όλων. Ορμάει σε διπλό άλμα, στριφογυρίζει, προσγειώνεται, και μ' ένα χτύπημα των δαχτύλων της τους απελευθερώνει. Και τότε, σαν κάποιος να πάτησε το κουμπί του ήχου που μέχρι τότε βρισκόταν σε σίγαση, το κοινό βοά με λατρεία κι ανακούφιση και όλοι τρέχουν προς τις αίθουσες του Τύπου, προς τα τηλέφωνα. Δέκα, Δέκα, γράψτε το, She's perfect, τίτλος του Newsweek, Δεν έχει ξαναγίνει, Η τελειότητα ΥΠΑΡΧΕΙ. «Αν ψάχνετε για μία λέξη που να μπορεί να περιγράψει κάτι που είδατε και που ήταν τόσο ωραίο ώστε δεν υπάρχουν λόγια γι' αυτό, πείτε ότι ήταν "Ναντιακό"», συμβουλεύει ένας δημοσιογράφος από το Κεμπέκ. Και οι κριτές αναγκάζονται να ζητήσουν από τον Μπέλα να τους εξηγήσει τι ήταν αυτό, αλήθεια, που έκανε η Νάντια, γιατί δεν πρόλαβαν να το δουν.

18^η ΑΠΟΝΟΜΗ

Τράπεζα Κύπρου MAN OF THE YEAR

3 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 2019
Royal Hall

Οι υποψηφιότητες

ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΑΣ – MANAGER

ΑΝΤΩΝΗΣ ΠΟΛΕΜΙΤΗΣ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ
ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΣ ΠΑΠΑΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΥ
ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΛΟΧΩΡΙΤΗΣ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΑΣ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΖΕΛΕΠΗΣ – ΓΙΩΡΓΟΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ
ΣΤΑΥΡΟΣ ΔΡΑΚΟΣ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΥΣ
ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ ΑΝΤΩΝΙΑΔΗΣ

ΑΘΛΗΤΗΣ

ΜΙΛΑΝ ΤΡΑΪΚΟΒΙΤΣ
ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΠΑΡΕΛΛΗΣ
ΜΑΡΙΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΥ
ΠΑΥΛΟΣ ΚΟΝΤΙΔΗΣ
ΑΝΔΡΕΑΣ ΤΡΙΚΩΜΙΤΗΣ

ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ - ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΗΣ

ΜΑΡΙΟΣ ΠΙΠΕΡΙΔΗΣ
ΑΝΤΗΣ ΣΚΟΡΔΗΣ
MICHAEL ANASTASSIADES
ΑΝΔΡΕΑΣ ΜΑΥΡΟΜΜΑΤΗΣ

ΕΙΔΙΚΑ ΒΡΑΒΕΙΑ

LIFETIME ACHIEVEMENT
ΤΙΜΗΣ ΕΝΕΚΕΝ
ΑΝΤΡΑΣ ΠΟΥ ΜΑΣ ΕΝΕΠΝΕΥΣΕ

Επισκεφθείτε το www.kathimerini.com.cy και γνωρίστε τους υποψηφίους

Στηρίζουν

GREY GOOSE
WORLD'S BEST TASTING VODKA **cyta** **Char, Pirakoutas Ltd** **SACOOR**
brothers **ΟΠΑΠ**
ΚΥΠΡΟΥ**50**
ΧΡΟΝΙΑ

Ελεγκτές της διαδικασίας

Deloitte.